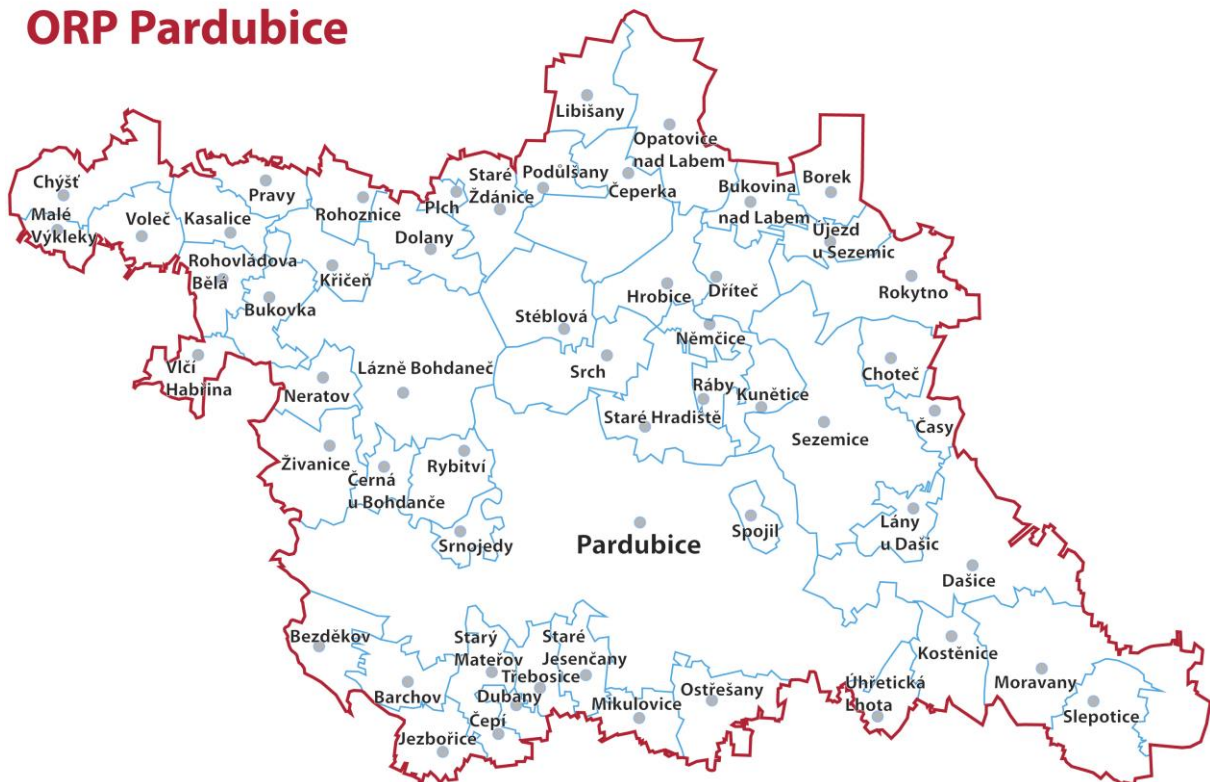

Strategie území správního obvodu ORP Pardubice

v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství
a cestovního ruchu

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

ORP Pardubice

finální verze duben / 2015

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

1. Úvod	6
1.1. Základní informace o strategii	6
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	8
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	12
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována.....	12
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží.....	13
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty.....	13
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	15
2.1. Profil území správního obvodu	15
2.1.1. Identifikace správního obvodu	15
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	16
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	29
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	30
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu.....	31
3. Téma 1.: Školství	34
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	34
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	34
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj	36
Obecné informace	36
Základní vzdělávání	44
Předškolní vzdělávání	57
MŠ v ORP	59
Zařízení jeslového typu.....	66
Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby	66
Financování.....	71
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	76
3.1.4. SWOT analýza školství	84
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	85
3.2. Návrhová část pro oblast školství	88
3.2.1. Struktura návrhové části	88
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	91
3.2.2.1. Vize:	91
3.2.2.2. Problémové okruhy:	91
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	94

3.2.4.	Indikátory	98
3.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	101
3.3.1.	System monitorování a hodnocení realizace strategie	101
3.3.2.	System změn strategie	103
3.3.3.	Akční plán	104
3.4.	Závěr postup zpracování.....	107
3.4.1.	Shrnutí	107
3.4.2.	Popis tvorby strategie.....	107
3.5.	Přílohy k tématu 1: Školství	108
3.5.1.	Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4	108
3.5.2.	Seznam zkratk.....	108
4.	Téma 2.: Sociální služby	109
4.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	109
4.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	109
4.1.2.	Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	110
4.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	119
4.1.4.	SWOT analýza oblasti	122
4.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	123
4.2.	Návrhová část pro oblast sociálních služeb.....	124
4.2.1.	Struktura návrhové části	124
4.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	127
4.2.2.1.	Vize:	127
4.2.2.2.	Problémové okruhy:	127
4.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	130
4.2.4.	Indikátory	134
4.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	137
4.3.1.	System monitorování a hodnocení realizace strategie	137
4.3.2.	System změn strategie	140
4.3.3.	Akční plán	140
4.4.	Závěr a postup zpracování.....	144
4.4.1.	Shrnutí	144
4.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	144
4.5.	Přílohy k tématu 2: Sociální služby	145
4.5.1.	Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části	145
5.	Téma 3.: Odpadové hospodářství	148

5.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů	148
5.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	148
5.1.2.	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj	149
	Svozové společnosti odpadů v ORP a průměrná cena svozu odpadu	149
	Zařízení k nakládání s odpady	150
	Produkce odpadů	160
	Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně	166
	Nakládání s odpady	173
5.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy	179
5.1.4.	SWOT analýza oblasti	182
5.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části)	183
5.2.	Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství.....	186
5.2.1.	Struktura návrhové části	186
5.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy)	188
5.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	193
5.2.4.	Indikátory	198
5.3.	Pravidla pro řízení strategie.....	201
5.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	201
5.3.2.	Systém změn strategie	203
5.3.3.	Akční plán	203
5.4.	Závěr a postup zpracování.....	207
5.4.1.	Shrnutí	207
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	209
5.5.	Přílohy.....	210
6.	Téma 4.: Volitelné téma	238
6.1.1.	Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu.....	238
	Poloha destinace	238
	Vymezení destinace.....	238
	Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti	238
	Předpoklady destinace pro cestovní ruch	241
	Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti.....	241
	Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti	242
	Nejvýznamější trendy ovlivňující turistickou oblast (zdravý životní styl, agroturistika, poznávání, sport, relaxace)	243

Finanční analýza	244
6.1.2. Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti.....	248
Kulturně historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci).....	248
Přírodní atraktivity.....	255
Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, hipoturistika)	256
Ostatní atraktivity (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty)	258
Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů.....	259
Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost	259
6.1.3. Charakteristika potenciálu rozvoje MOS cestovního ruchu	260
Infrastruktura	260
Lidské zdroje pro cestovní ruch (odbornost – střední a vysoké školy).....	261
Marketing cestovního ruchu	261
Management cestovního ruchu	262
Charakteristika stávající meziobecní spolupráce	263
6.1.4. SWOT analýza oblasti	264
6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	266
Nástin možných variantních návrhů v oblasti cestovního ruchu	267
6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu.....	270
6.2.1. Struktura návrhové části	270
6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	272
6.2.2.1. Vize:	272
6.2.2.2. Problémové okruhy:	272
6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	275
6.2.4. Indikátory	277
6.3. Pravidla pro řízení strategie.....	279
6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie	279
6.3.2. Systém změn strategie	281
6.3.3. Akční plán	281
6.4. Závěr, postup zpracování a kontakty.....	284
6.4.1. Shrnutí	284
6.4.2. Popis postupu tvorby strategie	284
6.5. Přílohy k tématu 4: Volitelné téma.....	286
7. Závěr, kontakty	325
8. Přílohy.....	327

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tab. č. 1 - Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Pardubice v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a doplnit volitelné téma
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a doplnit volitelné téma)
Řešené území	Správní obvod ORP Pardubice
	Počet obyvatel správního obvodu: 126 984
	Počet obcí ve správním obvodu: 56
	Rozloha správního obvodu: 409,30 km ²
Názvy obcí správního obvodu	Města: Lázně Bohdaneč, Sezemice, Dašice, Pardubice
	Obce: Barchov, Bezděkov, Borek, Bukovina nad Labem, Bukovka, Časy, Čeperka, Čepí, Černá u Bohdanče, Dašice, Dolany, Dříteč, Dubany, Hrobice, Choteč, Chýšť, Jezbořice, Kasalice, Kostěnice, Křičeň, Kunětice, Lány u Dašic, Libišany, Malé Výkleky, Mikulovice, Moravany, Němčice, Neratov, Opatovice nad Labem, Ostřešany, Pardubice, Plch, Podůlšany, Pravy, Ráby, Rohovládová Bělá, Rohoznice, Rokytno, Rybitví, Sezemice, Slepotice, Spojil, Srch, Srnojedy, Staré Hradiště, Staré Jesenčany, Staré Ždánice, Starý Máteřov, Stéblová, Třebosice, Úhřetická Lhota, Újezd u Sezemice, Vlčí Habřina, Voleč, Živany
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Svazek obcí Za Letištěm
Koordinátor tvorby strategie	Ing. Ivana Horáková (člen realizačního týmu smluvního partnera)
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Výkonná rada SO Za Letištěm
Forma a datum projednání / schválení	Projednání analýz a schválení volitelného tématu 12. 6. 2014

Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace
Související legislativa	Zákon o obcích
Doba realizace strategie	2014-2023
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP + ORP Pardubice, orgán DSO + název DSO
Orientační rozpočet implementace	Nelze specifikovat, možno až na základě zpracování návrhové části strategie.
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Pardubice realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s obcí Ostřešany a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována Ing. Ivana Horáková
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství,
	2. sociální služby,
	3. odpadové hospodářství,
	4. volitelné téma: cestovní ruch

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 56 obcí, z toho 4 mají statut města a 52 obcí. 2 města jsou pověřeny úřady: Pardubice a Lázně Bohdaneč. Ve správním obvodu města Pardubice je 36 obcí vč. Pardubic a ve správním obvodu Lázní Bohdaneč je 20 obcí.

Vzhledem k dopravní obslužnosti území se dá konstatovat, že spádovost tj. i využitelnost služeb a úřadů státní správy pro občany, jak z hlediska správních území i celé ORP je velmi dobrá, ve srovnání s okolními ORP.

Obce a města spolupracují jak při nabídce tematických a specifických služeb, tak při výkonu státní správy. Velká města mají samostatný a funkční aparát pro výkon státní správy. Malé obce se sdružují dlouhodobě ve stabilní a funkční svazky obcí, které využívají v rámci spolupráce v oblasti vyváženého regionálního rozvoje a výkonu státní správy.

Tab. č. 2 - Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci
	Název obce: <i>Barchov</i> Počet obyvatel: 178 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Bezděkov</i> Počet obyvatel: 307 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Borek</i> Počet obyvatel: 241 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Bukovina nad Labem</i> Počet obyvatel: 225 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Bukovka</i> Počet obyvatel: 397 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Časy</i> Počet obyvatel: 223 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Čeperka</i> Počet obyvatel: 998 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: <i>Čepí</i> Počet obyvatel: 430 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Černá u Bohdanče</i> Počet obyvatel: 409 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Dašice</i> Počet obyvatel: 2188 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Dolany</i> Počet obyvatel: 390 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Dříteč</i> Počet obyvatel: 406 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Dubany</i> Počet obyvatel: 246 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Hrobice</i> Počet obyvatel: 213 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Choteč</i> Počet obyvatel: 319 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Chýst</i> Počet obyvatel: 205 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Jezbořice</i> Počet obyvatel: 358 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Kasalice</i> Počet obyvatel: 209 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Kostěnice</i> Počet obyvatel: 540 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Kříčeň</i> Počet obyvatel: 260 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Kunětice</i> Počet obyvatel: 283 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: <i>Lány u Dašic</i> Počet obyvatel: 144 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Lázně Bohdaneč</i> Počet obyvatel: 3397 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Libišany</i> Počet obyvatel: 501 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Malé Výkleky</i> Počet obyvatel: 126 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Mikulovice</i> Počet obyvatel: 1142 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Moravany</i> Počet obyvatel: 1827 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Němčice</i> Počet obyvatel: 572 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Neratov</i> Počet obyvatel: 151 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Opatovice nad Labem</i> Počet obyvatel: 2 508 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Ostřešany</i> Počet obyvatel: 1030 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Pardubice</i> Počet obyvatel: 89 899 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Plich</i> Počet obyvatel: 101 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Podůlšany</i> Počet obyvatel: 162 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Pravy</i> Počet obyvatel: 105 Zapojení do tvorby strategie: ne

	Název obce: <i>Ráby</i> Počet obyvatel: 586 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Rohovládova Bělá</i> Počet obyvatel: 574 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Rohoznice</i> Počet obyvatel: 250 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Rokytno</i> Počet obyvatel: 884 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Rybitví</i> Počet obyvatel: 1424 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Sezemice</i> Počet obyvatel: 3650 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Slepotic</i> Počet obyvatel: 468 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Spojil</i> Počet obyvatel: 473 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Srch</i> Počet obyvatel: 1516 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Srnojedy</i> Počet obyvatel: 657 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Staré Hradiště</i> Počet obyvatel: 1695 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Staré Jesenčany</i> Počet obyvatel: 373 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Staré Ždánice</i> Počet obyvatel: 726 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Starý Mátěřov</i> Počet obyvatel: 560 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: <i>Stéblová</i> Počet obyvatel: 239 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Třebosice</i> Počet obyvatel: 204 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Úhřetická Lhota</i> Počet obyvatel: 260 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Újezd u Sezemic</i> Počet obyvatel: 149 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: <i>Vlčí Habřina</i> Počet obyvatel: 306 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Voleč</i> Počet obyvatel: 345 Zapojení do tvorby strategie: ne
	Název obce: <i>Živanice</i> Počet obyvatel: 955 Zapojení do tvorby strategie: ano

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP Pardubice realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s obcí Ostřešany a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a Svazek obcí Za Letišťem je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je koordinátor meziobecní spolupráce Ing. Ivana Horáková.

Strategie byla zpracována realizačním týmem.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve 4 oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP Pardubice.

Tab. č. 3 - Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Politika územního rozvoje	databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/politika-uzemniho-rozvoje-cr-2008
2	Plán odpadového hospodářství ČR	www.inisoft.cz/strana/poh-uvodni-cast
3	Národní strategie finančního vzdělávání	databaze-strategie.cz/cz/mf/strategie/narodni-strategie-financniho-vzdelavani-2010?typ=download
4	Koncepce památkové péče v ČR 2011-2016	databaze-strategie.cz/cz/mk/strategie/koncepce-pamatkove-pece-v-ceske-republice-2011-2016
5	Koncepce bydlení České republiky do roku 2020	databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/koncepce-bydleni-cr-2010-2020
6	Národní rozvojový plán ČR 2007-2013	databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/narodni-rozvojovy-plan-cr-2007-2013
7	Národní strategický referenční rámec ČR 2007-2013	databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/narodni-strategicky-referencni-ramec-cr-2007-2013
8	Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR 2014–2020	databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-cr-na-obdobi-2014-2020
9	Strategie regionálního rozvoje ČR 2014-2020	databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2014-2020
10	Národní inovační strategie ČR 2012-2020	databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2014-2020
11	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2011-2015	databaze-strategie.cz/cz/msmt/strategie/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci-soustavy-2011-2015
12	Národní strategický plán rozvoje venkova 2007-2013	databaze-strategie.cz/cz/mze/strategie/narodni-strategicky-plan-rozvoje-venkova-2007-2013
13	Plán odpadového hospodářství ČR 2003-2012	databaze-strategie.cz/cz/mzp/strategie/plan-odpadoveho-hospodarstvi-ceske-republiky

	Kraj	
1	Strategický plán rozvoje kraje	www.pardubickykraj.cz/rozvoj-kraje
2	Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2012 – 2015	www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-2012
3	Odpadový plán kraje	www.pardubickykraj.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi/31576/obecne-zavazna-vyhlaska-kerou-se-vyhlasuje-zavazna-cast-planu-odpadoveho-hospodarstvi-pardubickeho-kraje
4	Krajský plán rozvoje soc. služeb Pardubického kraje 2012-2015	www.sluzby-pardubickykraj.cz/planovani-socialnich-sluzeb-v-pardubickem-kraji/planovani-socialnich-sluzeb/krajsky-plan-rozvoje-soc-sluzeb-pardubickeho-kraje-2012-2015/
5	On-line katalog sociálních služeb Pardubického kraje	www.socialnisluzbypk.cz/
6	Strategie cestovního ruchu Pardubického kraje 2010	www.vychodni-cechy.org/cs/ke-stazeni/cat_view/41-dokumenty
	Mikroregiony, města a obce	
1	Strategický plán LEADER MAS Železnohorský region "Návrat ke kořenům"	zeleznohorsky-region.cz/tmp/dokumenty/28158.pdf?&menu=4527
2	Integrovaná strategie MAS Železnohorský region	zeleznohorsky-region.cz/tema/tema.phtml?id=2681&menu=4527
3	Strategický plán LEADER MAS Region Kunětické hory "V srdci perníkového hejtmanství"	www.masrkh.oblast.cz/tema/tema.phtml?id=4624
4	Integrovaná strategie MAS Region Kunětické hory	www.masrkh.oblast.cz/tema/tema.phtml?id=4624
5	Strategický plán města Pardubice	www.pardubice.eu/o-pardubicich/

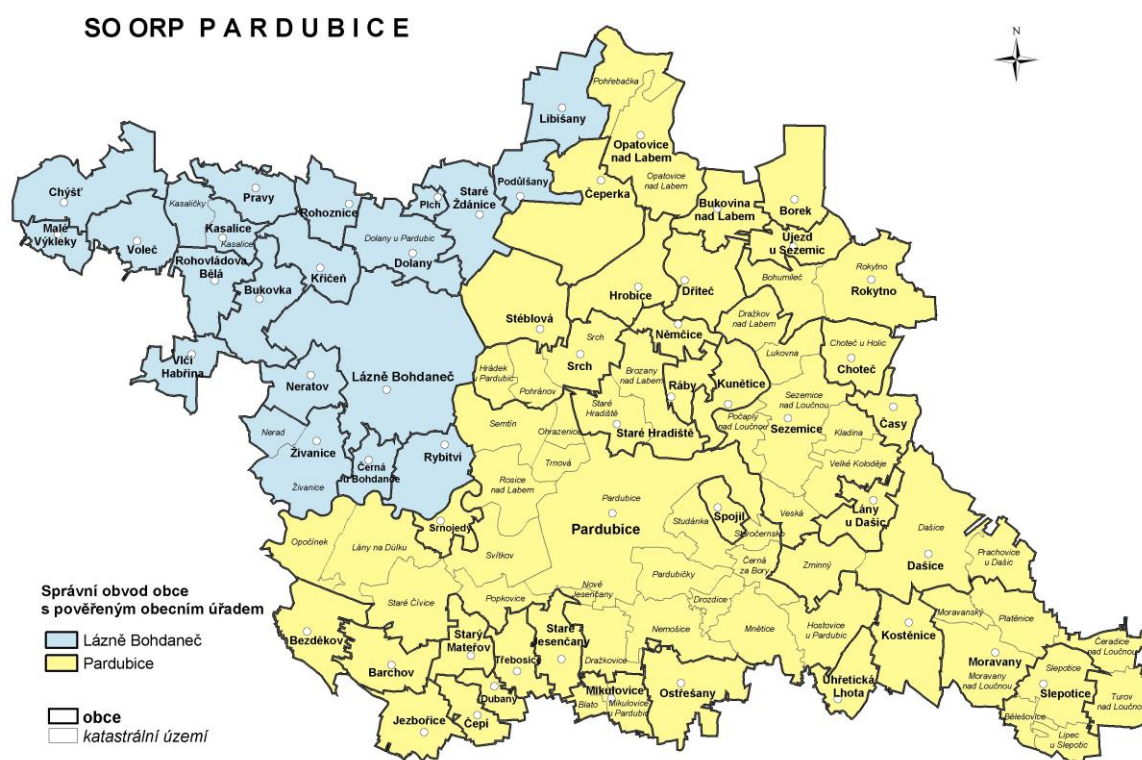
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

2.1.1. Identifikace správního obvodu

Správní obvod ORP Pardubice leží v severozápadní části Pardubického kraje. Jednak je obklopen obcemi Královéhradeckého kraje, obcemi Holicka, Chrudimska, ale také obcemi správního obvodu ORP Přelouč. Území má velmi těsné hospodářské, ekonomické, dopravní a společenské vazby na tuto ostatní území. Správní území je členěno na dvě spádové oblasti pověřených obecních úřadů, jejichž sídla jsou v Pardubicích a v Lázních Bohdaneč.

Mapa č. 1 - Administrativní členění správního obvodu

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

Tab. č. 4 - Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	57	56	56	56	56	56	56	56
Počet částí obcí	114	114	114	114	114	114	114	114
Počet katastrálních území	97	97	97	97	97	97	97	97
Počet obcí se statutem města	4	4	4	4	4	4	4	4
Počet obcí se statutem městyse	0	0	0	0	0	0	0	0
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	41	41	41	41	41	41	41	41
zemědělská půda	27500	27484	27454	27356	27299	27251	27216	27154
lesní pozemky	5421	5421	5423	5420	5421	5416	5414	5430
zastavěné plochy	1322	1325	1399	1346	1356	1369	1380	1387
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	295	297,1	301,3	305,9	307,8	309,7	307,4	308,4

Zdroj: Český statistický úřad

Správní obvod ORP Pardubice se nachází na severu Pardubického kraje. ORP Pardubice zahrnuje 56 obcí. V roce 2005 byl počet obcí 57. Následně v r. 2006 došlo k rozšíření městských obvodů města Pardubice. Počet obcí se nadále může měnit a to vlivem odloučení či připojení městských částí od či k městu Pardubice, což se v minulosti dělo. I když v současné době je situace stabilizována a v území ORP ze strany obcí nejsou signály k jakýmkoli zásadním změnám. Spíše se jedná o změny lokální a časově omezené.

Další proměnou v negativním slova smyslu je vliv suburbanizace území na úbytek zemědělské půdy. Zde se projevuje nejen přesun obyvatel ORP z obcí do měst nebo z malých obcí do větších obcí blíže městu Pardubice, ale i přisun nových obyvatel na území ORP z území ORP sousedních. Příčinou je prokazatelně nabídka pracovních míst ve městě Pardubice, vč. průmyslové a technologické zóny. Naopak neměnnou konstantou je počet katastrálních území.

Rozsah lesních pozemků je až na drobné výkyvy v letech 2010 a 2011 stabilizován vzhledem k faktu, že obce mají velký zájem lesní pozemky udržovat jednak z hlediska ekonomického, ale především z hlediska zvýšení kvality života obyvatel a ozdravení okolní přírody. V současné době, i za podpory dotačních programů EU a ČR dochází min. k dosadbě stávajících lesů, případně mírnému zvětšování lesních ploch.

Na území ORP se přirozeně projevuje disproporce kumulace, tj. hustoty obyvatel i služeb na základě faktu, že statutární město Pardubice sdružuje 71% obyvatel ORP a ve zbývajících 55 městech a obcích žije pouze 29% obyvatel.

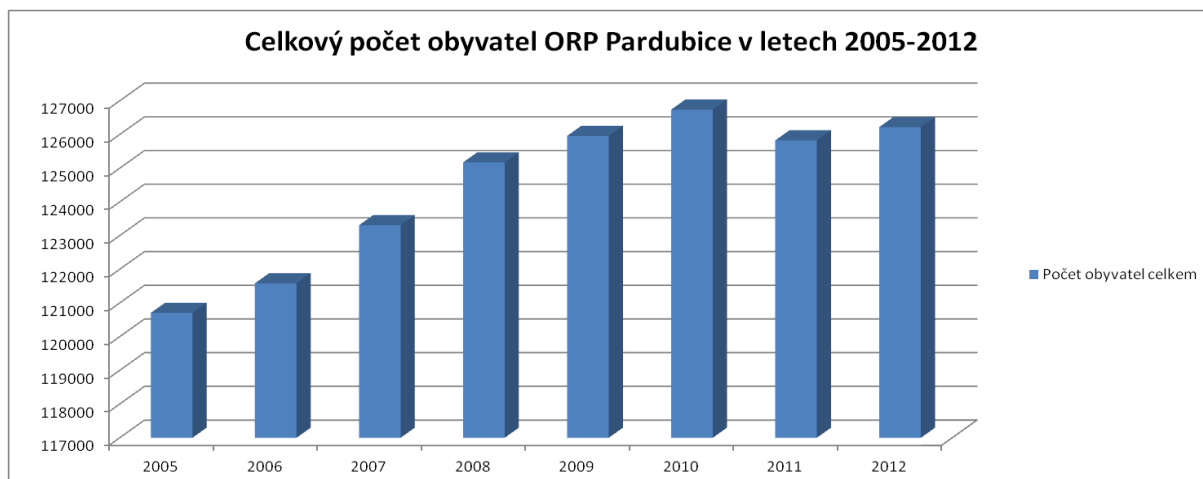
Avšak vzhledem ke krátké dojezdové vzdálenosti mezi okolními městy a obcemi a městem Pardubice a dobré dopravní obslužnosti území je tato disproporce ve výsledku výhodou, protože na jednom místě nabízí obyvatelům okolních měst a obcí kvalitní služby. Koncentrací a konkurencí v jednom místě – městě Pardubice, se přímou úměrou zvyšuje kvalita služeb, které je bez problémů dosažitelná všemi obyvateli ORP bez větších rozdílů.

Tab. č. 5 - Demografický vývoj obyvatel v území ORP

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		120708	121586	123308	125173	125960	126741	125827	126223
v tom:	muži	58385	59028	60171	61437	61837	62228	61825	62009
	ženy	62323	62558	63137	63736	64123	64513	64002	64214
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	16726	16523	16593	16717	17065	17527	17937	18275
	15 - 64	84752	85561	86864	88121	88036	87996	85876	85244
	65 +	19230	19502	19851	20335	20859	21218	22014	22704
Průměrný věk (celkem)		41	41,2	41,2	41,2	41,3	41,5	41,7	41,9
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		115	118	119,6	121,6	122,2	121,1	122,7	124,2
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	8663	8574	8579	8698	8856	9086	9352	9525
	15 - 64	42041	42657	43622	44521	44489	44482	43471	43198
	65 +	7681	7797	7970	8218	8492	8660	9002	9286
Průměrný věk		39,4	39,5	39,5	39,5	39,7	39,9	40,1	40,2
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		88,7	90,9	92,9	94,5	95,9	95,3	96,3	97,5
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	8063	7949	8014	8019	8209	8441	8585	8750
	15 - 64	42711	42904	43242	43600	43547	43514	42405	42046
	65 +	11549	11705	11881	12117	12367	12558	13012	13418
Průměrný věk		42,5	42,7	42,8	42,8	42,9	43	43,3	43,4
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		143,2	147,3	148,3	151,1	150,7	148,8	151,6	153,3
Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)									
celková		6,1	7,2	14,1	15	6,3	6,2	2,4	3,1
přirozená		-0,8	-0,1	1,9	1,6	1,9	1,4	0,4	0,6
stěhováním (mechanická)		6,9	7,3	12,2	13,4	4,3	4,8	2	2,5

Zdroj: Český statistický úřad

Graf č. 1 - Celkový počet obyvatel správního obvodu v letech 2005 až 2012

Počet obyvatel ORP Pardubice od roku 2005 výrazně vzrostl, celkem o 6033 obyvatel. Hlavním důvodem je zvýšení porodnosti silných ročníků 70. let. Dalším faktorem je suburbanizace obcí a měst ve spojení se stěhováním lidí blíže za pracovními příležitostmi a to nejen v rámci vlastního území ORP, ale i přílivem lidí z okolních ORP blíže k městu Pardubice vzhledem k nabídce pracovních příležitostí. Z demografického vývoje do r. 2023 vyplývá, že bude stabilní celkový počet obyvatel, bude se měnit pouze věková struktura obyvatelstva.

Z tohoto hlediska je významným počinem projektu spolupráce obcí především v oblasti sociálních služeb. V oblasti školství bude plně postačovat efektivní komunikace mezi školskými zařízeními dle poptávky obyvatel a provázání dohod mezi jednotlivými poskytovateli služeb. Stávající kapacita bude dostačující, vše se tedy bude podmiňovat zvyšováním kvality s důrazem na technické obory. Stávající i výhledová suburbanizace území bude mít drobný vliv na organizaci likvidace a nakládání s odpady. Tento segment na území ORP příkladně a bude pouze dle potřeb území rozšiřován či zkvalitňován.

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tab. č. 6 - Stručná charakteristika školství v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	19	33,93	
Počet obcí se ZŠ jen 1 stupeň	12	21,43	
Počet obcí se ZŠ 1 i 2 stupeň	5	8,93	
Počet středních škol:	35	62,50	
-obory gymnázií	4	7,14	
-obory středních odborných škol a praktických škol	13	23,21	

-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	9	16,07	
Počet základních uměleckých škol	3	1,79	ZUŠ Lonkova, ZUŠ Havlíčkova, ZUŠ BONIFANTES
Počet konzervatoří	1	1,79	Konzervatoř Pardubice
Počet jazykových škol	7	12,5	Pouze Pardubice
Počet vyšších odborných škol	4	7,14	
Počet vysokých škol	1	1,79	Univerzita Pardubice

Zdroj: Český statistický úřad

Školství v území ORP Pardubice odpovídá vývoji a potřebám demografické struktury obyvatelstva. Rozmístění a počty škol/školek odpovídají dlouhodobému vývoji a v průběhu posledních let se výrazně neměnily. Celková kapacita je ve většině dostatečná. Převážná většina škol/školek je soustředěna do města Pardubic. V menších obcích jsou mateřské školy a školy pouze s 1. stupněm. Problémem na území ORP Pardubice může být přechodný nárůst počtu dětí v určitých obcích nastupujících do MŠ či ZŠ. To může být způsobeno výstavbou rodinných domů v obcích v okolí měst, kam se převážně stěhují mladé rodiny s dětmi podobného věku.

Řešením je tedy přirozená aktuální dohoda mezi poskytovateli služeb, aby se školská zařízení mohla využívat naplno v místech, kde je případný přechodný úbytek dětí.

Tab. č. 7 - Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	13	12,5	Převážně v Pardubicích
Stálá kina	2	1,79	Pardubice
Divadlo	3	1,79	Východočeské divadlo, Exil, Divadlo 29
Muzeum (včetně poboček a samostatných památníků)	3	5,36	Východočeské muzeum (Pardubice), Muzeum Perníku (Ráby), Letecké muzeum (Kuněnice)
Galerie (vč. poboček a výstavních sání)	9	3,6	Převážně v Pardubicích
Kulturní zařízení ostatní	18	32,14	
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	7	12,50	
Koupaliště a bazény	3	5,36	Pardubice, Lázně Bohdaneč
-z toho kryté	1	1,79	Pardubice

Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	42	75,00	
Tělocvičny (vč.školních)	27	48,21	
Stadiony otevřené	8	10,71	
Stadiony kryté		0,00	
Zimní stadiony kryté i otevřené	2	1,79	Pardubice – ČEZ ARENA
Ostatní zařízení pro tělo-výchovu (s provozovatelem nebo správcem)	23	41,07	

Zdroj: Český statistický úřad

Kultura a sport území ORP Pardubice je soustředěna do města Pardubic, kde je největší poptávka a pro všechny obyvatele území ORP Pardubice je dobře dostupná na základě jednak centrální polohy města Pardubice v ORP a za druhé na základě dobré dopravní obslužnosti území.

Oblast sportu se soustřeďuje na lední hokej, atletiku, basketbal, floorball. Na území ORP je velká pestrost nabídky vodních sportů a plavání od moderního plaveckého areálu v Pardubicích, bazénu v Lázních Bohdaneč, přes uměle vybudovaná koupaliště až po velmi oblíbená přírodní koupání na vytěžených ložiscích štěrkopísku (Hrádek, Pohránov, aj.) Doplnkovým segmentem vodních sportů je plavba po Opatovickém kanálu, areál v Sezemicích olympijského vítěže Martina Doktora a plachtění v lokalitě Na Hrádku.

Pardubice jsou historicky městem s mezinárodním ohlasem se závodem, nejstarším v Evropě – Velkou Pardubickou a Zlatou přílbou. Tyto akce přitahují každoročně velký zájem návštěvníků.

Pardubice jsou také městem tradičního Vinařského půlmaratonu a závodu na kolečkových bruslích.

Město velkou měrou společně s místními firmami z okolních obcí podporuje sportovní aktivity všeho druhu.

Pardubický kraj je zřizovatelem Sportovního gymnázia, které sdružuje sportovní talenty nejen z území ORP.

Kultura má ve městě Pardubice velký zvuk, především svým Východočeským divadlem, které je mezi oblastními divadly na vrcholu, např. se svým tradičním Festivalem smíchu. Ve městě působí množství kvalitních kulturních a v kultuře vzdělávacích subjektů, např. 2 ZÚŠ se všemi obory hudby, estetiky a kultury. Dále jsou zde 2 dětské domy nabízející max. škálu sportovních a kulturních aktivit. Město Pardubice také podporuje 2 folklorní soubory: Perníček a Radost, kde Radost oslavila již 35 let činnosti. Tyto folklorní soubory, kam děti dochází z celého území ORP reprezentují město a region na festivalech prakticky po celém světě.

V obcích je kultura zastoupena funkcí místních spolků, do kterých se zapojují občané od dětí až po dospělé.

Tab. č. 8 - Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	3	1,79	Železniční poliklinika, Péče o duševní zdraví Bělehradská, Poliklinika Kolf
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení		0,00	
Ambulantní zařízení	5	8,93	
Detašované pracoviště ambulantního zařízení		0,00	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	48	85,71	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	16	28,57	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	55	98,21	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	12	21,43	
Zařízení lékárenské péče	40	71,43	
Nemocnice	2	3,57	Pardubická krajská nemocnice
Odborné léčebné ústavy	0	0,00	
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	1,79	LDN Rybitví
Ostatní lůžková zařízení	0	0,00	

Zdroj: Český statistický úřad

Zdravotnictví veřejného a soukromého sektoru na území ORP Pardubice je alokováno do města Pardubic. Hlavním poskytovatelem zdravotních služeb je Pardubická krajská nemocnice. Obce se pro své občany snaží zajistit alespoň praktického lékaře. Ve většině obcí má praktický lékař ordinační hodiny alespoň jeden den v týdnu. Za lékaři „specialisty“ většinou obyvatelé obcí dojíždějí do Pardubic. Problémem zdravotnictví na území ORP Pardubice je dopravní obslužnost.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Tab. č. 9 - Ekonomická aktivita obyvatel území ORP

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		63681	34440	29241	
v tom:	zaměstnaní	59069	32039	27030	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	53849	30135	23714
		zaměstnavatelé			
		pracující na vlastní účet			
	ze zaměstnaných	pracující důchodci	3010	1431	1579
		ženy na mateřské dovolené	1207	-	1207
nezaměstnaní		4612	2401	2211	
Ekonomicky neaktivní celkem		56611	24133	32478	
z toho	nepracující důchodci	27567	10546	17021	
	žáci, studenti, uční	16722	8404	8318	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		6488	3987	2501	

Zdroj: Český statistický úřad

Na území ORP Pardubice je ekonomická situace na dobré úrovni. Pardubice vykazují jednu z nejmenších nezaměstnaností. Pardubice v porovnání s jinými ORP disponují s vyšším počtem volných pracovních míst.

V ORP Pardubice je dominantní především průmysl elektrotechnický a chemický, oba s dlouholetou tradicí. Na pracovní trh vstoupila řada zahraničních investorů, která pozitivně místní trh ovlivnila. Největším zaměstnavatelem je společnost FOXCONN CZ s.r.o., Pardubice, zabývající se výrobou počítačů. Mezi další významné firmy patří Synthesia, a.s., vyrábějící základní chemické produkty a těžko-tonážní chemii, Panasonic Automotive Systems Czech, s.r.o., dále Pardubická krajská nemocnice, a.s. a Univerzita Pardubice.

Tab. č. 10 - Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			36 267
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		26 921
	v tom	v rámci obce	14 673
		do jiné obce okresu	6 862
		do jiného okresu kraje	1 047
		do jiného kraje	4 023
		do zahraničí	316
	vyjíždějící do škol		9 346
	v tom	v rámci obce	4 550
mimo obec		4 796	

Zdroj: Český statistický úřad

Za prací a do škol v ORP Pardubice dojíždí celkem 36 tis. občanů. Je to dáno především tím, že obyvatelé se stěhují z města na okrajové oblasti a do přilehlých obcí.

Nejvíce dojíždějících je v rámci obce. To je ale dáno především počtem obyvatelstva a rozsáhlostí jednotlivých částí města Pardubice, jako největšího zaměstnavatele a obce s největším podílem škol.

Velký počet dojíždějících je do jiné obce okresu. Z hlediska dojíždějících studentů jsou to převážně děti dojíždějící do škol na druhý stupeň, jelikož většina menších obcí má pouze stupeň první. Z hlediska dojíždění do zaměstnání je největší spádovost do Pardubic. V menší míře je vyjíždění do zaměstnání v rámci menších obcí. Toto je v případech, kdy střední firmy svá sídla stěhují do obcí v okolí města, jelikož zde nacházejí vhodnější prostory k podnikání.

Oblast správního obvodu se nachází mezi 2 hlavními krajskými městy - Pardubice a Hradec Králové. Tato blízkost obou velkých měst a dobré dopravní spojení (jak autobusové, tak vlakové) je důvodem velkého počtu dojíždějících do jiného kraje.

Dalším významným městem dojíždění do jiného kraje je Praha. Toto je dáno jednak dálničním spojením, ale hlavně četností a rychlostí vlakového spojení.

Tab. č. 11 - Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			53 727	
v tom:	tvořené 1 rodinou			
	v tom	úplné	Bez závislých dětí	15 407
			se závislými dětmi	10 513
		neúplné	bez závislých dětí	1 239

		se závislými dětmi	5 401
	tvořené 2 a více rodinami		664
	domácnosti jednotlivců		17 903
	vícečlenné nerodinné domácnosti		2 600

Zdroj: Český statistický úřad

Tab. č. 12 - Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	4050	4233	4203	3421	2563	2865	4793	4844	4280	-
z toho (%): občané se zdravotním postižením	20,3	19,7	19,7	22	21,4	17,9	12,1	12	11,8	-
z toho (%): absolventi	7,8	7,9	7,4	7	7,3	7,2	6,8	6	7	-
z toho (%): osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	23,8	28	31	31	25,9	15,9	13,6	19,4	21,8	-
Volná pracovní místa	242	476	856	2771	4808	1167	573	970	813	-
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	16,7	8,9	4,9	1,2	0,5	2,5	8,4	5	5,3	-
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	6,44	6,73	6,41	5,18	3,75	4,38	7,53	7,44	6,55	-

Zdroj: Český statistický úřad

Na území ORP Pardubice je dlouhodobě nejnižší míra nezaměstnanosti ze všech okresů v Pardubickém kraji. Počet hlášených volných pracovních míst je v tomto okrese dlouhodobě nejvyšší.

Silnou stránkou území při vytváření nových pracovních míst je existence průmyslových zón, výhodná logistická poloha v rámci republiky, větší spektrum průmyslového odvětví a jeho tradice, zejména v oborech elektrotechnika, strojírenství a chemie.

Na území ORP Pardubice přibývá zejména nezaměstnaných absolventů a uchazečů do 30-ti let. Toto je jev v posledních letech velice se rozšiřující i v jiných územích. Toto je velice problematické pro další vývoj mladých lidí. Absence prvního zaměstnání po ukončení školy a dlouhodobá nezaměstnanost této věkové skupiny vede k absenci vytvoření základních pracovních návyků.

Trvalým problémem je na Pardubicku dlouhodobá nezaměstnanost. Počet uchazečů o zaměstnání, kteří jsou bez práce déle než 12 měsíců, se stabilně pohybuje kolem 20%. Příčinou je vyšší konkurence na trhu práce v této kategorii (nižší počet volných míst a více uchazečů) a také neochota pracovat vzhledem k lepším podmínkám v sociální podpoře.

Podíl osob se zdravotním postižením na celkovém počtu uchazečů o zaměstnání se postupně daří snižovat a je pod celostátním průměrem.

Tab. č. 13 - Charakteristika trhu práce v území ORP

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	28064	28363	28807	29256	29835	30579	30889	31778	32336	32495
fyzické osoby celkem	22581	22652	22936	23182	23467	23867	23768	24109	24467	24542
z toho zemědělství podnikatelé	772	765	795	793	802	803	232	235	246	247
vyjádření v %	2,75	2,70	2,76	2,71	2,69	2,63	0,75	0,74	0,76	0,76
právnícké osoby celkem	5483	5711	5871	6074	6368	6712	7121	7679	7869	7953
z toho obchodní společnosti	2976	3081	3192	3300	3416	3578	3748	3912	4077	4219
vyjádření v %	54,28	53,95	54,37	54,33	53,64	53,31	52,63	50,94	51,81	53,05
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybníkářství	3,3	3,2	3,5	3,4	3,4	3,5	2	2,2	2,4	2,5
průmysl celkem	14,1	13,8	13,7	13,6	13,5	13,3	13,4	13,3	13,1	12,8
stavebnictví	10,8	10,9	11	11,2	11,6	11,7	12,2	12,4	12,4	12,2
velkoobchod, maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	33,5	33	32,6	32,1	31,8	30,7	30,3	29,8	29	28,4

Zdroj: Český statistický úřad

Území ORP Pardubice má výhodnou polohu z hlediska dopravního spojení a to má příznivý vliv na jeho ekonomiku. Jeho územím prochází ze západu na východ celostátně nejvýznamnější železniční trať Praha – Olomouc, kterou křížuje trať Liberec – Havlíčkův Brod. Pardubice jsou dostupné z hlavního města po dálnici D11 a navazující rychlostní komunikaci.

Průmyslová výroba je soustředěna převážně ve městech, přičemž nejvýznamnějším centrem průmyslu je město Pardubice. Většina důležitých firem má sídlo na okrajích města v průmyslových zónách. Z odvětví dlouhodobě převládá elektrotechnika a strojírenství, významná je i chemie, výroba dopravních prostředků a zařízení, plastikářský průmysl a potravinářský průmysl s tradiční výrobou perníku. Část obyvatel nachází uplatnění v oblasti obchodu a služeb. V tomto odvětví má okres Pardubice významné zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel ve srovnání s ostatními okresy. Velkého rozvoje dosáhlo finančnictví a pojišťovnictví a to zejména v Pardubicích. Příznivé klima spolu s půdním složením vytváří dobré podmínky i pro zemědělství.

D. Doprava

Poloha ORP Pardubice je velice strategická na křižovatce několika významných dopravních směrů. Jsou zde zastoupeny všechny základní druhy doprav – železniční, silniční, letecká i vodní.

Z hlediska železniční dopravy jsou Pardubice nejvýznamnějším uzlem východních Čech. Jeho územím prochází ze západu na východ celostátně nejvýznamnější železniční trať Praha – Olomouc, v železničním uzlu Pardubice ji křižuje trať Liberec – Havlíčkův Brod. Síť vlaků dálkové dopravy zajišťuje dostupnost území obyvatelům i jeho návštěvníkům. Komfortní spoje vlaků kategorie SC Pendolino spojují Moravskoslezský i Olomoucký kraj s Pardubicemi a Prahou. Veliká je i nabídka mezistátních spojů. Potřeby území také významně naplňuje síť vlaků regionální osobní dopravy.

Jedna z nejdůležitějších silnic je silnice I/37 z Chrudimi, v úseku z Pardubic do Hradce Králové zmodernizovaná na čtyřproudovou rychlodráhu. Na jihu Opatovic ji úsek budoucí R35 napojuje na dálnici D11 do Prahy. Další důležitá silniční spojení jsou silnicemi směrem na východ na Holice, západním směrem na Přelouč a Kutnou Horu a severozápadním na Chlumec nad Cidlinou a Poděbrady.

Pardubice jako průmyslové město generují velké množství silniční dopravy. Nevhodně navržený pravoúhlý systém silnic, ještě z dob malé intenzity dopravy vede veškerou dopravu včetně tranzitní v těsné blízkosti centra, a tudíž mají Pardubice s dopravou velice často problémy. Velkým problémem je nemožnost dostavení silnice R35 z důvodu výkupu pozemků. ORP Pardubice je též nedostatečně napojen na evropskou silniční síť.

Autobusová doprava doplňuje dopravu železniční. Je to jednak dálková autobusová doprava propojující vzdálenější obce, sousední ORP i kraje. Významnou autobusovou dopravou je Městská hromadná doprava v Pardubicích zajišťovaná Dopravním podnikem města Pardubic a.s. MHD zajišťuje jednak dopravu v rámci města Pardubice a ve spolupráci s okolními obcemi v menší míře i spádových obcí. Komfortnější cestování zajišťuje integrovaný dopravní systém (IDS). IDS znamená, že různí dopravci (železniční, linkové autobusy a MHD) vytvoří vzájemně propojenou síť linek, na nichž je uznáván stejný typ jízdního dokladu. Stačí si tedy koupit jednu jízdenku a s ní pak v rámci její zónové a časové platnosti můžete používat dopravní prostředky jakéhokoliv dopravce, který je do IDS zapojen. Na území ORP Pardubice toto zajišťuje VYDIS – Východočeský dopravní systém. Je integrovaný dopravní systém, který zahrnuje některé dopravce působící na území Pardubického a Královéhradeckého kraje. Do systému jsou zahrnuty městská hromadná doprava v Hradci Králové a Pardubicích a železniční doprava (České dráhy) v okolí těchto měst.

Letiště na jihozápadním okraji Pardubic je původně vojenské, vzniklé již za první republiky. Od založení mezinárodního civilního letiště v roce 1995 je to letiště se smíšeným vojenským a civilním leteckým provozem. Od května 2011 do poloviny roku 2012 proběhla rozsáhlá modernizace letištního prostoru. Byla rozšířena ranvej, pojezdové plochy, vybudovalo se palivové hospodářství a další úpravy. Společnost East Bohemian Airport provozující civilní část letiště, již vlastní město Pardubice, vyjednala s nízkonákladovými aerolinkami zavedení spojů po Evropě. Důležitou část letového provozu tvoří charterové lety tuzemských cestovních kanceláří v letní turistické sezóně.

Jelikož územím ORP Pardubice protéká řeka Labe, důležitou dopravní cestou by se v budoucnu mohla stát i lodní doprava. Nyní v Pardubicích funguje výletní motorová loď Arnošt s restaurací, plující po Labi proti proudu do Kunětic a dolů po proudu řeky do Srnojed. Město loď kompletně opravilo a provozovatelem se stal Dopravní podnik města Pardubic a.s. Loď funguje jednak podle sezónního jízdního řádu, dále jsou zde pořádány tematické plavby jako např. plavby se středověkými řemesly, školní plavby, plavby pro seniory nebo svatební plavby. Po splavnění Labe se na Pardubicku také chystá

nákladní lodní doprava a vybudování přístavu, který je v plánu ministerstva dopravy. Má ulehčit silniční dopravě a sloužit jako doplněk železniční dopravy.

Zvýšená obliba cyklistiky v posledních letech a prudký nárůst automobilové dopravy vede k vytváření nových cyklistických stezek. Pardubický kraj zajistil vypracování Generelu cyklo dopravy, který zeval současný stav, provedl hierarchizaci cyklotras a zajistí propojení Pardubického kraje nejen s ostatním územím republiky, ale současně začlení systém cyklotras kraje do sítě mezinárodních středoevropských cyklotras. Území ORP Pardubice protíná několik významných cyklotras, jako např. evropská Labská stezka (Hamburk – Labské Chrčice – Bukovina nad Labem – Špindlerův Mlýn), regionální stezky Bukovina – Vysoké Mýto, Vysoká nad Labem – Břehy a Třemošnice – Pardubice.

I přes některé nedostatky lze konstatovat, že dopravní obslužnost ORP Pardubice je na dobré úrovni a lze tuto situaci považovat za významný klad v hodnocení kvality života v území ORP.

E. Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba a stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby a maloobchodní sféra, inovace

Území ORP Pardubice představuje z hlediska horninového prostřední a geologie jednotvárný útvar druhohorních usazenin České křídové tabule, na většině území překrytý náplavy vodních toků. Silnou stránkou území je existence zásob kvalitních štěrkopísků v oblasti Čeperky, kde stále probíhá těžba (DITON s.r.o). V současnosti se jedná v území o otevření nových těžebních prostor pro štěrkopísek (Lázně Bohdaneč). Dopady těžby je možno vidět na mnoha místech na území ORP. V současné době se využívají jako přírodní koupaliště.

Průmyslová výroba v ORP Pardubice navazuje na místní tradici – Tesla, Továrna mlýnských strojů, Paramo, Semtín. Hlavní oblastí průmyslu: chemický průmysl, strojírenství, elektroprůmysl a výroba součástek pro automobilový průmysl.

Řemesla jsou zajišťována místními živnostníky jak na území měst, tak obcí, kde mají své provozovny. Komerční služby a obchodní zóny jsou soustředěny do Pardubic. Obce podporují, mnohdy i finančně, prodejny denních potravin místě a spolupracují s poskytovateli služeb – prodejci pojízdných prodejen.

Jako inovace v současné době vzhledem k existenci systému podpory odbytu místní produkce se rozvíjí prodej produktů a výrobků „ze dvora“.

F. Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví

Ovzduší v území ORP Pardubice je i přes místní chemický průmysl poměrně dobré vzhledem k proudění vzduchu a směrům větru. Reálnou hrozbou je však nárůst dopravy se všemi dopady na kvalitu životního prostředí. Zemědělské půdy ubývá na úkor výstavby nových zastavěných území, což má neblahý vliv i na vzhled krajiny.

Ochrana životního prostředí území ORP – přírodních lokalit a lokalit NATURA 2000 je řešena v rámci Plánu péče Agentury ochrany a přírody ve spolupráci s CHKO Železné hory se sídlem v Pardubicích.

Na území ORP Pardubice se nacházejí významné lokality písčiny přesypů a významná technická díla úzce spjata s přírodou (např. Opatovický kanál).

Zemědělství na území ORP Pardubice je převážně zaměřeno na rostlinnou výrobu. Pěstují se především obiloviny. Místní kmín producenta z Rokytna nese evropské označení místního původu.

Specifickým místním produktem je rybářství: Rybníční hospodářství Lázně Bohdaneč Bohdaneč obhospodařuje místní rybníky a zajišťuje dodávku ryb i přímo do regionu prostřednictvím místního prodeje. Dalším významný chovatel ryb má produkci v Rokytně, i on zajišťuje prodej „ze dvora“.

Lesnictví není v takovém významném rozsahu z důvodu malých lesních ploch. Hospodářství v lesích obce zajišťují prostřednictvím svých lesních hospodářů nebo ve spolupráci s Lesním družstvem Vysoké Chvojno.

G. Technická infrastruktura (elektroenergetika, plynárenství, teplárenství, dálkovody, telekomunikace, vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, odpadové hospodářství, vodní hospodářství, ochrana před povodněmi a živelními pohromami)

Technická infrastruktura je celkově na dobré úrovni. Vodovod je v každé obci ORP. Kanalizaci s napojením na centrální ČOV má více než polovina obcí. Města Pardubice a Lázně Bohdaneč jsou částečně napojena na rozvod tepla z elektrárny Opatovice. Všechny obce jsou plynofikovány.

Odpadové hospodářství - obce mají své systémy separovaného odpadu základních druhů odpadů (kontejnery na sklo, papír, plast, velkoobjemový odpad, elektroodpad, sběrné dvory). Na území ORP působí tři svozové firmy, které vytvářejí zdravou konkurenci: SOP Přelouč, TS města Pardubic, TS mikroregionu Hlinecko. V území je celá řada neřešených starých ekologických zátěží – oblast Semtína – Rybitví – Paramo, což je velké riziko pro velké území s velkým počtem obyvatel.

Ochrana před povodněmi je vyřešena výstavbou protipovodňových hrází podél toku řeky Labe. Obce mají zpracované protipovodňové plány a systém ochrany před nebezpečím – místní rozhlas, mobilní aplikace.

Oblast energetiky řeší každá obec poptávkou samostatně nebo případně ve sdružení. Město Pardubice zajišťuje hromadné aukce dodávek elektřiny.

Výrobu elektřiny zajišťuje elektrárna v Opatovicích nad Labem.

H. Rekreace, památky a cestovní ruch

ORP Pardubice není nikterak významným a vyčnívajícím územím z hlediska turistiky a rekreace. Pardubice jsou střediskem vzdělanosti, kulturního a společenského života i sportu. K rozvoji vzdělání přispívá Univerzita Pardubice, významné postavení na kulturní scéně zaujímá Východočeské divadlo a Komorní filharmonie. Nejznámějšími sportovními akcemi pořádanými v Pardubicích jsou dostihový závod Velká pardubická steeplechase či motocyklové plochodrážní závody Zlatá přilba. K turisticky atraktivním místům Pardubic patří historické jádro se Zelenou branou a goticko-renesanční zámek s muzeem a galerií. K dalším známým historickým památkám Pardubicka se řadí pozdně gotický hrad na Kunětické hoře, z jehož věže je nádherný výhled do okolí. Na hradě probíhá řada kulturních akcí včetně divadelních představení. Pro malé i velké je pod hradem ukrytá Perníková chaloupka s Muzeem perníku a pohádek. Nedaleko Pardubic se nachází jediné lázeňské centrum kraje – město Lázně Bohdaneč. Bohdanečsko je regionem charakteristickým pozůstatky kdysi rozsáhlé rybníční soustavy za dob Pernštejnů s řadou vzácných vodních živočichů i rostlin.

V současné době vzniká mnoho nových produktů cestovního ruchu dle poptávky a dnešních trendů. Od r. 2013 funguje systém certifikace místních produktů pod značkou Kraj Pernštejnů regionální produkt, do něhož jsou zapojeni místní podnikatelé a producenti.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tab. č. 14 - Územní a strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	27	48,22	
Počet obcí s plánem v přípravě	25	44,64	
Počet měst a obcí se strategickým plánem	56	100	

Zdroj: Český statistický úřad

Územní plán je zásadním strategickým dokumentem každé obce. Obce jej mají zpracovaný nebo se na jeho přípravu připravují. V rámci financování zpracování ÚP využívají stávající dotační možnosti v rámci ROP či dotací Pardubického kraje.

Neexistence ÚPD omezuje obce v rozvoji v extravilánu a nedává oporu představitelům obce zasahovat do nevyhovující výstavby v intravilánu.

Na webových stránkách krajského úřadu jsou zveřejněny územní plány obcí, aby se s nimi občané mohli dostatečně seznámit.

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu.

K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří Politika územního rozvoje databaze-strategie.cz/cz/mmr/strategie/politika-uzemniho-rozvoje-cr-2008.

Dalším strategickým rozvojovým dokumentem měst i obcí je strategický plán nebo program rozvoje obce, který definuje analýzu, swot analýzu a akční plány – přehled plánovaných záměrů. Strategický plán rozvoje/program rozvoje obce a území plán je vždy v rovnováze.

Strategický plán/program rozvoje obce mají všechna města i obce v různé formě, protože se jedná o povinnou přílohu dotací pro Pardubický kraj.

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Následující tabulka popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu.

Tab. č. 15 - Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město	4	Statutární město Pardubice je hlavním aktérem v rozvoji území ORP. Dalšími obcemi se statutem města jsou: Lázně Bohdaneč, Sezemice, Dašice
Obec	52	Barchov, Bezděkov, Borek, Bukovina nad Labem, Bukovka, Časy, Čeperka, Čepí, Černá u Bohdanče, Dolany, Dříteč, Dubany, Hrobice, Choteč, Chýstě, Jezbořice, Kasalice, Kostěnice, Kříčeň, Kunětice, Lány u Dašic, Libišany, Malé Výkleky, Mikulovice, Moravany, Němčice, Neratov, Opatovice nad Labem, Ostřešany, Plch, Podůlšany, Pravy, Ráby, Rohovládová Bělá, Rohoznice, Rokytno, Rybitví, Slepovice, Spojil, Srch, Srnojedy, Staré Hradiště, Staré Jesenčany, Staré Ždánice, Starý Máteřov, Stéblová, Třebosice, Úhřetická Lhota, Újezd u Sezemic, Vlčí Habřina, Voleč, Živanice
Kraj	1	Pardubický kraj – v kompetenci s dosahem do území ORP: správa silnic I. a II. třídy, zřizovatel středních škol, některých zdravotních a sociálních zařízení
Stát	1	PČR - tvoří zákony
Státní instituce	soubor	Dohlíží na dodržování pravidel, zákonných opatření
Mikroregion ...	5	Na území ORP zasahují částečně nebo jsou celé obsahem: SO Loučná, SO pod Kunětickou horou, SO Za Letištěm, Regionální svazek obcí Bohdanečsko, monotematický SO Hradubická Labská
MAS ...	3	Na území ORP zasahují částečně nebo jsou celé obsahem: MAS Region Kunětické hory, MAS Železnohorský region, MAS Bohdanečsko
Významný zaměstnavatel	soubor	S vlivem na rozvoj území ORP: státní správa (Magistrát města Pardubice, Krajský úřad

		Pardubického kraje), oblast školství (MŠ, ZŠ, SŠ, VŠ), oblast zdravotnictví (krajská nemocnice Pardubice)
Škola		Na území ORP je zastoupena komplexně celá vzdělávací struktura od MŠ po univerzitu. V rámci rozvoje území obce spolupracují se všemi vzdělávacími institucemi dle jednotlivých projektů a v rámci volnočasových aktivit.

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tab. č. 16 - SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. poloha a význam území ORP Pardubice	1. Přílišná administrace při získávání dotací a jejich realizaci
2. Letiště na území ORP Pardubice	2. Špatná komunikace s úřady
3. Dopravní obslužnost	3. Nezáměr lidí
4. Turisticky zajímavé lokality (zámek Pardubice, Kunětická hora, golf Dříteč, Lázně Bohdaneč)	4. Nedostatečná informovanost
5. Rozvoj cestovního ruchu	5. Nedostatečná infrastruktura
6. Město Pardubice – přirozené centrum sociálních služeb v ORP – zastoupení celého spektra sociálních služeb	6. Existence starých ekologických zátěží
7. Sílicí poptávka kupujících po místních domácích produktech	7. Problémy s odkupováním pozemků
	8. Neexistence spaloven odpadů
	9. Ochota lidí zapojit se do veřejného života
Příležitosti:	Hrozby:
1. Vybudování a propojování nových služeb	1. Legislativa a byrokracie
2. Volnočasové aktivity	2. Ekonomická situace obyvatel
3. Nová pracovní místa	3. Nárůst mandatorních výdajů
4. Budování MŠ a ZŠ	4. Zavírání škol v malých obcích
5. Regionální aktivity	5. Malý podíl tradiční rodiny
6. Využití fondů EU a dotací	6. Demografický vývoj
7. Budování kapacit pro ekologickou likvidaci odpadů	7. Neodstranění starých ekologických zátěží
8. Realizace společných projektů	
9. Zvyšování kvality služeb	

Území ORP Pardubice je velmi specifické, kde velké město se cca 70% obyvateli ORP poskytuje služby všech oblastí cca v 85% i pro obyvatele okolních obcí. Město také nabízí většinu pracovních příležitostí i pro obyvatele okolních obcí, především v průmyslové zóně v Čivicích. ORP má ve srovnání Pardubického kraje i České republiky velmi nízkou míru nezaměstnanosti.

Dopravní obslužnost území, která zasahuje také do všech oblastí činnosti a života obyvatel je velmi dobrá. Tento fakt vychází z polohy ORP mezi městy Pardubice a Hradec Králové a dále mezi Pardubicemi a Chrudimí. Území ORP nelze z hlediska dopravní obslužnosti definovat samostatně, protože uvedený spádový přesah je přirozený a je relevantní. Tato města poskytují 95% služeb pro obyvatele obcí. Především specializované zdravotnictví a sociální služby, školství (ZŠ, SŠ, VŠ), obchody a kulturu, vč. aktivit pro aktivní trávení volného času.

Obce poskytují v rámci svých možností služby místního charakteru úzce spjaté se životem lidí v obcích. Především MŠ, ZŠ, pošta, prodejna denních potřeb, restaurace. V poslední době se zaměřují na plochy pro sport a relaxaci.

Symbióza mezi městem a obcemi probíhá v rovině nabídky a využívání služeb (směrem z obcí do měst), v opačné rovině ve směru město – obce se jedná o kvalitní nabídku volnočasových aktivit na území obcí a v okolní přírodě.

Hlavním kladem – silnou stránkou území je tedy komplexní nabídka služeb a aktivit dle aktuálních trendů z hlediska kvality bydlení a života obyvatel. Je dostatečná kapacita školských zařízení, zařízení sociální péče i možností likvidace odpadů. Jen tato nabídka není mnohdy flexibilní dle jednotlivých potřeb lokalit na území ORP z hlediska demografického vývoje.

Hlavním problémem – slabou stránkou je nekvalitní výměna jednotlivých informací, které se nepropojují a nevyužívají tak, jak by mohly. Někde tedy paradoxně existuje nabídka bez poptávky a na druhé straně poptávka bez nabídky. Nezanedbatelným problémem je také lidský faktor. S nárůstem práce ubývá ochota a možnost se zapojit do dalších aktivit v rámci komunitního života jak v městech, tak i obcích. Upadá spolkový život, který je hybnou silou funkční společnosti a je nutné ho více podpořit.

Jasnou a přitom reálně lehce dosažitelnou příležitostí daného území je tedy vytvoření společného funkčního informačního systému, který bude informace z území a od jednotlivých subjektů dle sektorů zajišťovat, třídit a následně distribuovat zpět k využití do území. Toto se především týká aktuálních kapacit školství a sociálních zařízení, dále nabídky služeb v oblasti nakládání s odpady a volnočasových aktivit. Aktuální nabídka pracovních pozic je vhodně zajišťována úřadem práce.

Další velkou příležitostí je funkčnost území, které se cíleně připravuje na využívání dotačních programů 2014-2020 prostřednictvím obcí, svazků obcí, MAS a aglomerace Pardubice-Hradec Králové (zahnující mimo jiné i celé území ORP). Na území ORP se nacházejí pouze 2 obce, které nejsou součástí funkčního svazku obcí ani některé z MAS. Obce prostřednictvím SO a především MAS jsou partnery města Pardubice v rámci zpracování strategie (ITI) aglomerace Pardubice-Hradec Králové.

V rámci spolupráce města Pardubice a okolních měst a obcí došlo k dohodě ohledně budoucí spolupráce v rámci řešení tematických záměrů přesahujících stávající funkční celky.

Prokazatelnými hrozbami pro koncepční rozvoj území je stabilní nárůst státní byrokracie, který mnohdy nemá jasné opodstatnění, natož přínos. Nárůst byrokracie zapříčiňuje snížení časového pro-

storu na tvorbu vlastních aktivit jednotlivých subjektů a odrazuje nové subjekty od tvorby nových aktivit, které by v území byly prospěšné. Nárůst byrokracie má i jasný negativní vliv na prodražování přípravy, realizace a zajištění udržitelnosti aktivit. Obcím tedy narůstají mandatorní výdaje na veškeré činnosti a snižuje se prostor pro financování dalších aktivit např. prostřednictvím operačních programů vzhledem ke skutečnosti nutného předfinancování a zvyšující se míry spolufinancování v období 2014-2020. Je v kompetencích státní správy prostřednictvím SMO uvedenou hrozbu eliminovat.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území obce zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítnou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu žáků ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských ZŠ nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách a školských zařízeních dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní řešení otázky přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy a školská zařízení nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám a školským zařízením v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by školy a školská zařízení potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností. Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově než ve velkých městech. Právě školy a školská zařízení jako komunitní centrum zde sehrávají velmi významnou roli.

Právě meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť ZŠ a MŠ, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol a školských zařízení včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol a školských zařízení na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy ZŠ a MŠ získají prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Meziobecní spolupráce může přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jedná se o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a eko-

logických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb.
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí.
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví.
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice.
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zařízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční.

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

Tab. č. 17 - Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2012/2013											
-Počet obcí	8	27	10	6	4				1		56
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň			1	1	4				20		26
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	4	5	2				3		15
-Počet MŠ	1	5	8	6	7				37		64
-Gymnázia									1		1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	3	5	1				2		12
-Počet jiných zařízení									6		6

2011/2012											
-Počet obcí	9	26	10	6	4				1		56
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň			1	1	4				20		26
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	4	5	2				3		15
-Počet MŠ	1	4	8	6	6				36		61
-Gymnázia									1		1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	3	5	1				2		12
-Počet jiných zařízení									6		6

2010/2011											
-Počet obcí	9	26	10	6	4				1		56
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň			1	1	4				21		27
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	4	5	2				3		15
-Počet MŠ	1	4	8	6	6				36		61
-Gymnázia									1		1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	3	5	1				2		12
-Počet jiných zařízení									6		6

2009/2010										
-Počet obcí	9	26	11	5	4				1	56
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň			1	1	4				21	27
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	5	4	1				4	15
-Počet MŠ	1	3	9	5	6				37	61
-Gymnázia									1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	4	4	1				2	12
-Počet jiných zařízení									5	5

2008/2009										
-Počet obcí	9	27	10	5	4				1	56
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň			1	1	4				21	27
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	5	4	1				4	15
-Počet MŠ	1	4	9	5	5				37	61
-Gymnázia									1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	5	4	1				2	13
-Počet jiných zařízení									5	5

2007/2008										
-Počet obcí	10	28	8	5	4				1	56
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň		1		1	4				20	26
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	5	3	1				5	15
-Počet MŠ	1	6	7	5	5				37	61
-Gymnázia									1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	5	3	1				2	12
-Počet jiných zařízení									5	5

2006/2007										
-Počet obcí	12	26	8	5	4				1	56
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň		1		1	4				20	26
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	5	3					4	13
-Počet MŠ	1	6	7	5	5				36	60
-Gymnázia									1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	5	3	1				2	12
-Počet jiných zařízení									5	5

2005/2006										
-Počet obcí	12	27	8	5	4				1	57
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň		1		1	4				20	26
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň		1	5	3					3	12
-Počet MŠ	1	6	7	5	4				35	58
-Gymnázia									1	1
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)		1	5	3	1				2	12
-Počet jiných zařízení									5	5

Zdroj: ČSÚ

V tabulkách č.17 součástí složených organizací (jednotlivé MŠ a ZŠ) jsou již uvedeny v samostatném řádku počtu ZŠ příp. MŠ. Řádek „sloučené organizace“ informuje, kolik je sloučených organizací pod jedním ředitelstvím z již výše uvedených subjektů.

Tab. č. 18 - Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

ORP Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	88	64	41	3	3	3	3	1
Barchov								
Bezděkov								
Borek								
Bukovina nad Labem								
Bukovka								
Časy								
Čeperka	2	1	1					
Čepí	1	1						
Černá u Boh- danče								
Dašice	2	1	1					
Dolany	1	1						
Dříteč	1	2	1					
Dubany								
Hrobice								
Choteč								
Chýšť								
Jezbořice								
Kasalice								
Kostěnice	1	1						
Křičeň								
Kunětice								

Lány u Dašic								
Lázně Bohdaneč	2	1	3					
Libišany								
Malé Výkleky	1	1						
Mikulovice	1	1	1					
Moravany	2	1	2					
Němčice								
Neratov								
Opatovice nad Labem	2	1	1					
Ostřešany	1	1	1					
Pardubice	58	37	23	3	3	3	3	1
Plch								
Podůlšany								
Pravy								
Ráby	1	1						
Rohovládová Bělá	2	1	1					
Rohoznice								
Rokytno	1	1	1					
Rybitví	1	1	1					
Sezemice	2	4	1					
Slepotice	1	1						
Spojil								
Srch	1	1	1					
Srnojedy								
Staré Hradiště	1	1						
Staré Jesenčany								
Staré Ždánice	1	1	1					
Starý Mateřov	1	1						
Stěblová								
Třebosice								
Úhřetická Lhota								
Újezd u Sezemíc								
Vlčí Habřina								
Voleč								
Živanice	1	1	1					

Zdroj: Výkazy MŠMT

Většina menších obcí má neúplnou základní školu pouze s prvním stupněm, v mnohých případech i malotřídní. Počet těchto tříd se většinou mění podle počtu dětí v jednotlivých ročnících.

Pokud v určitém ročníku nastoupí žáci v počtu, který umožní samostatný ročník, může se toto měnit v dalších letech dle proměnlivého počtu žáků v jednotlivých ročnících. Neúplné základní školy mají vět-

šinou společné ředitelství se školami mateřskými v téže obci. Žáci neúplných škol v druhém stupni pokračují ve školách dle spádovosti a nejlepšího dopravního spojení z jejich obce. Většinou to jsou Pardubice, Sezemice, Lázně Bohdaneč a další.

ZUŠ a SVČ jsou pouze v Pardubicích. V ostatních obcích je toto řešeno formou zájmových kroužků při základních školách, případně žáci za touto aktivitou z obcí do Pardubic dojíždějí.

Tab. č. 19 - Počty soukromých škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Poznámka: u gymnázia je myšleno víceleté gymnázium, které zajišťuje vzdělávání druhého stupně ZŠ

ORP Název obce	Celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
CELKEM	4	1	4	0	1	0
Lázně Bohdaneč	1	0	1	0	0	0
Pardubice	3	1	3	0	1	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, u soukromých zřizovatelů

Základní škola Na rovině v Lázních Bohdaneč je zřízena občanským sdružením Na rovině. Výuka je alternativní formou Montessori, s možností domácího vzdělávání. Při základní škole je školní družina a školní klub.

V Pardubicích - Rosicích je Základní škola a mateřská škola Klas s.r.o. Hlavním směrem výuky této školy je bilingvismus. To znamená, že má dva „úřední jazyky“ – češtinu a angličtinu. Nejedná se tedy o výuku anglického jazyka, ale kontakt dětí s cizojazyčným prostředím. Učení tak probíhá jako ve smíšených rodinách, kdy se dítě neučí „cizí“ jazyk, ale přijímá další jazyk jako součást běžného dne. Výuku každé třídy zajišťuje vždy jeden český a jeden zahraniční učitel. Jako cizí jazyk se zde vyučuje od 3. třídy španělština. S tou se děti postupně seznamují už od prvního ročníku, kdy navštěvují španělsko-anglickou družinu.

Další základní školou v Pardubicích, která je zřízena soukromým subjektem, je Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o.p.s. Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o.p.s. poskytuje dětem, mládeži a dospělým lidem s mentálním a kombinovaným postižením vzdělávání a další služby směřující k rozvoji jejich osobnosti a zapojení do běžného života na základě individuálních potřeb a možností.

Jedinou soukromou uměleckou školou je ZUŠ BONIFANTES. Je to specializovaná jednooborová základní umělecká škola s kapacitou 350 žáků v hudebním oboru. Hlavním cílem školy je příprava žáků pro úspěšnou činnost v koncertních skupinách Chlapeckého sboru BONIFANTES a následné studium na konzervatořích, středních pedagogických a uměleckých školách nebo vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.

Tab. č. 20 - Počty církevních škol / školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Poznámka: u gymnázia je myšleno víceleté gymnázium, které zajišťuje vzdělávání druhého stupně ZŠ

ORP Název obce	Celkem ředitelství	z toho				
		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
CELKEM	1	1	1	0	0	0
Pardubice	1	1	1	0	0	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, u soukromých zřizovatelů

Jedinou církevní základní a mateřskou školou je NOE Křesťanská ZŠ a MŠ v Pardubicích. Zřizovatelem této školy je Sbor Církve bratrské v Pardubicích. Výuku ZŠ zahájila 1. září 2011 otevřením první třídy. Každým rokem bude otevřena jedna další třída až do naplnění všech devíti ročníků. Od školního roku 2013/2014 funguje první ročník mateřské školy.

Tab. č. 21 - Pracovníci ve školství ORP

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	446,50	342,21	104,29
základní školy	663,14	518,24	144,90
základní umělecké školy	37,46	33,06	4,40
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	2,23	2,23	0
základní školy pro žáky se SVP	12,76	10,76	2
školní družiny a kluby	76,53	76,45	0,08
střediska pro volný čas dětí a mládeže	27,16	18,24	8,91
zařízení školního stravování	231,13	0	231,13
celkem rok 2012/2013	1 496,95	1 001,21	495,73

Zdroj: Výkazy MŠMT

Je počítáno pouze s pracovníky ve školách a školských zařízeních zřízených obcí. Proto zde není započítáno gymnázium a do školního roku 2011/2012 ani ZUŠ, kde je zřizovatelem kraj.

Z tabulek jednotlivých školních roků vyplývá, že podle zvyšujícího se počtu žáků přibývá úměrně počet pedagogů.

2011/2012			
mateřské školy	432,74	331,26	101,48
základní školy	724,95	578,26	146,69
základní umělecké školy	0		
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	2,16	2,16	0
základní školy pro žáky se SVP	12,73	10,75	1,98
školní družiny a kluby	74,44	74,17	0,26
střediska pro volný čas dětí a mládeže	26,34	18,09	8,25
zařízení školního stravování	228,14	0	228,14
celkem rok 2011/2012	1 501,53	1 014,70	486,83

2010/2011			
mateřské školy	402,76	305,93	96,83
základní školy	727,13	566,79	160,33
základní umělecké školy	0		
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	2,06	2,06	0
základní školy pro žáky se SVP	14,30	12,43	1,87
školní družiny a kluby	73,35	73,35	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	26,93	17,68	9,24
zařízení školního stravování	231,31	0	231,31
celkem rok 2010/2011	1 477,87	978,27	499,60

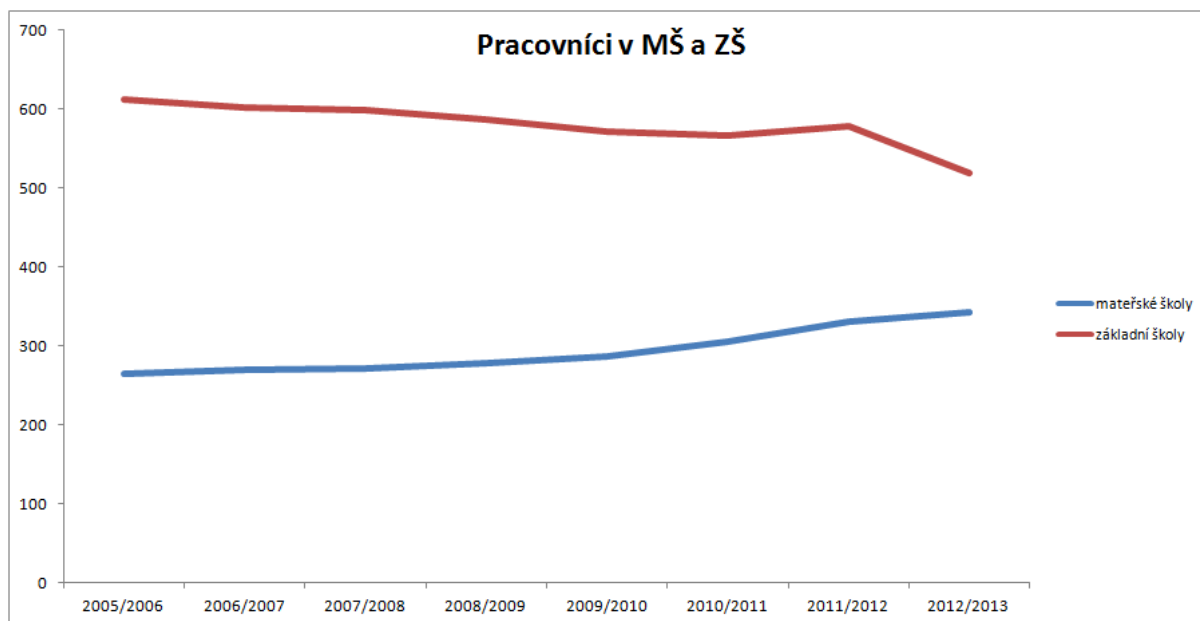
2009/2010			
mateřské školy	377,39	287,30	90,08
základní školy	736,53	570,96	165,57
základní umělecké školy	0		
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	2,37	2,37	0
základní školy pro žáky se SVP	16,05	14,25	1,80
školní družiny a kluby	74,02	73,92	0,10
střediska pro volný čas dětí a mládeže	10,18	7,01	3,17
zařízení školního stravování	231,57	0	231,57
celkem rok 2009/2010	1 448,15	955,84	492,31

2008/2009			
mateřské školy	367,08	278,13	88,94
základní školy	753,32	587,06	166,26
základní umělecké školy	0		
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	2,42	2,42	0
základní školy pro žáky se SVP	16,14	14,24	1,90
školní družiny a kluby	74,44	74,44	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	9,99	6,76	3,23
zařízení školního stravování	233,60	0	233,60
celkem rok 2008/2009	1 457,03	963,08	493,95

2007/2008			
mateřské školy	358,28	272,04	86,24
základní školy	766,10	599	167,09
základní umělecké školy	0		
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	2,21	2,21	0
základní školy pro žáky se SVP	15,80	14,13	1,66
školní družiny a kluby	72,64	72,64	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	10,17	6,94	3,22
zařízení školního stravování	235,30	0	235,30
celkem rok 2007/2008	1 460,52	966,98	493,54

2006/2007			
mateřské školy	354,80	269,71	85,08
základní školy	770,03	602,25	167,77
základní umělecké školy	0		
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	2,11	2,11	0
základní školy pro žáky se SVP	15,78	13,86	1,92
školní družiny a kluby	72,05	72,05	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	11,43	7,62	3,80
zařízení školního stravování	234,40	0	234,40
celkem rok 2006/2007	1 460,62	967,63	492,99

2005/2006			
mateřské školy	353,03	264,33	88,69
základní školy	785,14	612,59	172,54
základní umělecké školy	0		
gymnázia	0		
mateřské školy pro děti se SVP	1,83	1,83	0
základní školy pro žáky se SVP	15,82	13,99	1,83
školní družiny a kluby	72,79	72,76	0,02
střediska pro volný čas dětí a mládeže	11,26	7,70	3,56
zařízení školního stravování	238,48	0	238,48
celkem rok 2005/2006	1 478,36	973,22	505,14

Graf č. 2 - Pracovníci v MŠ a ZŠ

Z tabulek jednotlivých školních roků vyplývá, že podle zvyšujícího se počtu žáků přibývá úměrně počet pedagogů. Tím pádem počet pedagogů v delším období zobrazuje zvýšení či snížení počtu žáků ve školním a dětí v předškolním věku.

Základní vzdělávání

Tab. č. 22 - Počet ZŠ za ORP

Za ORP	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
obec	35	22	13
kraj	1	1	
církev	1		1
Soukromá ZŠ	4	3	1
celkem	41	26	15
2011/2012			
obec	35	23	12
kraj	1	1	
církev	1		1
Soukromá ZŠ	4	2	2
celkem	41	26	15

2010/2011			
obec	35	22	13
kraj	2	2	0
církev	0		0
Soukromá ZŠ	5	3	2
celkem	42	27	15

2009/2010			
obec	36	22	14
kraj	2	2	0
církev	0		
Soukromá ZŠ	4	3	1
celkem	42	27	15

2008/2009			
obec	36	22	14
kraj	2	2	0
církev	0		
Soukromá ZŠ	4	3	1
celkem	42	27	15

2007/2008			
obec	35	22	13
kraj	2	2	0
církev	0		
Soukromá ZŠ	4	2	2
celkem	41	26	15

2006/2007			
obec	34	22	12
kraj	2	2	
církev	0		
Soukromá ZŠ	3	2	1
celkem	39	26	13

2005/2006			
obec	33	22	11
kraj	2	2	
církev	0		
Soukromá ZŠ	3	2	1
celkem	38	26	12

Zdroj: Výroční zpráva školy, Výkazy MŠMT

Z výsledků šetření je zřejmé, že počet škol a školských zařízení v ORP je prakticky stabilizovaný a mění se pouze počet tříd v návaznosti na množství žáků. Ustálený je i poměr úplných a neúplných ZŠ. Většina menších obcí má neúplnou základní školu pouze s prvním stupněm, v mnohých případech i malotřídní. Neúplné základní školy mají většinou společné ředitelství se školami mateřskými v téže obci. Žáci neúplných škol v druhém stupni pokračují v ZŠ dle spádovosti a nejlepšího dopravního spojení z jejich obce. Většinou to jsou Pardubice, dále Sezemice, Lázně Bohdaneč a další. Je to dáno i tím, že někteří žáci pokračují druhým stupněm na víceletém gymnáziu či na ZŠ se zaměřením na matematiku, jazyky, sport apod. Většina těchto ZŠ se zaměřením je se sídlem v Pardubicích.

Tab. č. 23 - Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

ORP Název obce	počet škol celkem	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětitřídní	vícetřídní
celkem škol	12	0	5	1	1	1	4
Čeperka	1		1				
Dříteč	1		1				
Lázně Bohdaneč	1		1				
Mikulovice	1				1		
Pardubice	5		1			1	3
Rohovládková Bělá	1						1
Rybitví	1			1			
Živanice	1		1				

Zdroj: Výroční zpráva školy, data u zřizovatele

V ORP Pardubice je 12 malotřídních škol. Tyto ZŠ mají alespoň v jedné třídě zařazeny žáky více ročníků. Počet těchto tříd se většinou mění podle počtu žáků v jednotlivých ročnících. Pokud v určitém ročníku nastoupí žáci v počtu, který umožní samostatný ročník, může se toto měnit v dalších letech dle proměnlivého počtu žáků v jednotlivých ročnících.

ZŠ zřizované v ORP

Tab. č. 24a - ZŠ ZŘIZOVANÉ OBCEMI

Školní rok	Počet ZŠ	sa- most. ZŠ	Počet běžných tříd	počet spec. tříd	počet žáků	úv. pe- dag.	počet žáků na 1 pedag.	počet žáků na třídu	počet žáků na školu
2012/ 2013	35	23	422	6	9 138	575,9	15,86	21,65	261,08
2011/ 2012	35	23	415	7	8 963	567,4	15,79	21,59	256,08
2010/ 2011	35	23	406	7	8 809	565,1	15,58	21,69	251,68

2009/ 2010	36	24	403	9	8 759	563,5	15,54	21,73	243,30
2008/ 2009	36	24	409	9	8 991	571,1	15,74	21,98	249,75
2007/ 2008	35	23	421	11	9 386	594,7	15,78	22,29	268,17
2006/ 2007	34	22	425	13	9 781	606,7	16,12	23,01	287,67
2005/ 2006	33	21	434	14	10223	607,8	16,81	23,55	309,78

Zdroj: Výkazy MŠMT

Speciální třídy ve školách zřizovaných obcí jsou ve Speciální a praktické škole Pardubice. Snižuje se počet žáků ve speciálních třídách, žáci jsou začleňováni do normálních základních škol, pro jejich potřeby se více využívají asistenti.

Tab. č.24b - ZŠ OSTATNÍ

Šk. rok	Počet ZŠ	Samost.	Poč. běž- ných tříd	počet spec tříd	počet žáků	úv. pe- dag.	počet žáků na 1 pe- dag.	počet žáků na třídou	počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/ 2013	6	3	9	30	268	49,2	5,44	6,87	44,66
2011/ 2012	6	4	7	29	252	47,7	5,28	7	42
2010/ 2011	7	4	5	29	215	44,7	4,80	6,32	30,71
2009/ 2010	6	3	2	30	214	45,5	4,70	6,68	35,66
2008/ 2009	6	3	1	31	219	41,3	5,30	6,84	36,5
2007/ 2008	6	3	1	33	235	41,3	5,69	6,91	39,16
2006/ 2007	5	2	0	33	242	40,7	5,94	7,33	48,4
2005/ 2006	5	2	0	30	236	38,4	6,14	7,86	47,2

Zdroj: Výkazy MŠMT

Speciální třídy jsou v Speciální mateřské škole, základní škole a praktické škole Pardubice, která je zřízena krajem. Tato škola má odloučené pracoviště při zdravotním zařízení v Pardubicích a Chrudimi. Další základní školou se speciálními třídami v Pardubicích je Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o.p.s., která je zřízena soukromým subjektem. Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o.p.s. poskytuje dětem, mládeži a dospělým lidem s mentálním a kombinovaným postižením vzdělávání a další služby směřující k rozvoji jejich osobnosti a zapojení do běžného života na základě individuálních potřeb a možností.

Další soukromé školy a církevní škola NOE Křesťanská ZŠ a MŠ v Pardubicích, která zahájila výuku v roce 2011 otevřením první třídy, speciální třídy nemají.

Tab. č. 25 - Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	35	35	15	33	31	44
Čeperka	1	1	0	1	1	0
	1	1	0	1	1	2
Dříteč	1	1	1	1	1	0
Lázně Bohdaneč	2	2	2	2	1	2
Mikulovice	1	1	1	1	1	1
Moravany	2	2	0	1	1	2
Opatovice nad Labem	1	1	0	1	1	1
Ostřešany	1	1	1	1	1	1
Pardubice	18	18	4	17	16	27
Rohovládová Bělá	1	1	1	1	1	1
Rokytno	1	1	1	1	1	1
Rybitví	1	1	1	1	1	1
Sezemice	1	1	0	1	1	2
Srch	1	1	1	1	1	1
Staré Ždánice	1	1	1	1	1	1
Živanice	1	1	1	1	1	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, weby zřizovatelů

Většina MŠ i ZŠ prošla v letech 2010 – 2013 celkovou rekonstrukcí (zateplení budov, nové střechy, rekonstrukce jídelen atd.) V rámci rekonstrukcí byly u škol vybudovány i nová multifunkční sportoviště, která jsou využívána i občany v jejich volném čase. Součástí škol jsou tedy i tato nová hřiště.

Tab. č. 26 - Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

ORP Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
celkem	35	428	9 138	261,08	21,35
Čeperka	1	2	27	27	13,5
Dašice	1	10	194	194	19,4
Dříteč	1	2	21	21	10,5
Lázně Bohdaneč	2	17	311	155,5	18,29
Mikulovice	1	4	77	77	19,25
Moravany	2	9	156	78	17,33
Opatovice nad Labem	1	12	258	258	21,5
Ostřešany	1	5	32	32	6,4
Pardubice	18	324	7 321	406,72	22,59

Projekt Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (číslo projektu: CZ.1.04/4.1.00/B8.00001)

Rohovládová Bělá	1	8	150	150	18,75
Rokytno	1	5	45	45	9
Rybitví	1	3	47	47	15,66
Sezemice	1	18	388	388	21,55
Srch	1	5	52	52	10,4
Staré Ždánice	1	2	23	23	11,5
Živanice	1	2	36	36	18

Zdroj: Výkazy MŠMT, weby zřizovatelů

Větší obce mají větší průměr žáků ve třídě. V menších obcích převážně v neúplných školách bývá menší počet žáků na třídu.

Tab. č. 27 - Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

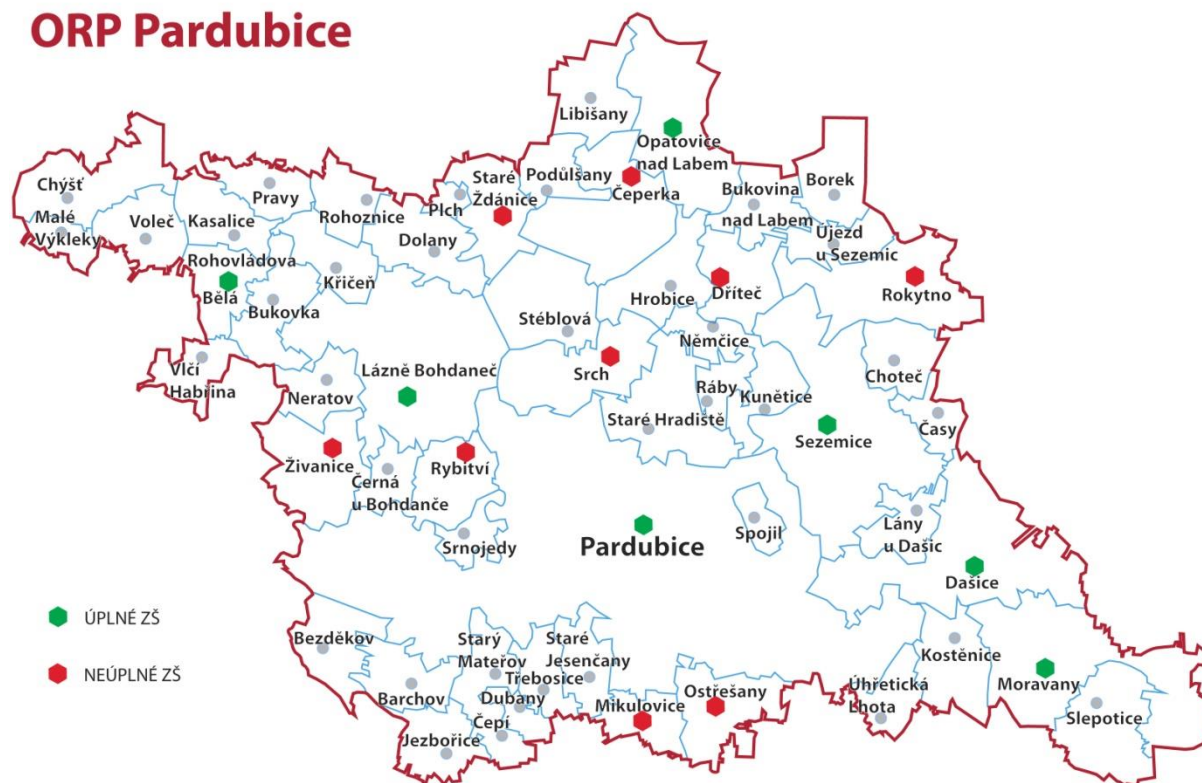
ORP Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	41	23	18
Čeperka	1		1
Dašice	1	1	
Dříteč	1		1
Lázně Bohdaneč	3		3
Mikulovice	1		1
Moravany	2		2
Opatovice nad Labem	1	1	
Ostřešany	1		1
Pardubice	23	19	4
Rohovládová Bělá	1	1	
Rokytno	1		1
Rybitví	1		1
Sezemice	1	1	
Srch	1		1
Staré Ždánice	1		1
Živanice	1		1

Zdroj: Výroční zpráva školy, Výkazy MŠMT

V Moravanech a Lázních Bohdaneč a Pardubicích jsou dvě základní školy, které mají 1. a 2. stupeň pod jedním ředitelstvím. Dohromady tedy tvoří ZŠ úplnou. Neúplné školy jsou v menších obcích. Tyto školy mají buď třídy pouze 1. nebo pouze 2. stupně.

Mapa č. 2 - Rozmístění ZŠ na území ORP Pardubice

ORP Pardubice

Tab. č. 28 - Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP

ORP		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy
celkem učitelé		575,9	488,8
v tom vyučující	na 1. stupni	276,5	258,3
	na 2. stupni	299,4	230,5

Zdroj: Výkazy MŠMT

Ve školách převážně pracují ženy. Učitelé muži jsou více na druhém stupni, než na stupni prvním.

Tab. č. 29 - Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP

ORP		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	54	50	34,7	31,9
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	11	10	8	7
psychologové		9	9	4,9	4,9
speciální pedagogové		0	0	0	0
výchovní poradci		27	27		

Zdroj: Výkazy MŠMT

Jako ostatní pedagogičtí pracovníci se muži vyskytují ještě méně než v pozici učitelů. V porovnání s psychology a výchovnými poradci jsou muži více jako asistenti pedagoga pro žáky se zdravotním postižením. Toto pravděpodobně je i důsledkem možné větší fyzické zátěže při této činnosti.

Tab. č. 30 - Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (přepočtený stav)	počet žáků na jednoho přepočteného pracovníka
2012/2013	41	9 406	625,1	15,04
2011/2012	41	9 215	614,6	14,99
2010/2011	42	9 024	609,8	14,79
2009/2010	42	8 973	609	14,73
2008/2009	42	9 210	612,4	15,03
2007/2008	41	9 621	636	15,12
2006/2007	39	10 023	647,4	15,48
2005/2006	38	10 459	646,2	16,18

Zdroj: Výkazy MŠMT

Od školního roku 2010/2011 se opět zvyšuje počet žáků, úměrně k tomu stoupá počet učitelů.

Tab. č. 31 - Počet absolventů ZŠ v ORP

		2005/ 2006		2006/ 2007		2007/ 2008		2008/ 2009		2009/ 2010		2010/ 2011		2011/ 2012		2012/ 2013	
		běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy	běžné třídy	speciální třídy
v tom	v 1. – 5. roč.																
	6. roč.	2		2		2		4									
	v 7. roč.	4		3	2	3	2	2		9	1	10		11		11	
	v 8. roč.	26	3	46	3	44	5	40	6	41	6	37	5	33	3	35	5
	v 9. roč.	1125	42	1289	39	1116	50	1216	46	1039	28	899	41	845	24	813	21
	v 10. roč.		4		6		1		2		2		5		8		4
žáci, kteří přešli do SŠ																	
v tom	z 5. roč.	66		65		73		72		78		66		69		56	
	ze 7. roč.			3		5		2		1		3		1		7	
Žáci 1. roč. s dodatečným odkladem PŠD		20		6		4		2		5		5		3		3	

Zdroj: Výkazy MŠMT

Nadaní žáci ZŠ přecházejí z pátého ročníku do prvního ročníku osmiletého gymnázia, kde bývají otevřeny dvě třídy šestého ročníku.

Tab. č. 32 - Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	3	1	1	0	1
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	1		1		
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	1	1			
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	1				1
základní škola při zdravotnickém zařízení	1	1			
základní škola praktická	3	1	1		1
základní škola speciální	2	1			1
přípravný stupeň základní školy speciální	1	1			

Zdroj: Výkazy MŠMT, webové stránky

Speciální vzdělání zajišťují tyto školy:

Krajem zřízená škola (pod jedním ředitelstvím):

- *Speciální mateřská škola, základní škola a praktická škola Pardubice, Klášterní 52
- *ZŠ při zdravotnickém zařízení - Kyjevská 500
- * ZŠ praktická - Do Nového 1131
- * ZŠ speciální - Do Nového 1131
- * ZŠ přípravný stupeň - Do Nového 1131

Poznámka: pod toto ředitelství patří i ZŠ při zdravotnickém zařízení v Chrudimi – toto ale není ORP Pardubice.

Obcí zřízená škola:

- *Základní škola praktická a mateřská škola speciální Pardubice, A. Krause 2344-5

Soukromá škola:

- * Základní škola a Praktická škola SVÍTÁNÍ, o.p.s. Komenského 432
- Tato škola zajišťuje pro své žáky i dopravu pomocí vlastních svozových autobusů.

Tab. č. 33 - Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,35	73	
- jinými subjekty	7,71	27	
Průměrný počet žáků celkem	14,53		

2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,24	72,6	
- jinými subjekty	8	27,4	
Průměrný počet žáků celkem	14,62		

2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,33	75,7	
- jinými subjekty	6,83	24,3	
Průměrný počet žáků celkem	14,08		

2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,26	75,3	
- jinými subjekty	6,98	24,7	
Průměrný počet žáků celkem	14,12		

2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,51	75	
- jinými subjekty	7,18	25	
Průměrný počet žáků celkem	14,35		

2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,73	74,8	
- jinými subjekty	7,34	25,2	
Průměrný počet žáků celkem	14,55		

2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	22,33	73	
- jinými subjekty	7,58	27	
Průměrný počet žáků celkem	15,31		

2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	22,82	73,4	
- jinými subjekty	8,28	26,6	
Průměrný počet žáků celkem	15,55		

Zdroj: Výkazy MŠMT

Průměrný počet žáků ve třídě zřizované obcí se prakticky nemění. O něco větší změny, ale též nevýrazné jsou u škol, které jsou zřízeny jinými subjekty. Toto je způsobeno tím, že těchto tříd je méně a každá změna počtu žáků se promítne více do průměrných čísel.

Tab. č. 34 - Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		13 482	9 406	4076	
ZŠ Čeperka, okres Pardubice	Čeperka	90	27	63	neúplná
ZŠ Dašice, okres Pardubice	Dašice	420	194	226	
ZŠ a MŠ Dříteč, okres Pardubice	Dříteč	40	21	19	neúplná
ZŠ a MŠ Lázně Bohdaneč, okres Pardubice	Lázně Bohdaneč	250	141	109	Masarykovo nám. 108
ZŠ a MŠ Lázně Bohdaneč, okres Pardubice	Lázně Bohdaneč	270	170	100	Na Lužci
ZŠ Na rovině	Lázně Bohdaneč	72	12	60	Masarykovo nám. 110 (soukr. škola)
ZŠ a MŠ Mikulovice, okres Pardubice	Mikulovice	150	77	73	neúplná

ZŠ a MŠ Ostřešany, okres Pardubice	Ostřešany	42	32	10	neúplná
ZŠ Opatovice n. L., okres Pardubice	Opatovice n. L.	350	258	92	Školní 247
ZŠ Moravany, okres Pardubice	Moravany	120	96	24	Komenského 118 - I. stupeň
ZŠ Moravany, okres Pardubice	Moravany	110	60	50	Smetanova 321 - II. stupeň
ZŠ Rohovládová Bělá, okres Pardubice	Rohovládová Bělá	350	150	200	
ZŠ a MŠ Rokytno, okres Pardubice	Rokytno	60	45	15	neúplná
ZŠ a MŠ Rybitví, okres Pardubice	Rybitví	240	47	193	neúplná
ZŠ Sezemice, okres Pardubice	Sezemice	500	388	112	Jiráskova 664
ZŠ a MŠ Srch, okres Pardubice	Srch	70	52	18	neúplná
ZŠ a MŠ Staré Ždánice	Staré Ždánice	70	23	47	neúplná, (Waldorfská škola)
ZŠ a MŠ Živanice, okres Pardubice	Živanice	60	36	24	neúplná
ZŠ Pardubice, Benešovo nám. 590	Pardubice	675	551	124	
ZŠ Pardubice, Bratřanců Veverkových	Pardubice	750	365	385	
ZŠ Pardubice, Josefa Resslera 2258	Pardubice	520	436	84	V druhém stupni vždy 1třída se zaměřením na matematiku
ZŠ Pardubice, nábr. Závodu míru 1951	Pardubice	600	529	71	
ZŠ Pardubice, Staňkova 128	Pardubice	600	487	113	
ZŠ Pardubice, Štefánikova 448	Pardubice	740	558	182	
ZŠ Pardubice- Dubina, Erno Košťála 870	Pardubice	800	424	376	
ZŠ a MŠ Pardubice-Ohrazenice, Trnovská 159	Pardubice	450	213	188	Trnovská 159
ZŠ a MŠ Pardubice-Ohrazenice, (Arbesova 158)	Pardubice		49		Arbesova po rekonstrukci r. 1991 otevřena i školní jídelna +2 třídy 1.stupně

ZŠ a MŠ Pardubice-Pardubičky, Kyjevská 25	Pardubice	125	117	8	neúplná
ZŠ Pardubice- Polabiny, Družstevní 305	Pardubice	800	644	156	
ZŠ Pardubice- Polabiny, Npor. Eliáše 344	Pardubice	900	658	242	
ZŠ Pardubice- Polabiny, Prodloužená 283	Pardubice	800	579	221	
ZŠ Waldorfská Pardubice, Gorkého 867	Pardubice	170	145	25	
ZŠ Pardubice- Spořilov, Kotkova 1287	Pardubice	540	377	163	
ZŠ Pardubice- Studánka, Pod zahradami 317	Pardubice	720	719	1	
ZŠ Pardubice- Svítkov, Školní 748	Pardubice	470	417	53	
Základní škola praktická a mateřská speciální Pardubice, A. Krause 2344-5	Pardubice	96	53	43	
Speciální MŠ, ZŠ a praktická škola Pardubice	Pardubice	198	75	123	Klášterní 52, (zřizovatel kraj)
ZŠ a MŠ Klas s.r.o.	Pardubice	55	16	39	Školní nám. 37, Pardubice- Rosice (soukr. škola)
NOE Křesťanská ZŠ a MŠ v Pardubicích	Pardubice	40	17	23	Zborovského nám. (církvní škola)
ZŠ a praktická škola SVÍTÁNÍ o.p.s.	Pardubice	114	100	14	Komenského 432, (soukr. škola pro žáky se zdravotním postižením)
ZŠ a praktická škola SVÍTÁNÍ o.p.s.	Pardubice	55	48	7	Stavbařů 304, (soukr. škola - ZŠ speciální)

Zdroj: Výkazy MŠMT, webové stránky škol

Tab. č. 35 - Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	13 482		
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018	13 482(kapacita zůstane stejná)	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9 2023	13 482(kapacita zůstane stejná)	----	----
Počet žáků k 30.9 2012	9 406	4073	9 409/69. 75 % kapacity škol

Předpoklad ke konci roku 2018	10 157	3324	10 157/75,34 % kapacity škol
Předpoklad ke konci roku 2023	9 258	4224	9 258/68,67 %kapacity škol

Zdroj: Výkazy MŠMT, ČSÚ

Dle demografické křivky se do roku 2018 předpokládá nárůst žáků nastupujících do ZŠ o 7. 95%, do roku 2023 klesne počet žáků oproti roku 2018 o 8.85 %. Očekávaný nárůst je způsoben dorůstáním vlny dětí předškolního věku (zvýšený počet oproti normálu) do věku školního. Tato vlna nárůstu počtu dětí je přechodná. Proto by bylo vhodné případné navýšení kapacit škol řešit způsobem, který umožňuje v budoucnu i jiné využití.

Předškolní vzdělávání

Tab. č. 36 - Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
obec	62	4 426	173	4 387	3	39
kraj		0				
církev	1	25	1	25		
soukromník	1	40	2	40		
celkem:	64	4 491	176	4 452	3	39

2011/2012						
obec	60	4 243	170	4 205	3	38
kraj		0				
církev		0				
soukromník	1	40	2	40		
celkem:	61	4 283	172	4 245	3	38

2010/2011						
obec	60	4 100	164	4 063	3	37
kraj		0				
církev		0				
soukromník	1	34	2	34		
celkem:	61	4 134	166	4 097	3	37

2009/2010						
obec	59	3 743	150	3 705	3	38
kraj		0				
církev		0				
soukromník	2	35	2	35		
celkem:	61	3 778	152	3 740	3	38

2008/2009						
obec	59	3 537	143	3 499	3	38
kraj		0				
církev		0				
soukromník	2	41	2	41		
celkem:	61	3 578	145	3 540	3	38

2007/2008						
obec	59	3 407	138	3 357	3	50
kraj		0				
církev		0				
soukromník	2	32	2	32		
celkem:	61	3 439	140	3 389	3	50

2006/2007						
obec	59	3 351	138	3 302	4	49
kraj		0				
církev		0				
soukromník	1	22	2	22		
celkem:	60	3 373	140	3 324	4	49

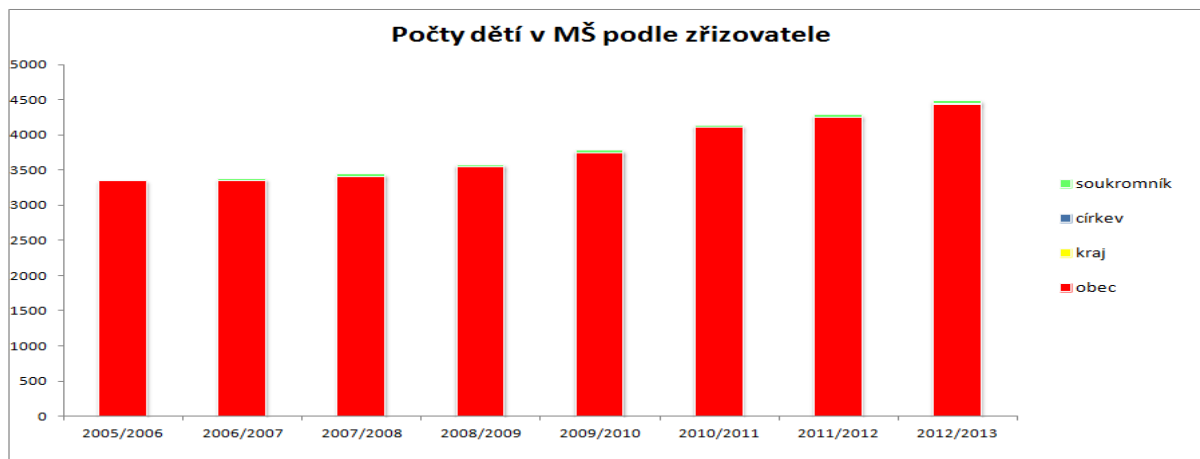
2005/2006						
obec	58	3 351	138	3 302	4	49
kraj		0				
církev		0				
soukromník		0				
celkem:	58	3 351	138	3 302	4	49

Zdroj: Výkazy MŠMT

Zvýšila se kapacita mateřských škol, otevřela se oddělení, která byla v minulých letech uzavřena, případně se rozšiřovaly stávající MŠ. Toto bylo často řešeno s ohledem na možnost využití v budoucnu po snížení populační křivky i pro jiné účely.

Speciální třídy jsou v Základní škole praktické a mateřské škole speciální Pardubice, A. Krause 2344-5 .

Graf č. 3 – Počty dětí v MŠ podle zřizovatele:

MŠ v ORP

Tab. č. 37 - MŠ ZŘIZOVANÉ OBCÍ

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd	počet dětí	úv. pedagog.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na MŠ
2012/2013	62	52	176	4 426	338,9	13,05	25,14	71,38
2011/2012	60	51	173	4 243	334,7	12,67	24,52	70,71
2010/2011	60	51	167	4 100	323,3	12,68	24,55	68,33
2009/2010	59	50	153	3 743	296,6	12,61	24,46	63,44
2008/2009	59	50	146	3 537	279,6	12,65	24,22	59,94
2007/2008	59	50	141	3 407	265,8	12,81	24,16	57,74
2006/2007	59	50	142	3 351	264,7	12,65	23,59	56,79
2005/2006	58	49	142	3 351	264,9	12,65	23,59	57,77

Zdroj: Výkazy MŠMT

Od školního roku 2011/2012 se díky zvyšujícímu počtu dětí zvýšil počet dětí v MŠ na jednoho pedagoga.

Tab. č. 38 - SOUKROMÉ MŠ (např. firemní školky atd.)

školní rok	počet MŠ	sa- most.M Š	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	1	0	2	40	3,2	12,5	20	40
2011/2012	1	0	2	40	4,2	9,52	20	40
2010/2011	1	0	2	34	4,1	8,29	17	34
2009/2010	2	1	2	35	3,5	10	17,5	17,5
2008/2009	2	1	2	41	4,3	9,53	20,5	20,5
2007/2008	2	0	2	32	3	10,66	16	16
2006/2007	1	0	2	22	3	7,3	11	22
2005/2006	0	0	0	0	0			

Zdroj: Výkazy MŠMT

MŠ a ZŠ Klas s.r.o., (soukromá MŠ) je v provozu od roku 2012/2013. Od vzniku je postupný nárůst počtu dětí na jednoho pedagoga.

Tab. č. 39 - CÍRKEVNÍ MŠ

školní rok	počet MŠ	sa- most.M Š	počet tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	1	0	1	25	2,6	9,61	25	25
2011/2012	0	0	0	0	0			
2010/2011	0	0	0	0	0			
2009/2010	0	0	0	0	0			
2008/2009	0	0	0	0	0			
2007/2008	0	0	0	0	0			
2006/2007	0	0	0	0	0			
2005/2006	0	0	0	0	0			

Zdroj: Výkazy MŠMT

MŠ NOE - křesťanská MŠ a ZŠ Pardubice začala provoz od roku 2012/2013. Oproti státním MŠ je zde podstatně menší počet dětí na jednoho pedagoga.

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP

Tab. č. 40 – MŠ ZŘIZOVANÉ OBCEMI

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	338,9	19	6%
2011/2012	334,7	18,6	6%
2010/2011	323,3	17,4	5%
2009/2010	296,6	15,6	5%
2008/2009	279,6	10,6	4%
2007/2008	265,8	9,5	4%
2006/2007	264,7	9	3%
2005/2006	264,9	7,3	3%

Zdroj: Výkazy MŠMT

Díky zvyšujícímu se počtu žáků se zvyšuje i počet pedagogů.

Tab. č. 41 - SOUKROMÉ MŠ (např. firemní školky, atd.)

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	3,2	0,8	25%
2011/2012	4,2	0	0%
2010/2011	4,1	0	0%
2009/2010	3,5	2	57%
2008/2009	4,3	2,8	65%
2007/2008	3	2	67%
2006/2007	3	0	0%
2005/2006	0	0	

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. č. 42 - CÍRKEVNÍ MŠ

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	2,6	1,3	50%
2011/2012	0	0	
2010/2011	0	0	
2009/2010	0	0	
2008/2009	0	0	
2007/2008	0	0	
2006/2007	0	0	
2005/2006	0	0	

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. č. 43 - Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis / komentář
Celkem		4 574	4 491	83	
MŠ Čeperka, okres Pardubice	Čeperka	50	50	0	
MŠ Čepí, okres Pardubice	Čepí	28	28	0	
MŠ Dašice, okres Pardubice	Dašice	120	112	8	
MŠ Dolany, okres Pardubice	Dolany	38	38	0	
MŠ a ZŠ Dříteč, okres Pardubice	Dříteč	33	25	8	Dříteč 44
MŠ a ZŠ Dříteč, okres Pardubice	Dříteč	30	20	10	Dříteč 49
MŠ Kostěnice, okres Pardubice	Kostěnice	28	28	0	
MŠ a ZŠ Lázně Bohdaneč, okres Pardubice	Lázně Bohdaneč	103	103	0	
MŠ Malé Výkleky	Malé Výkleky	28	28	0	Vápno, Malé Výkleky 8
ZŠ a MŠ Mikulovice, okres Pardubice	Mikulovice	28	26	2	
MŠ Moravany, okres Pardubice	Moravany	56	50	6	
MŠ Opatovice n. L., okres Pardubice	Opatovice nad Labem	84	81	3	Opatovice n. L., Ke Hřišti
MŠ a ZŠ Ostřešany, okres Pardubice	Ostřešany	35	35	0	
MŠ Ráby, okres Pardubice	Ráby	42	28	14	
MŠ Rohovládová Bělá, okres Pardubice	Rohovládová Bělá	52	52	0	
ZŠ a MŠ Rokytno, okres Pardubice	Rokytno	36	36	0	
ZŠ a MŠ Rybitví, okres Pardubice	Rybitví	78	50	28	
MŠ Pohádka, Sezemice	Sezemice	20	20	0	Tyršovo nám.
MŠ Pohádka, Sezemice	Sezemice	43	43	0	Mezi mosty
MŠ Pohádka, Sezemice	Sezemice	25	25	0	Mezi mosty
MŠ Pohádka, Sezemice	Sezemice	100	100	0	Jiráskova
MŠ Slepotic, okres Pardubice	Slepotic	28	28	0	
ZŠ a MŠ Srch, okres Pardubice	Srch	50	50	0	
MŠ Staré Hradiště, okres Pardubice	Staré Hradiště	50	50	0	

ZŠ a MŠ Staré Ždánice, okres Pardubice	Staré Ždánice	50	50	0	
MŠ Starý Mateřov, okres Pardubice	Starý Mateřov	28	28	0	
ZŠ a MŠ Živanice, okres Pardubice	Živanice	45	45	0	
MŠ Pardubice, Benešovo nám. 2115	Pardubice	104	104	0	
MŠ Pardubice, Benešovo nám. 2115	Pardubice	41	41	0	odlouč. pracoviště Češkova 1985
MŠ Koníček Pardubice, Bulharská119	Pardubice	75	75	0	
MŠ Pardubice, Gebauerova1691	Pardubice	156	156	0	
MŠ Sluníčko Pardubice, Gorkého1521	Pardubice	104	104	0	
MŠ Pardubice, Hostovice 30	Pardubice	26	26	0	
MŠ Motýlek Pardubice, Jos. Ressler 1992	Pardubice	104	104	0	
MŠ Pardubice, K Polabinám 628	Pardubice	156	156	0	
MŠ Kamínek Pardubice, Ke Kamenci 1601	Pardubice	52	52	0	
MŠ Čtyřlístek Pardubice, Nár. hrdinů 8	Pardubice	52	52	0	
MŠ Čtyřlístek Pardubice, Nár. hrdinů 8	Pardubice	26	26	0	odl. pracoviště Nemošice, 5. května 64
MŠ Pardubice, Na Třísle 70	Pardubice	78	78	0	
MŠ Pardubice, nábr. Závodu míru 1961	Pardubice	130	130	0	
MŠ Pardubice, Pospíšilovo nám. 1692	Pardubice	156	156	0	
MŠ Korálek Pardubice, Rumunská 90	Pardubice	156	156	0	
MŠ Kamarád Pardubice, Teplého 2100	Pardubice	104	104	0	
MŠ Pardubice - Dubina, Erno Košťála 991	Pardubice	150	150	0	
MŠ Srdíčko Pardubice, Ludka Matury 653	Pardubice	103	103	0	
MŠ Pardubice- Jesničánky, Raisova 226	Pardubice	78	78	0	
ZŠ a MŠ Pardubice - Pardubičky, Kyjevská 25	Pardubice	25	25	0	adresa MŠ Černá za Bory 26

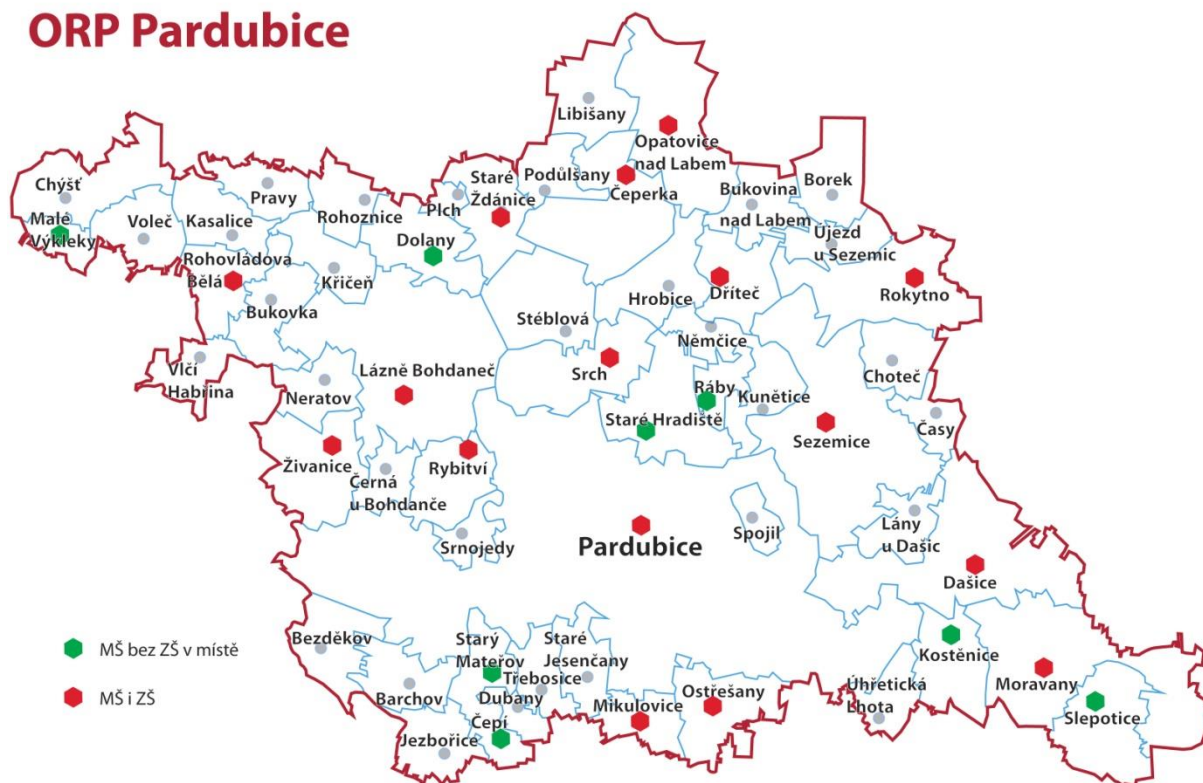
MŠ Pardubice-Ohrazenice, Pištorova 225	Pardubice	104	104	0	
MŠ Pardubice - Polabiny, Brožíkova 450	Pardubice	182	182	0	
MŠ Pastelka Pardubice - Polabiny, Družstevní 157	Pardubice	104	104	0	
MŠ Klubičko Pardubice - Polabiny, Grusova 448	Pardubice	145	145	0	
MŠ Pardubice - Polabiny, Mladých 158	Pardubice	130	130	0	
MŠ Zvoneček, Pardubice - Polabiny, Sluneční 284	Pardubice	156	156	0	
MŠ Duha Pardubice - Popkovice a Staré Čivice	Pardubice	52	52	0	Za Oborou 337, Pard. - St. Čivice
MŠ Duha Pardubice - Popkovice a Staré Čivice	Pardubice	76	76	0	Pražská 89, Pardubice-Popkovice
MŠ Pardubice - Rosice n. Labem, Prokopa Holého	Pardubice	52	52	0	
MŠ Doubek Pardubice - Svítkov a Lány na Důlku	Pardubice	50	50	0	K Dubině 693, Pardubice - Svítkov
MŠ Doubek Pardubice - Svítkov a Lány na Důlku	Pardubice	28	28	0	Lány na Důlku 35
MŠ Pardubice- Dražkovice 146	Pardubice	39	39	0	
MŠ Pardubice, Wintrova	Pardubice	50	50	0	
ZŠ praktická a MŠ speciální	Pardubice	10	9	1	
MŠ Odborářů, Pardubice-Polabiny III	Pardubice	147	144	3	
ZŠ a MŠ Klas s.r.o.	Pardubice	40	40	0	Školní nám. 37, (soukr. škola)
NOE - Křesťanská ZŠ a MŠ v Pardubicích	Pardubice	25	25	0	Zborovské nám. (církv. škola)

Zdroj: webové stránky obcí, kraje, zřizovatelů, weby jednotlivých škol, Výkazy MŠMT

Z celkové kapacity 4574 dětí je volných pouze 83 míst (tj.1,8%), a to pouze v menších obcích, kde byla již dříve kapacita navýšena.

Mapa č. 3 - Rozmístění MŠ na území ORP Pardubice

ORP Pardubice

Tab. č. 44 - Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	4 574	----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018		----	----
Známy nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023		----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2012	4 491	83	4 491 / 98%
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	4 059	515	4 059/88,74 %
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	3 719	855	3 719/81,31 %

Volná místa MŠ jsou v malých obcích, kam je pro rodiče nevhodné dojíždět. Podle demografické křivky bude počet dětí navštěvujících MŠ do roku 2018 klesat na 90,39 % stavu z roku 2013. Počet dětí v MŠ tedy klesne o 9,61 %. Počet dětí navštěvujících MŠ do roku 2023 bude klesat na 82,83 % stavu z roku 2013. Počet dětí v MŠ tedy klesne o 17,17 % oproti roku 2013.

Zařízení jeslového typu

Tab. č. 45 - Zařízení pro péči o děti do 3 let

Obec	Instituce	Rozsah věku dětí		Kapacita	volných míst (k 31. 12. 2013)
		od (v měsících)	do (v měsících)		
Celkem				108	7
Pardubice, K Blahobytu 727	Zařízení jeslového typu Ratolest	12	36	34	0
Pardubice, Josefa Ressler 2278	Rodinné centrum Kašpárek	24	48	15	2
Pardubice, Dašická 169	Rodinné centrum Kulihrášek	24	84	12	0
Pardubice, Staňkova 128	Rodinné centrum Violka	36	72	20	0
Pardubice- Nemošice, 28. října 364	Miniškolka Duhový skříteček	24	72 (84)	5	0
Pardubice, Zajíčkova 1575	Školička Daisy club	24	72	10	0
Lázně Bohdaneč, Masarykovo nám. 110	Mateřské centrum Na rovině	24	36	12	5

Zdroj: sběr dat na SO, webové stránky zřizovatele, kontaktování jednotlivých zařízení

V případě Zařízení jeslového typu Ratolest je zřizovatel obec, ostatní zařízení jsou soukromá.

Ostatní - Jídelny, SVČ, družiny, kluby

Tab. č. 46 - Školní družiny a školní kluby v ORP

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	3	17	8	25
obcemi	98	2 669	0	2 669
církví	1	17	0	17
soukromou osobou	22	88	55	143
celkem	124	2 791	63	2 854

Zdroj: Výkazy MŠMT

V závislosti na zvyšujícím se počtu žáků na prvním stupni ZŠ se navyšuje i počet oddělení ŠD.

2011/2012				
krajem	4	29	12	41
obcemi	94	2 585	1	2 586
církví	1	9	0	9
soukromou osobou	21	89	48	137
celkem	120	2 712	61	2 773

2010/2011				
krajem	2	19	11	30
obcemi	89	2 442	1	2 443
církví				0
soukromou osobou	21	65	53	118
celkem	112	2 526	65	2 591

2009/2010				
krajem	1	11	10	21
obcemi	88	2 430	3	2 433
církví				0
soukromou osobou	11	56	38	94
celkem	100	2 497	51	2 548

2008/2009				
krajem	2	21	16	37
obcemi	87	2 403	6	2 409
církví				0
soukromou osobou	11	59	32	91
celkem	100	2 483	54	2 537

2007/2008				
krajem	2	24	11	35
obcemi	91	2 417	3	2 420
církví	1	17	0	17
soukromou osobou	11	57	33	90
celkem	105	2 515	47	2 562

2006/2007				
krajem	2	30	5	35
obcemi	89	2 332	3	2 335
církví				0
soukromou osobou	11	50	39	89
celkem	102	2 412	47	2 459

2005/2006				
krajem	2	21	7	28
obcemi	89	2 313	1	2 314
církví				0
soukromou osobou	7	60	0	60
celkem	98	2 394	8	2 402

Tab. č. 47 - Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedagog. pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	5	5	0	0	0	0
obcemi	104	102	0	1	1	8
církví	1	1	2	0		0
soukromou osobou	24	19	0	0	0	0
celkem	134	127	2	1	1	8

Zdroj: Výkazy MŠMT

Pedagogičtí pracovníci ve ŠD jsou převážně ženy a jako vychovatelé ve většině nepracují externí zaměstnanci. Externí vychovatele má pouze církevní škola NOE.

Tab. č. 48 - Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	2	1
Pardubice	0	2	1

Zdroj: Výkazy MŠMT, webové stránky zařízení

ZUŠ jsou pouze v Pardubicích. V ostatních obcích je toto řešeno formou zájmových kroužků při základních školách, případně žáci za touto aktivitou z obcí do Pardubic dojíždějí.

Jedinou soukromou uměleckou školou je ZUŠ BONIFANTES. Je to specializovaná jednooborová základní umělecká škola s kapacitou 350 žáků v hudebním oboru. Hlavním cílem školy je příprava žáků pro úspěšnou činnost v koncertních skupinách Chlapeckého sboru BONIFANTES a následné studium

na konzervatořích, středních pedagogických a uměleckých školách nebo vysokých školách s uměleckým nebo pedagogickým zaměřením.

Tab. č. 49 - Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP

ZUŠ v obcích	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
celkem	114	78,7
Pardubice	114	78,7

Zdroj: Výkazy MŠMT, webové stránky zařízení

Jedná se o interní i externí pracovníky.

Tab. č. 50 - Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	3	0
Pardubice	0	3	0

Zdroj: Výkazy MŠMT, webové stránky zařízení

SVČ jsou pouze v Pardubicích. V ostatních obcích je toto řešeno formou zájmových kroužků při základních školách, případně děti za touto aktivitou z obcí do Pardubic dojíždějí. Dopravní obslužnost je lepší mezi jednotlivými obcemi a Pardubicemi než mezi menšími obcemi navzájem.

Ve školním roce 2013/2014 se spojila dvě střediska volného času pod jedno ředitelství (DDM Alfa a DDM Delta).

Tab. č. 51 - SVČ zřizované obcemi v ORP

Název obce	počet zájmových útvarů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci, studenti VOŠ	děti	ostatní	celkem
celkem	379	2 556	804	305	3 665
Pardubice	379	2 556	804	305	3 665

Zdroj: Výkazy MŠMT

SVČ jsou pouze v Pardubicích, zájmovou činnost zajišťují svými kroužky školy.

Tab. č. 52 - Údaje o pracovnících SVČ v ORP

SVČ v ORP	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
celkem	166	20	19	146	35,7	16	8,7	11
Pardubice	166	20	19	146	35,7	16	8,7	11

Zdroj: Výkazy MŠMT

Tab. č. 53 - Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

	počet ŠJ a výdejen	počet stravo- vaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	86	14 781	4 405	8 017	17 666
Čeperka	1	87	50	27	110
Čepí	1	32	28	0	32
Dašice	2	339	112	160	470
Dolany	1	43	38	0	38
Dřítěč	2	74	25	18	120
Kostěnice	1	31	28	0	28
Lázně Bohdaneč	2	435	103	288	700
Malé Výkleky	1	33	28	0	70
Mikulovice	1	110	26	73	110
Moravany	2	205	50	127	320
Opatovice nad Labem	2	390	80	227	450
Ostřešany	1	76	35	32	90
Pardubice	51	11 243	3 197	6 407	13 249
Ráby	1	32	28	0	50
Rohovládová Bělá	2	224	52	124	300
Rokytno	1	119	36	42	150
Rybitví	2	210	50	40	200
Sezemice	5	688	188	343	688
Slepotice	1	32	28	0	46
Srch	1	115	50	52	140
Staré Hradiště	1	57	50	0	60
Staré Ždánice	2	82	50	21	105
Starý Mateřov	1	31	28	0	50
Živanice	1	93	45	36	90

Zdroj: statistická ročenka školství MŠMT, Výkazy MŠMT, webové stránky kraje

Všechny ZŠ a MŠ mají zajištěné stravování jídelnami nebo výdejnami.

Tab. č. 54 - Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
krajem	55	51,8
obcemi	287	234,9
církví	1	1
soukromé	15	11

Zdroj: Výkazy MŠMT

Financování**Tab. č. 55 - Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi**

ZŠ/MŠ /jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	63 602,09	67 840,50	68 173,56	77 864,56	84 342,70	80 428,11	81 095,30	86 037,42
ZŠ (jen 1. stupeň)	0,00	0,00	3 919,59	2 494,86	1 585,31	2 368,06	2 219,14	1 688,26
MŠ	36393,33	36 507,21	40 850,37	41 345,79	51 341,78	48 151,76	47 620,35	51 946,85
Jiné	10 476,40	27 636,41	16 804,20	6 961,50	7525,13	8 113,30	7 402,91	10 526,04
Součet	110 471,82	131 984,12	129 747,72	128 666,71	144 794,92	139 061,23	138 337,70	150 198,57

Zdroj: Sběr dat na SO, Magistrát města Pardubice

Údaje jsou uvedeny v tisících. Údaje za roky 2010 - 2012 byly dodány Magistrátem města Pardubice včetně investic (místo pouze provozních nákladů) a data byla nereálná, proto byla vypočítána podle metodických pokynů. Data získaná na Magistrátu jsou neúplná z důvodu chybějících dílčích údajů. Údaje byly vypočítány dle Metodického upřesnění číslo 3 k metodice zpracování dílčí rozvojové strategie v oblasti předškolní výchovy a základního školství z 11. 4. 2014.

Tab. č. 56 - Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v Kč

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem	307482000	323810000	331313000	354904000	353991000	371715000	402818000	419068000
z toho	platy	303566000	319215000	327195000	349904000	345726000	363154000	391113000
	ostatní osobní náklady	0	0	0	940000	1638000	4205000	5563000
související odvody a ostat. neinvest. výdaje	120471447,6	126868758	129808433,4	129539960	129206715	135675975	147028570	156591570
neinvestiční výdaje celkem	424037447,6	446083758	457003433,4	479443960	474932715	498829975	538141570	572 123 570

Zdroj: Sběr dat na SO, Magistrát města Pardubice

Údaje řádku "související odvody a ostatní neinvestiční výdaje" byly vypočítány dle Metodického upřesnění číslo 3 k metodice zpracování dílčí rozvojové strategie v oblasti předškolní výchovy a základního školství z 11. 4. 2014. Údaje za rok 2013 byly poskytnuty Magistrátem Pardubice.

Rozdílné hodnoty v tab. 56 a tab. 57 jsou dané různými zdroji dat.

Tab. č. 57 - Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

druh školy, školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v Kč)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v Kč)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	128 016 000	29 035	392
základní školy	366 470 000	38 490	866
gymnázia			
stravování MŠ, ZŠ	13 618 671,95		
školní družiny a kluby	7 640 785,9		
základní umělecké školy	30 869 000	13 942	75
využití volného času	10 243 000	673	14
celkem použité finanční prostředky	556 857 457,9	82 140	1347

Zdroj: Sběr dat na SO, Magistrát města Pardubice

Data byla čerpána z rozpisu přímých investic Magistrátu Pardubice, zbylé údaje (stravování MŠ a ZŠ a školní družiny a kluby) byly vypočítány dle Metodického upřesnění číslo 3 k metodice zpracování dílčí rozvojové strategie v oblasti předškolní výchovy a základního školství z 11. 4. 2014.

Rozdílné hodnoty v tab. 56 a tab. 57 jsou dané různými zdroji dat.

Tab. č. 58 - Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	87 554 000	150 198 570
Čeperka	2 160 000	
Čepí	2 264 000	
Dašice	2 448 000	
Dolany	304 000	
Dříteč	528 000	
Kostěnice	224 000	
Lázně Bohdaneč	3 216 000	
Malé Výkleky	224 000	
Mikulovice	824 000	
Moravany	1 648 000	
Opatovice nad Labem	2 388 000	
Ostřešany	536 000	
Pardubice	60 206 000	
Ráby	224 000	
Rohovládová Bělá	1 616 000	
Rokytno	648 000	
Rybitví	776 000	
Sezemice	4 608 000	
Slepotice	224 000	
Srch	816 000	
Staré Hradiště	400 000	
Staré Ždánice	400 000	
Starý Mateřov	224 000	
Živanice	648 000	

Zdroj: Sběr dat na SO, Magistrát města Pardubice

Celkové náklady z jednotlivých obcí pro rok 2013 se v době zpracování analýzy nepodařilo zjistit, proto je dle metodiky uveden celkový součet nákladů za všechny obce ORP pro rok 2012, který je pro porovnání dostačující.

Tab. č. 59 - Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023

Obec	Název a popis investice	odhadovaný rok	Orientační částka v Kč	Poznámka
celkem			36 037 000	
Pardubice	ZŠ Npor. Eliáše – úprava příjezdu do školy pro vozíčkáře	2014	500 000	Informace k r.2014 čerpány z návrhu rozpočtu Magistrátu m. Pardubic na rok 2014
Pardubice	Revitalizace zeleně u ZŠ na MO III (OPŽP)	2014	1 257 000	
Pardubice	Revitalizace zeleně u ZŠ na MO III (OPŽP)	2014	630 000	
Pardubice	Revitalizace zeleně u ZŠ a MŠ na MO III (OPŽP). Jedná se o úpravy zahrad a obnovení zeleně se zaměřením na ekologickou výchovu v objektech MŠ Rumunská, MŠ Matury, MŠ Košťála, ZŠ Košťála, ZŠ od Zahradami, Studánecký les). Souvisejícími náklady je autorský a technický dozor.	2014	10 000	ostatní náklady
všechna školní zařízení Pardubice	Strojní investice - finanční prostředky na vybavení školních jídelen, které je zastaralé, a časté opravy již nejsou rentabilní. Celková rekonstrukce by byla finančně náročná. Evidujeme požadavky na pořízení nových konvektomatů. Organizace se na pořízení zařízení podílí, ale v případě MŠ jsou jejich možnosti omezené. Většinu částky tedy zajišťuje zřizovatel.	2014	640 000	
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2015	3 000 000	neexistují konkrétní data
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2016	3 000 000	neexistují konkrétní data
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2017	3 000 000	neexistují konkrétní data

ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2018	3 000 000	neexistují konkrétní data
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2019	3 000 000	neexistují konkrétní data
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2020	3 000 000	neexistují konkrétní data
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2021	5 000 000	neexistují konkrétní data
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2022	5 000 000	neexistují konkrétní data
ORP Pardubice	Oprava objektů a přilehlých ploch	2023	5 000 000	neexistují konkrétní data

Zdroj: Sběr dat u jednotlivých zřizovatelů

Podle informací z Magistrátu města Pardubice se žádné investice velkého rozsahu kromě běžných oprav a modernizací neplánují – tedy do tabulky nespádají. Téměř všechny školy a školská zařízení ORP Pardubice prošly v letech 2009 -2011 celkovou rekonstrukcí (výměna oken, zateplení fasády, rekonstrukce střech, vybudování nových sportovních areálů).

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tab. č .60 - Analýza cílových (dotčených) skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	snížení nákladů zatížení rodin (nižší náklady na volnočasové aktivity dětí), možnost ZŠ a MŠ zažádat o různé dotace např. na environmentální výchovu, zvýšení veřejných výdajů na vzdělávání, rodiče, kteří mají dítě na 1. stupni ZŠ očekávají dostatečnou kapacitu ŠD, aby bylo o jejich dítě postaráno i odpoledne po vyučování	přeřazení dítěte do jiné MŠ, ZŠ	schůzky rodičů, elektronická komunikace, telefonický kontakt	navýšení kapacity ŠD
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	možnost umístění dítěte do spádových MŠ nebo ZŠ	Naplnění kapacity MŠ	schůzky rodičů, elektronická komunikace, telefonický kontakt	přechodné zvýšení kapacity MŠ např. z obytných modulů, které budou v budoucnosti v případě snížení počtu dětí využity jinak, podle demografické křivky však budou počty dětí nastupujících do MŠ klesat

Děti v MŠ a žáci v ZŠ	žáci ZŠ očekávají možnost pracovat na projektech a soutěžích, volný přístup k internetu, akce ZŠ a MŠ pro žáky a širší veřejnost (Hall-oween, besedy pro rodiče, recitační soutěže atd.), kvalita vzdělávání	klesající zájem o vzdělání ze strany některých žáků i rodičů	přímá komunikace učitel-žák	stavět na dobrých vztazích mezi učiteli a žáky, pomocí žáků zapojovat i rodiče
Pedagogové a další zaměstnanci	dobré klima školy, vstřícný vztah mezi učiteli a žáky, učiteli a rodiči, učiteli a vedením školy, dobré finanční ohodnocení, aprobovanost učitelů	Dlouholetí zkušenosti pedagogové, kteří však nemají potřebnou kvalifikaci, budou muset odejít ze školství, popř. si kvalifikaci doplnit	přímá komunikace učitel-vedení školy	ochota učitelského sboru „učit se“, postupné zvyšování platů ve školství
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ	Podle dotazníkového šetření se starostové obcí Živanice a Rohovládová Bělá obávají toho, že stávající svazky obcí nejsou schopny z hlediska personálních kapacit, organizační struktury a finančních možností koordinovat spolupráci v oblasti školství. Starostové obcí Čepí, Moravany, Ráby, Mikulovice a svazek obcí Loučná hodnotí spolupráci okolních obcí v oblasti školství velmi kladně.	zánik malých škol, útlum veřejné dopravy z ekonomických důvodů	elektronická komunikace, telefonická komunikace, schůzky starostů	maximálně využít podpor dotační politiky ČR a EU

<p>Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není</p>	<p>Podle dotazníkového šetření se starostové obcí Srnojedy a Barchov obávají toho, že stávající svazky obcí nejsou schopny z hlediska personálních kapacit, organizační struktury a finančních možností koordinovat oblast školství ve svých obcích. Starostové obcí Spojil, Kunětice, Dubany hodnotí spolupráci okolních obcí v oblasti školství velmi kladně.</p>	<p>útlum veřejné dopravy z ekonomických důvodů</p>	<p>elektronická komunikace, telefonická komunikace, schůzky starostů</p>	<p>maximálně využít podpor dotační politiky ČR a EU</p>
<p>Ostatní zřizovatelé (mimo obce)</p>	<p>Církevní škola Noe ráda uvítá dobrovolnickou pomoc a jakýkoliv peněžní dar, ZŠ Svítání organizuje sbírku na nový svozový autobus</p>	<p>malý počet žáků ve třídě (ZŠ Noe) malý počet autobusů (ZŠ Svítání)</p>	<p>webové stránky školy</p>	<p>autobus, jehož optimální interiérové vybavení poskytne žákům s těžkým tělesným postižením pohodlnější a příjemnější prostředí a cestování. Mladým lidem a dospělým klientům školy pomůže v jejich dalším rozvoji dopravením na pravidelné praxe k zaměstnavatelům ze vzdálenějších oblastí.</p>

<p>Partneři škol (sponzoři, sdružení rodičů, NNO, ...)</p>	<p>Škola se stala institucí, která je otevřeným výchovně-vzdělávacím centrem nejen pro žáky, ale i rodinu a veřejnost v jejím okolí. Některé školy a školská zařízení získaly certifikáty, například osvědčení Rodiče vítáni od společnosti EDUin (ZŠ NOE, ZŠ Staňkova Pardubice, ZŠ Studánka Pardubice) nebo titul Ekoškola (ZŠ Staňkova)</p>	<p>Špatná informovanost veřejnosti o dění v ZŠ ze strany ZŠ</p>	<p>Škola a školské zařízení informuje veřejnost zejména prostřednictvím webových stránek nebo informacemi u zřizovatele školy (obec, kraj). Základem jsou kontakty a Školní vzdělávací plán, který představuje výše zmiňovanou vizi školy zaměřenou na žáka a vzdělávací proces. Často nechybí aktuality z dění školy či fotogalerie. Sdružení rodičů se schází pravidelně dvakrát ročně, rodiče jsou informováni prostřednictvím zástupců tříd o dění ve škole.</p>	<p>Nutná stálá aktualizace webových stránek škol a školských zařízení</p>
<p>Představitelé Obcí SO ORP</p>	<p>2 setkání obcí v rámci území SO ORP za účelem projednání a diskuse vznikajících strategických dokumentů, představitelé obcí očekávají, jakým způsobem bude probíhat financování škol a školských zařízení vzhledem k tomu, že obce již nemají povinnost přispívat na provozní náklady ZŠ, kam dojíždějí děti z jejich obce, představitelé obcí, kde jsou školy a školská zařízení, by proto zcela jistě přivítali vyšší investice do svých škol</p>	<p>neochota některých představitelů obcí spolupracovat</p>	<p>setkání představitelů obcí, elektronická komunikace</p>	<p>zkvalitnění vzájemné spolupráce</p>

Kraje	<p>Magistrát města Pardubic zřizuje 31 mateřských škol. Z hlediska kapacity je patrná snaha města vyrovnat se s počtem žádostí o umístění do MŠ. Kapacita míst v MŠ oproti roku 2008 narostla z počtu 2564 na 3244. Z výsledků posledního zápisu do MŠ na školní rok 2013/2014 je patrné, že byly přijaty všechny děti starší 4 let, u dětí do 3 let jen 87%. Z hlediska rozvoje města je procento uspokojených žádostí o umístění v mateřské škole velmi důležitým parametrem. Z hlediska zejména mladých rodin je toto chápáno jako jeden z indikátorů kvality života ve městě. Mimo mateřské školy zřízené magistrátem ve městě fungují 3 soukromé mateřské školy s kapacitou 98 míst.</p>	zřízení dalších tříd mateřských škol, které v budoucnu dle demografické křivky nemusí být naplněny	pracovní setkání s řediteli škol a představiteli obcí	přechodné zvýšení kapacity MŠ např. z obytných modulů, které budou v budoucnosti v případě snížení počtu dětí využity jinak, případně rozšíření MŠ provádět tak, aby se v budoucnu dala tato část využívat pro jiné účely bez větších úprav
Stát	<p>Realizace projektu s dopadem na celé území ČR nutně přinese i podněty pro legislativní úpravy. Jednak v oblasti financování – např. motivační prvky v rámci rozpočtového určení daní nebo při vyhlášení národních dotačních titulů, může však jít i o podněty v oblasti legislativy upravující jednotlivé oblasti spolupráce.</p>	žádná	elektronická komunikace,	maximálně využít podpor dotační politiky ČR a EU, v současné době se jedná o schválení Strategie vzdělávání 2020, což je klíčový dokument, který by měl napomoci čerpání prostředků z Evropské unie

Média	informování o projektu Obce sobě	nezájem ze strany některých médií	tiskové zprávy dodané elektronickou komunikací	informování o projektu Obce sobě v regionálním i celostátním tisku
-------	----------------------------------	-----------------------------------	--	--

Rizikem z hlediska cílových skupin je nedostatečná informovanost ze strany ZŠ – proto je nutná stálá aktualizace webových stránek ZŠ a další vzájemná komunikace mezi školami a školskými zařízeními, rodiči a představiteli obcí ORP Pardubice. Školy a školská zařízení by měla co nejvíce využít dotační programy, které vyhláší MŠMT.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Tab. č. 61 - Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	V = P*D		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na běžný provoz a opravy	3	3	9	maximální využití dotačních programů EU, zapojení do programů MŠMT, dohoda obcí se zapojit do úhrady těch výdajů, jež nejsou v rámci rozpočtového určení daní fakticky pokryty	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na investice a vybavení	3	2	6	maximální využití dotačních programů EU, zapojení do programů MŠMT, dohoda obcí se zapojit na úhradě těch výdajů, jež nejsou v rámci rozpočtového určení daní fakticky pokryty	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nedostatek financí na platy	1	1	1		Stát

Organizační riziko					
Špatné rozmístění ZŠ, MŠ v rámci území	2	2	4	vybudování a provozování vlastní veřejné dopravy, popř. svozových autobusů pro žáky MŠ a ZŠ	Obce daného území
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý demografický vývoj)	3	3	9	přechodné zvýšení kapacity MŠ např. z obytných modulů, které budou v budoucnosti v případě snížení počtu dětí využity jinak	Obce daného území
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	3	3	9	financování svozových autobusů pro žáky MŠ a ZŠ	Obce, kraj
Nezájem či neochota obcí na spolupráci	3	3	9	motivace představitelů obcí	Obce daného území
Nevhodně stanovené normativy na ZŠ a MŠ ze strany kraje	3	3	9	zvýšení normativů	Obce daného území
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	4	4	16	Současné hygienické předpisy jsou natolik propracované, že snad nedojde k dalšímu zpřísnění. Vedlo by to např. k omezení počtu dětí ve třídách MŠ.	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	2	2	4	V současné době jsou již vypracovány Rámcově vzdělávací plány a další reforma se nechystá.	Obce daného území

Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	3	2	6	ve většině škol již proběhla celková rekonstrukce	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	2	2	4	zvýšení normativu na žáka umožní navýšení nákupu potřebných pomůcek	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení ZŠ a MŠ	2	2	4	Zlepšit dobré klima školy, budovat vstřícný vztah mezi učiteli a žáky, učiteli a rodiči, učiteli a vedením školy, dobré finanční ohodnocení pedagogů, motivace osobním ohodnocením ke zkvalitnění práce pedagogů, aprobovanost učitelů	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Nízká kvalita výuky	2	2	4	ochota učitelského sboru „učit se“, postupné zvyšování platů ve školství	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o umístění dětí do konkrétní ZŠ, MŠ	1	1	1	nyní velký zájem o umístění dětí do MŠ i ZŠ	Konkrétní ZŠ, MŠ
Personální rizika (aprobovanost, fluktuace, věk, ...)	2	2	4	V lednu 2015 budou muset odejít ze školství neaprobovaní učitelé, pokud si nezačnou zvyšovat kvalifikaci	Konkrétní ZŠ, MŠ

Rizikem pro oblast školství je odchod dlouholetých zkušených pedagogů, kteří však nemají potřebnou kvalifikaci – proto by jim mělo být umožněno doplnit si vzdělání, popř. přihlédnout k počtu let praxe.

3.1.4. SWOT analýza školství

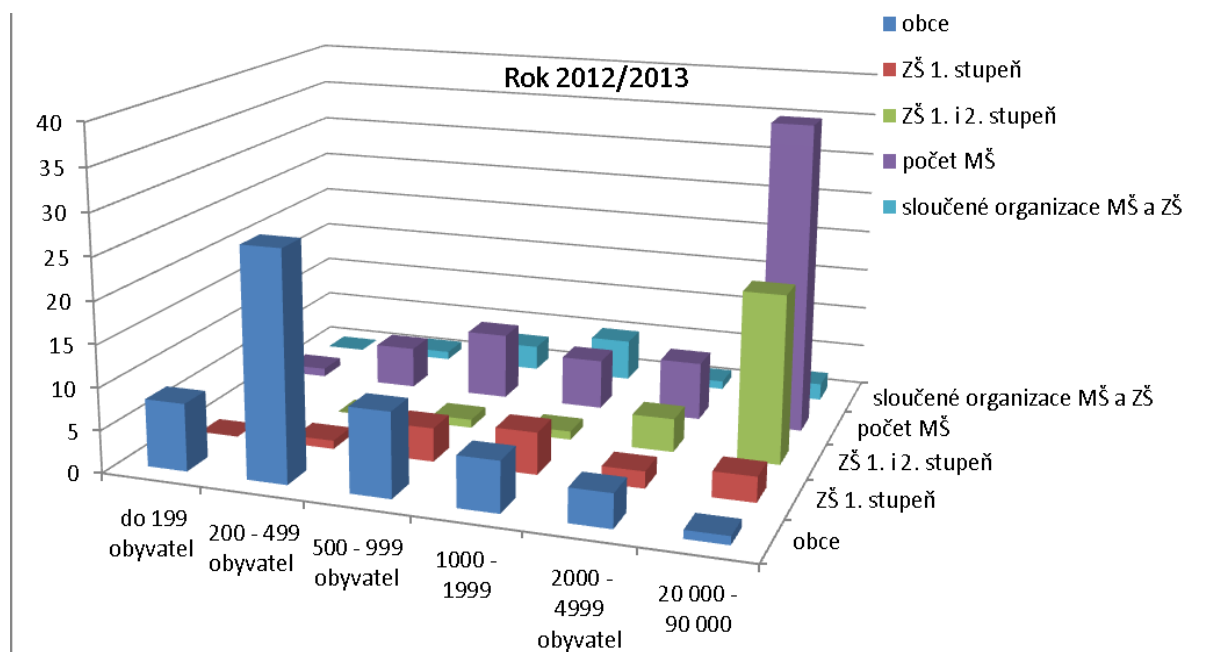
Tab. č. 62 - SWOT analýza školství

Silné stránky:	Slabé stránky:
<p>velmi dobrá aprobovanost pedagogů, všechny školy a školská zařízení jsou vybavena jídelnami nebo výdejními jídel, v některých školách (např. ZŠ Pardubice, Staňkova, ZŠ Benešovo nám., ZŠ praktická a speciální A. Krause a další) funguje projekt Ovoce do škol, v jehož rámci žáci dostávají zdarma ovoce ke svačině, velká část ZŠ je vybavena dataprojektory a interaktivními tabulemi, zapojení ZŠ do projektu Rodiče vítáni a Ekoškola, proběhla celková rekonstrukce většiny ZŠ včetně venkovních sportovišť, prezentace ZŠ na webových stránkách, informovanost veřejnosti o dění na ZŠ</p>	<p>Občané si stěžují na horší dopravní obslužnost, oproti minulým letem byly zrušeny některé spoje do menších obcí.</p> <p>Komunikace mezi některými představiteli obce, prezentace projektu v médiích. Naplněná kapacita v MŠ, rodiče složitě hledají umístění v MŠ. Vzhledem k silným ročníkům nastupujícím do ZŠ je malá kapacita ŠD.</p>
Příležitosti:	Hrozby:
<p>možnost škol a školských zařízení požádat o různé dotace např. na environmentální výchovu, zvýšení veřejných výdajů na vzdělávání, maximální využití dotačních programů EU, zapojení do programů MŠMT, dohoda obcí zapojit se do úhrady těch výdajů, jež nejsou v rámci rozpočtového určení daní fakticky pokryty, financování svozového autobusu pro žáky ZŠ a MŠ (dohoda starostů na jeho financování), přechodné navýšení kapacity MŠ obytnými moduly, které by se v případě klesající demografické křivky daly využít jiným způsobem</p>	<p>V menších obcích mladé rodiny v současné době staví nové rodinné domy, zvyšuje se tedy počet dětí předškolního a mladšího školního věku. To však není závislé na demografické křivce budoucích let a hrozí, že po "zestárnutí" obyvatelstva se výrazně sníží počet dětí v obci. Žáci z pátých ročníků odcházejí na víceletá gymnázia, což také snižuje počet žáků 2. stupně v obci. Hrozí to, že některé obce, které mají na své škole 2. stupeň, se budou potýkat s nedostatkem žáků. Možnost uzavření škol v malých obcích, pokud bude mít škola malý počet žáků, což je dle demografické křivky po roce 2018 velmi pravděpodobné.</p>

Vzhledem k silným ročníkům, které nyní nastupují do škol, je nutno navýšit kapacitu ŠD. V současné době je také téměř naplněna kapacita MŠ, ale dle demografické křivky budou počty dětí v MŠ opět postupně klesat.

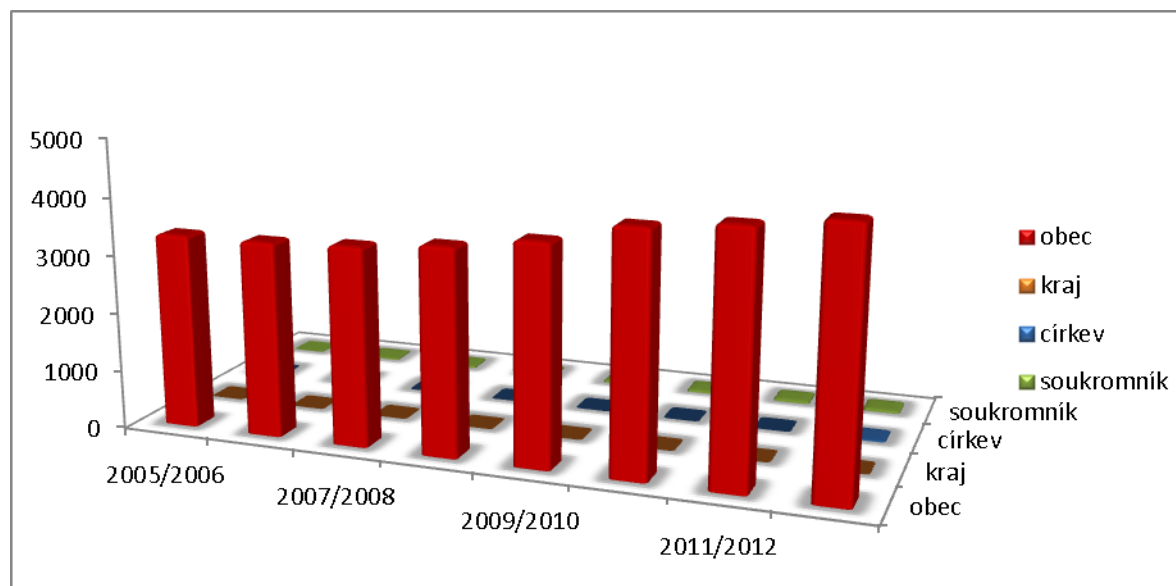
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Graf č. 4 - Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání – celkem 56 obcí

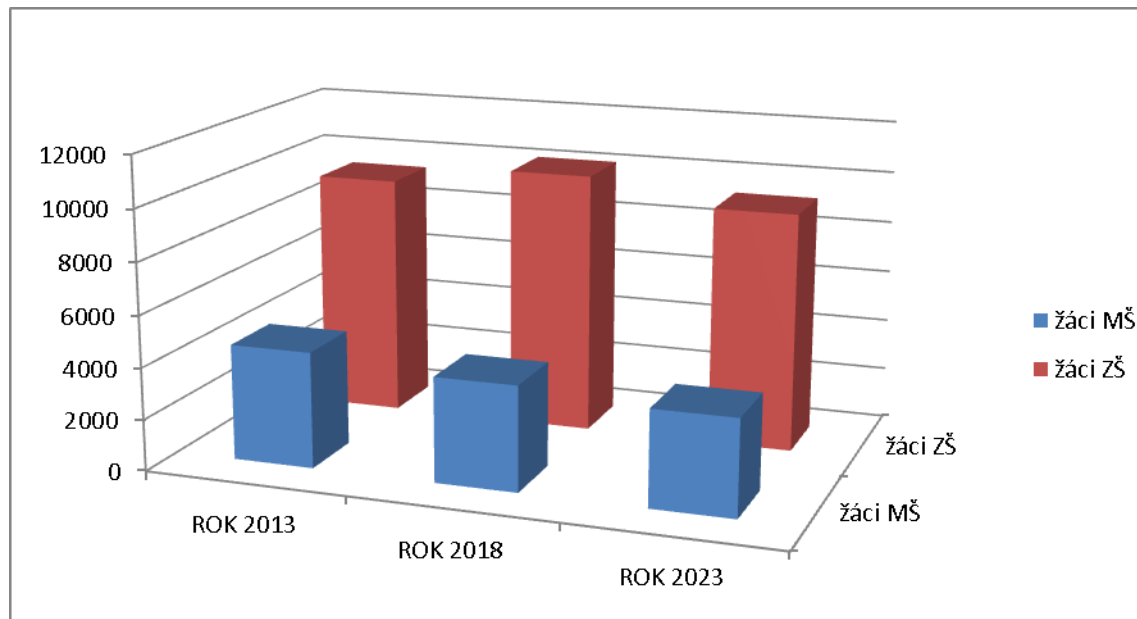
Většina škol a školských zařízení je soustředěna do krajského města Pardubice. V ORP je 15 škol pouze 1. stupně, z toho 12 je málotřídních. Jejich žáci po dokončení 5. ročníku odcházejí na víceletá gymnázia nebo dojíždějí do Pardubic. ZUŠ a SVC jsou pouze v Pardubicích.

Graf č. 5 - Počty dětí v MŠ podle zřizovatele

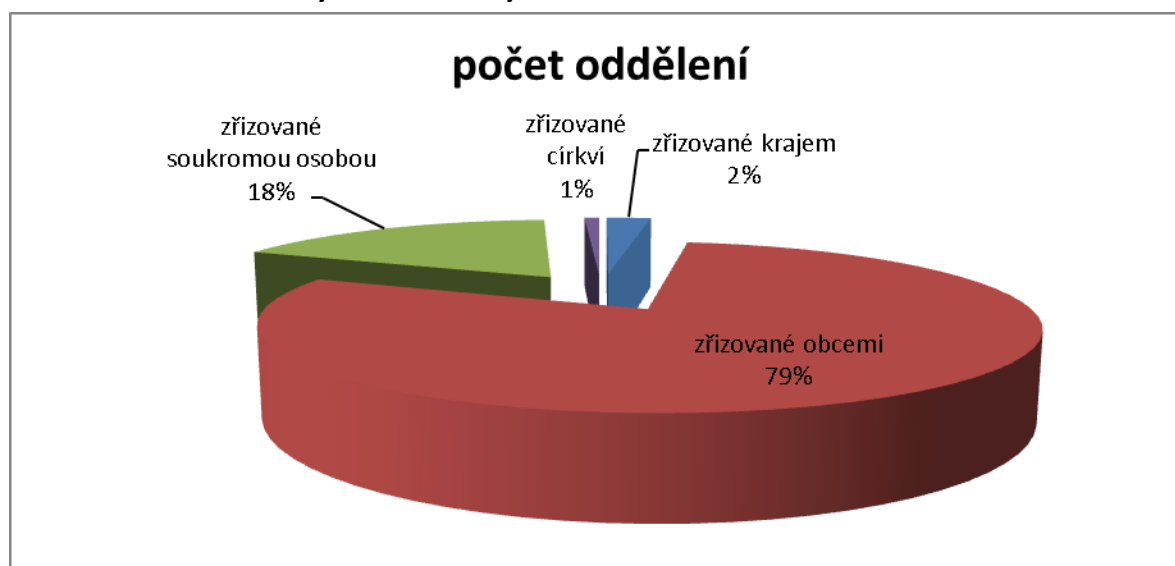
V současné době je velký zájem o umístění dětí do MŠ. Zvýšila se kapacita mateřských škol, otevřela se oddělení, která byla v minulých letech uzavřena, případně se rozšiřovaly stávající MŠ. Kapacity MŠ jsou naplněny, rodiče složitě hledají umístění pro své dítě. Vzhledem k tomu, že však počet žáků předškolního věku bude postupně klesat, bylo by řešením využít přechodně obytné moduly.

Graf č. 6 - Vývoj počtu žáků MŠ a ZŠ dle demografické křivky

Podle demografické křivky bude počet dětí navštěvujících MŠ do roku 2018 klesat na 90,39 % stavu z roku 2013. Počet dětí v MŠ tedy klesne o 9,61 %. Počet dětí navštěvujících MŠ do roku 2023 bude klesat na 82,83 % stavu z roku 2013. Počet dětí v MŠ tedy klesne o 17,17 % oproti roku 2013. Dle demografické křivky se do roku 2018 se předpokládá nárůst žáků nastupujících do ZŠ o 7,95%, do roku 2023 klesne počet žáků oproti roku 2018 o 8,85 %.

Graf č. 7 - Školní družiny a školní kluby v ORP

V závislosti na zvyšujícím se počtu žáků na prvním stupni ZŠ se navyšuje i počet oddělení ŠD.

Graf č. 8 - Počet zařízení dle zřizovatelů pro péči o děti do 3 let (zařízení jeslového typu a další formy)

Vzhledem k nedostatečné kapacitě zařízení pro děti do tří let, vzniklo v ORP šest soukromých mateřských center. Kapacita mateřských center není naplněna.

Závěr analýzy:

- Provoz škol a školských zařízení dobře zajišťují jejich zřizovatelé
- U většiny škol a školských zařízení došlo k celkové rekonstrukci budov, proto se nyní neplánují žádné velké investice
- Celkově je situace ve školství v ORP Pardubice na velmi dobré úrovni

3.2. Návrhová část pro oblast školství

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců odborníků a lidí znalých věcí, kteří jsou aktivní v rámci území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

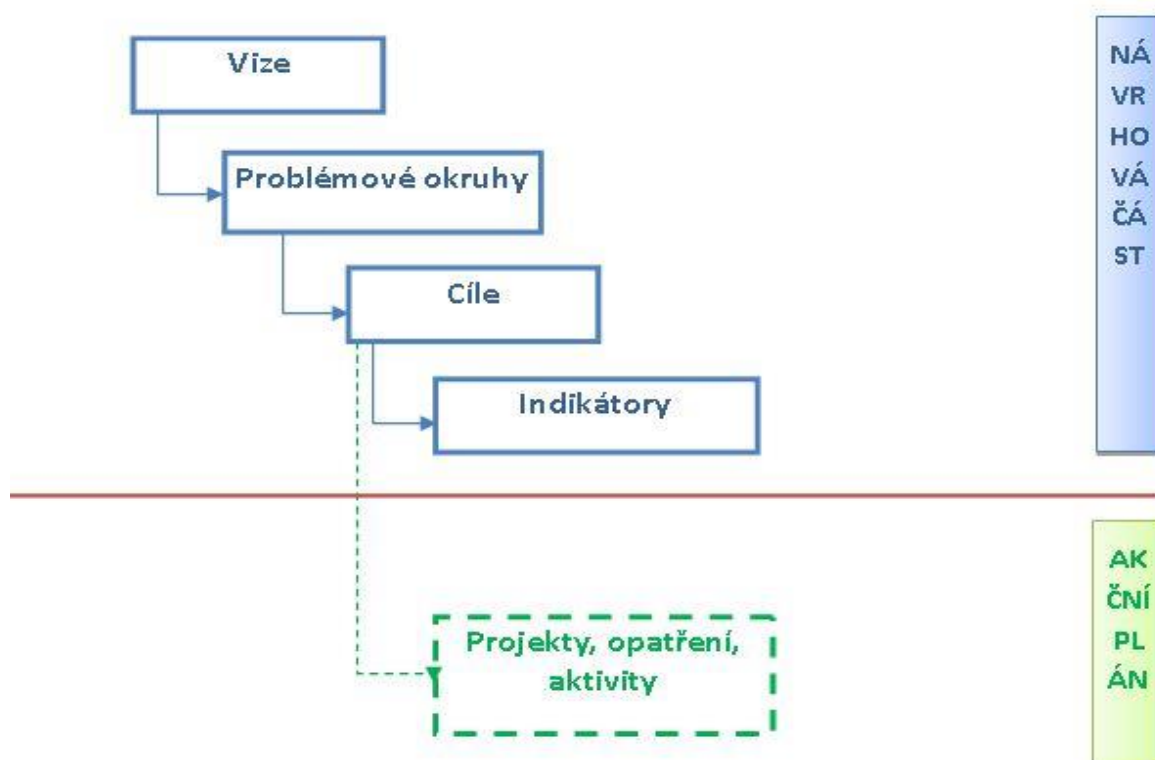
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školního a předškolního vzdělávání. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu Školství je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce:

Pardubicko – oboustranně vyvážená funkční spolupráce města a venkova.

Cesta maximálního propojení zdrojů a informací vedoucí k maximálnímu zhodnocení místního potenciálu napříč všemi obory, sektory a občanskou společností.

Školství	Problémový okruh 1 : Nedostatečně využívaný potenciál spolupráce subjektů ve formě „Sítě otevřených škol“		Problémový okruh č. 2: Malá spolupráce mezi základními školami, v rámci spolupráce mezi školami a školskými zařízeními v ORP možnost společně organizovat exkurze nebo pobytové zájezdy.	
	cíl 1.1 : Vytvoření databáze škol a školských zařízení, které by se do „Sítě otevřených škol“ zapojily	cíl 1.2 : Vytvoření webových stránek „Sítě otevřených škol“	cíl 2.1 : Vytvoření databáze škol a školských zařízení, které by se zapojily do koordinace školních i mimoškolních aktivit	cíl 2.2 : Vytvoření webových stránek MŠ a ZŠ v rámci ORP Pardubice

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

3.2.2.1. Vize:

Pardubicko – oboustranně vyvážená funkční spolupráce města a venkova.

Cesta maximálního propojení zdrojů a informací vedoucí k maximálnímu zhodnocení místního potenciálu napříč všemi obory, sektory a občanskou společností.

3.2.2.2. Problémové okruhy:

- Úvod

Na základě provedených analýz a z Nástinů opatření jsme sestavili sadu problémových okruhů, které budou v souladu se zformulovanou vizí. Problémové okruhy byly navrženy realizačním týmem a ověřeny ve fokusní skupině. Následně byly zobrazeny ve stromu problémů, který ukázal vzájemné provazby problémů, příčiny a následky.

- Sestavení sady problémových okruhů

Problémové okruhy vycházejí z provedených analýz. **Základním podkladem byla návrhová část vytvoření Sítě otevřených škol obvodu ORP Pardubice.**

Problémové okruhy

A) nedostatečně využívaný potenciál spolupráce subjektů ve formě „sítě otevřených škol“

B) malá spolupráce mezi základními školami, v rámci spolupráce mezi školami a školskými zařízeními v ORP možnost společně organizovat exkurze nebo pobytové zájezdy

Popis problémového okruhu

A. a) Věcné argumenty

Síť otevřených škol je založena na pomoc školám a školským zařízením při rozvíjení doplňkových služeb v oblasti celoživotního učení, společného trávení volného času celých rodin, rozvoje dobrovolné činnosti rodičů ve prospěch školy, podpory výchovy ke zdravému životnímu stylu, zlepšování klima na škole a pořádání sportovně-zábavných aktivit. Ze škol a školských zařízení, které se do sítě otevřených škol zapojí, se tak stávají komunitní, volnočasová a vzdělávací centra nejen pro žáky a rodiče, ale též pro občany zapojených obcí. Škola je vnímána jako služba, která akcentuje poptávku veřejnosti a otevírá se dětem, veřejnosti, zřizovateli i dalším organizacím. Ve škole, která je otevřená, vznikají dobré vztahy mezi všemi zúčastněnými, což přispívá ke zdravé a tvůrčí atmosféře. Žáci mají možnost zapojit se do rozhodování o své škole prostřednictvím parlamentu, rodiče jsou zváni ke spoluúčasti prostřednictvím školské rady (případně sdružení rodičů či jiné občanské iniciativy při škole).

Cílem projektu Síť otevřených škol je:

- vybudovat vztahy vůči veřejnosti
- ke zřizovateli
- budování komunitní školy

Má-li škola v úmyslu otevřít se veřejnosti, musí být na tuto změnu všichni pracovníci velmi dobře připraveni a vstoupit do ní jako tým odborníků připravených ke spolupráci a konstruktivní komunikaci. **Velkým problémem je zde tedy nízká motivace všech zúčastněných – učitelů, ředitelů a zřizovatelů škol.**

A. b) Příčiny problému

Základním předpokladem úspěchu strategie budování komunitní školy je vnitřní ztotožnění všech pracovníků, kteří se budou na jejím budování podílet, s jejím cílem a obsahovou náplní. **S myšlenkou komunitního rozměru školy musí být srozuměno vedení školy nebo školského zařízení, což je nezbytné pro úspěšnost záměru.** Musí být zároveň i tím článkem, který je nositelem komunitní vize a motivuje v tomto směru své podřízené (i finančně) a okolí, včetně zřizovatele. Bez něj, bez vedení školy a bez nadšeného zápalu dobrovolníků nelze dlouhodobě naplňovat komunitní cíle.

A. c) Důsledky neřešení problému

Pokud by se nevyřešil problém s vhodnou motivací a zapojením všech zúčastněných, nedošlo by k vytvoření „sítě otevřených škol“.

B. a) Věcné argumenty

Jestliže škola organizuje výlet nebo exkurzi, je nutné, aby byla plně využita kapacita autobusu. Tím se sníží náklady pro jednotlivé žáky a jejich rodiny. Řešením by proto byla spolupráce škol a školských zařízení v ORP, kdy by bylo možné doplnit chybějící počet žáků dětmi ze spolupracující školy.

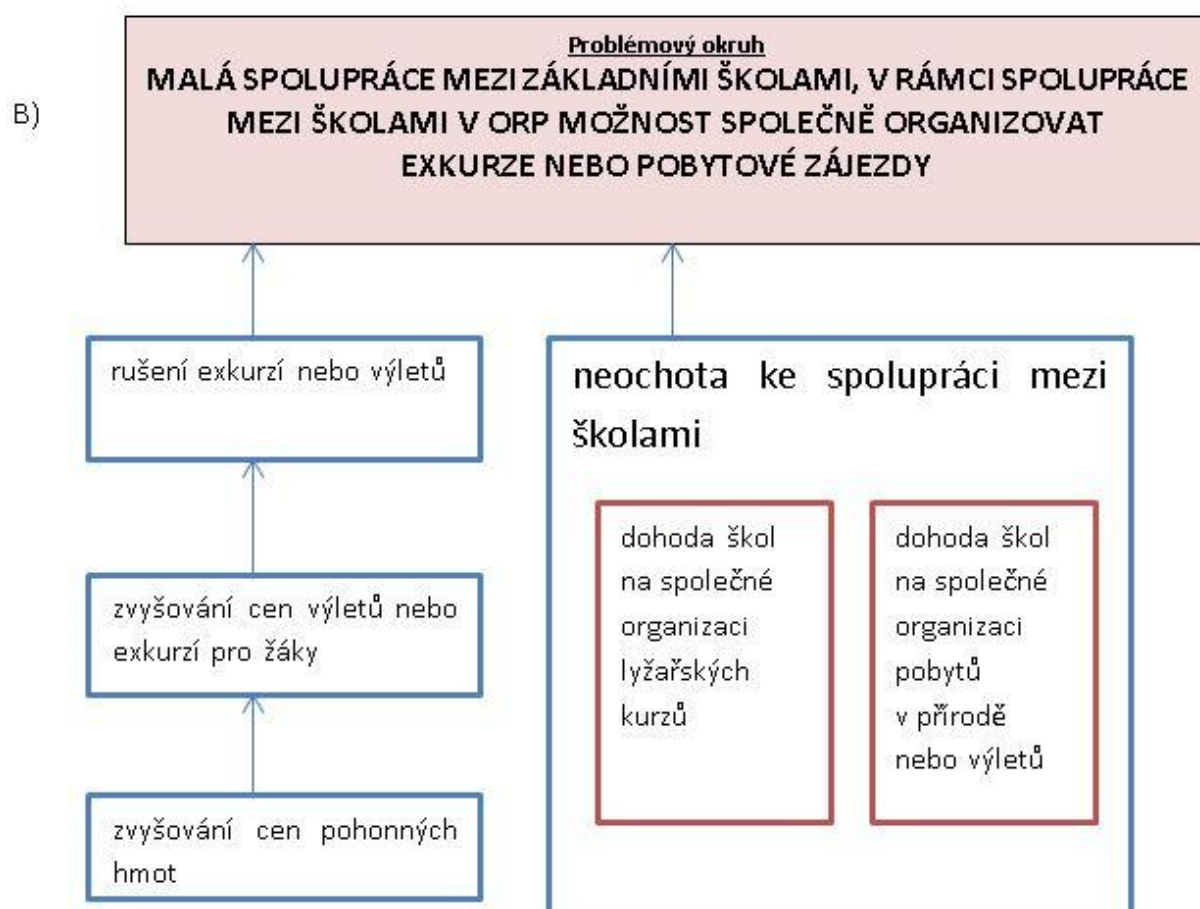
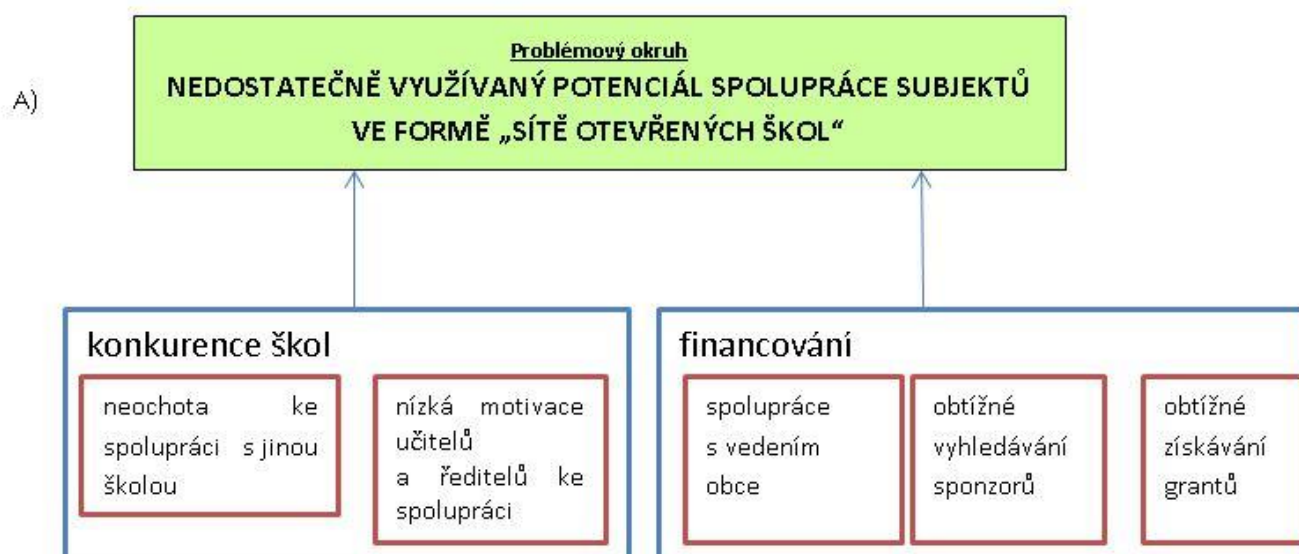
B. b) Příčiny problému

Příčinou problému jsou stále se zvyšující ceny pohonných hmot a tím zvyšování nákladů na exkurze a výlety pro žáky. Děti ze sociálně slabších rodin se proto často těchto akcí nezúčastňují. Stejný problém je i u škol v přírodě a lyžařských kurzů. Čím vyšší počet žáků se školy v přírodě zúčastní, tím je pobyt pro jednoho žáka levnější. Zde by také pomohla spolupráce mezi školami a školským zařízeními maximálně naplnit kapacitu pobytů.

B. c) Důsledky neřešení problému

Pokud nedojde k vyřešení tohoto problému, budou děti ze sociálně slabších rodin zůstávat místo výletů nebo exkurzí v jiné třídě nebo doma, popřípadě se pro malý počet žáků pobyt v přírodě nebo výlet vůbec neuskuteční.

Vytvoření stromu problémů

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	<i>Nedostatečně využívaný potenciál spolupráce subjektů ve formě „Sítě otevřených škol“</i>
Cíl 1. 1	<i>Vytvoření databáze škol a školských zařízení, které by se do „Sítě otevřených škol“ zapojily</i>
Popis cíle	Škola v obci vlastní velký potenciál lidských zdrojů (učitelé-lektoři) i zdrojů materiálních (vybavené učebny, vytopená škola) a byla by neefektivní je využívat pouze k dopolednímu vyučování žáků a odpoledne, tedy po skončení výuky, nechat školu zavřenou. „Otevřená“ škola je tedy otevřená veřejnosti také v odpoledních a večerních hodinách, snaží se oslovit rodiče a další obyvatele regionu vhodně sestavenými aktivitami, které vycházejí z potřeb komunity. Naším prioritním cílem je tedy sestavit databázi škol, které by se mohly zařadit do Sítě otevřených škol.
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>sběr dat (ZŠ, MŠ)</i> <p><i>B. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>stanovení technických parametrů</i> ➤ <i>nastavení funkčnosti databáze</i> <p><i>C. 1 Výběr ekonomicky efektivní zpracovatelské společnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>porovnání nejvýhodnějších nabídek pro vytvoření databáze</i> ➤ <i>příprava a realizace</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Školy a školská zařízení vhodná pro „sít otevřených škol“
Správce cíle	<i>Mgr. Josef Vodrážka – starosta obce Ostřešany</i>

Problémový okruh 1	<i>Nedostatečně využívaný potenciál spolupráce subjektů ve formě „Sítě otevřených škol“</i>
Cíl 1. 2	<i>Vytvoření webových stránek „Sítě otevřených škol“</i>
Popis cíle	Vytvoření webových stránek Sítě otevřených škol správního obvodu ORP Pardubice s vytvořením tabulek, kde by byly uvedeny všechny důležité údaje nabízející možnost zapojit se do dění v daných obcích – možnost zapojit se do zájmových kroužků i pro žáky z jiných obcí, otevírací hodiny knihoven, přednášky pro seniory, univerzita třetího věku, počítačová výuka pro starší, sportovní utkání, plesy škol atd. Webové stránky budou propagovat a prezentovat zapojené školy široké veřejnosti (informační zpravodaj obce, audio a video záznamy ze života školy, dny otevřených dveří veřejnosti, školní galerie a výstavy, aktivní účast na soutěžích, olympiádách, přehlídkách, kulturních, společenských a sportovních akcích).
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>návrh webových stránek</i> ➤ <i>nastavení databáze</i> ➤ <i>nastavení správcovství stránek</i> <p><i>B. 1 Ekonomická analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>výběr nejefektivnější nabídky poskytovatelů webových stránek</i> <p><i>C. 1 Realizace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>spuštění stránek</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	počet škol a školských zařízení zapojených do koordinace mimoškolních aktivit
Správce cíle	<i>Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany</i>

Problémový okruh 2	<i>Malá spolupráce mezi školami a školskými zařízeními, v rámci spolupráce mezi školami v ORP možnost společně organizovat exkurze nebo pobytové zájezdy.</i>
Cíl 2. 1	<i>Vytvoření databáze škol a školských zařízení, které by se zapojily do koordinace školních i mimoškolních aktivit</i>
Popis cíle	V současné době se neustále zvyšují ceny pohonných hmot, a tím se i zvyšují náklady na exkurze a výlety pro žáky. Děti ze sociálně slabších rodin se proto často těchto akcí nezúčastňují. Stejný problém je i u škol v přírodě a lyžařských kurzů. Také zde by pomohlo navázání kontaktů a kvalitní spolupráce mezi mateřskými a základními školami v rámci ORP (vytváření, popř. spolupodílení se na organizování exkurzí nebo pobytových zájezdů v rámci ČR i do zahraničí). Proto je naším cílem vytvoření databáze ZŠ a MŠ, která by zahrnovala školy ORP Pardubice.
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>sběr dat (ZŠ, MŠ)</i> <p><i>B. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>stanovení technických parametrů</i> ➤ <i>nastavení funkčnosti databáze</i> <p><i>C. 1 Výběr ekonomicky efektivní zpracovatelské společnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>porovnání nejvýhodnějších nabídek pro vytvoření databáze</i> ➤ <i>příprava a realizace</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet škol a školských zařízení zapojených do společné organizace plaveckého výcviku, lyžařského kurzu, výletu, pobytu
Správce cíle	<i>Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice</i>

Problémový okruh 2	<i>Malá spolupráce mezi základními školami, v rámci spolupráce mezi školami v ORP možnost společně organizovat exkurze nebo pobytové zájezdy.</i>
Cíl 2. 2	<i>Vytvoření webových stránek MŠ a ZŠ v rámci ORP Pardubice</i>
Popis cíle	Naším cílem je výrazně posílit spolupráci mezi MŠ a ZŠ v rámci ORP Pardubice díky novým webovým stránkám. Ty zajistí kvalitní informační síť mezi zúčastněnými školami při plánování a realizaci akcí, a to jak v oblasti ekonomické, tak i společenské. Školy se tak budou více spolupodílet na aktivní nabídce exkurzí, škol v přírodě, lyžařských kurzů atd. Díky této nabídce se budou moci těchto aktivit zúčastnit např. i žáci malých škol, kteří by jinak nenaplnili kapacitu autobusu, nebo by tato škola sama o sobě nesplnila požadavek ubytovatelů na počet žáků.
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>návrh webových stránek</i> ➤ <i>nastavení databáze</i> ➤ <i>nastavení správcovství stránek</i> <p><i>B. 1 Ekonomická analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>výběr nejefektivnější nabídky poskytovatelů webových stránek</i> <p><i>C. 1 Realizace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>spuštění stránek</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet ZŠ a MŠ rozvíjejících spolupráci
Správce cíle	<i>Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice</i>

3.2.4. Indikátory

Problémový okruh	1. Nedostatečně využívaný potenciál spolupráce subjektů ve formě „Sítě otevřených škol“		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	POČET NOVĚ ZAPOJENÝCH ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ DO „SÍTĚ OTEVŘENÝCH ŠKOL“		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Cílem projektu je vytvořit ze školy kulturní centrum obce a poskytnout tak v odpoledních hodinách materiální a lidské zdroje místním lidem, ale např. i žákům z jiných obcí. Indikátor zaznamená počet zapojených škol do „Sítě otevřených škol“.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu nových škol a školských zařízení zapojených do „Sítě otevřených škol“		
Zdroj čerpání dat:	Mapa ORP Pardubice		

Cíl	1. 1 Vytvoření databáze škol, které by se do „Sítě otevřených škol“ zapojily		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	ŠKOLY A ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ VHODNÁ PRO „SÍŤ OTEVŘENÝCH ŠKOL“		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Ze škol a školských zařízení, které se do sítě otevřených škol zapojí, se stanou komunitní, volnočasová a vzdělávací centra nejen pro žáky a rodiče, ale též pro občany zapojených obcí. Škola je vnímána jako služba, která akcentuje poptávku veřejnosti a otevírá se dětem, veřejnosti, zřizovateli i dalším organizacím. Indikátor zaznamená počet škol vhodných do databáze Sítě otevřených škol.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu škol a školských zařízení vhodných pro vytvoření databáze škol, které by se zapojily do „Sítě otevřených škol“		

Cíl	1. 2 Vytvoření webových stránek „Sítě otevřených škol“		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	POČET ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZAPOJENÝCH DO KOORDINACE MIMOŠKOLNÍCH AKTIVIT		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Webové stránky budou obsahovat tabulky, kde budou uvedeny všechny důležité údaje nabízející možnost zapojit se do dění v daných obcích – možnost zapojit se do zájmových kroužků i pro žáky z jiných škol a školských zařízení, otevírací hodiny knihoven, přednášky pro seniory, univerzita třetího věku, počítačová výuka pro starší, sportovní utkání, plesy škol atd. Indikátor zaznamená souhrnný počet škol a školských zařízení zapojených do koordinace mimoškolních aktivit.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet škol a školských zařízení zapojených do koordinace mimoškolních aktivit		

Problémový okruh	2. Malá spolupráce mezi základními školami, v rámci spolupráce mezi školami a školskými zařízeními v ORP možnost společně organizovat exkurze nebo pobytové zájezdy.		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	POČET ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ UVEDENÝCH NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH „SÍTĚ OTEVŘENÝCH ŠKOL“ V ORP PARDUBICE		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Naším cílem je výrazně posílit spolupráci mezi MŠ a ZŠ v rámci ORP Pardubice díky novým webovým stránkám. Ty zajistí kvalitní informační síť mezi zúčastněnými školami při plánování a realizaci akcí, a to jak v oblasti ekonomické, tak i společenské. Indikátorem bude počet škol zapojených do nových webových stránek.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu škol a školských zařízení, které budou zapojeny do Sítě otevřených škol a budou uvedeny na nově vzniklých webových stránkách.		
Zdroj čerpání dat:	Mapa ORP Pardubice		

Cíl	2. 1 Vytvoření databáze škol, které by se zapojily do koordinace školních i mimoškolních aktivit		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	POČET ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÉ ORGANIZACE PLAVECKÉHO VÝCVIKU, LYŽAŘSKÉHO KURZU, VÝLETU, POBYTU		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Školy v databázi se budou více spolupodílet na aktivní nabídce exkurzí, škol v přírodě, lyžařských kurzů atd. Indikátorem bude počet škol vhodných do databáze škol.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu škol a školských zařízení, které budou zapojeny do Sítě otevřených škol a na webové stránky Sítě otevřených škol umístí nabídku na společnou organizaci např. plaveckého výcviku, výletu, pobytových zájezdů atd.		

Cíl	2. 2 Vytvoření webových stránek MŠ a ZŠ v rámci ORP Pardubice		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	POČET ZŠ A MŠ ROZVÍJEJÍCÍCH SPOLUPRÁCI		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	ZŠ a MŠ uvedené na nově vzniklých webových stránkách „Sítě otevřených škol“ ORP Pardubice		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu ZŠ A MŠ, které budou spolupracovat v rámci „Sítě otevřených škol“ a budou uvedeny na nově vzniklých webových stránkách „Sítě otevřených škol“		

3.3. Pravidla pro řízení strategie

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
zatím neurčeno

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1. 1	Vytvoření databáze škol, které by se do „Sítě otevřených škol“ zapojily	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany
1. 2	Vytvoření webových stránek „Sítě otevřených škol“	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany
2. 1	Vytvoření databáze škol, které by se zapojily do koordinace školních i mimoškolních aktivit	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice
2. 2	Vytvoření webových stránek MŠ a ZŠ v rámci ORP Pardubice	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet nově zapojených škol a školských zařízení do „sítě otevřených škol“	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany
2	Školy a školská zařízení vhodná pro „sítě otevřených škol“	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany
3	Počet škol a školských zařízení zapojených do koordinace mimoškolních aktivit	Mgr. Josef Vodrážka - starosta obce Ostřešany
4	Počet škol a školských zařízení uvedených na webových stránkách „sítě otevřených škol“ v ORP Pardubice	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice
5	Počet škol zapojených do společné organizace plaveckého výcviku, lyžařského kurzu, výletu, pobytu	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice
6	Počet ZŠ a MŠ rozvíjejících spolupráci	Eva Klosová – zastupitelka Mikulovice

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

(Poznámka: tato tabulka se bude postupně upravovat v další části projektu)

3.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

V oblasti školství se jeví jako největší problém (Problémový okruh č. 1) malá spolupráce mezi jednotlivými školami a školským zařízeními v ORP Pardubice. Školy spolu spíše soupeří, než aby spolupracovaly. Přitom každá škola a školské zařízení má možnost nabídnout něco zajímavého nejen žákům své obce, ale i žákům z obcí přilehlých nebo z obcí, kde je jiná ZŠ nebo MŠ. Vždyť každá ze škol nabízí odpolední mimoškolní aktivity, které by se daly využít i dětmi z jiných škol. Proto se nám přímo nabízí vytvoření Sítě otevřených škol. Školy zapojené do této sítě by nabízely své prostory také občanům zapojených obcí v odpoledních nebo večerních hodinách k různým vhodně sestaveným aktivitám.

Jako náš primární cíl zde vidíme sestavení databáze (Cíl 2.1) škol ORP Pardubice, které by se do výše zmiňované Sítě otevřených škol zapojily. Tato databáze by byla uvedena na nově vytvořených webových stránkách (Cíl 2.2). S vytvořením Sítě otevřených škol souvisí i další navazující aktivity. Školy mohou spolupracovat i v rámci organizace exkurzí nebo pobytových zájezdů - např. škol v přírodě (Problémový okruh č. 2).

U všech zmíněných problémových okruhů a cílů byly stanoveny indikátory výsledku a výstupu, které povedou k měřitelnosti naplňování (odstraňování) zmíněných problémů. Též byli stanoveni gestoři těchto indikátorů, kteří souhlasili s tím, že budou dohlížet na jejich plnění a poskytovat metodickou pomoc.

3.4.2. Popis tvorby strategie

Návrhová část strategie byla zpracovávána v měsících březen až prosinec 2014. Měsíce březen a duben byly měsíci přípravnými, kdy probíhaly terénní práce v oblasti a sběr dat. Zároveň docházelo k setkávání s motivujícími starosty a dalšími členy týmu, kteří zpracování 1. volitelného tématu doplňovali svou metodickou podporou. Byly zpracovány body návrhové části v souladu s metodikami pro tvorbu strategie zpracované a zveřejněné Svazem měst a obcí ČR.

V měsíci červnu byla stanovena vize. V rámci realizačního týmu a za podpory motivujících starostů byl stanoven prvotní návrh, který byl také okomentován odborníky, kteří se zabývají problematikou školství (koordinátoři ŠVP, učitelé ZŠ a MŠ).

V září byly sestaveny problémové okruhy, které vyplynuly z analyzovaných dat. Tyto okruhy byly stanoveny tematickým expertem, členy realizačního týmu a následně byly diskutovány v rámci fokusní skupiny, které byli přítomni i motivující starostové a odborníci v oblasti školství. Tato fokusní skupina potvrdila předběžné závěry vyplývající z analýzy a definovala 2 základní problémové okruhy.

V následujícím měsíci byly poté problémové okruhy stejnými skupinami osob doplněny o jednotlivé cíle. Ke každému problémovému okruhu byly stanoveny dva cíle. Taktéž byli stanoveni gestoři cílů.

V měsíci listopadu byly problémové okruhy i cíle doplněny o indikátory a o gestory, kteří budou dohlížet na jejich naplňování.

V prosinci jsme celý dokument doladili do současné podoby a připravili ho pro implementaci strategie.

3.5. Přílohy k tématu 1: Školství

3.5.1. Vazba na OP VVV – PO3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu a nebo konektivita celých škol.

3.5.2. Seznam zkratk

BT	běžná třída
ČR	Česká republika
DDM	dům dětí a mládeže
MC	mateřské centrum
MF	Ministerstvo financí
MM	magistrát města
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
ORP	obec s rozšířenou působností
RUD	rozpočtové určení daní
ŠD	školní družina
SO	správní obvod
ST	speciální třída
SVČ	středisko volného času
ŠJ	školní jídelna
ŠK	školní klub
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

4. Téma 2.: Sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování, veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31. 12. 2002, například převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením. Do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení. V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází, je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- [108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů](#), kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednic-

tvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka.

- [vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů](#), v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

K analýze byly využity následující klíčové strategické dokumenty:

- Bílá kniha v sociálních službách (http://www.mpsv.cz/files/clanky/736/bila_kniha.pdf)
- Priority rozvoje sociálních služeb pro období 2009 – 2012 (http://www.mpsv.cz/files/clanky/7759/Priority_rozvoje_soc_sluzeb.pdf)
- Národní akční plán podporující pozitivní stárnutí pro období let 2013 až 2017 (<http://www.mpsv.cz/cs/9123>)
- Madridský mezinárodní akční plán pro problematiku stárnutí 2002 (<http://www.mpsv.cz/files/clanky/1205/madrid.pdf>)

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Z hlediska uspořádání obcí v ORP Pardubice je silnou stránkou působení města Pardubice, jakožto přirozeného a dominantního centra sociálních služeb. Především v ambulantních službách a službách zabývajících se rizikovými skupinami. Spektrum služeb sociální péče je na území ORP komplexní.

Tab. č. 63 - Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	5
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	2
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	1
Azylové domy	2
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	2
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
Noclehárny	2
Terapeutické komunity	0

Sociální poradny	15
Sociálně terapeutické dílny	4
Centra sociálně rehabilitačních služeb	13
Pracoviště rané péče	1
Intervenční centra	1
Služby následné péče	2
Ostatní	1
celkem	58

Komentář k výsledkům: zdroj - Registr poskytovatelů sociálních služeb

Tab. č. 64a - Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	1
Denní stacionáře	5
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	3
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	2
Azylové domy	2
Domy na půl cesty	1
Zařízení pro krizovou pomoc	2
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
Noclehárny	2
Terapeutické komunity	1
Sociální poradny	15
Sociálně terapeutické dílny	4
Centra sociálně rehabilitačních služeb	13
Pracoviště rané péče	1
Intervenční centra	1
Služby následné péče	2
Ostatní	1
celkem	61

Tab. č. 64b - Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP

poř. číslo	název zařízení	typ zařízení	zřizovatel zařiz.	sídlo zařízení (ORP)
1.	Bílý kruh bezpečí, o.s.	odborné sociální poradenství		U Trojice 1042/2, Smíchov, 150 00 Praha
2.	Český klub nedoslýchavých HELP	sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdr. postižením		Tomanova 2645/5, Jižní Předměstí, 301 00 Plzeň
3.	Fond ohrožených dětí	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi		Na poříčí 1038/6, Nové Město, 110 00 Praha
4	Hewer - občanské sdružení	osobní asistence		Pod strašnickou vinicí 191/13, Strašnice, 100 00 Praha
5	Laxus o.s.	kontaktní centra		Bedřicha Smetany 55, 288 02 Nymburk
6	Ledax Vysoké Mýto o.p.s.	pečovatelská služba		Žižkova 913, Litomyšlské Předměstí, 566 01 Vysoké Mýto
7	Občanské sdružení Romodrom	odborné sociální poradenství		Mezibranská 1684/3, Nové Město, 110 00 Praha
8	Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra ČR	terénní programy		Lhotecká 577, Modřany, 140 00 Praha
9	VIDA	odborné sociální poradenství		Kamenická 551/25, Holešovice, 170 00 Praha

Tab. č. 65 - Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	13
Služby sociální péče	Osobní asistence	7
	Pečovatelská služba	6
	Tísňová péče	1
	Průvodcovské a předčitatelské služby	1
	Podpora samostatného bydlení	1
	Odlehčovací služby	9
	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	5
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1

	Domovy pro seniory	2
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1
Služby sociální prevence	Raná péče	1
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	3
	Azylové domy	2
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	1
	Krizová pomoc	1
	Intervenční centra	1
	Nízkoprahová denní centra	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
	Noclehárny	2
	Služby následné péče	2
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	5
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	5
	Sociálně terapeutické dílny	3
	Terapeutické komunity	1
Terénní programy	7	
Sociální rehabilitace	12	

Tab. č. 66 - Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	13
Služby sociální péče	Osobní asistence	7
	Pečovatelská služba	6
	Tísňová péče	1
	Průvodcovské a předčitatelské služby	1
	Podpora samostatného bydlení	1
	Odlehčovací služby	3
	Centra denních služeb	1
	Denní stacionáře	5
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
	Domovy pro seniory	2
	Domovy se zvláštním režimem	1
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	1

Služby sociální prevence	Raná péče	1
	Telefonická krizová pomoc	0
	Tlumočnické služby	3
	Azylové domy	2
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	1
	Krizová pomoc	1
	Intervenční centra	1
	Nízkoprahová denní centra	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
	Noclehárny	2
	Služby následné péče	2
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	5
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	5
	Sociálně terapeutické dílny	3
	Terapeutické komunity	1
	Terénní programy	7
Sociální rehabilitace	12	

Tab. č. 67 - Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod						
Typ zařízení sociálních služeb						
Centra denních služeb						1
Denní stacionáře			3			1
Týdenní stacionáře		1				
Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1				
Domovy pro seniory			2			
Domovy se zvláštním režimem			1			
Chráněné bydlení		1				
Azylové domy						2
Domy na půl cesty						1
Zařízení pro krizovou pomoc						2
Nízkoprahová denní centra						1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						2
Noclehárny						2
Terapeutické komunity			1			
Sociální poradny		2				12
Sociálně terapeutické dílny						3
Centra sociálně rehabilitačních služeb						12
Pracoviště rané péče						1
Intervenční centra						1

Služby následné péče						2
Ostatní		1				
celkem	0	6	7	0	0	43

Komentář k výsledkům: LDN Rybitví – Ostatní

Tab. č. 68 - Počet sociálních služeb dle zřizovatele

	typ sociální služby					jiný	
	MPSV kraj obec církev FO						
	Sociální poradenství		2			12	
Služby sociální péče	Osobní asistence					6	
	Pečovatelská služba		7	3	1	3	
	Tísňová péče			1			
	Průvodcovské a předčitatelské služby					1	
	Podpora samostatného bydlení				1		
	Odlehčovací služby		1		2		
	Centra denních služeb					1	
	Denní stacionáře			3		1	
	Týdenní stacionáře						
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1				
	Domovy pro seniory			2			
	Domovy se zvláštním režimem		1				
	Chráněné bydlení		2				
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče		1				
Služby sociální prevence	Raná péče					1	
	Telefonická krizová pomoc						
	Tlumočnické služby					3	
	Azylové domy					2	
	Domy na půl cesty					1	
	Kontaktní centra					1	
	Krizová pomoc					1	
	Intervenční centra					1	
	Nízkoprahová denní centra					1	
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež					2	
	Noclehárny					2	
	Služby následné péče					2	
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi				2	3	
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením					5	
	Sociálně terapeutické dílny					3	
	Terapeutické komunity						
	Terénní programy					7	
Sociální rehabilitace					12		
celkem		0	8	12	9	1	71

Tab. č. 69 - Kapacita zařízení sociálních služeb

	pobytová					ambulantní					terénní				
	kli- en- ti	kon- takty	inter- vence	lůž- ka	ho- vo- ry	kli- en- ti	kon- takty	inter- vence	lůž- ka	ho- vo- ry	kli- en- ti	kon- takty	inter- vence	lůž- ka	ho- vory
Druh zařízení sociálních služeb															
Centra denních služeb						8									
Denní stacionáře						203									
Týdenní stacionáře	2			2											
Domovy pro osoby se zdravotním postižením				80											
Domovy pro seniory	153			28 4											
Domovy se zvláštním režimem				17 3											
Chráněné bydlení				36											
Azylové domy				73											
Domy na půl cesty				11											
Zařízení pro krizovou pomoc				3											
Nízkoprahová denní centra						25									
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						60	7005	5							
Noclehárny						6			12						
Terapeutické komunity															
Sociální poradny						120	6600	6138			23	4000	517		
Sociálně terapeutické dílny						59									
Centra sociálně rehabilitačních služeb				15		699		4300			160				
Pracoviště rané péče						95					95				
Intervenční centra						3					1				
Služby následné péče						31									
Ostatní				18											

Tab. č. 70 - Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP			Počet projektů		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP						
z toho Občanská sdružení	2	4	4			
z toho Církevní právnické osoby	1	1	1			
z toho Obecně prospěšné společnosti	2	1	2			
Z toho krátkodobá						
Z toho dlouhodobá						
Z toho krátkodobá i dlouhodobá	5	6	7			

Komentář k výsledkům:

DANETA, svépomocné sdružení rodičů a přátel zdravotně postižených dětí

SKP Centrum o.s. - do roku 2011

ZŠ a PŠ Svítání o.p.s

Oblastní charita Pardubice

CEDR Pardubice o.p.s.

Akreditace od r. 2011

Amalthea o.s. - funguje od r. 2004

Dobrovolnické centrum Pardubice, o.s. - nahrazuje SKP centrum od r. 2011

Akreditace od r. 2012

TyfloCentrum Pardubice, o.p.s.

Tab. č. 71 - Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012

pomoc:	Počet projektů		
	2010	2011	2012
nezaměstnaným	1	1	1
osobám sociálně slabým	2	2	2
osobám zdravotně postiženým	5	6	7
příslušníkům národnostních menšin	1	1	1
imigrantům			
osobám po výkonu trestu odnětí svobody			
osobám drogově závislým	1	1	1
osobám trpícím domácím násilím	1	1	1
při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase	3	3	3
při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách	2	2	2
při ochraně a zlepšování životního prostředí			
při péči o zachování kulturního dědictví			
pořádání kulturních akcí			
při sbírkových charitativních akcích			
uskutečňování rozvojových programů			

Komentář k výsledkům:

DANETA, svépomocné sdružení rodičů a přátel zdravotně postižených dětí

SKP Centrum o.s. - do roku 2011

ZŠ a PŠ Svítání o.p.s

Oblastní charita Pardubice

CEDR Pardubice o.p.s.

Akreditace od r. 2011

Amalthea o.s. - funguje od r. 2004

Dobrovolnické centrum Pardubice, o.s. - nahrazuje SKP centrum od r. 2011

Akreditace od r. 2012

TyfloCentrum Pardubice, o.p.s.

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a. Analýza cílových (dotčených) skupin

Tab. č. 72 - Analýza cílových (dotčených) skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Senioři	Péče a poskytnutí důstojných podmínek v důchodovém věku, Společenské vyžití – náplň programu pro seniory – v domovech	Nedostatek kapacit v domovech pro seniory, nedostatek finančních prostředků,	Vytvoření dostatečného množství informačních kanálů cíleným k seniorům	Navýšení kapacit pro plnění péče o seniory, zkvalitnění služeb
2.	Osoby se zdravotním postižením	Plnohodnotné zapojení osob se ZP života – naplnění pracovního uplatnění	Náročnost na vytvoření pracovního místa, podmínek pro příslušné zdravotní postižení	Metodiky vytvoření a hledání pracovních příležitostí	Vytvoření nabídek – katalogu možného uplatnění
3.	Imigranti	„Zakotvení“ života na území ORP	Odlišná kultura, nedostatečná znalost jazyka, nezaměstnanost	Komunikace přes intervenční centra, dobrovolnické organizace	Osvěta, vytváření programů pro začlenění do společnosti
4.	Osoby sociálně vyloučené	Zlepšení životních podmínek	Neochota zlepšit životní situaci	Terénní pracovníci	Navýšení počtu terénních pracovníků a služeb pro tuto cílovou skupinu
5.	Média	Náměty pro čtenáře - obvykle chtějí senzace	Medializace negativních dopadů, nepřesné informace	Partnerství s médii	Pravidelná komunikace
6.	Meziobecní spolupráce	Společné projekty	Finanční prostředky	Dotace z fondů EU	Pravidelná komunikace, zapojení obcí ORP v jednání s krajem či Úřadem práce

b. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Tab. č. 73 - Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na navýšení sociálních pracovníků	3	3	9	Využití fondů EU	Obec
Organizační riziko					
Nedostatek lidských zdrojů	4	3	12	Využití dobrovolníků, vzdělávání, akreditace nových pracovníků	Poskytovatel služby
Integrovaní rizikových skupin do společnosti (imigranti, sociálně vyloučené osoby)	3	3	9	Osvěta problematiky, nabídka možností integrace	Poskytovatel služby, vlastní dotčená skupina
Právní riziko					
Potřebná akreditace pro vytvoření sociální služby	3	3	9	Dostatečně připravený a zrealizovaný projekt – v naplnění odborných lidských zdrojů, materiálního naplnění	Zřizovatel služby
Kriminalita rizikových skupin	4	4	16		Obec

Technické riziko					
Nedostatek technických prostředků (auta, IT apod.) - především pro terénní pracovníky	3	3	9	Obnovení technických prostředků	Zřizovatel služby
Věcné riziko					
Nedostatek prostor pro vykonávání sociálních služeb	3	3	9	Využití volných prostor a prostředků ve vlastnictví obcí	Zřizovatel služby

4.1.4. SWOT analýza oblasti

Tab. č. 74 - SWOT analýza oblasti

Silné stránky	Slabé stránky
1. Město Pardubice – přirozené centrum sociálních služeb v ORP – zastoupení celého spektra sociálních služeb	1. Finanční a akreditační náročnost zřízení nové sociální služby pro menší obce ve SO ORP – např. zbudování nového domova pro seniory
2. Množství vlastních služeb poskytujících obce občanům (tyto služby nejsou zahrnuty v sociálních službách, ale doplují je)	2. Nedostatečná kapacita vybraných sociálních služeb – především služeb pro seniory – např. čekání na umístění do domova pro seniory apod. (výrazný nárůst stárnutí obyvatelstva)
3. Uvědomění stavu potřeby řešit demografický vývoj - (stárnutí obyvatelstva a jejich potřeby)	3. V okrajových částech území ORP horší dostupnost vybraných sociálních služeb, které jsou provozovány pouze v Pardubicích, jakož to centra SOORP.
	4. Společenské vyžití – náplň programu pro seniory – v domovech atd.
Příležitosti	Hrozby
1. Využití fondů EU a dotací	1. Nedostatek finančních zdrojů pro potřeby a fungování stávajících a nově zbudovaných zařízení sociálních služeb
2. Sdružování do společných projektů – náklady a náročnost realizace se dělí mezi jednotlivé spolupracující subjekty	2. Nedostatek akreditovaných pracovních sil v oblasti sociálních služeb
3. Využívání dobrovolnických organizací	3. Velká míra rizikových skupin – ORP s velkým počtem obyvatel (dominantní Pardubice)
4. Vytvoření informačního systému o fungování a kapacitách jednotlivých zařízení v sociálních službách – především aktuální obsazenost domovů pro seniory	
5. Společné zapojení obcí SO ORP do projektů při jednání s krajem a Úřadem práce	

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Z hlediska uspořádání obcí v ORP Pardubice je silnou stránkou působení města Pardubice, jakožto přirozeného a dominantního centra sociálních služeb. Především v ambulantních službách a službách zabývajících se rizikovými skupinami. Dosažitelnost některých ambulantních služeb je pro obyvatelé obcí na okraji území ORP problematická. Spektrum služeb sociální péče je na území ORP komplexní.

V rámci vytvořené analýzy sociálních služeb v ORP Pardubice se ukazuje, že míra potřeby služeb sociální péče je na velmi dobré úrovni. Nejvýznamnější dotčenou skupinou jsou obyvatelé v seniorském věku a jejich potřeby. Po dotazování vyšla najevo potřeba navýšení kapacit zařízení pro seniory – domovy pro seniory, stacionáře apod. Dále pak potřeba informačního systému o fungování a obsazenosti těchto zařízení na území ORP. Vystal jev, kdy je potřeba aktuální obsazenosti domovů pro seniory. Dalším aspektem pro zkvalitnění péče o seniory je řešení otázky společenského vyžití a programu v domovech pro seniory.

Vytvoření nového zařízení sociální služby pro seniory – domovů pro seniory, je pro obce velmi finančně nákladná a i potřeba odborné akreditace je těžce dosažitelná. Možným řešením je sdružování obcí do společných projektů a čerpání dotací z fondů EU.

Analýza neposkytuje úplný komplexní přehled o službách sociální péče ve SO ORP. Byly posuzovány pouze akreditované služby v registru MPSV. Existence ostatních služeb doplujících služby sociální do značné míry zkvalitňuje poskytovanou péči obyvatelům, především v seniorském věku. Tyto služby jsou dotovány a podporovány buď neziskovými organizacemi, nebo přímo obcemi.

Na území ORP působí velké množství průmyslových podniků, zaměstnávající příslušníky cizích států – z této problematiky vyplývá i fungování dalších rizikových skupin. Tato problematika se přímo dotýká především města Pardubic. Do okolních obcí ve SO ORP příliš nezasahuje.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců odborníků a lidí znalých věcí, kteří jsou aktivní v rámci území ORP (starostové obcí, členové MAS, experti v oblasti cestovního ruchu, školství, neziskových organizací). Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

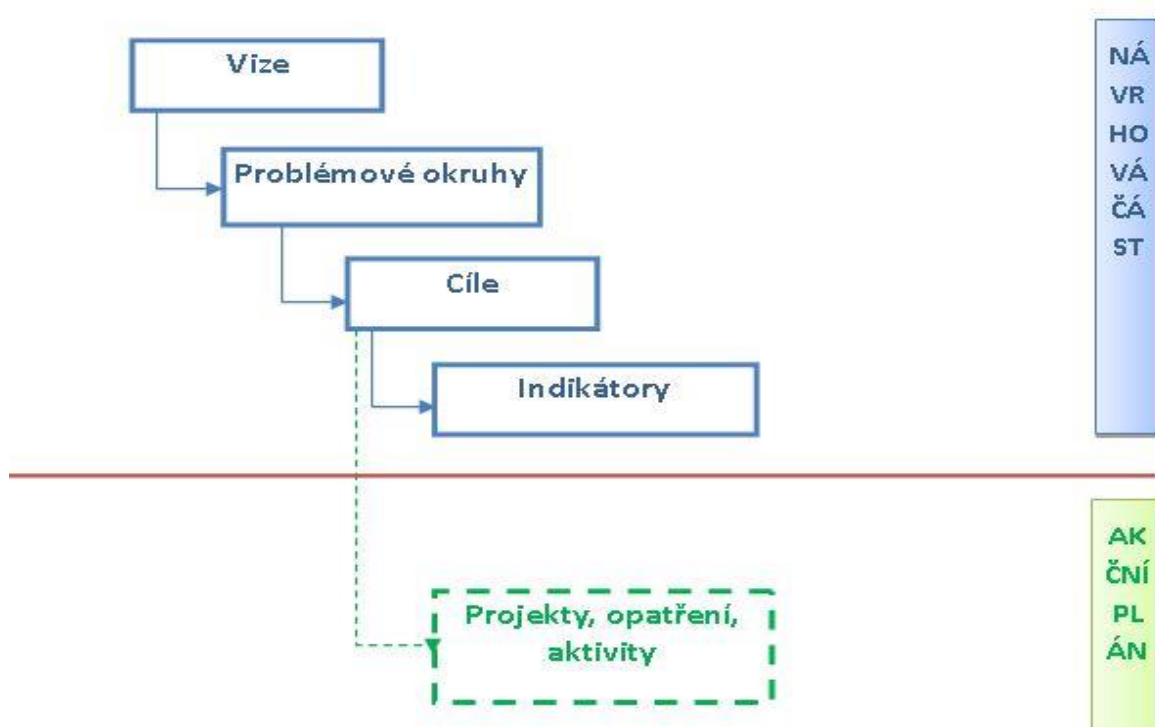
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce			
<p>Pardubicko – oboustranně vyvážená funkční spolupráce města a venkova. Cesta maximálního propojení zdrojů a informací vedoucí k maximálnímu zhodnocení místního potenciálu napříč všemi obory, sektory a občanskou společností.</p>			
Sociální služby	Problémový okruh 1 : Nekoncepční nabídka a spolupráce subjektů v sociální oblasti		Problémový okruh 2 : Nedostatečná informovanost o možnostech využití komplexních služeb
	cíl 1.1 : Vytvoření databáze	cíl 1.2 : Vytvoření webových stránek	cíl 2.1 : Vytvoření databáze

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

4.2.2.1. Vize:

Pardubicko – oboustranně vyvážená funkční spolupráce města a venkova.

Cesta maximálního propojení zdrojů a informací vedoucí k maximálnímu zhodnocení místního potenciálu napříč všemi obory, sektory a občanskou společností.

4.2.2.2. Problémové okruhy:

- Úvod

Na základě provedených analýz a z Nástinů opatření byla sestavena sada problémových okruhů, které budou v souladu se zformulovanou vizí. Problémové okruhy byly navrženy realizačním týmem a ověřeny ve fokusní skupině. Následně byly zobrazeny ve stromu problémů, který ukázal vzájemné provazby problémů, příčiny a následky.

- Sestavení sady problémových okruhů

Problémové okruhy vycházejí z provedených analýz. **Základním podkladem byla návrhová část vytvoření informačního systému kapacit a obsazenosti sociálních služeb pro seniory.**

Problémové okruhy

A. Nekoncepční nabídka a spolupráce subjektů v sociální oblasti

B. Nedostatečná informovanost o možnostech využití komplexních služeb

Popis problémového okruhu

A.a) Věcné argumenty

V oblasti sociálních služeb je projekt zaměřený především na spolupráci mezi obcemi, domovy pro seniory a poskytovateli sociálních služeb pro seniory. Veškeré služby jsou určeny především pro seniory a osoby blízké seniorskému věku, které z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebují pomoc a podporu při péči. Na území SO ORP Pardubice je **nedostatečná nabídka a spolupráce poskytovatelů sociálních služeb.**

Problémem v sociálních službách pro seniory na území ORP je chybějící **přehled o aktuální kapacitě a obsazenosti domovů pro seniory.** Neexistuje přehled o volných kapacitách v komplexním pohledu na celé ORP. Řešením daného problému je **vytvoření informačního systému.** Informační systém by propojoval celé území ORP za účelem výměny informací o veškerých sociálních službách (akreditovaných a neakreditovaných). Uživatel tohoto informačního systému by se dozvěděl o fungování a podrobném popisu poskytovaných služeb.

A.b) Příčiny problému

Vzhledem k demografickému vývoji bude počet uživatelů sociálních služeb narůstat a tedy i poptávka po těchto službách. Naopak nárůst poskytovatelů služeb se nepředpokládá, zejména z finančních

důvodů a z obtížnosti získání akreditace pro poskytování těchto služeb. Potřeba klientů, kteří potřebují a požadují pobytové služby v zařízení, nemůže být uspokojena. Jednak z důsledku **nedostatečné kapacity** a z důsledku **neinformovanosti** o dalších kapacitách v těchto podobných zařízeních. K tomu, aby mohl být vytvořen úspěšný informační systém, je zapotřebí **spolupráce a ochota poskytovatelů sociálních služeb** (zřizovatelé – kraj, obce, neziskové organizace atd.).

A.c) Důsledky neřešení problému

Pokud by se nevyřešil problém spolupráce a ochoty poskytovatelů sociálních služeb, nemohl by být vytvořen informační systém, ze kterého by se uživatel dozvěděl o kapacitě, obsazenosti, společenském vyžití a programech v domovech pro seniory.

B.a) Věcné argumenty

Stáří necharakterizují jen negativní stránky, jako jsou fyziologické změny spojené s onemocněním. Stáří má také pozitivní stránky, zejména volný čas. Díky volnému času se senioři mohou věnovat svým zájmům, na které neměli tolik času. Volnočasové aktivity slouží i jako prevence před sociálním vyloučením a pocitům osamění. Volnočasových aktivit je celá řada, od turistiky, plavání, poznávacích zájezdů, seminářů, zájmových kroužků až po vzdělávání. Vhodným nastavením spolupráce obcí (zakoupení mikrobuse – doprava na společenské vyžití, vytvoření informačního kanálu mezi obcemi) by se společenský život seniorů zlepšil. V obslužnosti území je možná i spolupráce v rámci komunitních škol v oblasti školství.

B.b) Příčiny problému

Nedostatek společenského vyžití pro seniory souvisí s chybějícím dostatečným množstvím informačních kanálů, ze kterých by se senioři dozvěděli o těchto aktivitách, a které by mohli využít. Pokud se zaměříme konkrétně na domovy pro seniory, zde zcela chybí společenské vyžití v podobě společenských programů (zájmové kroužky, poznávací zájezdy, vzdělávání atd.). Vše určitě souvisí s nedostatkem finančních prostředků a neochotou spolupráce subjektů. Podfinancování této oblasti je velkým problémem.

B.c) Důsledky neřešení problému

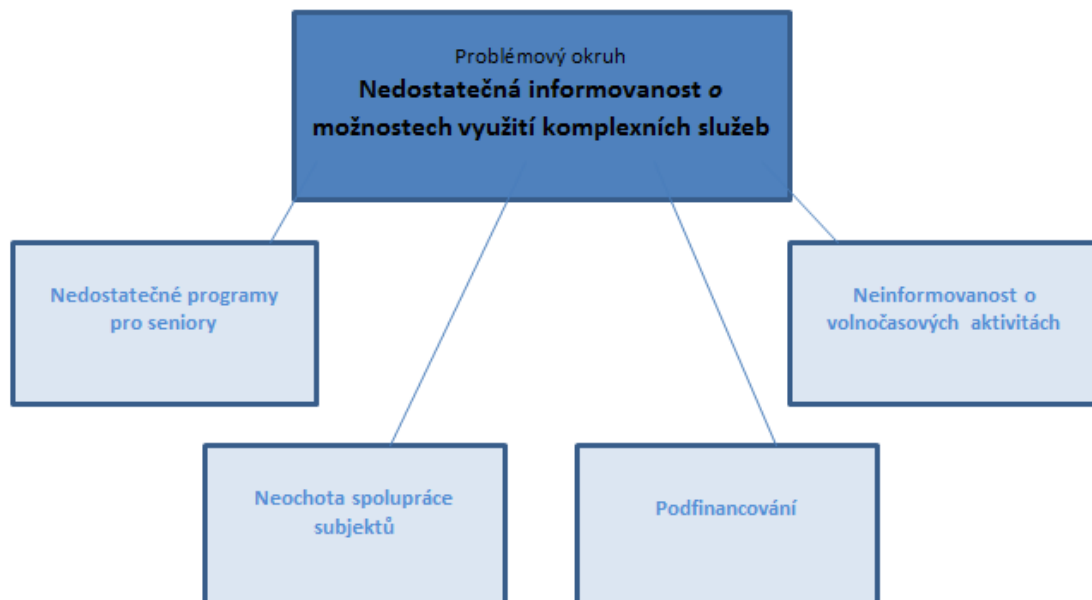
V důsledku neinformovanosti o programech pro seniory bude docházet k tomu, že senioři nevyužijí svůj volný čas. Senioři zůstanou na svých pokojích uzavřeni do sebe a přemýšlející nad stářím. Takové prostředí je demotivující a postupně vede ke ztrátám schopností a kompetencí seniorů.

Vytvoření stromu problémů

A)

B)

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	<i>Nekoncepční nabídka a spolupráce subjektů v sociální oblasti</i>
Cíl 1.1	<i>Vytvoření databáze</i>
Popis cíle	Území ORP Pardubice disponuje nedostatečnou informovaností o poskytovaných sociálních službách. Chybí komplexní přehled o existujících službách, především o volných kapacitách v domovech pro důchodce. Z tohoto důvodu je cílem vytvoření takové databáze, která by zahrnovala poskytovatele sociálních služeb (organizace) za celý SO ORP Pardubice s jejich nabídkou služeb. Tento cíl by napomohl vyřešit nekoncepční nabídku a spolupráci subjektů.
Hlavní opatření	<p><i>A.1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>sběr dat (organizace, služby)</i> <p><i>B.1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>stanovení technických parametrů</i> - <i>nastavení funkčnosti databáze</i> <p><i>C.1 Výběr ekonomicky efektivní zpracovatelské společnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>porovnání nejvýhodnějších nabídek pro vytvoření databáze</i> - <i>příprava a realizace</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Poskytovatelé sociálních služeb na území SO ORP Pardubice
Správce cíle	<i>MVDr. Zuzana Dvořáková – starosta Čepí</i>

Problémový okruh 1	<i>Nekoncepční nabídka a spolupráce subjektů v sociální oblasti</i>
Cíl 1.2	<i>Vytvoření webových stránek</i>
Popis cíle	Problémem v sociálních službách pro seniory na území ORP je chybějící přehlednost o aktuální kapacitě a obsazenosti domovů pro seniory. Neexistuje přehled o volných kapacitách v komplexním pohledu na celé ORP. Řešením daného problému je vytvoření informačního systému, tedy webových stránek. Informační systém by propojoval celé území ORP za účelem výměny informací o veškerých sociálních službách a souvisejících službách. Uživatel tohoto informačního systému by se dozvěděl o fungování a podrobném popisu poskytovaných služeb.
Hlavní opatření	<p><i>A.1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - návrh webových stránek - nastavení databáze - nastavení správcovství stránek <p><i>B.1 Ekonomická analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - výběr nejefektivnější nabídky poskytovatelů webových stránek <p><i>C.1 Realizace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - spuštění stránek
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet poskytovatelů zapojených do projektu.
Správce cíle	<i>MVDr. Zuzana Dvořáková – starosta Čepí</i>

Problémový okruh 2	<i>Nedostatečná informovanost o možnostech využití komplexních služeb</i>
Cíl 2.1	<i>Vytvoření databáze</i>
Popis cíle	Nedostatek společenského vyžití pro seniory souvisí s chybějícím dostatečným množstvím informačních kanálů, ze kterých by se senioři dozvěděli o těchto aktivitách, a které by mohli využít. Cílem je vytvořit databázi o aktivitách, které by je zajímaly a které by senioři mohli využívat.
Hlavní opatření	<p><i>A.1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>sběr dat (organizace, služby)</i> <p><i>B.1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>stanovení technických parametrů</i> - <i>nastavení funkčnosti databáze</i> <p><i>C.1 Výběr ekonomicky efektivní zpracovatelské společnosti</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>porovnání nejvýhodnějších nabídek pro vytvoření databáze</i> - <i>příprava a realizace</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet subjektů zapojených do společné organizace
Správce cíle	<i>Jolana Štěpánková – majitelka hipoareálu Apolenka ve Spojile – sociální podnik, chráněné dílny – členka představenstva MAS RKH</i>

Problémový okruh 2	<i>Nedostatečná informovanost o možnostech využití komplexních služeb</i>
Cíl 2.2	<i>Vytvoření webových stránek</i>
Popis cíle	Nedostatek společenského vyžití pro seniory souvisí s chybějícím dostatečným množstvím informačních kanálů, ze kterých by se senioři dozvěděli o těchto aktivitách, a které by mohli využít. Cílem je vytvořit informační systém o společenském vyžití v podobě společenských programů (zájmové kroužky, poznávací zájezdy, vzdělávání) z celého území ORP.
Hlavní opatření	<p><i>A.1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - návrh webových stránek - nastavení databáze - nastavení správcovství stránek <p><i>B.1 Ekonomická analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - finanční analýza - výběr nejefektivnější nabídky poskytovatelů webových stránek <p><i>C.1 Realizace</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - spuštění stránek
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet subjektů rozvíjejících spolupráci
Správce cíle	<i>Jolana Štěpánková – majitelka hipoareálu Apolenka ve Spojile – sociální podnik, chráněné dílny – členka představenstva MAS RKH</i>

4.2.4. Indikátory

Problémový okruh	1. Nekoncepční nabídka a spolupráce subjektů v sociální oblasti		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	POČET ZAPOJENÝCH SUBJEKTŮ		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	MVDr. Zuzana Dvořáková – starosta Čepí		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Cílem projektu je zapojit všechny subjekty v sociální oblasti na celém území ORP Pardubice a mít tak informace o veškeré nabídce a poskytovaných službách, které mohou nejen svým klientům nabízet. Indikátor zaznamená počet zapojených subjektů do spolupráce.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu zapojených subjektů poskytujících informace		
Zdroj čerpání dat:	Mapa ORP Pardubice		

Cíl	1.1 Vytvoření databáze		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	POSKYTOVATELÉ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ ORP PARDUBICE		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	MVDr. Zuzana Dvořáková – starosta Čepí		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	V rámci OPR Pardubice se provede analýza poskytovatelů sociálních služeb na tomto území. Indikátor zaznamená počet subjektů vhodných pro zapojení databáze.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu subjektů, které se zapojí do projektu.		

Cíl	1.2 Vytvoření webových stránek		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	POČET POSKYTOVATELŮ ZAPOJENÝCH DO PROJEKTU		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	MVDr. Zuzana Dvořáková – starosta Čepí		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Webové stránky budou obsahovat tabulky, kde budou uvedeny všechny důležité údaje o volných kapacitách a komplexní nabídky nabízených služeb – zájmové kroužky, přednášky, poznávací zájezdy atd. Indikátor zaznamená souhrnný počet poskytovatelů sociálních služeb zapojených do spolupráce v rámci ORP Pardubice.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet poskytovatelů sociálních služeb zapojených do projektu.		

Problémový okruh	2. Nedostatečná informovanost o možnostech využití komplexních služeb		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	POČET SUBJEKTŮ UVEDENÝCH NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Jolana Štěpánková – majitelka hipoareálu Apolenka ve Spojile – sociální podnik, chráněné dílny – členka představenstva MAS RKH		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Naším cílem je zvýšit informovanost v sociálních službách a motivovat subjekty ke spolupráci díky novým webovým stránkám. Ty zajistí kvalitní informační síť mezi zúčastněnými subjekty. Indikátorem bude počet subjektů zapojených do nových webových stránek.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu subjektů, které budou zapojeny do spolupráce a budou uvedeny na nově vzniklých webových stránkách.		
Zdroj čerpání dat:	Mapa ORP Pardubice		

Cíl	2.1 Vytvoření databáze		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	POČET SUBJEKTŮ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÉ ORGANIZACE		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	<i>Jolana Štěpánková – majitelka hipoareálu Apolenka ve Spojile – sociální podnik, chráněné dílny – členka představenstva MAS RKH</i>		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Subjekty v databázi se budou více spolupodílet na aktivní nabídce zájmových kurzů, přednášek, zájezdů atd. Indikátorem bude počet subjektů.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu subjektů, které budou zapojeny do databáze a na webové stránky umístí svoji komplexních služeb.		

Cíl	2.2 Vytvoření webových stránek		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	POČET SUBJEKTŮ ROZVÍJEJÍCÍCH SPOLUPRÁCI		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	<i>Jolana Štěpánková – majitelka hipoareálu Apolenka ve Spojile – sociální podnik, chráněné dílny – členka představenstva MAS RKH</i>		
Roky	2014	2017	2020
Plán		10	15
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Subjekty uvedené na nově vzniklých webových stránkách.		
Metodika a výpočet:	Hodnota indikátoru se zjistí součtem počtu subjektů, které budou spolupracovat a budou uvedeny na nově vzniklých webových stránkách.		

4.3. Pravidla pro řízení strategie

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
zatím neurčeno

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Vytvoření databáze	MVDr. Zuzana Dvořáková
1.2	Vytvoření webových stránek	MVDr. Zuzana Dvořáková
2.1	Vytvoření databáze	Jolana Štěpánková
2.2	Vytvoření webových stránek	Jolana Štěpánková

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet zapojených subjektů	MVDr. Zuzana Dvořáková
2	Poskytovatelé sociálních služeb na území ORP Pardubice	MVDr. Zuzana Dvořáková
3	Počet poskytovatelů zapojených do projektu	MVDr. Zuzana Dvořáková
4	Počet subjektů uvedených na webových stránkách	Jolana Štěpánková
5	Počet subjektů zapojených do společné organizace	Jolana Štěpánková
6	Počet subjektů rozvíjejících spolupráci	Jolana Štěpánková

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. System změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace				■										
Vyhodnocení								■						
Akční plán na r. 2017														
Příprava					■									
Realizace								■						
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený

expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodné z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

Z provedené analýzy sociálních služeb pro seniory na území ORP Pardubice vyplynulo, že na území ORP Pardubice chybí přehlednost o aktuální kapacitě a obsazenosti domovů pro seniory v komplexním pohledu na celé ORP. Návrhovým řešením daného problému je vytvoření takového informačního systému, který by propojoval celé území ORP za účelem výměny informací o veškerých sociálních službách a související služby. Uživatel se z tohoto informačního systému dozví o fungování a podrobném popisu poskytovaných služeb. Nástin návrhové řešení byl prokonzultován se starosty na prvním oficiálním setkání starostů.

Odborný tým stanovil dva problémové okruhy (Nekoncepční nabídka a spolupráce subjektů v sociální oblasti, Nedostatečná informovanost o možnostech využití komplexních služeb). Ke každému problémovému okruhu byly stanoveny dva cíle (Vytvoření databáze a vytvoření webových stránek). Tyto cíle jsou pod záštitou správců (pro Nekoncepční nabídku a spolupráci subjektů MVDr. Zuzana Dvořáková, pro Nedostatečnou informovanost o možnostech využití komplexních služeb Jolana Štěpánková), kteří budou dohlížet na plnění daných cílů. Naplňování jednotlivých cílů bude sledováno prostřednictvím sady indikátorů.

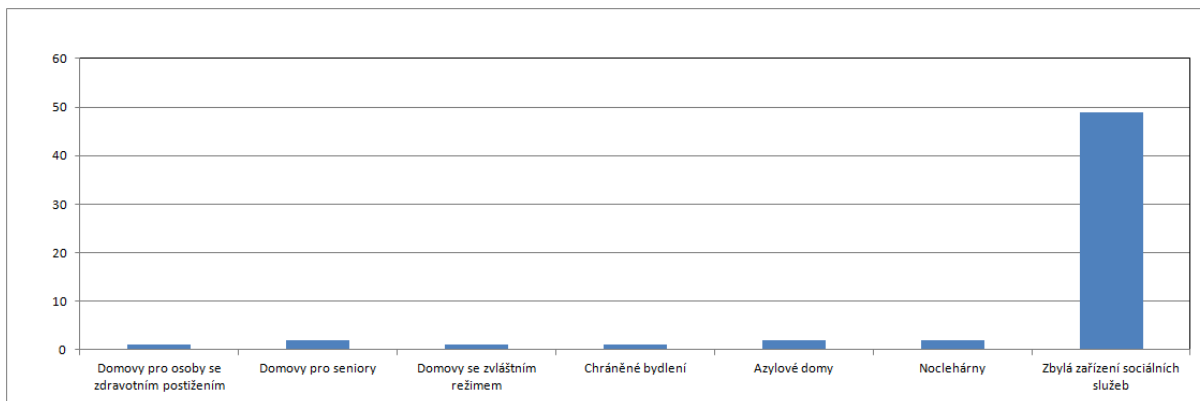
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část strategie byla zpracovávána v měsících březen až prosinec 2014. Měsíc březen a duben byly měsíci přípravnými, kdy probíhaly terénní práce v oblasti a sběr dat. Zároveň docházelo k setkávání s motivujícími starosty a dalšími členy týmu, kteří zpracování 1. volitelného tématu doplňovali svou metodickou podporou. Byly zpracovány body návrhové části v souladu s metodikami pro tvorbu strategie zpracované a zveřejněné Svazem měst a obcí ČR. V měsíci červnu byla stanovena vize. V rámci realizačního týmu a za podpory motivujících starostů byl stanoven prvotní návrh, který byl také okomentován odborníky, kteří se zabývají problematikou sociálních služeb. V září byly sestaveny problémové okruhy, které vyplynuly z analyzovaných dat. Tyto okruhy byly stanoveny tematickým expertem, členy realizačního týmu a následně byly diskutovány v rámci fokusní skupiny, které byli přítomni i motivující starostové a odborníci v oblasti sociální služby. Tato fokusní skupina potvrdila předběžné závěry vyplývající z analýzy a definovala 2 základní problémové okruhy. V následujícím měsíci byly poté problémové okruhy stejnými skupinami osob doplněny o jednotlivé cíle. Ke každému problémovému okruhu byly stanoveny dva cíle. Taktéž byli stanoveni gestoři cílů. V měsíci listopadu byly problémové okruhy i cíle doplněny o indikátory a o gestory, kteří budou dohlížet na jejich naplňování. V prosinci realizační tým doladil celý dokument do současné podoby a připravil ho pro implementaci strategie.

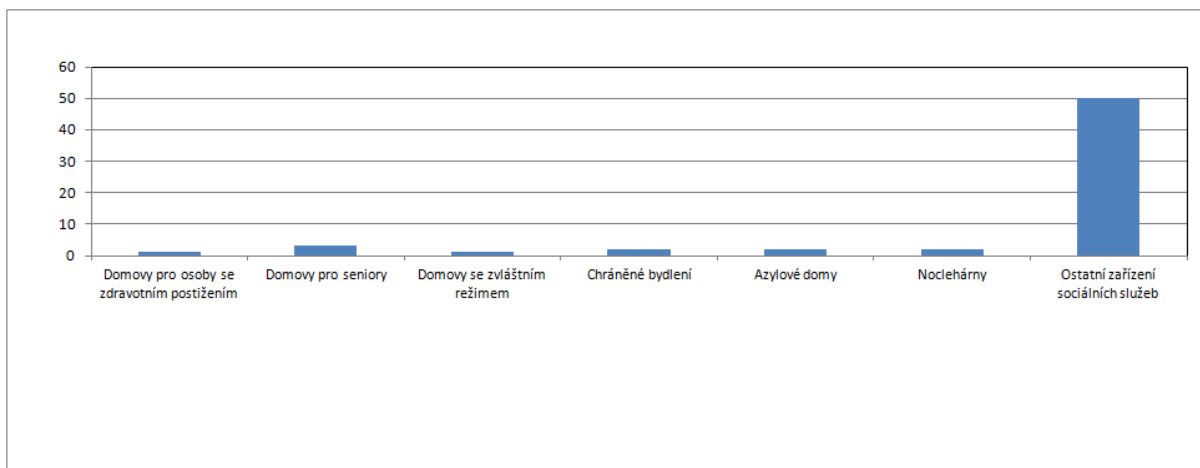
4.5. Přílohy k tématu 2: Sociální služby

4.5.1. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

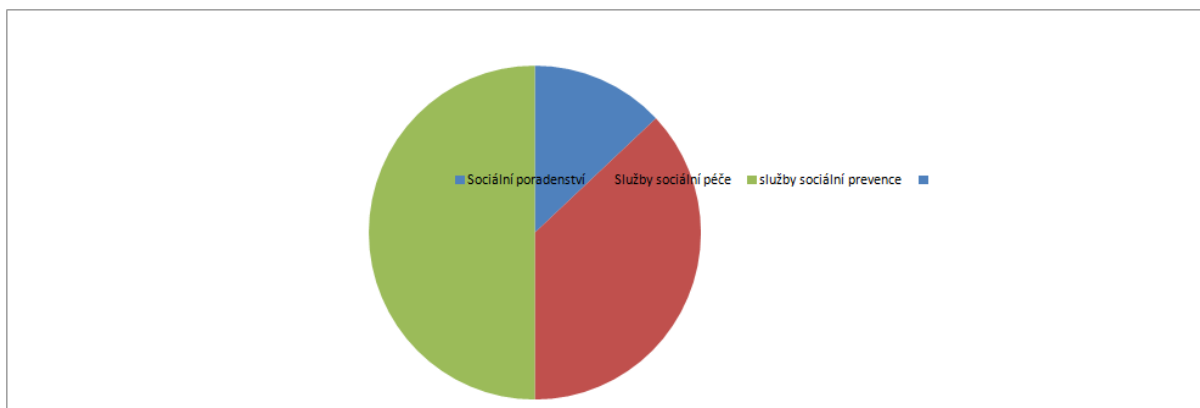
Graf č. 9 - Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

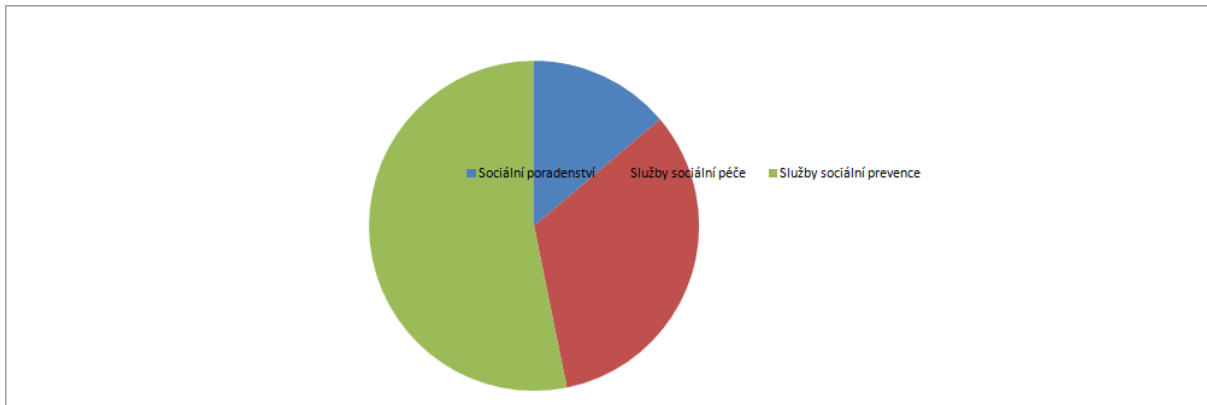
Graf č. 10 - Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

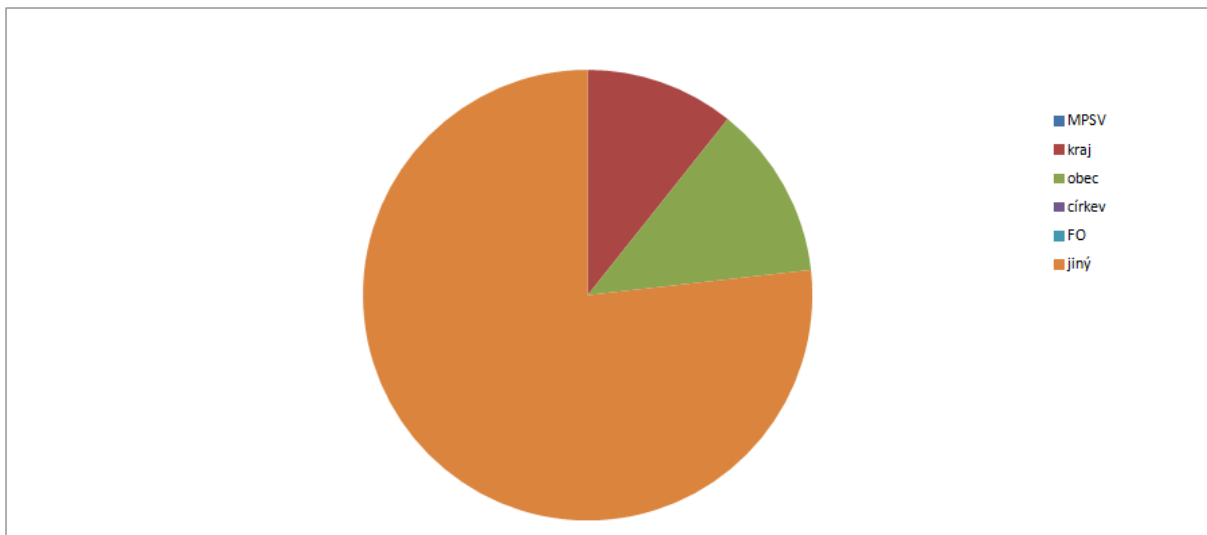
Graf č. 11 - Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

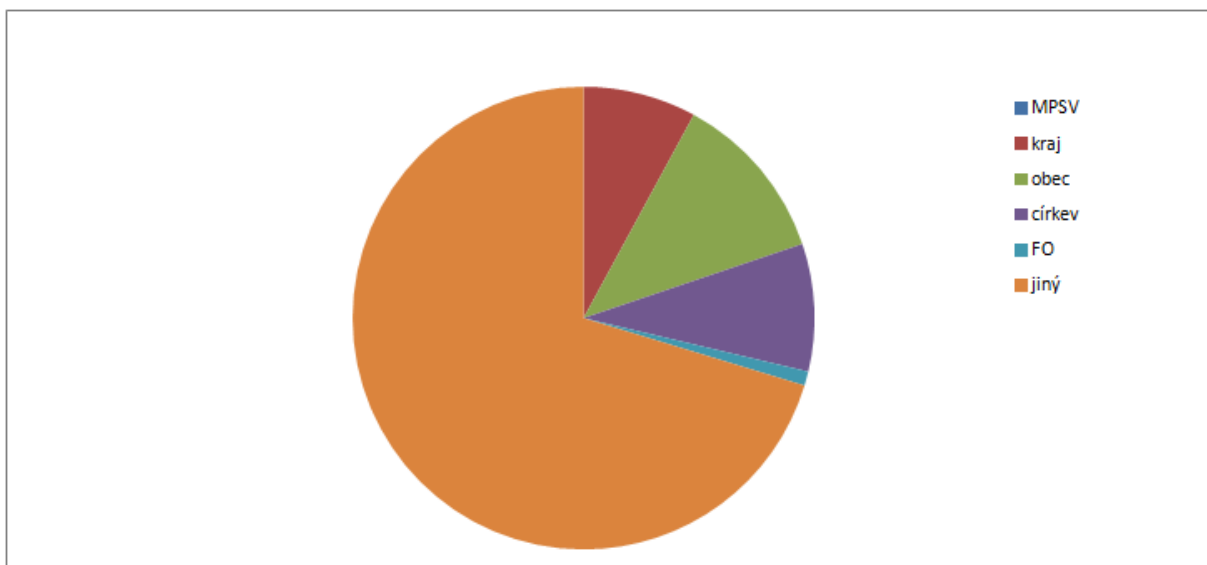
Graf č. 12 - Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

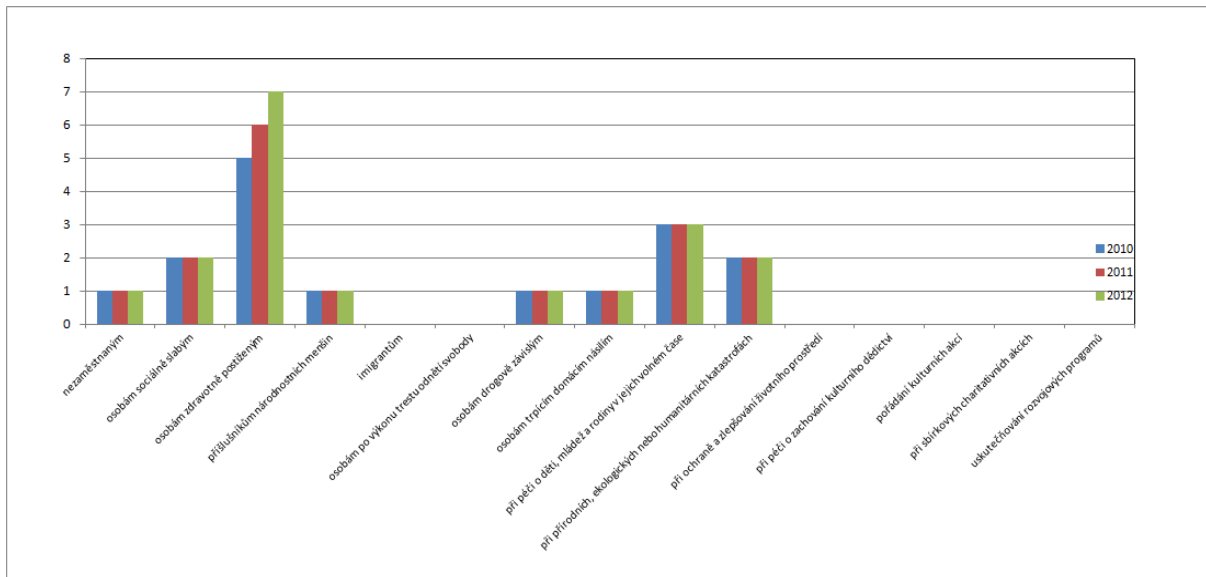
Graf č. 13 - Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Graf č. 14 - Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Graf č. 15 - Typy dobrovolnických projektů v ORP

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí a měst řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnosti obcí a měst vyplývající z faktu, že jsou původci odpadů, a také o povinnosti při zajištění nakládání s odpady, zajištění financování nakládání s odpady a mnohé další. Obce jsou dle zákona o odpadech původci odpadů od svých občanů. Mají tedy povinnosti při zajištění svozu odpadů, zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, zajištění veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění dalšího nakládání s odpadem apod.

Obce a města mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území,
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti,
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství.

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Meziobecní spolupráce by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace v území, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR souvisejících s problematikou odpadového hospodářství je uveden níže.

- [Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění](#)
- [Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění](#)
- [Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, v platném znění](#)
- [Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění](#)
- [NV č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky](#)
- [Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, v platném znění](#)
- [Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, v platném znění](#)
- [Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění](#)
- [Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění](#)

- [Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s PCB, v platném znění](#)
- [Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění](#)
- [Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s autovraky, v platném znění](#)

Identifikace problémů

Na území ORP Pardubice je vytvořena dostatečná infrastruktura odpadového hospodářství.

ORP Pardubice se dá rozdělit do tří velkých skupin původců odpadů:

1. město Pardubice
2. okolní obce
3. průmyslové oblasti v ORP – Semtín, Rybitví, Paramo, Opatovice nad Labem.

V průmyslových oblastech a jejich okolí se mohou nacházet kontaminovaná území, která jsou pro další využití zátěží – např. území východně od podniku Paramo a.s.

Otázkou zůstává řešení – nastavení kapacit dosavadních zařízení pro nakládání s odpady na území ORP.

Množství rizik v ORP Pardubice je zaměřeno především na budoucí nakládání s odpady po naplnění kapacit dosavadních zařízení. Odvíjí se od velikosti – počtu obyvatel, potažmo množství produkce odpadů.

Na území ORP je pouze jedna spalovna odpadů, a to v Pardubické krajské nemocnici, a.s., svým charakterem je pro systémy odpadového hospodářství vyloučena k používání, není tedy významným zařízením. Klíčovým zařízením z hlediska nakládání se směsným komunálním odpadem, který produkuje zejména obce, jako původci odpadů od občanů, je zařízení k energetickému využití odpadů (dále jen ZEVO). V okolních ORP se ZEVO nenachází, nejbližší je v Libereckém kraji. Potřeba vybudování ZEVO, jako možnosti využití náhrady za skládkování, je v obcích v ORP Pardubice brána obecně negativně. Nutnost řešení otázky budoucnosti nakládání s odpady v ORP, potažmo v aglomeraci Pardubice - Hradec Králové vybudováním dostatečně velkého zařízení typu ZEVO, je nasnadě, protože kapacity skládkování jsou omezené. Na území ORP fungují následující svazky obcí - DSO Pod Kunětickou horou a DSO Loučná, které slučuje MAS Region Kunětické hory. Dále pak Svazek obcí Za Letištěm, DSO Bohdanečsko, DSO Heřmanoměstecko a DSO Hradubická labská. Svazek obcí Za Letištěm a Heřmanoměstecko spadá pod MAS Železnohorský region a DSO Bohdanečsko pod MAS Bohdanečsko. Žádný z těchto subjektů nespolupracuje v oblasti odpadového hospodářství. Všechny obce v ORP řeší odpadové hospodářství samostatně.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Svozové společnosti odpadů v ORP a průměrná cena svozu odpadu

V ORP Pardubice působí 5 svozových společností. Dominantní svozovou společností je SmP - Odpady a.s. (vlastník Město Pardubice) - vyplývá to z nutnosti řešit diametrální množství vyprodukovaného odpadu města Pardubice v ORP v porovnání s ostatními obcemi.

V okrajových částech ORP působí další svozové společnosti: Marius Pedersen a.s. (privátní firma), AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. (privátní firma), SOP a.s. Přelouč (vlastník Město Přelouč), Hradecké služby a.s. (vlastník Město Hradec Králové), TS Hlinsko (vlastník Město Hlinsko), Granplast s.r.o. (privátní firma).

Infrastruktura svozu odpadů je dostatečná. Díky poloze sousedních ORP - Hradec Králové a Přelouč, kde působí další svozové společnosti, je v okolí i patřičná konkurence.

Společnost SmP – Odpady a.s. poskytuje služby 80 % obcí v ORP. Výši poplatku za provoz systému odpadového hospodářství na občana stanovují obce. I přesto, že převládající společností jsou SmP - Odpady a.s., cena za svoz odpadu je pro každou obec jiná. Od vyjednané ceny se odvíjí také doplatek obcí na celkovou cenu svozu odpadu. Obce platí za sběr, svoz a nakládání s odpady ze dvou složek:

1. část ceny hradí z poplatků od občanů, 2. část doplácí obec z rozpočtů (v rozpočtu jsou zahrnuty příjmy z provozu zpětného odběru obalů a elektrozařízení a další).

V průměru se dá říci, že obce doplácí cca 30 % z celkové ceny za svoz a nakládání s odpady. Průměrná celková cena svozu odpadu v ORP Pardubice je 750 Kč.

Porovnáme-li cenu svozu na obyvatele/rok v ORP s republikovým průměrem (884,2 Kč/obytel/rok v roce 2012 – zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR), cena v ORP Pardubice je nižší o 15 %.

Porovnáme-li cenu svozu na obyvatele/rok v ORP s krajským průměrem (839,5 Kč/obytel/rok v roce 2012 – zdroj: Hodnocení nákladů na hospodaření s komunálními odpady v obcích ČR), cena v ORP Pardubice je nižší o 10,6 %.

Průměrná výše poplatku za odpady na občana obce je 500 Kč. V některých obcích jsou poplatky vybírány nikoliv na občana, ale za odpadovou nádobu (za popelnici).

Stanovení přesné ceny na občana není tedy možné, neboť nádoba je počítána na rodinu. V ORP Pardubice takto vybírají poplatky za svoz odpadů v 8 obcích. Průměrná cena za popelnici je 1 200 Kč.

Cena za svoz separovaného odpadu je ve většině obcí stanovena za výsyp kontejneru, dle komodity /dle většinově zastoupené svozové společnosti SmP - Odpady a.s. Dále pak ostatní obce mají cenu stanovenou rozdílně, např. cena je za rok/obec – obec Staré Hradiště platí cenu za svoz separovaného odpadu celé obce za rok pro celou obec. Popř. je cena přímo stanovená na občana – např. obec Rybitví má cenu za svoz 1 t separovaného odpadu na občana.

Zařízení k nakládání s odpady

V této kapitole jsou uvedena zařízení k nakládání s odpady na území ORP a v jeho blízkosti. Dále jsou uvedeny komunitní kompostárny a bioplynové stanice.

Tab. č. 75 - Sběrné dvory na území ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
SmP a.s.	Dražkovice	Pardubice	557072	5200	1767	O
SmP a.s.	Pardubice -Hůrka	Pardubice	557064	5200	368	O
SmP a.s.	Nemošice - ul. Ostřešanská	Pardubice	555096	5200	1594	O
SmP a.s.	Pardubičky - ul. Průmyslová	Pardubice	557096	5200	1231	O
SmP a.s.	Svítkov	Pardubice	555100	5200	1669	O

SmP a.s.	Rosice nad Labem -ul. J.K.Tyla	Pardubice	555118	5200	944	O
SmP a.s.	Ohrazenice - ul. Pohránovská	Pardubice	557072	5200	501	O
SmP a.s.	Polabiny - ul. Lonkova	Pardubice	555126	5200	147	O
SOP s.s.	K Lihovaru	Lázně Bohdaneč	574767			O
Obec Opatovice nad Labem	areál bývalých kasáren	Opatovice nad Labem	575429			O
Obec Ostřešany		Ostřešany	575437			O
SK-EKO Systems s.r.o.	Čeperka	Čeperka	574856			S
SK-EKO Systems s.r.o.	SD Opatovice nad Labem	Opatovice nad Labem	575429			S
Městys Sezemice	Dukelská	Sezemice	575640			O
Obec Ostřešany		Ostřešany	575437			O
SmP a.s.	Dašice	Dašice	574899			

*zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT,
Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady pardubického kraje
(<http://websouhlasy.inisoft.cz/pardubickykraj/>)*

Síť a počet sběrných dvorů je dostačující pro území ORP. Jak je z následujících údajů vidět, sběrné dvory nejsou během roku naplněny prakticky ani z jedné třetiny své maximální kapacity. Smp-Odpady a.s. provozují 8 sběrných dvorů a jejich umístění kopíruje obvod Pardubic, což je přívětivé i pro sousedící obce - potažmo využívání služeb Smp - Odpady a.s. Okrajové obce v ORP využívají vlastních nebo soukromých sběrných dvorů. Dále pak v ORP Pardubice působí další velké společnosti zabývající se separací odpadů – Marius Pedersen a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., SOP a.s. Přelouč, Hradecké služby a.s., FLOR, s.r.o.

Tab. č. 76 – Druhy přijímaných odpadů na sběrných dvorech

ODPAD	Příjem SD:
papír, sklo, plasty (včt. tetrapakových obalů), kovy	všechny SD
stavební suť, keramika	všechny SD
velkoobjemový odpad (nábytek, koberce, lina, matrace...)	všechny SD
vyřazená elektronika (ledničky, televizory, PC, zářivky...)	všechny SD
pneumatiky (osobní, bez disků)	všechny SD
jedlé oleje, tuky (v uzavřených nevratných nádobách)	všechny SD
autobaterie, monočlánky	Dražkovice, Hůrka, Nemošice, Pardubičky, Rosice n/L, Ohrazenice, Svítkov
zeleň, větve	Dražkovice, Hůrka, Nemošice, Pardubičky, Rosice n/L, Ohrazenice, Svítkov
nebezpečné odpady (kyseliny, hydroxidy, pesticidy, barvy, lepidla, pryskyřice, oleje, ředidla, olej. filtry, léky...)	Dražkovice, Hůrka, Nemošice, Pardubičky, Rosice n/L, Ohrazenice, Svítkov
eternit, lepenka	Dražkovice *)

*) eternit a lepenka jsou přijímány pouze do množství 200 kg na číslo popisné a rok!

zdroj: Seznam oprávněných osob k nakládání s odpady Pardubického kraje

Z tabulky jasně vyplývá, že sběrné dvory, které jsou umístěny blíže k centru města Pardubic, vybírají odpad, který je spojen se životem občanů ve městě. Tedy běžné odpady a odpady vznikající např. při úpravách, či rekonstrukcích bytů a domů. Sběrné dvory v okrajových částech města Pardubic se specializují na nebezpečné odpady a zároveň odpady spojené se životem na venkově (zeleň).

Tab. č. 77 - Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
.A.S.A., spol. s r.o	U Panasonicu 277	Pardubice	555100	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
.A.S.A., spol. s r.o	Poděbradská 293	Pardubice	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
ALBA WASTE a.s.	Kostěnice 91	Pardubice	575020	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.1.2
AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Jungmannova 29	Dašice	574899	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Hala Ry 329 NPK	Rybitví	575593	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Průmyslová 387	Pardubice	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
ENRETA s.r.o.	areál NPK Synthesia a.s., k.ú. Rybitví	Rybitví	575593	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.3.0
Hana Janoušková - Výkup barevných kovů a železného šrotu	Hůrka 1786	Pardubice III	557064	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
HOFR Metal, s.r.o.	Opatovice nad Labem	Opatovice nad Labem	575429	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
HOLOUBEK PARTNER s.r.o.	Průmyslová 382	Pardubice IV	555096	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
JARÝ s.r.o.	Průmyslová 105	Pardubice VII	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 11.1.1 Povolené odpady technologie: 3.1.1
JARÝ s.r.o.	Milheimova ul.	Pardubice	574716	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
K a S, s.r.o.	Dražkovice 157	Pardubice V	557072	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
KATKA TP a.s.	Objekt N54	Pardubice	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
KOVOŠROT GROUP CZ a.s.	Milheimova 2719	Pardubice	574716	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 11.1.1
Marius Pedersen a.s.	Průmyslová	Pardubice 21	555096	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0
Marius Pedersen a.s.	Dělnická 380	Pardubice 21, Černá za Bory	555096	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 12.1.1 Povolené odpady technologie: 12.2.0
Metal - Plast Recyklace s.r.o.	Stěblová	Opatovice nad Labem	575429	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
Metal - Plast Recyklace s.r.o.	Na Lužci 699	Lázně Bohdaneč	574767	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
Pardubická CZ s.r.o.	Semtín 113	Pardubice VII	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
PETR LÍBAL	Blato	Mikulovice	575372	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0

PLAST komplet s.r.o.	Rosice nad Labem	Pardubice	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0 Povolené odpady technologie: 3.3.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0
PREX a.s.	Černá za Bory	Pardubice 21	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0 Povolené odpady technologie: 3.3.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0
REKLA spol. s r. o.	Synthesia a. s. - UMA U22	Semtín	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 2.2.0
RUML-CZ a.s.	Choteč	Sezemice - Choteč	575640	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 11.1.1 Povolené odpady technologie: 3.1.1
S-FIRMA, s.r.o.	Cukrovarská 103	Moravany	575399	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 11.1.2 Povolené odpady technologie: 3.1.2
SETRA, spol. s r. o.	Dašice v Čechách	Dašice v Čechách	574899	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 1.3.0
SITA CZ a.s.	Průmyslová 387	Pardubice 21, Černá za Bory	555096	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
SITA CZ a.s.	ul. Kříčenského	Dašice v Čechách	574899	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
SITA CZ a.s.	Semtín 103	Pardubice	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.1.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0
SK - EKO Pardubice s. r. o.	Rybitví	Rybitví	575593	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0
SK-EKO Systems s.r.o.	průmyslová zóna Synthesia a.s. 134	Pardubice VII	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 11.1.1
SmP - Odpady a.s.	Dražkovice	Pardubice III	557064	O	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0
TSR Czech Republic s.r.o.	Milheimova	Pardubice	574716	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
V A H O s.r.o.	areál elektrárny Opatovice	Opatovice nad Labem	575429	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
Václav Ruml	Dukelská ulice	Sezemice	575640	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 11.1.1
van Gansewinkel, a.s.	U Panasonicu 273	Pardubice	555100	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
Východočeské sběrné suroviny, a.s.	Husova 87	Pardubice	574716	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0
Obec Ostřešany		Ostřešany	575437	O	Povolené odpady technologie: 11.1.0

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Z množství vyplývá, že na území ORP je dostatečná kapacita a počet výkupen odpadů. V převážné většině výkupny vykupují pouze papír, kovový šrot a barevné kovy. Většina výkupen je v obslužnosti občanů a obcí ORP.

Na území ORP Pardubice se nachází 39 výkupen odpadů, které poskytují dostatečnou kapacitu v rámci celého ORP. V převážné většině výkupny vykupují pouze papír, kovový šrot a barevné kovy. Největší koncentrace výkupen (24) se nachází v samotném městě Pardubice, což je z hlediska největšího počtu obyvatel naprosto logickou záležitostí. V ostatních větších obcích - Dašicích a Opatovicích nad Labem se nachází po třech výkupnách odpadů a ve městě Sezemících se nacházejí dvě výkupny odpadu, což je vzhledem k velikosti všech tří měst také odpovídající. Lehkou anomálii způsobují obce

Rybitví a Lázně Bohdaneč. Rybitví, které čítá přibližně 1400 obyvatel, eviduje tři výkupny odpadů. Tento jev je způsoben tím, že Rybitví se nachází v blízkosti průmyslové zóny Semtín a zároveň zde žije značné množství nepracujících spoluobčanů, kteří si přivydělávají právě sběrem odpadů. Lázně Bohdaneč jsou pravým opakem, neboť čítají přes 3000 obyvatel a zároveň evidují pouze jednu výkupnu odpadů. Tento jev lze přisuzovat blízkosti právě obce Rybitví.

Tab. č. 78 - Třídící linky na území ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
PREX a.s.	Černá za Bory	Pardubice 21	555096	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0 Povolené odpady technologie: 3.3.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0
Marius Pedersen a.s.	Průmyslová	Pardubice 21	555096	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0
PLAST komplet s.r.o.	Rosice nad Labem	Pardubice	555118	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0 Povolené odpady technologie: 3.3.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0
TRANSFORM a.s. Lázně Bohdaneč	Na Lužci 659	Lázně Bohdaneč	574767	S	Povolené odpady technologie: 2.2.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0 Povolené odpady technologie: 3.3.0 Povolené odpady technologie: 3.2.0
.A.S.A., spol. s r.o.	Objekt SILO NPK Rybitví (RY326)	Rybitví	575593	S	Povolené odpady technologie: 3.4.0

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Soukromé společnosti odmítly sdělit data o kapacitách třídících linek.

Tab. č. 79 - Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
Marius Pedersen a.s.	Průběžná 1940/3	Hradec Králové	569810	S	Povolené odpady technologie: 3.4.0
NAPOS, s. r. o.	U Panelárny 461	Předměřice nad Labem	570672	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0
Pernt - ORO, s.r.o.	Palackého 344	Chlumec nad Cidlinou	570109	S	Povolené odpady technologie: 11.1.0 Povolené odpady technologie: 3.4.0

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Soukromé společnosti odmítly sdělit data o kapacitách třídících linek.

Tab. č. 80 - Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
Marius Pedersen a.s.	Dělnická 380	Pardubice 21, Černá za Bory	555096	Chýšť, Staré Hradiště	S
SK-EKO Systems s.r.o.	SD Opatovice nad Labem	Opatovice nad Labem	575429	Opatovice nad Labem	S
SmP a.s.	Dražkovice	Pardubice	557072	Borek, Bukovina nad Labem, Bukovka, Časy, Čepí, Černá u Bohdanče, Hrobice, Kostěnice, Kunětice, Mikulovice, Moravany, Ostřešany, Pardubice, Ráby, Rohoznice, Rokytno, Rybitví, Sezemice, Spojil, Srch, Srnojedy, Staré Jesenčany, Stéblová, Třebosice, Úhřetická Lhota, Újezd u Sezemíc, Vlčí Habřina	O
AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Průmyslová 387	Pardubice	555118	Dašice	S

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Obecně se dá říci, že separace odpadů v ORP Pardubice je na dostatečná úrovni. I přes úspěšný rozvoj třídění a recyklace komunálních odpadů je nutné celý systém stále zdokonalovat. A to nejen z hlediska nárůstu vytříděného množství, ale také z pohledu nákladů na jednotlivé procesy v rámci recyklace odpadů a celého odpadového hospodářství. Přímou v Pardubicích se rozjíždí projekt s kontejnery pro separovaný odpad v podzemí – kapacita jednotlivých kontejnerů je třikrát větší než dosavadní sběrné nádoby. Dále je pak okolí míst se separovaným odpadem čistší. Podzemní kontejnery jsou pouze doplňkem většinového nádobového sběru. Umísťují se většinou do historických center měst, protože mají vyšší estetickou hodnotu než standardní nadzemní kontejnery. Pořizovací hodnota takových kontejnerů je ale velmi vysoká – cena stejného objemu nadzemních kontejnerů je 10-20x nižší než podzemní kontejnery. V obcích je separace odpadů řešena dvěma způsoby – 1. sběrné nádoby a 2. pytlový svoz. Sběrné nádoby jsou v počtu dostačujícím. V poslední době však obce preferují separaci odpadů do pytlů a jejich svoz. Pytlový svoz provozují tyto obce: Mikulovice, Staré Ždánice, Čepí, Libišany, Bukovka, Voleč, Čeperka, Hrobice, Srch, Pravy, Újezd u Sezemíc, Dolany, Sezemice, Živanice, Opatovice nad Labem, Rohoznice, Dříteč, Staré Hradiště.

U předcházení se jedná o to, aby odpad vůbec nevznikl, čehož lze omezeně dosáhnout změnou spotřebitelského chování, znovupoužíváním výrobků a obalů apod. Vždy závisí na osobní zodpovědnosti obyvatel obcí.

Tab. č. 81 - Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
SETRA, spol. s r. o.	Dašice v Čechách	Dašice v Čechách	574899	S	kompostárna
SmP - Odpady a.s.	Dražkovice	Pardubice III	557072	O	kompostárna
AGRODRUŽSTVO KLAS	areál střediska VKK Dolany	Dolany	574902	S	kompostárna
Služby města Pardubic a.s.	Dražkovice	Pardubice III	557072	O	kompostárna

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Tab. č. 82 - Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Provozovatel/vlastník (O, OK, S)	poznámky
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
Jan Vašíček	Licoměřice	Licoměřice	547875	S	kompostárna
Městské vodovody a kanalizace Skuteč s.r.o.	Skuteč	Skuteč	572241	O	kompostárna
Bohemian Waste Management a.s.	Zdechovice	Zdechovice	573744	S	kompostárna
TECHNICKÉ SLUŽBY HOLICE	Puškinova ul. 814	Holice	574988	O	kompostárna
TECHNICKÉ SLUŽBY HRADEC KRÁLOVÉ	Na Brně 362	Hradec Králové	569810	O	kompostárna

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Tab. č. 83 - Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, OK, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
SmP - Odpady a.s.	Dražkovice	Pardubice III	557072	Borek, Bukovina nad Labem, Bukovka, Časy, Čepí, Černá u Bohdanče, Dubany, Hrobice, Kostěnice, Křičeň, Kunětice, Lány u Dašic, Libišany, Malé Výkleky, Mikulovice, Moravany, Němčice, Ostřešany, Pardubice Ráby, Rohoznice, Rokytno, Rybitví, Sezemice, Slepotice Spojil, Srch, Srnojedy, Staré Jesenčany, Staré Ždánice, Stěblová, Třebosice, Úhřetická Lhota, Újezd u Sezemic, Vlčí Habřina	O
SETRA, spol. s r. o.	Dašice v Čechách	Dašice v Čechách	574899	Dašice	S
AGRODRUŽSTVO KLAS	areál střediska VKK Dolany	Dolany	574902	Dolany	S

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT

Většina obcí využívá služeb společnosti SmP - Odpady a.s. pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady (dále jen BRO). V ORP je dostatečný počet zařízení jiných vlastníků a obecních zařízení k nakládání s BRO. Obce ve většině případů přistaví kontejner pro bioodpad – vyváží je svozová společnost.

nost, v malé míře se o bioodpad starají obce samostatně. Třídí, štěpkují větve, rozvázejí na pole – takto zachází s bioodpadem pouze výjimky. Další možností zacházení s bioodpadem je spolupráce s místními zemědělskými družstvy, které tak suplují obecní kompostárny.

Tab. č. 84 - Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)	poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	Pardubická krajská nemocnice, a.s. - Spalovna odpadů a plynová kotelna	Kyjevská 44	Pardubice IV	555096	979	750	spalovna NO, OO, PrO	O	

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT

Tab. č. 85 Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)	poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ					
1.	Fakultní nemocnice Hradec Králové - Spalovna NO a kotelna	Sokolská 581	Hradec Králové	569810	1000,00	987,00	spalovna NO, OO, PrO	O	

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT

Pozn.: Typ zařízení: z hlediska spalovaných odpadů (OO, NO, PrO), z hlediska en. využitých odpadů (KO, NO, OO)

Na území ORP Pardubice se nachází pouze jedna spalovna odpadů, a to v Pardubické krajské nemocnici, a.s. Tato spalovna je svým charakterem vyloučena k používání pro likvidaci odpadů od obcí ORP Pardubice. Zároveň, jak z tabulky vyplývá, její současné využití je téměř maximální, není tedy ani v tomto směru možné její další využití. Stejný problém nastává i se spalovnou odpadů ve FN Hradec Králové, která též není vhodná svým prioritním zaměřením k využití ZEVO a též dosahuje svým využitím maximálních kapacit. Na území ORP se nenachází další zařízení k energetickému využití odpadů (ZEVO). Zároveň potřeba vybudování ZEVO, jako možnosti náhrady skládkování, je brána v rámci obcí ORP značně negativně. Nutnost řešení otázky budoucnosti nakládání s odpady v ORP, potažmo v aglomeraci Pardubice - Hradec Králové vybudováním dostatečně velkého zařízení typu ZEVO, je nasnadě, protože kapacity skládkování jsou omezené.

Tab. č. 86 - Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
EBEH Opatovice, a.s.	Bukovina	Opatovice nad Labem	575429	Zařízení S-IO	dostatečná kapacita k ukládání odpadu	S
SITA CZ a.s.	STOH V	Rybitví	575593	Zařízení S-NO	dostatečná kapacita k ukládání odpadu	S
A. S. A. s. r. o. Pardubice	Poděbradská 293	Pardubice	555096	N+O	z poloviny volná kapacita	S

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Tab. č. 87 - Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Typ sklárky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav sklárky	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
AVE Nasavrky a.s.	Nasavrky	Nasavrky	580678	Zařízení S-OO3, S-OO1, S-OO2	dostatečná kapacita k ukládání odpadu – neomezeno	S
Město Luže	Luže-Dolečka	Luže	571776	Zařízení S-IO	dostatečná kapacita k ukládání odpadu do 31.7.2016	O
Technické služby Chrudim 2000 spol. s r.o.	Podhůra	Podhůra	571164	OO	dostatečná kapacita k ukládání odpadu do 31.5.2016	O
Bohemian Waste Management a.s.	Zdechovice	Zdechovice	576026	OO	dostatečná kapacita k ukládání odpadu	S
Marius Pedersen a.s.	Průběžná 1940/3	Hradec Králové	569810	OO	dostatečná kapacita k ukládání odpadu	S

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Tab. č. 88 - Koncová zařízení (skládky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav

Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Výčet všech obcí území ORP, která využívají tato koncová zařízení	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
EBEH Opatovice, a.s.	Bukovina	Opatovice nad Labem	575429	většina obcí ORP Pardubice	S

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Dle dostupných informací je dostupnost skládek na území ORP Pardubice dostatečná. Přímo v území ORP deklarují skládky ukládání odpadů jako momentálně časově neomezené. V okolních ORP jsou též dostatečně velké kapacity skládkování. Využití skládek mimo území ORP je časté. Především mimo území ORP vyváží odpad společnost Marius Pedersen a.s. Dále v území ORP funguje několik zařízení na sběr a mechanickou úpravu elektroodpadů, zařízení na drcení a recyklaci stavebních a demoličních odpadů.

Aglomerace Pardubice – Hradec Králové nemá zajištěno ani nijak řešeno využití SKO a jeho odklon od skládkování, chybí stabilní spalovací zařízení s parametry ZEVO.

Tab. č. 89 - Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav

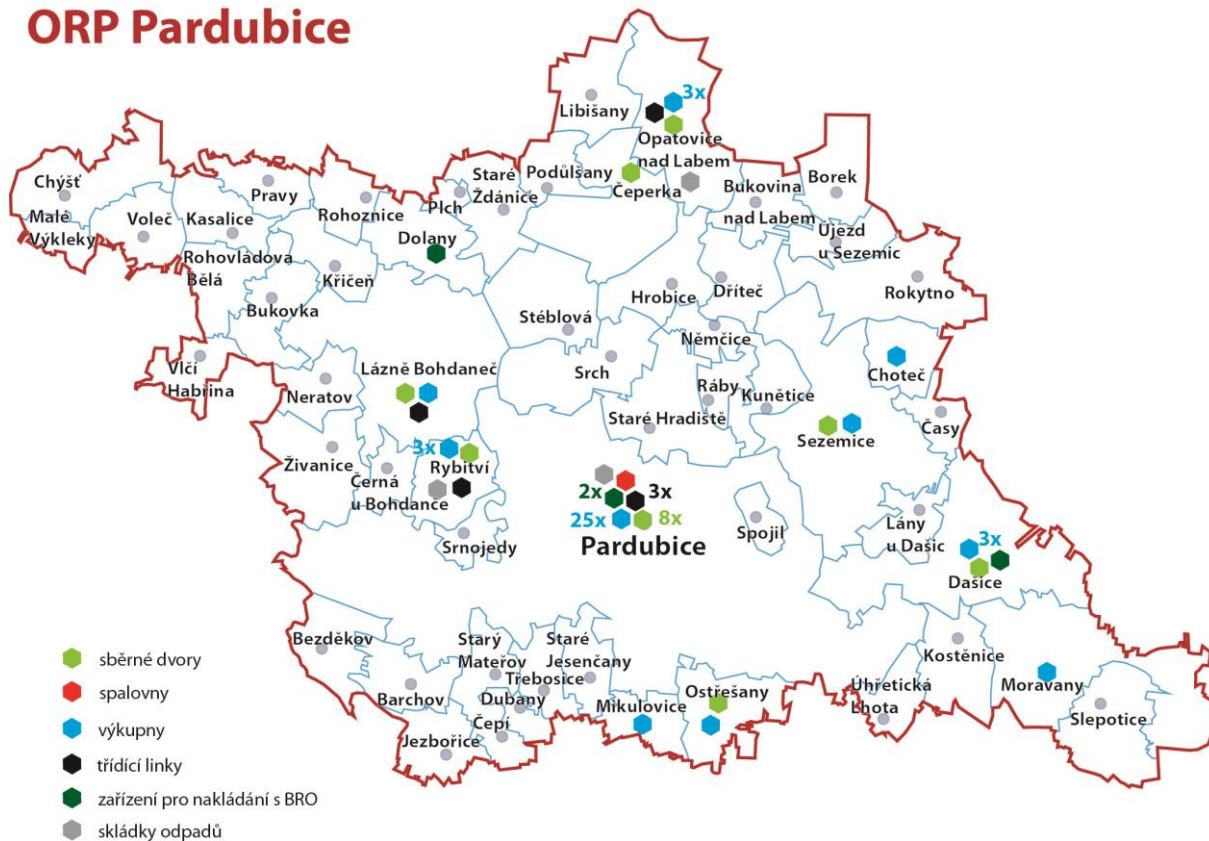
Provozovatelé zařízení	Adresa provozu			Specifikace typu dalších zařízení pro nakládání s odpady	Provozovatel/vlastník (O, S)
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
Aleš Komárek	Platěnice	Moravany	575399	Sběr autovraků	S
FLOR s.r.o.	Areál Labská	Sezemice	575640	Sběr autovraků	S
JARÝ s.r.o.	Průmyslová 105	Pardubice VII	555118	Sběr autovraků	S
KOVOŠROT GROUP CZ a.s.	Milheimova 2719	Pardubice	574716	Sběr autovraků	S
RUML-CZ a.s.	Choteč	Sezemice - Choteč	575640	Sběr autovraků	S
SK-EKO Systems s.r.o.	průmyslová zóna Synthesia a.s. 134	Pardubice VII	555118	Sběr autovraků	S
Služby města Pardubic a.s.	Hůrka 1803	Pardubice III	557064	Sběr autovraků	O

zdroj: veřejná databáze provozovaná společností INISOFT, data dotazovaných společností

Další zařízení pro nakládání s odpady v ORP Pardubice se jednoznačně specializují na sběr autovraků. Nejvíce těchto zařízení se nachází ve městě Pardubice, v jeho průmyslových zónách. Dále se tyto sběrný nacházejí v obcích Sezemice a Moravany. Z geografického hlediska lze konstatovat, že síť těchto sběrů není z hlediska rozlohy ORP dostatečná, neboť zahrnuje hlavně centrální město Pardubice a oblast jihovýchodu ORP. Z hlediska praktického však centrální umístění města Pardubic a dostatečný počet sběrů autovraků poskytuje dostatečnou nabídku v likvidaci zmíněných autovraků.

Mapa č. 4 - Rozmístění zařízení nakládající s odpady

ORP Pardubice

Zařízení nakládající s odpady jsou v rámci ORP Pardubice situována převážně do větších měst. Nejvíce těchto zařízení se nachází v Pardubicích, které čítají největší množství obyvatel a které jsou hegemonem a centrem celé oblasti. V obci Lázně Bohdaneč chybí zařízení pro nakládání s BRO, které se však nachází v nedalekých Dolanech. Skládky odpadů se nacházejí sice pouze v Opatovicích nad Labem a Pardubicích, avšak poskytují dostatečnou kapacitu pro celé ORP. Nejpalčivějším problémem ORP je nedostatek ZEVO, zcela chybí. Jediná spalovna odpadů se nachází v Krajské nemocnici Pardubice, která však není vhodná pro využití v rámci ZEVO. Ostatní zařízení pro sběr odpadů poskytují dostatečnou kapacitu pro nakládání s odpady k tomu určenými.

Produkce odpadů

V této části se analýza zabývá zjištěním produkce odpadů od všech původců v ORP (rok 2008 – 2012, zdroj: Veřejná databáze GROU ISOH, dostupná na <http://isoh.cenia.cz/groupisoh/>) a dále identifikací odpadů, jejichž původcem je obec (rok 2012, zdroj: ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.).

Tab. č. 90a - Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	386934,44	269 431,18	283 529,19	324 406,32	380 986,16	279 127,70
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	79 740,37	69 569,37	72 959,93	54 703,33	27 024,80	22 600,98
Celková produkce (OO a NO)	456 719,75	339 000,55	356 489,12	379 109,65	408 010,96	301 728,68

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Produkce ostatních odpadů lineárně rostla do roku 2011. V roce 2012 se produkce snížila na úroveň mezi roky 2010 a 2011.

Produkce nebezpečných odpadů má od roku 2009 klesající tendenci. Cíl POH – snížení měrné produkce NO o 20 % je naplněn od roku 2010 do roku 2012 – vyplývá z klesající lineární regrese (v grafu červená přímka - graf č. 1 v příloze).

Z výše uvedené tabulky je patrné, že podíl ostatních odpadů (OO) ve sledovaném území jednoznačně dominuje a představuje ve sledovaném období průměrně kolem 85 % celkové produkce odpadů. Pokles produkce nebezpečných odpadů v roce 2010 je způsoben menší produkcí skupin odpadů: 05 a 07. Výkyv v celkové produkci (OO a NO) v roce 2011 je způsoben nárůstem ve skupině odpadů 17.

Tab. č. 90b - Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Pardubice	126 223	1 936,32	15,34	70 918,11	561,85	72 854,43	577,19
Pardubický kraj	516 440	7 995,73	15,48	271 172,68	525,08	279 168,41	540,56

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č.90b je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 24,2 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Produkce nebezpečných odpadů od obcí tvoří 8,6 % z produkce nebezpečných odpadů vyprodukovaných všemi původci v ORP. Z těchto hodnot je patrné, že 75,8 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právními osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP: Synthesia a.s., Explosia a.s., Paramo a.s.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje ORP nižší měrnou produkci nebezpečných odpadů a vyšší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje nad průměrnou hodnotou za kraj. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 3,2 kg

vyšší hodnoty měrné produkce nebezpečných odpadů a o 34,38 kg vyšší hodnoty měrné produkce všech odpadů, které byly vyprodukovány obcemi.

Tab. č. 91 - Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	21,72	111,79	221,21	2 201,28	112,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	1 514,20	5 007,10	2 977,08	4 746,58	1 412,94
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	674,41	3145,61	2737,41	2506,26	830,91
04	Odpady z kožedělného, kožesnického a textilního průmyslu	552,10	2 715,65	2 112,41	2 299,94	1 210,31
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	8,30	13 239,71	8 511,65	324,66	209,24
06	Odpady z anorganických chemických procesů	1,90	194,65	31,79	373,28	576,60
07	Odpady z organických chemických procesů	44 015,48	33 811,86	16 245,59	4 648,33	1 658,85
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnících materiálů a tiskařských barev	440,50	463,51	535,83	647,30	602,92
09	Odpady z fotografického průmyslu	32,02	39,41	57,16	48,41	25,85
10	Odpady z tepelných procesů	2 149,86	2 787,86	3 274,05	3 021,30	3 503,76
11	Odpady z chemických povrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů	373,54	399,93	363,70	389,95	393,49
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	2 636,23	2 318,01	3 548,40	3 571,67	3 345,07
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	6 190,58	5 344,70	5 442,36	6 918,74	6 661,35
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	58,22	56,18	26,01	43,98	36,80

15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	49 430,28	29 467,37	48 054,91	31 577,15	29 294,16
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	7 423,48	7 242,58	6 939,08	8 057,76	4 608,83
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	159 440,44	162 467,48	157 347,37	221 334,99	157 890,67
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče a /nebo z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	420,30	618,70	581,55	591,56	545,79
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	8 970,88	23 313,01	18 535,70	32 367,49	36 433,86
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru	54 646,10	63 744,00	101 566,25	82 339,76	52 375,25
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,17	0,56	0,03
Celková produkce odpadů [t]		339 000,55	356 489,12	379 109,65	408 010,96	301 728,68

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Pět skupin odpadů s největším množstevním zastoupením v celkové produkci odpadů jsou:

1. Stavební a demoliční odpady (17)
2. Komunální odpady včetně složek z odděleného sběru (20)
3. Odpady ze zařízení na zpracování odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely (19)
4. Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené (15)
5. Odpady olejů a odpady kapalných paliv (13)

První dvě skupiny odpadů jsou obecně nejvíce zastoupené v celkové produkci odpadů v celorepublikovém měřítku. Co se týče skupiny 17, v ORP se často realizují stavby a demolice, velikost – počet obyvatel v ORP.

Výkyv ve skupině odpadů (17) je způsoben výstavbou nových domů v Pardubicích-Trnové a dokončovacími pracemi na Zelené terase v Pardubicích-Polabinách, dále pak probíhala výstavba na pardubickém sídlišti, Stavařově.

Na území ORP Pardubice se nachází velké množství společností, které se specializují na chemický průmysl. Jen v samotném městě Pardubice jsou to velké podniky jako Paramo a Synthesia a prakticky

celá průmyslová oblast Semtína, z tohoto důvodu dosahuje čtvrtá a pátá skupina poměrně vysokých hodnot. Na území těchto podniků jsou stará ekologicky zatížená území, která se postupně snaží tyto společnosti odstraňovat – především Synthesia a.s.

V následující části o produkci odpadů, jejichž původcem je obec (hodnocení produkce KO a SKO, separovaných odpadů) se objevují data ze dvou databází. Hodnoty jsou vyjádřeny z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH) MŽP a z databáze společnosti EKO-KOM, a.s. Tyto databáze vznikají rozdílným způsobem sběru dat, jejich výpočtu a kontrolních mechanismů.

Do ISOH se informace sbírají komplexně, tedy za všechny odpady vyprodukované v území ČR, včetně způsobů nakládání s těmito odpady, jednou ročně, dle ohlašovací povinnosti stanovené zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění. Databáze je tvořena prostřednictvím ohlášených údajů, ke kterým jsou vytvořeny dle dané metodiky dopočty odpadů těch subjektů, které nemají ohlašovací povinnost, nebo ohlašovací povinnost nespĺnily apod. Co se týče výpočtu produkce odpadů, data z ISOH jsou sečtena z produkce obcí (způsob nakládání A00 a AN60) a od všech občanů (způsob nakládání BN30, partner = občan obce), kteří odevzdali odpad v zařízeních k tomu určeným (tedy ve sběrných dvorech, sběrných místech, výkupnách odpadů apod.). Dále jsou v produkci započítány odpady od subjektů, zapojených do systému sběru a nakládání s odpady obce (tzn. malých firem a živnostníků). Kontrolní mechanismy probíhají v několika stupních (kontroly vykazovaných množství předávaných odpadů, výkyvy v časové řadě apod.), nad veškerým objemem ohlášených dat (od všech ohlašovateli) a v časové řadě.

Informace sdělované společnosti EKO-KOM, a.s. především za účelem řízení systému zpětného odběru obalů, včetně stanovení finančních odměn obcím, se sbírají čtvrtletně formou Výkazu o celkovém množství a druzích komunálního odpadu vytříděných, využitých a odstraněných obcí. Jedná se o veškeré odděleně sbírané využitelné komunální odpady, se kterými obec nakládá v rámci svého systému odpadového hospodářství (sběrná síť nádob, pytlový sběr, sběrné dvory, sběrná místa, výkupny, školní sběry, mobilní sběry apod.).

Na rozdíl od databáze ISOH získává EKO-KOM, a.s. údaje od všech obcí v ČR jednotlivě (více než 97 % obcí ČR). Databáze EKO-KOM tedy nepracuje s dopočtenými údaji jako ISOH, ale s absolutními údaji za všechny obce. Dalším podkladem pro hodnocení je Dotazník o nakládání s komunálním odpadem v obci se zaměřením na tříděný sběr, který se sbírá jednou ročně. Kontrolní mechanismy poté v databázi probíhají nad sbíranými daty o produkci jednotlivých druhů vytříděných odpadů a nad vybranými daty, např. o smíšeném komunálním odpadu (tedy v užším výběru dat, než u MŽP) v časové řadě.

V rámci hodnocení produkce odpadů od obcí lze použít obě databáze, ty však vykazují některé odlišnosti kvůli výše zmíněným faktům. Odlišnost je dána zejména množstvím odpadů vykazovaných do ISOH při výkupu odpadů (zejména kovy, částečně papír). Je ale potřeba poznamenat, že výkup odpadů je v praxi velmi obtížně kontrolovatelný a obce nemohou žádným zásadním způsobem ovlivňovat nebo plánovat nakládání s odpady, které jsou předmětem komerčního prodeje.

Tab. č. 92a - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	339000,55	356 489,12	379 109,65	408 010,96	301728,68
Celková produkce KO	103650,37	92836,66	149210,83	113406,36	80588,26
Celková produkce SKO	33872,86	40370,04	57966,62	40845,68	32344,99

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Tab. č. 92b - Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Pardubice	126 223	40 326,28	319,48	21 491,43	170,27	170,67
Pardubický kraj	516 440	181 106,16	350,68	102 610,26	198,69	210,08

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce č.92b je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012, vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 49,7 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 66,4 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 51,3 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce, tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj také nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 50,12 kg nižší hodnoty měrné produkce KO a o 39,98 kg nižší hodnoty měrné produkce SKO, které byly vyprodukovány v obcích. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH započítání producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Z analýzy vyplývá, že podíl komunálního odpadu (KO) na celkové produkci odpadu ve sledovaném území vykazoval výkyvy - pokles, vzestup a znovu pokles, aby pak v r. 2012 významně klesl. V roce 2010 je největší výkyv v KO, příčinou je nárůst množství směsného komunálního odpadu (BRKO) a papírových obalů a lepenky.

Podíl komunálního odpadu (KO) v časovém období let 2008-2012 na celkové produkci odpadů na území ORP se pohybuje od 20-35 %.

SKO tvoří průměrně třetinu celkové produkce odpadů. Podíl směsného komunálního odpadu (SKO) v časovém období let 2008-2012 na celkové produkci odpadů na území ORP se pohybuje od 10-15 %.

Zároveň lze konstatovat, že produkce KO i SKO nemá tendence odpovídající vyhodnocení soustavy indikátorů OH. ORP Pardubice nezaznamenaly tak významný nárůst produkce KO v roce 2009, k tomu došlo až v roce 2010.

Cíle POH vážící se ke snižování měrné produkce odpadů nezávisle na úrovni ekonomického růstu.

V roce 2012 je celkový trend snižující.

Při hodnocení území OPR Pardubice můžeme konstatovat, že v nakládání s odpady je ORP Pardubice na dobré úrovni – působností a fungováním velkých společností pro nakládání s odpady – především Odpady a.s. a Marius Pedersen a.s. - potažmo dobrou konkurencí. Dále pak pro navýšení míst pro umístění kontejnerů na tříděný odpad všude, kde je nedostatek sběrných míst. Možností zkvalitnění servisu svozu tříděného odpadu je pytlový svoz, který se v obcích ORP Pardubice hodně rozšiřuje.

Charakter území lze rozdělit do čtyř skupin:

- A. území města Pardubic - zástavba městského typu,
- B. okolních obcí – satelitů,
- C. venkovských obcí (na okraji ORP),
- D. průmyslové zóny v okolí Pardubic.

Skupina A v návaznosti na tříděný sběr - ve městech větší výtěžnost tříděného sběru, skupina B a C - menší obce mají menší výtěžnost tříděného odpadu, za to tyto dvě skupiny mají větší množství vytříděného biologicky rozložitelného komunálního odpadu – je to charakterem zástavby - rodinné domky, domácí kompostování, větší produkce při sběru a svozu apod.

Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Pět druhů odpadů s největším množstevním zastoupením v komunálním odpadu je:

1. Směsný komunální odpad.
2. Papírové a lepenkové obaly.
3. Objemný odpad (BRKO).
4. Papír a lepenka (BRKO).
5. Plastové obaly.

Směsný komunální odpad je nejvíce zastoupenou složkou KO, pochází převážně z domácností. Papírové a lepenkové obaly pocházejí méně z produkce obcí, majoritně z produkce podniků (sk. 1501). Objemný odpad (BRKO) pochází ze sběru (sběrné dvory, mobilní sběry). Papír a lepenka (BRKO) pocházejí majoritně z produkce obcí (sk. 20). Plastové obaly pocházejí ze třídění domácností.

První tři skupiny jsou obecně známé ukazatele na tvorbu odpadů – velikost ORP – počet obyvatel v ORP.

Průmyslové odpady představují velkou část produkce odpadů v ORP Pardubice. V porovnání s tím tvoří komunální odpady zlomek celkové produkce všech odpadů za ORP.

Tab. č. 93a - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	38489,13	19866,27	34950,98	22 640,46	22611,53
Sklo	150107, 200102	3 404,66	1 576,10	3 438,97	2 019,56	1 766,93
Plast	150102, 200139	4 596,82	8657,39	5 803,00	4334,51	5268,63
Nápojové kartony	150105	22,28	17,46	114,11	220,68	251,88
Celkem separovaný sběr		46512,89	30117,22	44307,05	29186,29	28977,1

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Z tabulky je zřejmé, že převažující složkou separovaného odpadu je papír, který je více než dvounásobný, dále jsou plasty a následuje sběr skla. Sběr papíru a plasty ve sledovaném období kolísá. V roce 2009 je pokles v množství vytríděného odpadu. Největší meziroční nárůst v případě plasty je 46 % také v letech 2008/2009. V dalším období je produkce klesající a od roku 2010 vyrovnaná na úroveň v roce 2008, kromě vytríděného papíru, množství má od roku 2010 klesající trend. V případě sběru skla je tendence klesající.

Nápojové kartony jsou nejméně množstevně zastoupeny, ve sledovaném období zaznamenává jejich produkce nárůst - v roce 2010 a 2011 došlo k největšímu meziročnímu růstu ve sběru nápojových kartonů. Tato situace je ovlivněna tím, že v mnohých obcích přistoupili k navýšení sběru nápojových kartonů zvlášť.

Třídění odpadů má v ORP Pardubice ve sledovaném období kolísavou tendenci. Celkem bylo v ORP Pardubice vytríděno v roce 2012 přes 28 977 tun oproti roku 2008, kdy bylo vytríděno 46 513 tun sledovaného separovaného odpadu. To znamená rozdíl o 38 %.

Tab. č. 93b - Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Pardubice	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	126 223	4 930,47	39,06	25,18
Plast	(150102, 200139)		1 641,27	13,00	7,48
Sklo	(150107, 200102)		1 354,48	10,73	12,54
Nápojové kartony	(150105)		26,97	0,21	0,19
Kovy	(200140, 150104)		2 234,34	17,70	26,14

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č. 93b je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012 vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 22,6 %, produkce skla tvoří 76,7 %, produkce plastů tvoří 35,7 % a produkce nápojových kartonů tvoří 10,7 % z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů

vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady od právnických osob a podnikatelských subjektů (zejména obalové odpady).

Měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší.

Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty za ORP vzhledem k průměrným hodnotám za ČR nižší u skla, nápojových kartonů, kovů a vyšší u papíru, plastů. Průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni.

Tab. č. 93c - Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Pardubice	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	126 223	30,28	20,14
Plast	(150102, 200139)		11,85	11,32
Sklo	(150107, 200102)		10,65	11,92
Nápojové kartony	(150105)		0,30	0,28
Kovy	(200140, 150104)		18,11	29,30

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce č. 93c je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s., jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupu, které nefungují v rámci systému obce.

Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u skla, nápojových kartonů, kovů a vyšší u papíru, plastů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tab. č. 93d - Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Pardubický kraj	20,24	11,61	12,14	0,32	25,89	70,20
(0 až 500 obyv. včetně)	5,24	11,97	12,88	0,31	1,22	31,62
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,06	11,20	11,67	0,41	3,78	35,13
(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,90	12,87	12,84	0,36	7,90	46,87
(4001 až 10000 obyv. včetně)	24,91	13,24	12,00	0,45	51,05	101,65
(10001 až 20000 obyv. včetně)	25,80	11,11	11,02	0,22	54,29	102,44
(20001 až 50000 obyv. včetně)	37,17	13,08	19,76	0,29	66,78	137,09
(50001 až 100000 obyv. včetně)	34,45	9,20	10,55	0,23	19,61	74,04
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel (Barchov, Bezděkov, Borek, Bukovina nad Labem, Bukovka, Časy, Čepí, Černá u Bohdanče, Dolany, Dřítěč, Dubany, Hrobice, Choteč, Chýšť, Jezbořice, Kasalice, Křičeň, Kunětice, Lány u Dašic, Malé Výkleky, Neratov, Plch, Podůlšany, Pravy, Rohoznice, Slepotice, Spojil, Staré Jesenčany). Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 20001 do 50000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídají v ORP žádná města ani obce. Samotné město Pardubice spadá do skupiny od 50001 až 100000 obyvatel. Město Pardubice překračuje celokrajový průměr pouze u položku papír. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 223 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji mnohem méně hustá, přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Chrudim) vykazuje ORP Pardubice podstatně nižší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je velmi podprůměrná.

Tab. č. 94 - Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
150103	Dřevěné obaly	6495,42	2382,31	6516,56	5108,07	3910,52
200201	Biologicky rozložitelný odpad	3139,42	3794,55	5754,84	4837,13	3794,55
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	11,00	0,00	3497,98	5993,71	2459,24
170201	Dřevo	951,01	410,96	813,71	1922,34	1595,42
190503	Kompost nevyhovující jakosti	0,00	1181,73	72,00	0,00	1400,00

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Největší podíl na BRO na území ORP mají dřevěné obaly a biologicky rozložitelný odpad. Od roku 2010 je velký nárůst množství kalů z biologického čištění průmyslových odpadních vod.

Od roku 2010 do roku 2012 mají dva největší druhy (dřevěné obaly a biologicky rozložitelný odpad) klesající trend.

Mezi pět množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO v ORP Pardubice patří (seřazeno dle podílu v roce 2012):

- 1 Dřevěné obaly (3 910 tun) – tento druh odpadu vykazuje ve sledovaném období výrazné výkyvy - v roce 2008/2009 o 63 % nižší produkce, poté v roce 2010 následuje výrazné navýšení téměř na hladinu v roce 2008. V roce 2011 došlo k poklesu na 5 108 tun a v roce 2012 pokračovalo snižování produkce (3 910 tun). Důvodem poklesu množství dřevěných obalů je hospodářská krize, která započala v listopadu předchozího roku a způsobila obecně menší poptávku po zboží, tedy v souvislosti s tímto se snížilo i množství dřevěných obalů pocházejících z průmyslových podniků.
- 2 Biologicky rozložitelný odpad (3 794 tun) - produkce biologicky rozložitelného odpadu neustále lineárně ve sledovaném období narůstá a pak klesá. Růst produkce biologicky rozložitelného odpadu v ORP Pardubice je pozitivní, neboť biologicky rozložitelný odpad nezatěžuje životní prostředí, navíc je jeho produktem dobře využitelná surovina, zlepšující vlastnosti půdy. Většina těchto odpadů pochází především ze separovaného sběru odpadu, především z údržby zeleně veřejné i soukromé.

- 3 Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813 (2 459 tun) – produkce tohoto druhu odpadů do r. 2011 stoupala, v r. 2012 produkce klesla o 55 %. Odpad pochází z průmyslové výroby.
- 4 Dřevo (1595 tun) – meziročně v letech 2008/2009 pokles a následný nepřetržitý růst až na úroveň v 2012. Tento pokles souvisí taktéž s problematikou dřevěných obalů a hospodářské krize.
- 5 Kompost nevyhovující jakosti (1 400 tun) – kolísavá tendence v produkci kompostu nevyhovující jakosti s velkým nárůstem v roce 2012. V minulých letech byla produkce tohoto druhu odpadu minimální. Jedná se o odpad z kompostáren – kompost, který nevyhovuje parametřům pro prodej a předávání k využití.

ORP Pardubice, jak je uvedeno na jiných místech analýzy, je charakterem území rozdělitelné do skupin: 1. území města Pardubic - zástavba městského typu, 2. okolních obcí – satelitů, 3. venkovských obcí (na okraji ORP), 4. průmyslových zón. Z toho vychází fakt, že odpad plynoucí z první 1. typu území je převážně tvořen dřevěnými obaly. Toto je způsobeno četností zde žijícího obyvatelstva. U 4. typu převládají též dřevěné obaly a kaly, což je dáno přítomností velkého množství průmyslových podniků. Typ území 2 a 3 produkuje především oproti předchozím dvěma typům – dřevo, kompost a BRO.

Tab. č. 95a - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	92833,5	85653,69	126356,97	99262,65	76819,49
z toho celková produkce BRKO	50171,29	56768,52	80100,2	61 628,56	48272,88

zdroj: online databáze GROUP ISOH

V tabulce č. 95a (Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012) jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce č. 95a primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmot-

nostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný.

V období let 2008-2012 se množství BRKO ustálilo, ale jeho podíl z celkové produkce vždy přesáhl 50 % z celkové produkce BRO.

Obyvatelé ORP Pardubice v r. 2012 vyprodukovali 76 996 tun BRO, z něhož je 48 381 tun BRKO. Průměrně obyvatel ORP Pardubice vyprodukuje ve sledovaném období 96 400 tun BRO, z toho 59 000 tun BRKO.

Skládkování BRKO se meziročně na území ORP 2008/2009 snížilo (o 7 %) naopak na úrovni ČR došlo v těchto letech ke zvýšení, avšak v dalších letech se skládkování BRKO na území ORP Pardubice zvyšuje do roku 2010, v dalších letech skládkování klesá. Naopak na úrovni ČR se skládkování BRKO od roku 2009 stále snižuje v průměru o 6 %. K pozitivnímu obratu došlo mezi roky 2011/2012, kdy dochází ke snížení skládkování BRKO na území ORP Pardubice o 21 %.

V současné době lze konstatovat, že skládkování BRKO na území ORP Pardubice nekopíruje trend na úrovni ČR – neustálého snižování skládkování BRKO ve prospěch jeho třídění a tím snazšího materiálového využití.

Největší podíl BRKO je obsažen v SKO, také objemných a dalších podobných odpadech. Jelikož se nedaří výrazně měnit nakládání s SKO, nedaří se ani zásadním způsobem měnit odklon BRKO od skládkování.

Tab. č. 95b - Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31.12.2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20*) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Pardubice	126 223	33 267,37	263,56	3 088,87	24,47
Pardubický kraj	516 440	143 289,78	277,46	13 417,24	25,98

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce č.95b je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 68,8 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 31,2 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce.

Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s

průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 24,59 kg nižší hodnoty měrné produkce BRKO a o 4,94 kg vyšší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv zavedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech a na sběrných dvorech a sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. Tento systém je zaveden v obcích Bezděkov, Čeperka, Chýšť, Kostěnice, Moravany, Němčice, Opatovice nad Labem, Mikulovice, Ostřešany, Rybitví, Srch, Spočil, Živanice, Pravy, Rohovládová Bělá, Voleč, Újezd u Sezemic, Bukovka, Rohoznice, Libišany, Neratov, Dolany. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém je zaveden v obcích Bukovina nad Labem, Dříteč, Jezbořice, Lázně Bohdaneč, Pardubice, Ráby, Rokytno, Sezemice, Staré Hradiště, Starý Máteřov, Stěblová, Třebosice.

Nakládání s odpady

Data v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého či odstraněného na území ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území ORP. Z dat proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá, nebo odstraňuje mimo území ORP, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkajících se nakládání s odpady, uvedené níže.

Tab. č. 96 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	143 023,23	193 780,37	289 952,82	166 653,14	222675,42	180 846,77
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		31,32	57,16	81,34	43,96	54,58	59,94
	Energetické využití	7,69	68,55	10,10	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby využití	141 587,77	193 848,92	289 962,92	166 653,14	222675,42	180 846,77
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		31,00	57,18	81,34	43,96	54,58	59,94
Celková produkce odpadů		456 719,75	339 000,55	356 489,12	379 109,65	408010,76	301 728,68
Odstranění	Skládkování	7 902,54	1 229,70	1 571,00	1 271,04	5 619,80	6 859,49
	Spalování		1 108,75	1 009,54	1 149,52	1 138,49	1 104,92
	Jiné uložení		73,00	73,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		2 411,45	2 653,54	2 420,56	6 758,29	7 964,41

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Využití odpadů na území ORP Pardubice je především materiálové – pohybuje se přibližně okolo 50 % (vztaženo k celkové produkci odpadů). Je ale nutno podotknout, že odpady, vyprodukované v ORP, se materiálově využívají i mimo ORP a zároveň se odpady k využití vozí i do území ORP z okolních územních jednotek. Na území ORP jsou nejvíce materiálově využívány odpady skupiny 17 – stavební a demoliční odpady. Nejčastěji se jedná o tyto odpady: směsi nebo oddělené frakce betonu, cihel, tašek a keramických výrobků neuvedené pod číslem 17 01 06 (170107), beton (170101), nebo zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03. Největší množství těchto odpadů bylo využito recyklací/znovuzískáním anorganických materiálů, využitím odpadu na rekultivace skládek, využitím odpadů na terénní úpravy s výjimkou využívání kalů, ale i dalšími způsoby materiálového využití odpadů. Materiálové využití stavebních a demoličních odpadů činilo 59 % z celkově využitých všech odpadů. Materiálové využití stavebních a demoličních odpadů se na území ORP projevuje především kvůli působnosti drtících a recyklačních linek na tento druh odpadu, ale také kvůli přítomnosti skládky odpadů, kde se dějí terénní úpravy. Dalšími skupinami, které byly na území ORP materiálově využity ve větším množství jsou odpady komunální (skupina 20, 12 %) a obalové odpady (skupina 1501, 12 %). Tyto budou popsány níže. Zařízení k energetickému využití odpadů se na území nevyskytuje.

Odstraňování odpadů se na území ORP děje skládkováním a spalováním. Skládkování probíhá na skládkách EBEH Opatovice, a.s. v Opatovicích nad Labem, SITA CZ a.s. v Rybitví a A. S. A. s. r. o. Pardubice. Skládkován je především směsný komunální odpad (200301), škvára, struska a kotelní prach (kromě kotelního prachu uvedeného pod číslem 10 01 04 (100101), pevné reakční produkty na bázi vápničku z odsiřování spalin (100105), objemný odpad (200307) a izolační materiály neuvedené pod čísly 17 06 01 a 17 06 03 (170604). Převážnou část skládkovaného odpadu tvoří odpad komunální. Odpad od obcí je ale skládkován i mimo ORP, a to na skládkách: AVE Nasavrky a.s., Technické služby Chrudim 2000 spol. s r.o., Bohemian Waste Management a.s., Marius Pedersen a.s.

V ORP je pouze jedna spalovna odpadů, která se nachází v areálu Pardubické krajské nemocnice a spaluje výhradně odpady z této nemocnice. Odpady od obcí se v ní nespalují.

Materiálové využití odpadů zaznamenává na území ORP od roku 2009 trvalý nárůst, v souladu s cílem POH - cílem POH je zvýšit využívání odpadů s upřednostněním recyklace na 55 % všech vznikajících odpadů do roku 2012, v případě ORP Pardubice se jedná o podíl 50 % materiálového využití všech odpadů. Hlavní podíl takto využitých odpadů tvoří stavební odpady.

Energetické využití odpadu není v ORP zastoupené – vyjma spalovny v Nemocnici Pardubice. Spalovna nemocničních odpadů nemá parametry ZEVO a nemá tedy žádný význam pro nakládání s odpady z obcí.

V rámci vyhodnocení cílů vůči datové základně z r. 2000 (DZ) přepočtené na územní jednotku lze konstatovat, že ORP Pardubice plní cíl POH. Globálně s nezbytností přihlédnutí k výše uvedenému lze konstatovat, že z grafu je patrné zvyšování podílu využití odpadu (materiálové) vůči odstranění odpadu (skládkování), což je pozitivní a mělo by být trendem i v následujících letech.

Tab. č. 97 - Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]								
KO	Využití	Materiálové využití	9 179,04	45 419,41	43 954,06	30 417,39	33 836,85	43 238,14
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
			12,33	43,78	47,32	20,38	29,80	53,28
		Energetické využití	0,01	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	8 436,22	45 419,66	43 954,06	30 417,39	33 836,85	43 238,14
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓					
			11,34	43,78	47,32	20,38	29,80	53,28
	Celková produkce KO [t]		74 416,24	103748,26	92884,17	149280,97	113539,50	81156,37
	Odstranění	Skládkování		97,50	0,00	55,50	4 133,50	3 888,33
		Spalování		52,43	41,49	66,27	47,96	46,84
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		149,93	41,49	121,77	4 181,46	3 935,17
SKO	Využití	Materiálové využití		348,48	256,08	361,73	700,16	4 474,91
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití		348,48	256,08	361,73	700,16	4 474,91
	Odstranění	Skládkování		0,00	0,00	0,00	3 424,97	2 531,33
		Spalování		0,00	0,00	22,64	3 424,97	2 531,33
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění		0,00	0,00	22,64	6 849,94	5 062,66

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Co se týče nakládání s komunálními odpady, je zřejmé, že dochází k nárůstu materiálového využití KO. Energetické využití KO je skoro nulové. Podíl materiálového využití kolísá mezi 30 – 50 %. V roce 2011 a 2012 vzrostlo množství odpadů odstraněním skládkováním – příčina je v navýšení skládkovacích kapacit.

Na území ORP Pardubice jsou umístěna zařízení pro nakládání s KO. Zde je nevyužitelný komunální odpad ukládán na skládce, BRKO v kompostárně. Zařízení na spalování odpadů není v ORP zastoupeno – vyjma spalovny Nemocnice Pardubice.

Porovnáme-li výsledky v tabulce s cíli POH formou datové základny (DZ), tak (opět spíše orientačně) lze konstatovat, že v roce 2012 materiálově využíváme více než pětkrát více KO. Celková produkce KO je oproti plánu POH téměř dvounásobná. Lze konstatovat, že v ORP Pardubice je POH, co se týče materiálového využití ve sledovaném období, převyšován (3 až 5krát). Cíl POH v celkové produkci KO je ve sledovaném období na území ORP Pardubice převyšován, a to 1,5-2x. Je žádoucí, co nejvíce vytřídit využitelné složky KO, klíčovým faktorem je zde osvěta občanů.

Tab. č. 98 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	22059,28	18019,33	10316,84	5464,71	7165,17
		Energetické využití	22059,28	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	33,63	23,15	45,71	173,09	75,94
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	1451,32	1465,33	686,12	11,55	274,90
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	1,50	14,05	7,27
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	11215,36	10369,51	11073,13	10839,12	13030,92
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	4,75	215,12	156,38
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	16,03	53,19	161,94	279,55
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	8,98	0,00

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Na území ORP se materiálově využívá pouze plast, papír a sklo. Materiálové využití papíru klesá, plast má stoupající trend a sklo má klesající tendenci.

K energetickému využití nedochází u žádné složky separovaného odpadu. Z tabulky o produkci jednotlivých vytříděných složek z komunálního odpadu byly v porovnání s tabulkou nakládání se separovaným sběrem zjištěny tyto podíly využitého separovaného odpadu z jejich celkové produkce:

1) Papír – z údajů o nakládání s papírem lze konstatovat, že papír je svozovými společnostmi z ORP Pardubice svážen dále k dalšímu zpracování do zařízení - převážně do Marius Pedersen a.s., SK-EKO Systems s.r.o., SmP a.s. a AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. Koncová zařízení se nacházejí na území ORP.

2) Sklo - z celkové produkce na území ORP energeticky nelze využít, odstraněno bylo 7,27 t.

3) Plast - z celkové produkce se materiálově využilo 13 030 t na území ORP, odstraněno bylo 156 t na území ORP Pardubice. Materiálové využití plastu meziročně je přibližně vyrovnané, vzrůst je v roce 2012. Plast je svážen svozovými společnostmi do třídící linky Transform a.s. Láně Bohdaneč, Marius Pedersen a.s., SK-EKO Systems s.r.o., SmP a.s. a AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. Společnosti: Marius Pedersen a.s., SK-EKO Systems s.r.o., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. využívají i toky odpadů z okolních ORP.

4) Nápojové kartony – se na území ORP ani materiálově, ani energeticky ve sledovaném období nevyužily, materiálové využití nápojových kartónů od roku 2009 do roku 2012 lineárně roste. Obecně

Ize říci, že veškerý vytříděný odpad je po dotřídění na jednotlivé využitelné složky prodán k dalšímu materiálovému využití.

Z uvedených údajů lze konstatovat fakt, že se separovaný odpad zpracovávají třídící linky, které jsou zařízeními pro úpravu separovaného odpadu před jeho prodejem jako druhotné suroviny ke konečnému materiálovému využití. Pro odpad vyprodukovaný na území ORP Pardubice jsou těmito linkami k dotřídění Marius Pedersen a.s., SK-EKO Systems s.r.o., Smp a.s. a AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. Tyto zařízení se nachází na území ORP.

Tab. č. 99 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012		
Nakládání s BRO a BRKO [t]										
BRO	Využití	Materiálové využití		36 826,33	34 054,34	21 955,98	21 271,74	29 141,86		
		Energetické využití		68,55	10,10	0,00	0,00	0,00		
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		58,50	0,00	30,79	3 602,62	3 274,46		
		Spalování		40,47	23,76	56,75	3 602,62	38,82		
		Jiné uložení		73,00	73,00	0,00	0,00	0,00		
BRKO	Využití	Materiálové využití		9 462,04	6 338,40	5 301,13	7 612,96	14 332,86		
		Energetické využití		0,25	0,00	0,00	7 612,96	0,00		
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu		58,50	0,00	24,34	3 433,67	3 155,77	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu		666,46	46,98	0,00	19,55	2 757,24	2 534,08
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)		Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓					
					148,00	0,38	0,00	0,16	21,97	20,14

	Spalování	28,23	18,87	42,88	27,03	26,73
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Počet obyvatel v území ORP		123 308	125 173	125 960	125 527	125 827

zdroj: online databáze GROUP ISOH

Je zřejmé, že na území ORP Pardubice nedochází ke spalování nebo energetickému využití BRO. BRO se především využívá materiálově, ostatní využití a odstranění je v poměru zanedbatelné. Nárůst je však v letech 2011 a 2012, neboť se v tomto období navýšila kapacita skládkovacích zařízení. Při skládkování je podíl odstraněné BRKO minimální až do roku 2011 a největší využití BRKO je materiálové.

Porovnání cílů POH ČR s výsledky za ORP Pardubice bylo zjištěno, že i přes zvyšování produkce BRO v ORP Pardubice klesá jeho materiálové využití, což není v souladu s cíli POH a OPŽP 2014 - 2020, PO3, SC 3.2 Zvýšit celkovou úroveň materiálového využití odpadů.

Co se týče číselného porovnání vůči datové základně DZ roku 1995 je nezbytné zdůraznit fakt, že vzhledem k provedeným přepočtům DZ je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze orientačním ukazatelem. Pro analýzu BRKO je zvolena přepočtená hmotnost odpadu na biologicky rozložitelnou složku odpadu. S přihlédnutím k výše uvedenému lze konstatovat, že skládkování BRKO je převyšováno 1,5krát než je cíl POH – než je uvedeno v DZ r. 1995.

Obecně lze říci, že největší položku BRKO tvoří směsný komunální odpad, který je většinou skládkován. Totéž platí u objemných a dalších odpadů, které obsahují biologickou složku a nejsou vhodné pro kompostování.

Tab. č. 100 - Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Paragraf	Název	Náklady v tis. Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	1443,49	1669,43	1492,49
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	6 6858,37	6 8407,64	7 1837,3
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	1 9280,6	2 0410,2	1 7168,39
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	2 07,76	169,09	194,47
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	1 3152,19	1 4239,84	1 5183,2
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	338,46	361,27	1139,86

3727	Prevence vzniku odpadů	35	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	0
3729	Ostatní nakládání s odpady	157,42	213,14	583,49
Celkové náklady		101473,29	105470,61	107599,2

zdroj dat: Svaz měst a obcí ČR (databáze Ministerstva financí ČR)

Hladiny nákladů u jednotlivých paragrafů jsou v období let 2010-2012 relativně ustálené. U paragrafu 3726 (Využívání a zneškodňování ostatních odpadů) můžeme sledovat nárůst nákladů v roce 2012.

U ostatního nakládání s odpady (par. 3729) je rostoucí tendence meziročně největší. Paragraf 3722 - Sběr a svoz komunálních odpadů je největší položkou v nákladech na odpadové hospodářství v ORP. Celkové náklady pro ORP Pardubice jsou v období 2010-2012 mírně vzrůstající.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tab. č. 101 - Analýza cílových (dotčených) skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Občané a subjekty zapojené do svozu komunálního odpadu obce, obce	Pravidelný svoz, četnost svozu, výše poplatků (co nejméně)	Neplatí za odvoz, Nedodržují zákon (např. dávají nebezpečný odpad do komunálního)	4x ročně informace ve zpravodaji, Standardní komunikační kanály (www, TV), leták „Jak třídit“	Optimalizace sběrné sítě a svozových tras, vytvoření dostatečné sběrné sítě pro všechny druhy odpadů – kontejnery, sběrný dvůr, mobilní svozy
2.	Velké průmyslové podniky	Minimalizovat náklady na odpadové hospodářství, Maximalizovat opětovné využití odpadů	Riziko ekologické zátěže	Opakovaná jednání	Provádět kontrolu nebo ji vyžadovat po ORP či ČIŽP
3.	Představitelé obcí SO ORP	Uspokojit požadavky vlastních občanů, optimalizovat výdaje na provoz a investice	Nedostatek zdrojů	Jednání mezi obcemi	Meziobecní spolupráce
4.	Majitelé skládek, či jiných zařízení pro nakládání s odpady	Maximalizace zisku, naplnit kapacitu zařízení	Znečišťování prostředí u zastaralých technologií, staré ekologické zátěže	Opakovaná jednání	Investice do technologií
5.	Média	Náměty pro čtenáře - obvykle chtějí senzace	Medializace negativních dopadů, nepřesné informace	Partnerství s médii	Pravidelná komunikace

Z charakteristiky území – dominantní město Pardubice, velká průmyslová oblast uprostřed ORP a satelitní umístění obcí – vyplývá množství rizik mezi těmito skupinami popsané v tabulce.

Mezi hlavní cílové skupiny v odpadovém hospodářství patří obce, jejich představitelé a jejich občané a dále společnosti, které poskytují služby v oblasti odpadového hospodářství.

Hlavní problém první cílové skupiny vychází z faktu, že ačkoli existuje v současnosti značná osvěta v oblasti OH, týká se tato osvěta především školní mládeže. Mnozí starší občané často nevědí, jak správně třídít odpad, nebo nechápou, proč by tak měli činit. Může tak docházet ke špatnému nebo žádnému třídění odpadu. Dalším problémem je, že mnozí lidé nepovažují za důležité platit svoz odpadu a domnívají se, že tyto poplatky by za ně měla odvádět obec.

V případě velkých průmyslových podniků nastává riziko neodborného, či záměrně nesprávného nakládání s odpady. Likvidace odpadů je mnohdy značně náročnou procedurou nejen z hlediska finančního, může proto docházet k tomu, že mnohé průmyslové podniky se budou snažit svých odpadů zbavit co nejlevněji a způsobí ekologickou zátěž přírodního prostředí.

Z hlediska obcí je nakládání s odpady též záležitostí poměrně nákladnou. Hlavně menší obce mají dosti malé rozpočty a nakládání s odpady může být pro ně záležitostí značně nákladnou. Meziobecní spolupráce by v tomto případě mohla přinést značné finanční úlevy mnohým malým obcím, kdyby došlo k domluvě některých z těchto obcí. Mohly by se poté finančně spolupodílet na celkových nákladech a zároveň by získaly i silnější vyjednávací pozici.

V případě majitelů skládek je největším rizikem špatné nakládání, zvláště s nebezpečným odpadem, či používání zastaralých technologií. V důsledku může dojít ke kontaminaci životního prostředí a ke zvýšení ekologické zátěže.

Specifické riziko představují média. Odpadové hospodářství je v současnosti často skloňovaným tématem a mnoho médií je ochotno v honbě za senzací i z malého nedopatření udělat mediální bublinu velikosti Černobylu. Nepřesné informace, či záměrně zveličené mohou poté nadlouho poškodit prestiž celého území a všech zúčastněných aktérů. Jedinou obranou je spolupráce s médii a včasné poskytování požadovaných informací. Toto však samozřejmě neplatí u médií bulvárního typu, která mají pouze tendenci po senzácích.

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Tab. č. 102 - Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	Pravděpodobnost (P)	Dopad (D)	$V = P \cdot D$		
Finanční riziko					
Nedostatek financí na investice a vybavení – zřizování sběrných míst v obcích – upravení okolí sběrných nádob apod.	3	2	6	Využít fondy EU či jiné dotace	Obec
Velká finanční zátěž na dopravu odpadů do vzdálených zařízení po naplnění kapacity skládkování pro ORP	4	4	16	Investice do zařízení nahrazující skládkování, projekty financované z fondů EU	Obec

Výdaje na mimořádné záležitosti – likvidace ekologických havárií spojené s velkou měrou průmyslové výroby	4	4	16	Sankce a medializace	Průmyslové podniky, zdroje znečištění
Organizační riziko					
Neexistence spalovny – nasycení kapacity skládkování – velká vzdálenost na skládkování popř. spalování odpadů ve vzdálených zařízeních	4	3	12	Meziobecní spolupráce, projekty financované z fondů EU	Obec
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	3	3	9	Upozornění na dopady změn legislativy	Obce daného území
Technické riziko					
Naplnění kapacit zařízení nakládajícími s odpady, především skládkování	3	4	12	Rozšíření kapacit zařízení na skládkování, investice do jejich zařízení	Obec – vlastník
Věcné riziko					
Dopad na bezprostřední okolí nových zařízení, nebo rozšířených zařízení k nakládáním s odpady – př. vybudování nové spalovny	3	3	9	Správně stanovené podmínky ve smlouvě, systém kontroly	Obec – vlastník

Množství rizik v ORP Pardubice je zaměřeno především na budoucí nakládání s odpady po naplnění kapacit dosavadních zařízení. Odvíjí se od velikosti – počtu obyvatel, potažmo množství produkce odpadů. Z analýzy rizik vyplývá nutnost řešení výše popsaného problému.

Jak vyplývá z tabulky, největší rizika jsou v současnosti spojena s finanční náročností vztahující se k likvidaci odpadů. Týká se jak svozu odpadu, tak likvidací havárií a ekologických zátěží.

Do budoucna se zde objevuje další riziko spočívající v neexistenci spalovny. Veškeré skládkovací prostory vykazují v současnosti dostatečnou kapacitu, nicméně tato kapacita není nekonečná a do bu-

doucna bude naplněna. Poté se stanou dominantními věcná a technická rizika a ještě více navýší riziko finanční.

5.1.4. SWOT analýza oblasti

Tab. č. 103 - SWOT analýza oblasti

Silné stránky	Slabé stránky
1. Dobré rozmístění zařízení odpadového hospodářství (kontejnery, sběrné dvory...) v rámci území – reference od představitelů obcí	1. absence ochoty ke změnám v zažitém systému OH v obcích
2. možnost konkurence svozových společností a společností k nakládání s odpady	2. Kontaminace v průmyslových zónách z minulosti
3. vazba na dominantní obec v území – město Pardubice – možnost vyjednání podpory malým obcím	3. Neexistence spaloven odpadů – naplnění kapacit skládkování
....
Příležitosti	Hrozby
1. Využití fondů EU a dotací	1. vazba na dominantní obec v území – město Pardubice – možnost odmítnutí podpory malým obcím
2. Zdravá konkurence	2. Ekologické zátěže – staré kontaminace
3. vytvoření spolku obcí za účelem větší váhy při jednání se svozovou společností – vyjednání lepších podmínek	3. Finanční zátěž na odvoz odpadů do vzdálených zařízení při naplnění kapacit skládkování
....

Infrastruktura odpadového hospodářství na území ORP je dostatečně vybudována. Otázkou zůstává řešení – nastavení kapacit dosavadních zařízení pro hospodaření s odpady na území ORP.

Silné stránky ORP Pardubice v oblasti OH spočívají hlavně v poměrně početném množství zařízení věnujících se OH. Tato zařízení jsou také velmi účelně rozmístěna po celém území ORP. Dominantní metropolí z hlediska OH je město Pardubice, které je přirozeným středobodem celé oblasti a místní odpadová zařízení nabízejí dostatečné kapacity pro celou oblast ORP. Zároveň nebyly v rámci ORP zavedeny jednotné podmínky svozu odpadů, ani zde není společnost či spolek, který by měl na svoz odpadu v rámci ORP Pardubice monopol. Toto dává obcím prostor k vyjednávání a funguje zde v této otázce zdravá hospodářská soutěž.

K slabým stránkám ORP Pardubice patří obecně značný konzervatismus v otázkách OH. Mnozí představitelé obcí jsou již navyklí na zaběhlé struktury, které jsou fungující, i když třeba méně výhodné, a nejsou ochotni přistoupit na možné změny, které by jim mohla nabízet spolupráce obcí v oblasti OH. Jedinou cestou, která by mohla zvrátit tuto zkosnatělou situaci, by byla radikální a intenzivní osvěta. Dalším problémem je, že oblast ORP a především samotné město Pardubice jsou již tradičně enklávou chemického průmyslu. Tento fakt neblaze přispívá k tomu, že v minulých letech byla celá oblast vystavena nemalé ekologické zátěži a dodnes jsou mnohé oblasti kontaminovány, s čímž je nutné se vyrovnávat i dnes. Dalším podobným problémem je minulá činnost např. elektrárny Opatovice, kvůli níž vznikla v oblasti četná popílkoviště, která dnes procházejí rekultivací, která je poměrně finančně náročná.

Největším problémem ORP však zůstává neexistence ZEVO. Jak bylo již mnohokrát řečeno, jediná spalovna v ORP se nachází v Pardubické krajské nemocnici. Její primární zaměření však není vhodné,

aby se stala ZEVO. V současné době jsou možnosti skládkování v ORP dostačující, ale do budoucna bude nutné otázku ZEVO otevřít širší diskuzi.

Otázce příležitostí jasně dominují možnosti získání finančních prostředků z dotačních fondů EU a jiných, jedná se o jedinečnou možnost, která startuje právě v první polovině roku 2015, a nabízí tak možnost vyřešit asi nejpálčivější otázku financování. S tímto souvisí i záležitost absence monopolu jedné společnosti či spolku v ORP v rámci OH. Díky tomuto zde může fungovat hospodářská soutěž, která může značně snížit finanční náklady. Další příležitostí je vytvoření spolku obcí, ať již formálního (DSO, partnerská dohoda), či neformálního, který by dal představitelům obcí možnost silnější vyjednávací pozice v problematických otázkách OH a vyjednávání s potenciálními partnery z veřejné i soukromé sféry. Zároveň by bylo možné uskutečňovat projekty přesahující katastrální hranice jednotlivých obcí.

Co se týká hrozeb, tak největším nebezpečím je hegemnické postavení města Pardubice. Město Pardubice nejví v současnosti přílišný zájem o své venkovské okolí a v otázkách OH by bylo zajisté výhodnější, kdyby se aktivně zapojilo do spolupráce s malými obcemi. S tím souvisí i otázka financování likvidace starých ekologických zátěží a svozu. Dotace jsou sice účelnou možností jak získat finanční prostředky k řešení těchto problémů, ale malé obce nemají většinou dostatečný aparát, prostředky a představitelé obcí i času na to, aby se mohly dané agendě dostatečně věnovat. Pomocnou ruku by jim v tomto případě mohlo podat právě město Pardubice.

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Charakteristika území ORP – dominantní město Pardubice a okolní obce – infrastruktura odpadového hospodářství a jeho fungování je dostatečně vybudována. ORP Pardubice se dá rozdělit do tří velkých skupin původců odpadů - 1. Město Pardubice, 2. okolní obce, 3. průmyslová oblast v ORP – Semtín, Rybitví, Paramo, Opatovice nad Labem.

Na území nefungují svazky obcí v oblasti odpadového hospodářství, každá obec si řeší problematiku sama. V průmyslových oblastech a jejích okolích se mohou nacházet kontaminovaná území, která jsou pro další využití zátěží – např. území východně od podniku Paramo a.s. a Synthesia a.s.

V ORP Pardubice působí 7 svozových společností. Dominantní svozová společnost je SmP - Odpady a.s. - vyplývá to z dominantního postavení města Pardubice v ORP vůči ostatním obcím.

Dále pak společnosti: Marius Pedersen a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., SOP a.s. Přelouč, Hradecké služby a.s., TS Hlinsko, Granplast s.r.o. Z dotazování je problematika svozu odpadů vyřešena.

Díky poloze sousedních ORP - Hradec Králové a Přelouč, kde působí další svozové společnosti je i patřičná konkurence, hlavně v okrajových částech ORP.

Porovnáme-li cenu svozu na obyvatele/rok v ORP s republikovým průměrem (884,2 Kč/obvatele/rok v roce 2012, cena v ORP Pardubice je nižší o 15 %.

Porovnáme-li cenu svozu na obyvatele/rok v ORP s krajským průměrem (839,5 Kč/obvatele/rok v roce 2012, cena v ORP Pardubice je nižší o 10,6 %.

Počet, rozmístění, kapacita a funkčnost zařízení pro třídění odpadů – sběrné dvory - na území ORP jsou uspokojivé. Na území ORP Pardubice se nachází 39 výkupen odpadů, které poskytují dostatečnou kapacitu v rámci celého ORP. V převážné většině výkupny vykupují pouze papír, kovový šrot a barevné kovy. Největší koncentrace výkupen (24) se nachází v samotném městě Pardubice, což je z hlediska největšího počtu obyvatel naprosto logickou záležitostí.

V obcích je separace odpadů řešena dvěma možnostmi – 1. sběrné nádoby a 2. pytlový svoz. Sběrné nádoby jsou v počtu dostačujícím. V poslední době však obce preferují separaci odpadů do pytlů a jejich svoz. Pytlový svoz provozují tyto obce: Mikulovice, Staré Ždánice, Čepí, Libišany, Bukovka, Voleč, Čeperka, Hrobice, Srch, Pravy, Újezd u Sezemic, Dolany, Sezemice, Živanice, Opatovice nad Labem, Rohoznice, Dříteč, Staré Hradiště.

Pět druhů odpadů s největším množstevním zastoupením v komunálním odpadu je:

1. Směsný komunální odpad.
2. Papírové a lepenkové obaly.
3. Objemný odpad (BRKO).
4. Papír a lepenka (BRKO).
5. Plastové obaly.

Směsný komunální odpad je nejvíce zastoupenou složkou KO, pochází převážně z domácností. Papírové a lepenkové obaly pocházejí méně z produkce obcí, majoritně z produkce podniků (sk. 1501). Objemný odpad (BRKO) pochází ze sběru (sběrné dvory, mobilní sběry). Papír a lepenka (BRKO) pocházejí majoritně z produkce obcí (sk. 20). Plastové obaly pocházejí ze třídění domácností.

Převažující složkou separovaného odpadu je papír, který je více než dvounásobný, dále následují plasty a sběr skla. Sběr papíru a plasty ve sledovaném období kolísá. V roce 2009 je pokles v množství vytríděného odpadu. Největší meziroční nárůst v případě plasty je 46 % také v letech 2008/2009. V dalším období je produkce klesající a od roku 2010 vyrovnaná na úroveň v roce 2008, kromě vytríděného papíru, množství má od roku 2010 klesající trend. V případě sběru skla je tendence klesající.

Nápojové kartony jsou nejméně množstevně zastoupeny, ve sledovaném období zaznamenává jejich produkce nárůst - v roce 2010 a 2011 došlo k největšímu meziročnímu růstu ve sběru nápojových kartonů. Tato situace je ovlivněna tím, že v mnohých obcích přistoupili k navýšení sběru nápojových kartonů zvlášť.

Třídění odpadů má v ORP Pardubice ve sledovaném období kolísavou tendenci. Celkem bylo v ORP Pardubice vytríděno v roce 2012 přes 28 977 tun oproti roku 2008, kdy bylo vytríděno 46 513 tun sledovaného separovaného odpadu. To znamená rozdíl o 38 %.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel (Barchov, Bezděkov, Borek, Bukovina nad Labem, Bukovka, Časy, Čepí, Černá u Bohdanče, Dolany, Dříteč, Dubany, Hrobice, Choteč, Chýšť, Jezbořice, Kasalice, Křičič, Kunětice, Lány u Dašic, Malé Výkleky, Neratov, Plch, Podůlšany, Pravy, Rohoznice, Slepovice, Spojil, Staré Jesenčany). Nejvíce odpadu vytrídí občané v obcích od 20001 do 50000 obyvatel. Těto velikostní skupině neodpovídají v ORP žádná města ani obce. Samotné město Pardubice spadá do skupiny od 50001 až 100000 obyvatel. Město Pardubice překračuje celokrajový průměr pouze u položky papír. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 223 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji mnohem méně hustá, přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Chrudim) vykazuje ORP Pardubice podstatně nižší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je velmi podprůměrná.

Cesta důslednějšího třídění odpadů je jednou z mnoha řešení ke snížení objemu odpadů při skládování.

Množství rizik v ORP Pardubice je zaměřeno především na budoucí nakládání s odpady po naplnění kapacit dosavadních zařízení. Odvíjí se od velikosti – počtu obyvatel, potažmo množství produkce odpadů.

Na území ORP je pouze jedna spalovna odpadů, a to v Pardubické krajské nemocnici, a.s.

Svým charakterem je vyloučena k využívání od obcí ORP. Ani v okolních ORP se nenachází spalovna odpadů. Potřeba vybudování spalovny odpadů, jako možnosti využití náhrady za skládování je v obcích v ORP Pardubice brána obecně negativně. Nutnost řešení otázky budoucnosti nakládání s odpady v ORP, potažmo v aglomeraci Pardubice - Hradec králové vybudováním dostatečně velkého zařízení typu spalovny, je nasnadě, protože kapacity skládování jsou omezené.

Spalovny odpadu jsou laickou veřejností vnímány spíše jako zatěžující a negativní průmyslové objekty, než jako přínosné stavby chránící obyvatele a životní prostředí. Výstavba, či jen zmínka, vyvolává u spousty lidí obavy a vlnu nevole. Problém není ve spalovnách jako takových, ale v nedostatku objektivních faktů a informací rozšířených mezi lidmi. Často za to mohou i média, šířící katastrofické zprávy ze zahraničí o kontaminacích, haváriích atd. Lidem bez dostatečného přehledu o dané problematice zůstávají tyto negativní informace v hlavě a poté automaticky i pozitivní aspekty odmítají, aniž by nad nimi chtěli přemýšlet nebo je začít brát na vědomí a následně změnit svůj postoj.

Nutno upozornit na absenci dat od zařízení – negativní reakce od soukromých subjektů až po subjekty vlastněné např. městy.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadového hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců odborníků a lidí znalých věci, kteří jsou aktivní v rámci území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

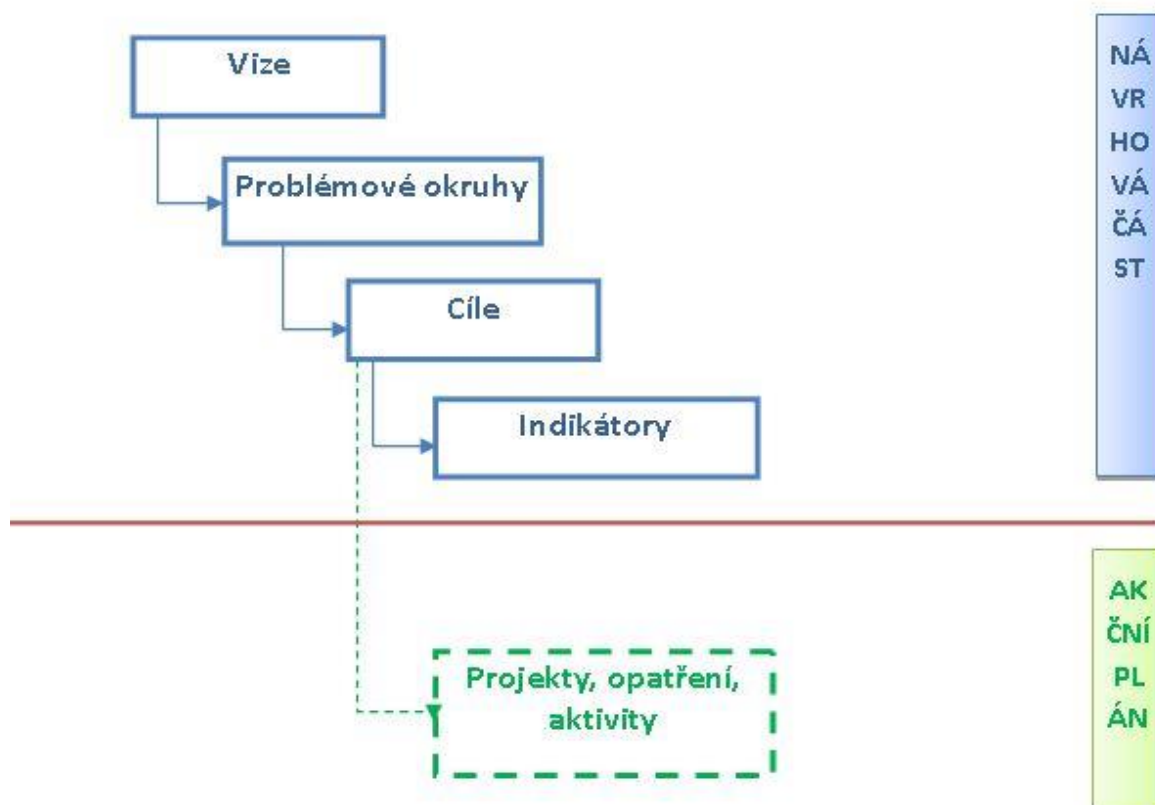
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Opadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce				
Odpadové hospodářství	Problémový okruh 1 : Podpora, větší míra a důslednost separace odpadů		Problémový okruh č.2 : Efektivnost optimalizace nastavení typů služeb a jejich cen	
	cíl 1.1 : Navýšení množství sběrných míst separovaného odpadu, snížení objemu odpadu určeného ke skládání	cíl 1.2 : Podpora formou edukace a kampaně k separování odpadů	cíl 2.1 : Vytvoření spolku obcí za účelem větší váhy při jednání se svozovou společností	cíl 2.2 : Vyjednání nižší ceny za svoz odpadů

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

5.2.2.1. Vize:

Pardubicko – oboustranně vyvážená funkční spolupráce města a venkova.

Cesta maximálního propojení zdrojů a informací vedoucí k maximálnímu zhodnocení místního potenciálu napříč všemi obory, sektory a občanskou společností.

5.2.2.2. Problémové okruhy:

I. Úvod

Na základě provedených analýz a z Nástinů opatření jsme sestavili sadu problémových okruhů, které budou v souladu se zformulovanou vizí. Problémové okruhy byly navrženy realizačním týmem a ověřeny ve fokusní skupině. Následně byly zobrazeny ve stromu problémů, který ukázal vzájemné provazby problémů, příčiny a následky.

J. Sestavení sady problémových okruhů

Problémové okruhy vycházejí z provedených analýz.

Základním podkladem byla návrhová část PODPORA A VYTVOŘENÍ PODMÍNEK PRO VĚTŠÍ SEPARACI ODPADŮ. Další zaměření je na efektivnost při nakládání odpadu - zvýšení, rozšíření a větší důslednost separace odpadu v obvodu ORP Pardubice.

Problémové okruhy

A) Podpora, větší míra a důslednost separace odpadů

B) Efektivnost optimalizace nastavení typů služeb a jejich cen

Popis problémového okruhu

A) Podpora, větší míra a důslednost separace odpadů

A. a) Věcné argumenty

Cesta důslednějšího třídění odpadů je jednou z mnoha řešení ke snížení množství odpadů při skládání. Na území ORP je pouze jedna spalovna odpadů, a to v Pardubické krajské nemocnici, a.s. Svým charakterem je vyloučena k využívání obcemi ORP. V ORP či v jeho blízkosti chybí zařízení k energetickému využití odpadů (ZEVO). Potřeba vybudování ZEVO jako vhodnější alternativy z hlediska hierarchie nakládání s odpady je v obcích v ORP Pardubice brána obecně negativně. Nutnost řešení otázky budoucnosti nakládání s odpady v ORP, potažmo v aglomeraci Pardubice - Hradec Králové vybudováním dostatečně velkého zařízení typu ZEVO je nasnadě, protože kapacity skládání jsou omezené a dále v souvislosti s cíli POH ČR. Protože je obecně negativní postoj k vytvoření typu tohoto zařízení, nezbyvá než v budoucnosti navýšit kapacitu skládání odpadů, ale to nebude možné s přihlédnutím ke schválené legislativě, kdy je od roku 2024 zakázáno skládkovat SKO a využitelné složky odpadu. Skládky se již masivně rozrůstat nebudou. Toky odpadů tak budou směřovat mimo ORP, což znamená navýšení finančních nákladů na nakládání s odpady. Finanční náročnost se tak přenesla určitým dílem na obyvatelstvo a tato skutečnost bude vnímána záporně.

Návrhem řešení je větší a důslednější separace odpadů, maximální podpora a vytvoření podmínek ve spolupráci mezi obcemi k materiálovému využití odpadů.

Cílem projektu Podpora a větší separace odpadů je:

- ✦ navýšit množství sběrných míst separovaného odpadu
- ✦ podpora formou edukace a kampaně k separování odpadů
- ✦ snížení odpadu určeného ke skládání

A. b) Příčiny problému

Hlavní příčinou problému v nakládání s odpady v ORP Pardubice je skládání. Nezbyvá než v budoucnosti navýšit kapacitu skládání odpadů, ale to nebude možné s přihlédnutím ke schválené legislativě, kdy je od roku 2024 zakázáno skládkovat SKO a využitelné složky odpadu. Po dosažení těchto limitů by muselo nastat vyvážení odpadů na zpracování, popř. skládání mimo ORP Pardubice. Tím by se navýšily finanční náklady.

ORP je rozděleno do dvou skupin z hlediska osídlení. První skupinou je město Pardubice, pro které je charakteristický městský styl života (mnoho velkých sídlišť, městská zástavba). Na velkých sídlištích je počet sběrných míst menší vzhledem k počtu obyvatel v lokalitě. Pokud chceme dosáhnout větší míry separace, **musí být i pro jednotlivého obyvatele tato služba dostatečně "komfortní" - tedy vzdálenost sběrného místa by měla být co nejmenší.** Ideálním stavem by bylo mít nádoby na separovaný odpad u každého místa na směsný komunální odpad (prostory popelnic), ale ideálně tak, aby se kontejnery nevyvážely prázdné. Dále pak **navýšíme separaci vhodnou výchovnou a vysvětlující kampaní** pro obyvatele. Velký prostor se zde objevuje hlavně v kontejnerech pro biologický odpad.

Druhou skupinou ORP jsou okolní obce Pardubice. Charakter "venkova" - tvorby odpadů. V obcích je větší míra uvědomění si separace, ať už separace komunálního odpadu nebo biologicky rozložitelného odpadu. Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel (Barchov, Bezděkov, Borek, Bukovina nad Labem, Bu-

kovka, Časy, Čepí, Černá u Bohdanče, Dolany, Dříteč, Dubany, Hrobice, Choteč, Chýšť, Jezbořice, Kasalice, Kříčeň, Kunětice, Lány u Dašic, Malé Výkleky, Neratov, Plch, Podůlšany, Pravy, Rohoznice, Slepovice, Spojil, Staré Jesenčany). Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 20001 do 50000 obyvatel. Této velikostní skupině neodpovídají v ORP žádná města ani obce. Samotné město Pardubice spadá do skupiny od 50001 až 100000 obyvatel. Město Pardubice překračuje celokrajový průměr pouze u položky papír. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 223 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji mnohem méně hustá, přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. Občané **mohou využívat kompostérů, popř. obecních kompostáren** atd. Zde je **možnost meziobecní spolupráce blízko sousedících obcí**, například svoz do jedné kompostárny, nebo vytvoření kompostárny sdružením několika obcí.

Posledním výstupem je **důslednější separace - tzn. rozšíření stávající nabídky separace** např. o kontejnery na sběr elektrozařízení (přináší příjmy), textilu, bioodpadu. Přínosem k pozitivní argumentaci jsou v neposlední řadě odměny ze systému EKO-KOM za třídění.

A. c) Důsledky neřešení problému

Důsledkem neřešení problému se separací je v brzké době naplnění skládkovacích kapacit a s tím i problémy popsané v odst. A. a) - zvýšení finančních nákladů a obecné vize v nakládání s odpady v ORP Pardubice.

B) Efektivnost optimalizace nastavení typů služeb a jejich cen

B. a) Věcné argumenty

V ORP Pardubice působí sedm svozových společností. Dominantní svozová společnost je SmP - Odpady a.s. - vyplývá to z dominantního postavení města Pardubice v ORP vůči ostatním obcím.

Dále pak společnosti: Marius Pedersen a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., SOP a.s. Přelouč, Hradecké služby a.s., TS Hlinsko, Granplast s.r.o.

Díky poloze sousedních ORP - Hradec Králové a Přelouč, kde působí další svozové společnosti hlavně v okrajových částech ORP, je zde potenciál na vytvoření spolku obcí za účelem vyjednání svozu od jedné společnosti. Stav v roce 2014 je takový, že v rámci ORP Pardubice neexistuje v současnosti žádný spolek, který by zastupoval zájmy obcí v rámci OH. Vytvoření této nové platformy by vytvořilo lepší vyjednávací podmínky pro obce sdružené v rámci spolku a zároveň by mohlo přinést nemalou finanční úsporu (viz Cíl 2.2). Dalším pozitivem by mohla být i společná koordinace např. při pořádání edukačních akcí týkajících se problematiky OH.

Cílem projektu Efektivnost svozu tříděného a směsného odpadu je:

- ✦ vytvořit spolek obcí za účelem větší váhy při jednání se společnostmi zajišťujícími nakládání s odpady
- ✦ nižší cena s nakládání s odpady

B. b) Příčiny problému

Každá z obcí ORP si uzavírá smlouvu se svozovou společností a tím má každá obec sjednané jiné podmínky svozu, ať už finančního nebo materiálního plnění. **Vytvořením spolku obcí** se vytváří prostor pro vyjednávání se svozovou společností **za účelem lepších podmínek pro svoz odpadů**. Hlavním

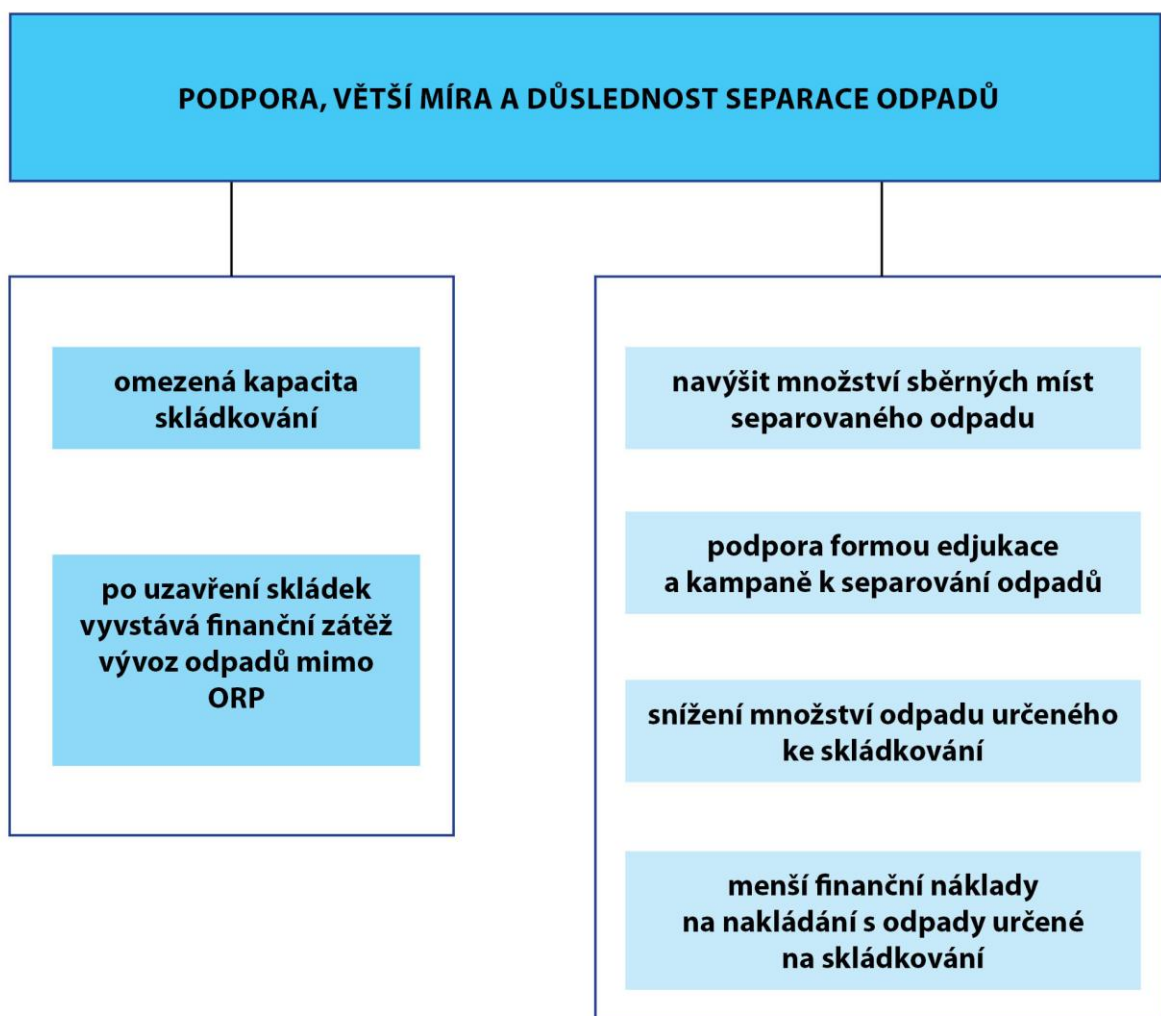
argumentem bude velikost, tedy navýšení počtu obyvatel, jež by měla svozová společnost obhospodařovat. Větší klient je pro svozovou společnost rentabilnější než roztráštěné obce. Zároveň větší klient může dosáhnout od svozové společnosti lepších podmínek.

B. c) Důsledky neřešení problému

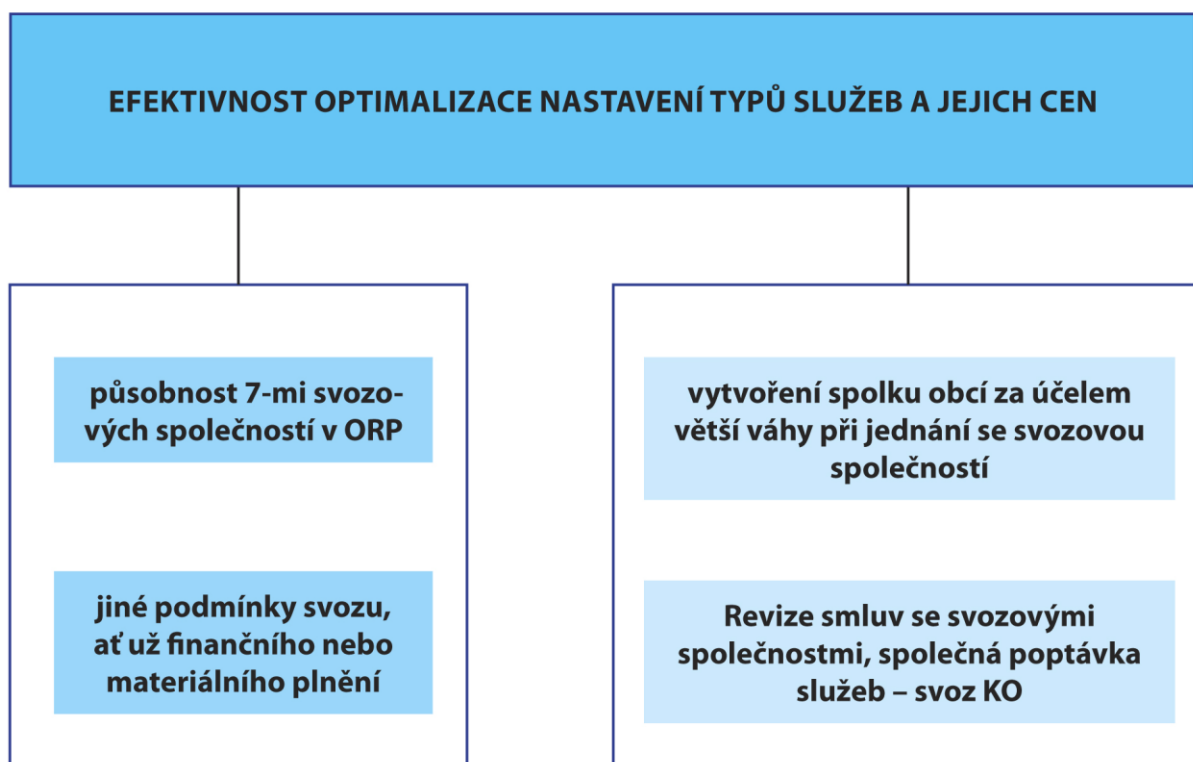
Důsledkem neřešení problému efektivity svozu je roztráštěnost na několik svozových společností. Každá společnost nabízí jiné podmínky svozu, tudíž některé obce mohou mít méně výhodné podmínky a tím i větší finanční zátěž na svoz odpadu.

Vytvoření stromu problémů

A) Podpora, větší míra a důslednost separace odpadů

B) Efektivnost optimalizace nastavení typů služeb a jejich cen

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	<i>Podpora, větší míra a důslednost separace odpadů</i>
Cíl 1. 1	<i>Navýšení množství sběrných míst separovaného odpadu, snížení množství odpadu určeného ke skládkování</i>
Popis cíle	<p>Řešením je větší a důslednější separace odpadů, maximální podpora a vytvoření podmínek ve spolupráci mezi obcemi k materiálovému využití odpadů.</p> <p>Dosáhnout větší míry separace, musí být i pro jednotlivého obyvatele dostatečně "komfortní" - tedy vzdálenost sběrného místa by měla být co nejmenší. Ideálním stavem by bylo mít nádoby na separovaný odpad u každého místa na směsný komunální odpad (prostory popelnic). Toto se týká především města Pardubic.</p> <p>Druhou skupinou z hlediska osídlení ORP jsou okolní obce Pardubic. Charakter "venkova" je rozdílný v tvorbě odpadů od měst. V obcích je větší míra uvědomění si separace, ať už separace komunálního odpadu nebo biologicky rozložitelného odpadu. Naskytují se možnosti využívat kompostérů, popř. obecních kompostáren.</p> <p>V poslední době se zvyšuje obliba pytlového svozu v obcích. Sběrná místa nejsou tak funkční jako v městské zástavbě.</p> <p>Rozšíření stávající nabídky separace např. o kontejnery na hliníkové materiály, slitiny různých lehkých kovů, které se nacházejí v komunálním odpadu (nápojové plechovky, konzervy, víčka od jogurtů apod.), tyto materiály se v převážné míře doposud odkládají do směsného komunálního odpadu.</p> <p>Cíl tedy řeší potřebu optimalizace sběrné sítě - navýšení nádob či dalších sběrných prostředků. Prostřednictvím navýšení nádob či sběrných prostředků může být důsledkem větší tříditelnost odpadů občany vzhledem k jejich motivaci pro větší třídění vzhledem k dostupnému (a pohodlnému) přístupu ke sběrným nádobám (motivace právě důsledkem navýšení počtu nádob či sběrných prostředků).</p>
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sběr dat (množství a umístění sběrných míst podle potřeb obyvatel, v obcích, pak průzkum způsobu sběru separovaného odpadu - sběrná místa versus pytlový svoz, naplněnost, průměrná vzdálenost občana ke sběrné síti)</i> • <i>Ekonomická analýza</i> • <i>vyhodnocení skutečné potřeby obcí pro navýšení sběrných prostředků</i> • <i>odhad množství odevzdaného tříděného odpadu z obcí (v souvislosti s navýšením počtu nádob či sběrných prostředků)</i> <p><i>B. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>stanovení technických parametrů - množství a umístění sběrných míst</i> • <i>nastavení funkčního způsobu zvýšení separace - pytlový svoz,</i>

	<p><i>kontejnerový, kombinace – podly typu zástavby a typu setříděných odpadů apod.</i></p> <p><i>C. 1 Výběr ekonomicky efektivní varianty</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>porovnání nejvýhodnějších možností předpokládané fungující separace podle četnosti a váhy potřeb dotazovaných obyvatel a obcí</i> • <i>příprava a realizace</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet nově pořízených sběrných nádob, počet obcí, které společně optimalizují sběrnou síť
Správce cíle	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč

Problémový okruh 1	<i>Podpora, větší míra a důslednost separace odpadů</i>
Cíl 1. 2	<i>Podpora formou edukace a kampaně k separování odpadů</i>
Popis cíle	<p>Uskutečnit výchovnou kampaň pro důslednější separaci odpadů. Kampaň může být rozdělena do několika úrovní a četností, podle předpokládané efektivity.</p> <p>Základní členění na dvě cílové skupiny:</p> <p>a) studující obyvatelstvo (osvěta v rámci škol)</p> <p>b) pracující obyvatelstvo a obyvatelstvo v důchodovém věku.</p> <p>Dále pak u daných cílových skupin naplánování formy edukace.</p> <p>Dlouhodobá informační a edukační kampaň pro širokou veřejnost s cílem správného nakládání s komunálním odpadem. Spolupracující obce by v rámci např. volnočasových aktivit dětí, mládeže i dospělých realizovaly motivační akce zaměřené na zvýšení jejich zodpovědnosti v produkci i nakládání s odpady. Nebo prostřednictvím seminářů, akcí, besed, přednášek, soutěží, komunikačních kanálů jako jsou letáky, zpravodaje, weby, vývěsky, nástěnky, informační tabule apod.</p> <p>Environmentální osvěta podporuje aktivní účast obyvatel na třídění i předcházení vzniku odpadů. Významně ovlivňuje osobní návyky. Akce budou zacíleny nejen mezi obyvatele, ale i mezi školy. Možné je i zavedení kompostérů u škol jakožto praktické ukázky procesu kompostování a využití výsledného kompostu.</p> <p>Zaměření osvěty bude ve dvojí rovině - vliv v rovině ekologické (vysvětlování smyslu třídění odpadů včetně odpovědnosti vůči životnímu prostředí a budoucím generacím) a rovina finanční - vysvětlující vliv větší tříditelnosti odpadů na finančním odrazu v rozpočtu obcí.</p> <p>Součástí osvěty bude komplexní informovanost o odpadovém hospodářství (OH)</p>

	v ORP Pardubice. V rámci komplexní informovanosti budou zveřejňovány údaje o cenách za všechny služby v OH v jednotlivých obcích tedy celkové zprůhlednění finančního zázemí OH, dále informace o černých skládkách - evidence černých skládek.
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sběr dat (průzkum na stanovení forem výchovné kampaně)</i> <p><i>Ekonomická analýza</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>a. rozbor ekonomické výhodnosti jednotlivých variant řešení osvětových akcí v ORP Pardubice</i> <i>b. vyhodnocení finanční náročnosti navrhovaných variant</i> <p><i>B. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>stanovení technických parametrů - formy a četnosti kampaně</i> • <i>nastavení efektivity kampaně</i> <p><i>C. 1 Výběr ekonomicky efektivní a realizované kampaně</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>porovnání nákladů pro uskutečnění kampaně</i> • <i>příprava a realizace</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet uskutečněných edukačních a informačních kampaní
Správce cíle	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč

Problémový okruh 2	<i>Efektivnost optimalizace nastavení typů služeb a jejich cen</i>
Cíl 2. 1	<i>Vytvoření spolku obcí za účelem větší váhy při jednání se svozovou společností</i>
Popis cíle	Každá z obcí ORP si uzavírá smlouvu se svozovou společností a tím má každá obec sjednané jiné podmínky svozu, ať už finančního nebo materiálního plnění. Vytvořením spolku obcí pro vyjednávání se svozovou společností se vytváří prostor za účelem lepších podmínek pro svoz odpadů. Hlavním argumentem bude velikost - potažmo navýšení počtu obyvatel, jež by měla svozová společnost obhospodařovat.
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sběr dat (průzkum v obcích - ochota založení účelového spolku)</i> • <i>analýza stávajících smluv, právní vztahy apod.</i> <p><i>B. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>stanovení technických parametrů - účel a mandát spolku obcí</i> • <i>sumář a dohodnutí rozsahu služeb, sumář výbavy obcí apod.</i> <p><i>C. 1 Příprava a realizace založení spolku</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>příprava a realizace</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí zapojených do nové platformy řešení problematiky OH
Správce cíle	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem

Problémový okruh 2	<i>Efektivnost optimalizace nastavení typů služeb a jejich cen</i>
Cíl 2. 2	<i>Revize smluv se svozovými společnostmi, společná poptávka služeb – svoz KO</i>
Popis cíle	<p>Větší klient je rentabilnější pro svozovou společnost než roztržštěné obce. Zároveň větší klient může dosáhnout lepších podmínek od svozové společnosti.</p> <p>Dále musí být nastaveny takové podmínky spolupráce mezi svozovou společností a spolkem obcí, aby nemohlo dojít k následnému navýšení ceny nebo nemožnosti výpovědi smlouvy (např. z důvodů majetkové účasti obcí ve svozové společnosti).</p>
Hlavní opatření	<p><i>A. 1 Analýza</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sběr dat (obce)</i> • <i>analýza stávajících smluv, právní vztahy apod.</i> <p><i>B. 1 Technické parametry</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>stanovení technických parametrů - množství a četnost svozu odpadu</i> <p><i>C. 1 Výběr ekonomicky efektivní nabídky pro svoz odpadu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>porovnání nabídek od jednotlivých svozových společností</i> • <i>příprava a realizace smlouvy</i> • <i>výběrové řízení a jeho příprava</i>
Název indikátorů k hodnocení cíle	počet obcí, které revidovaly smlouvu či společně poptávají službu
Správce cíle	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem

5.2.4. Indikátory

Problémový okruh	1.Podpora, větší míra a důslednost separace odpadů		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Měrná produkce separovaného odpadu v ORP Pardubice		
Měrná jednotka	t/obyvatel		
Správce měřítka	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč		
Roky	2014	2017	2020
Plán	Stav roku 2014	Navýšení na hodnotu o 10,00% více	Navýšení na hodnotu o 15,00% více
Skutečnost	Poč. hodnota vyseparovaného odpadu v t/kg		
Popis měřítka:	<p>Základním úkolem je snížit měrnou produkci SKO. Množství separovaného odpadu bude porovnáno na základě stávajících statistik. Tedy současné množství separovaného odpadu bude porovnáno s množstvím separovaného odpadu po zavedení navrhovaných změn a opatření. Tento indikátor je úzce provázán s navýšením množství separačních míst.</p> <p>Měrná produkce separovaného odpadu za ORP (t/obyvatele) je stanovena průměrnou produkcí separovaného odpadu na jednoho obyvatele v ORP. Žádoucí je zvýšení hodnoty indikátoru vlivem vyšší motivace občanů třídít odpad již v domácnostech a také dostupností zařízení pro celoroční možnost odevzdání odpadu občanem. Indikátor znázorní úroveň třídění odpadu, zvýší materiálové využití a tím odklon od smíšeného KO.</p>		
Metodika a výpočet:	Zjištění dle Hlášení o produkci a nakládání s odpady za jednotlivé obce, kód odpadu pro papír		
Zdroj čerpání dat:	Hlášení o produkci a nakládání s odpady za jednotlivé obce		

Cíl	1.1 Počet nově pořízených sběrných nádob, počet obcí, které společně optimalizují sběrnou síť		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Průměrná hustota sběrné sítě		
Měrná jednotka	Počet obyvatel/sběrné hnízdo		
Správce měřítka	Jozef Petrenec – starosta obce Dříteč		
Roky	2014	2017	2020
Plán	<i>Počáteční stav</i>	190	141
Skutečnost	225		
Popis měřítka:	Průměrná hustota sběrné sítě v ORP Pardubice je 225 obyvatel na jedno sběrné hnízdo. Celorepublikový průměr činí 148 obyvatel na jedno sběrné místo, krajský průměr činí 141 obyvatel na hnízdo. Jak je vidět v ORP Pardubice je třeba navýšit množství sběrných míst, aby se snížil počet obyvatel na jedno sběrné hnízdo, a přiblížil se tak krajskému i celorepublikovému průměru. Toto opatření se týká počtu nově pořízených sběrných nádob k separování odpadu. Zároveň i počtu obcí, které společně optimalizují sběrnou síť. Formy těchto opatření budou prováděny na základě charakteru území. Tzn. jiné formy budou použity pro město Pardubice – navýšení počtu speciálních nádob určených k separaci, a jiné pro venkovský prostor Pardubic, preference pytlového svozu. Společným jmenovatelem však může být separace dosud opomíjených druhů odpadů (hliníkové materiály).		
Metodika a výpočet:	Počet nově evidovaných sběrných nádob určených pro separovaný odpad, počet obcí zapojených do optimalizace sběrné sítě		
Zdroj čerpání dat:	Hlášení o produkci a nakládání s odpady za jednotlivé obce/ Odbor Životního prostředí ORP Pardubice		

Cíl	1.2 Podpora formou edukace a kampaně k separování odpadů		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do osvětových akcí		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Jozef Petrenec – starosta obce Dříteč		
Roky	2014	2017	2020
Plán	<i>Počáteční stav</i>	20	50
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Uskutečnit výchovnou kampaň pro důslednější separaci odpadů. Kampaň může být rozdělena do několika úrovní a četností, podle předpokládané efektivity. Očekává se, že kampaň bude mít i více forem z hlediska zaměření na cílovou skupinu. Jiné formy budou určeny pro mládež školou povinnou a jiné např. pro seniory.		
Metodika a výpočet:	Počet uskutečněných edukačních a informačních kampaní		
Zdroj čerpání dat:	Kalendář akcí v ORP Pardubice		

Problémový okruh	2.Efektivnost optimalizace nastavení typů služeb a jejich cen		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Počet opatření, která byla realizována k systému svozu odpadu		
Měrná jednotka			
Správce měřítka	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem		
Roky	2014	2017	2020
Plán	<i>Stav 2014 - průzkum</i>		
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Počet poptávaných svozových společností, počet svozových společností, jenž předložila nabídky, kvalitativní porovnání nabídek		
Metodika a výpočet:	Počet uskutečněných opatření		
Zdroj čerpání dat:	Databáze a statistiky obcí		

Cíl	2.1 Vytvoření spolku obcí za účelem větší váhy při jednání se svozovou společností		
Číslo indikátoru	5		
Název indikátoru	Počet obcí zapojených do nové platformy řešení problematiky OH		
Měrná jednotka	Stav – vytvoření spolku efektivní fungování spolku		
Správce měřítka	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem		
Roky	2014	2017	2020
Plán		20	50
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Stav v roce 2014 je takový, že v rámci ORP Pardubice neexistuje v současnosti žádný spolek, který by zastupoval zájmy obcí v rámci OH. Vytvoření této nové platformy by vytvořilo lepší vyjednávací podmínky pro obce sdružené v rámci spolku a zároveň by mohlo přinést nemalou finanční úsporu (viz Cíl 2.2). Dalším pozitivem by mohla být i společná koordinace např. při pořádání edukačních akcí týkajících se problematiky OH.		
Metodika a výpočet:	Součet obcí zapojených do nového systému		
Zdroj čerpání dat:	Statistiky nově vytvořené platformy/subjektu		

Cíl	2.2 Revize smluv se svozovými společnostmi, společná poptávka služeb – svoz KO		
Číslo indikátoru	6		
Název indikátoru	Počet obcí, které revidovaly smlouvu či společně poptávají službu		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem		
Roky	2014	2017	2020
Plán	<i>Současný stav</i>	15	40
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	V současnosti v ORP Pardubice působí 7 svozových společností. V roce 2014 nebyla provedena žádná revize smlouvy se svozovou společností. V zájmu obcí ORP Pardubice by bylo provést revize těchto smluv, aby měly zaručeno, že podmínky svozu odpadu jsou pro ně nastaveny co nejvýhodněji.		
Metodika a výpočet:	Počet revidovaných smluv		
Zdroj čerpání dat:	Obce ORP Pardubice		

5.3. Pravidla pro řízení strategie

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
zatím neurčeno

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Navýšení množství sběrných míst separovaného odpadu, snížení objemu odpadu určeného ke skládkování	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč
1.2	Podpora formou edukace a kampaně k separování odpadů	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč
2.1	Vytvoření spolku obcí za účelem větší váhy při jednání se svozovou společností	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem
2.2	Vyjednání nižší ceny za svoz odpadů	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Množství separovaného odpadu před a po zavedení opatření - cílů	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč
2	Navýšení množství sběrných míst separovaného odpadu	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč
3	Edukace a kampaně pro obyvatelstvo	Jozef Petrevec – starosta obce Dříteč
4	Vytvoření spolku obcí za účelem větší váhy při jednání se svozovou společností	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem
5	Vytvoření spolku obcí	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem
6	Cena – za svoz odpadu	Ing. Pavel Kohout – starosta Opatovic nad Labem

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí

předchozí rok		
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. System změň strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného,

časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
Čtvrtletí	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Charakteristika území ORP – dominantní město Pardubice a okolní obce – infrastruktura odpadového hospodářství a jeho fungování je dostatečně vybudována. ORP Pardubice se dá rozdělit do tří velkých skupin původců odpadů - 1. Město Pardubice, 2. okolní obce, 3. průmyslová oblast v ORP – Semtín, Rybitví, Paramo, Opatovice nad Labem.

Na území nefungují svazky obcí v oblasti odpadového hospodářství, každá obec si řeší problematiku sama. V průmyslových oblastech a jejich okolí se mohou nacházet kontaminovaná území, která jsou pro další využití zátěží – např. území východně od podniku Paramo a.s. a Synthesia a.s.

V ORP Pardubice působí 7 svozových společností. Dominantní svozová společnost je SmP - Odpady a.s. - vyplývá to z dominantního postavení města Pardubice v ORP vůči ostatním obcím.

Dále pak společnosti: Marius Pedersen a.s., AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., SOP a.s. Přelouč, Hradecké služby a.s., TS Hlinsko, Granplast s.r.o. Z dotazování je problematika svozu odpadů vyřešena.

Díky poloze sousedních ORP - Hradec Králové a Přelouč, kde působí další svozové společnosti je i patřičná konkurence, hlavně v okrajových částech ORP.

Porovnáme-li cenu svozu na obyvatele/rok v ORP s republikovým průměrem (884,2 Kč/obytel/rok v roce 2012, cena v ORP Pardubice je nižší o 15 %.

Porovnáme-li cenu svozu na obyvatele/rok v ORP s krajským průměrem (839,5 Kč/obytel/rok v roce 2012, cena v ORP Pardubice je nižší o 10,6 %.

Počet, rozmístění, kapacita a funkčnost zařízení pro třídění odpadů – sběrné dvory - na území ORP jsou uspokojivé. Na území ORP Pardubice se nachází 39 výkupen odpadů, které poskytují dostatečnou kapacitu v rámci celého ORP. V převážné většině výkupny vykupují pouze papír, kovový šrot a barevné kovy. Největší koncentrace výkupen (24) se nachází v samotném městě Pardubice, což je z hlediska největšího počtu obyvatel naprosto logickou záležitostí.

V obcích je separace odpadů řešena dvěma možnostmi – 1. sběrné nádoby a 2. pytlový svoz. Sběrné nádoby jsou v počtu dostačujícím. V poslední době však obce preferují separaci odpadů do pytlů a jejich svoz. Pytlový svoz provozují tyto obce: Mikulovice, Staré Ždánice, Čepí, Libišany, Bukovka, Voleč, Čeperka, Hrobice, Srch, Pravy, Újezd u Sezemic, Dolany, Sezemice, Živanice, Opatovice nad Labem, Rohoznice, Dříteč, Staré Hradiště.

Pět druhů odpadů s největším množstevním zastoupením v komunálním odpadu je:

1. Směsný komunální odpad.
2. Papírové a lepenkové obaly.
3. Objemný odpad (BRKO).
4. Papír a lepenka (BRKO).
5. Plastové obaly.

Směsný komunální odpad je nejvíce zastoupenou složkou KO, pochází převážně z domácností. Papírové a lepenkové obaly pocházejí méně z produkce obcí, majoritně z produkce podniků (sk. 1501). Objemný odpad (BRKO) pochází ze sběru (sběrné dvory, mobilní sběry). Papír a lepenka (BRKO) pocházejí majoritně z produkce obcí (sk. 20). Plastové obaly pocházejí ze třídění domácností.

Převažující složkou separovaného odpadu je papír, který je více než dvounásobný, dále následují plasty a sběr skla. Sběr papíru a plastu ve sledovaném období kolísá. V roce 2009 je pokles v množství vytríděného odpadu. Největší meziroční nárůst v případě plastu je 46 % také v letech 2008/2009. V dalším období je produkce klesající a od roku 2010 vyrovnaná na úroveň v roce 2008, kromě vytríděného papíru, množství má od roku 2010 klesající trend. V případě sběru skla je tendence klesající.

Nápojové kartony jsou nejméně množstevně zastoupeny, ve sledovaném období zaznamenává jejich produkce nárůst - v roce 2010 a 2011 došlo k největšímu meziročnímu růstu ve sběru nápojových kartonů. Tato situace je ovlivněna tím, že v mnohých obcích přistoupili k navýšení sběru nápojových kartonů zvlášť.

Třídění odpadů má v ORP Pardubice ve sledovaném období kolísavou tendenci. Celkem bylo v ORP Pardubice vytríděno v roce 2012 přes 28 977 tun oproti roku 2008, kdy bylo vytríděno 46 513 tun sledovaného separovaného odpadu. To znamená rozdíl o 38 %.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel (Barchov, Bezděkov, Borek, Bukovina nad Labem, Bukovka, Časy, Čepí, Černá u Bohdanče, Dolany, Dříteč, Dubany, Hrobice, Choteč, Chýšť, Jezbořice, Kasalice, Kříčeň, Kunětice, Lány u Dašic, Malé Výkleky, Neratov, Plch, Podůlšany, Pravy, Rohoznice, Slepovice, Spojil, Staré Jesenčany). Nejvíce odpadu vytrídí občané v obcích od 20001 do 50000 obyvatel. Těto velikostní skupině neodpovídají v ORP žádná města ani obce. Samotné město Pardubice spadá do skupiny od 50001 až 100000 obyvatel. Město Pardubice překračuje celokrajový průměr pouze u položky papír. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 223 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji mnohem méně hustá, přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. V porovnání podobných ORP dle počtu obyvatel v kraji (např. ORP Chrudim) vykazuje ORP Pardubice podstatně nižší hustotu sběrné sítě. Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je velmi podprůměrná.

Cesta důslednějšího třídění odpadů je jednou z mnoha řešení ke snížení objemu odpadů při skládání.

Množství rizik v ORP Pardubice je zaměřeno především na budoucí nakládání s odpady po naplnění kapacit dosavadních zařízení. Odvíjí se od velikosti – počtu obyvatel, potažmo množství produkce odpadů.

Na území ORP je pouze jedna spalovna odpadů, a to v Pardubické krajské nemocnici, a.s.

Svým charakterem je vyloučena k používání od obcí ORP. Ani v okolních ORP se nenachází spalovna odpadů. Potřeba vybudování spalovny odpadů, jako možnosti využití náhrady za skládkování je v obcích v ORP Pardubice brána obecně negativně. Nutnost řešení otázky budoucnosti nakládání s odpady v ORP, potažmo v aglomeraci Pardubice - Hradec králové vybudováním dostatečně velkého zařízení typu spalovny, je nasnadě, protože kapacity skládkování jsou omezené.

Spalovny odpadu jsou laickou veřejností vnímány spíše jako zatěžující a negativní průmyslové objekty, než jako přínosné stavby chránící obyvatele a životní prostředí. Výstavba, či jen zmínka, vyvolává u spousty lidí obavy a vlnu nevole. Problém není ve spalovnách jako takových, ale v nedostatku objektivních faktů a informací rozšířených mezi lidmi. Často za to mohou i média, šířící katastrofické zprávy ze zahraničí o kontaminacích, haváriích atd. Lidem bez dostatečného přehledu o dané problematice

zůstávají tyto negativní informace v hlavě a poté automaticky i pozitivní aspekty odmítají, aniž by nad nimi chtěli přemýšlet nebo je začít brát na vědomí a následně změnit svůj postoj.

Nutno upozornit na absenci dat od zařízení – negativní reakce od soukromých subjektů až po subjekty vlastněné např. městy.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část strategie byla zpracovávána v měsících březen až prosinec 2014. Měsíc březen a duben byly měsíci přípravnými, kdy probíhaly terénní práce v oblasti a sběr dat. Zároveň docházelo k setkávání s motivujícími starosty a dalšími členy týmu, kteří zpracování tématu doplňovali svou zkušeností z reality odpadového hospodářství ve svých obcích. Byly zpracovány body návrhové části v souladu s metodikami pro tvorbu strategie zpracované a zveřejněné Svazem měst a obcí ČR. V měsíci červnu byla stanovena vize. V rámci realizačního týmu a za podpory motivujících starostů byl stanoven prvotní návrh, který byl také okomentován odborníky, kteří se zabývají problematikou odpadového hospodářství. V září byly sestaveny problémové okruhy, které vyplynuly z analyzovaných dat. Tyto okruhy byly stanoveny tematickým expertem, členy realizačního týmu a následně byly diskutovány v rámci fokusní skupiny, které byli přítomni i motivující starostové a odborníci v oblasti odpadového hospodářství. Tato fokusní skupina potvrdila předběžné závěry vyplývající z analýzy a definovala 2 základní problémové okruhy. V následujícím měsíci byly poté problémové okruhy stejnými skupinami osob doplněny o jednotlivé cíle. Ke každému problémovému okruhu byly stanoveny dva cíle. Taktéž byli stanoveni gestoři cílů. V měsíci listopadu byly problémové okruhy i cíle doplněny o indikátory a o gestory, kteří budou dohlížet na jejich naplňování. V prosinci realizační tým doladil celý dokument do současné podoby a připravil ho pro implementaci strategie.

5.5. Přílohy

Seznam zkratk

BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad
BRO	biologicky rozložitelný odpad
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DZ	datová základna
EU	Evropská unie
ISSaR	Informační systém statistiky a reportingu
KO	komunální odpad
MOS	meziobecní spolupráce
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NO	nebezpečný odpad
OH	odpadové hospodářství
OO	ostatní odpad
OPŽP	operační program životního prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
PO	prioritní osa
PrO	odpady pocházející z průmyslu
POH	Plán odpadového hospodářství
SC	specifický cíl
SKO	směsný komunální odpad
ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
ŽP	životní prostředí

Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v ORP. Měrné produkce na obyvatele ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem

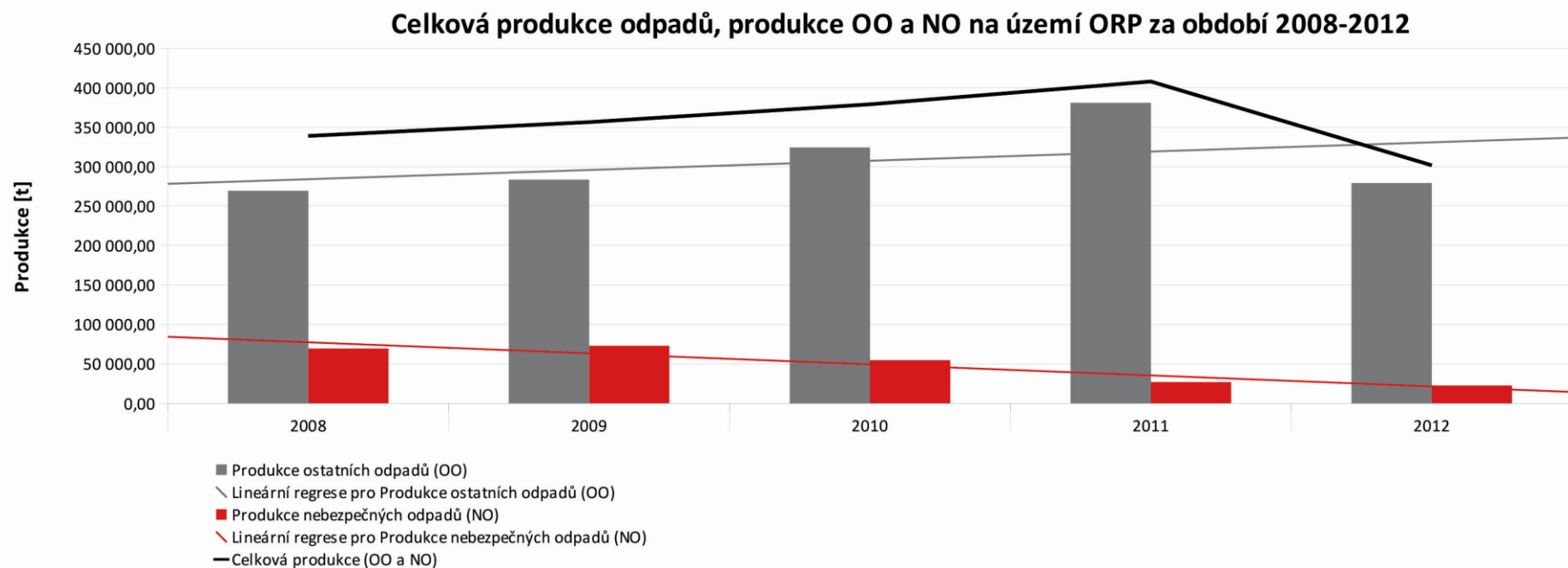
a společností. Nejsou tedy ukazatelem, znázorňujícím, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele.

Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky (dále jen POH ČR) za roky 2000 a 1995 jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základy a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008-2012.

Tab. č. 104 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓			
							2008	2009	2010	2011
Produkce odpadů [t]										
Produkce ostatních odpadů (OO)	386 934,44	269 431,18	283 529,19	324 406,32	380 986,16	279 127,70	69,63	73,28	83,84	98,46
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	79 740,37	69 569,37	72 959,93	54 703,33	27 024,80	22 600,98	87,24	91,50	68,60	33,89
	Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →							-12,76	-8,50	-31,40
Celková produkce (OO a NO)	456 719,75	339 000,55	356 489,12	379 109,65	408 010,96	301 728,68	74,23	78,05	83,01	89,34
	Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →							-25,77	-21,95	-16,99
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012				
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		79,48	79,53	85,57	93,38	92,51				
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		20,52	20,47	14,43	6,62	7,49				
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv. ⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		123 308	125 173	125 960	125 527	125 827				
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		2 749,22	2 847,97	3 009,76	3 250,38	2 397,96				
Měrná produkce OO		2 185,03	2 265,10	2 575,47	3 035,09	2 218,35				
Měrná produkce NO	300,20	564,19	582,87	434,29	215,29	179,62				
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		187,94	194,16	144,67	71,72	59,83				
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		87,94	94,16	44,67	-28,28	-40,17				

Graf č. 16 – Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Tab. č. 105 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	5850,3	4267,54	6158,48	6222,96	5562,52
200102	Sklo	O	1 208,52	454,39	374,42	363,11	200,67
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	192,96	171,85	214,57	205,69	186,53
200110	Oděvy (BRKO)	O	0,55	25,44	12,20	6,09	0,86
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	10,53	19,75	42,78	40,75	13,24
200113*	Rozpouštědla	N	2,61	0,50	3,91	1,43	0,73
200114*	Kyseliny	N	0,34	1,20	0,76	0,89	0,44
200115*	Zásady	N	0,10	15,06	0,08	0,63	0,00
200117*	Fotochemikálie	N	0,44	0,13	0,08	0,37	0,07
200119*	Pesticidy	N	3,66	1,30	1,43	0,49	0,19
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	3,42	3,37	7,66	2,09	1,19
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlovodíky	N	18,42	1,24	6,15	1,79	0,68
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	15,01	117,58	128,18	149,04	52,18
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	8,29	10,40	14,96	7,99	4,94
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	56,44	54,95	78,20	44,16	41,29
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,02	0,00	0,00	0,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,30	0,02	0,01	0,77	0,01
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,33	0,21	0,00	0,00	0,00
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	3,11	6,71	8,15	7,25	3,21

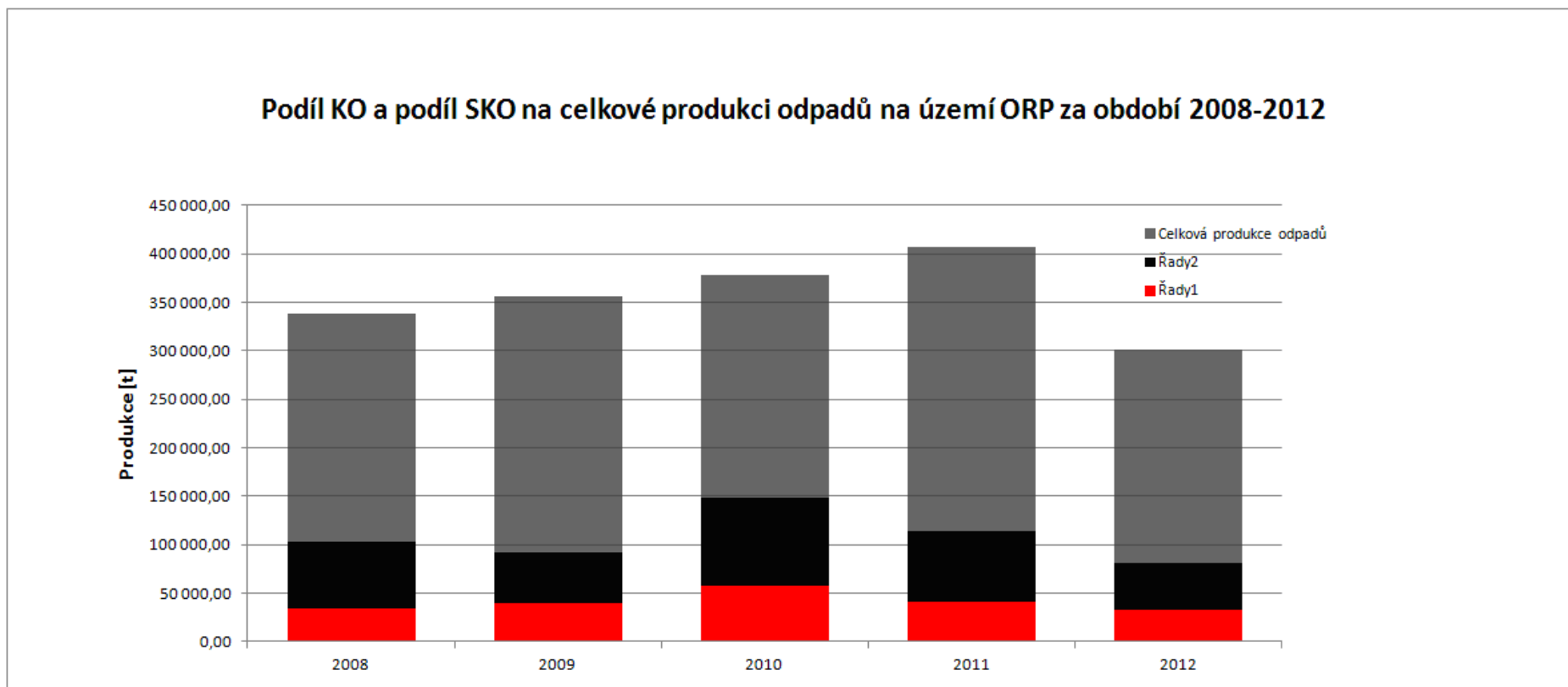
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	6,76	3,36	6,42	53,20	22,63
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,10	0,06	0,74	0,00	0,00
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísly 200121 a 200123	N	39,23	17,94	22,67	19,43	6,70
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísly 200121, 200123 a 200135	O	30,36	37,12	38,71	103,8	205,6
200137*	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,01	0,03	0,02	0,00	0,00
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	335,87	299,48	229,55	1 281,28	2,58
200139	Plasty	O	1 220,22	2 448,09	643,93	629,61	624,15
200140	Kovy	O	194,31	661,35	685,01	3405,62	2062,55
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,23	0,00	0,00	0,00	0,00
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	10,07	16,37	6,63	5,10	4,13
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	3 139,42	3794,55	5753,81	4833,23	3781,01
200202	Zemina a kameny	O	242,78	2 017,56	14 686,12	13489,46	46,29
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	87,30	292,63	244,91	251,93	126,30
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	33872,86	40370,05	57966,62	40845,68	32344,99
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	210,41	321,07	427,15	398,11	267,00
200303	Uliční smetky	O	765,66	819,25	4 497,54	2 167,73	245,75
200304	Kal ze septiků a žump	O	213,59	0,00	0,00	0,00	0,00
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	18,00	28,06	14,00	22,00	9,50
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	6 543,82	7 385,83	9 197,14	7 631,67	6 077,74
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	242,66	42,43	59,23	48,00	16,50

150101	Papírové a lepenkové obaly	O	32638,83	15598,72	28792,5	16388,58	16127,35
150102	Plastové obaly	O	3 376,60	6209,31	5 159,07	3704,70	4647,09
150103	Dřevěné obaly	O	6 495,42	2 382,31	6 516,56	5 108,07	3 910,52
150104	Kovové obaly	O	13,85	32,45	78,25	26,55	9,87
150105	Kompozitní obaly	O	22,28	17,46	114,11	220,68	251,88
150106	Směsné obaly	O	3 950,93	3 452,10	3 464,77	3 502,79	1 874,01
150107	Skleněné obaly	O	2 196,15	1 121,71	3 064,55	1 656,45	1 566,26
150109	Textilní obaly	O	0,00	14,79	117,33	134,26	0,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	407,67	304,70	395,16	435,93	328,32
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,13	0,86	6,61	1,19	0,51
Celková produkce KO			103650,37	92836,66	149210,83	113406,36	80588,26
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			50171,29	56768,52	80100,2	61600,13	48272,89
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			27921,66	30517,67	43420,22	34917,02	27139,83

Tab. č. 106 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	339 000,55	356 489,12	379 109,65	408 010,96	301 728,68	5,16	6,35	7,62	-26,05
Celková produkce KO	103650,37	92836,66	149210,83	113406,36	80588,26	-10,43	60,72	-24	-28,94
Celková produkce SKO	33872,86	40370,04	57966,62	40845,68	32344,99	19,18	43,59	-29,54	-20,80
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl KO na celkové produkci odpadů	30,58		26,04		39,36		27,79		26,71
Podíl SKO na produkci KO	32,68		43,49		38,85		36,02		40,14
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	123 308		125 173		125 960		125 527		125 827
Měrná produkce KO	840,58		741,67		1184,59		903,44		640,47
Měrná produkce SKO	274,7		322,51		460,2		325,39		257,06

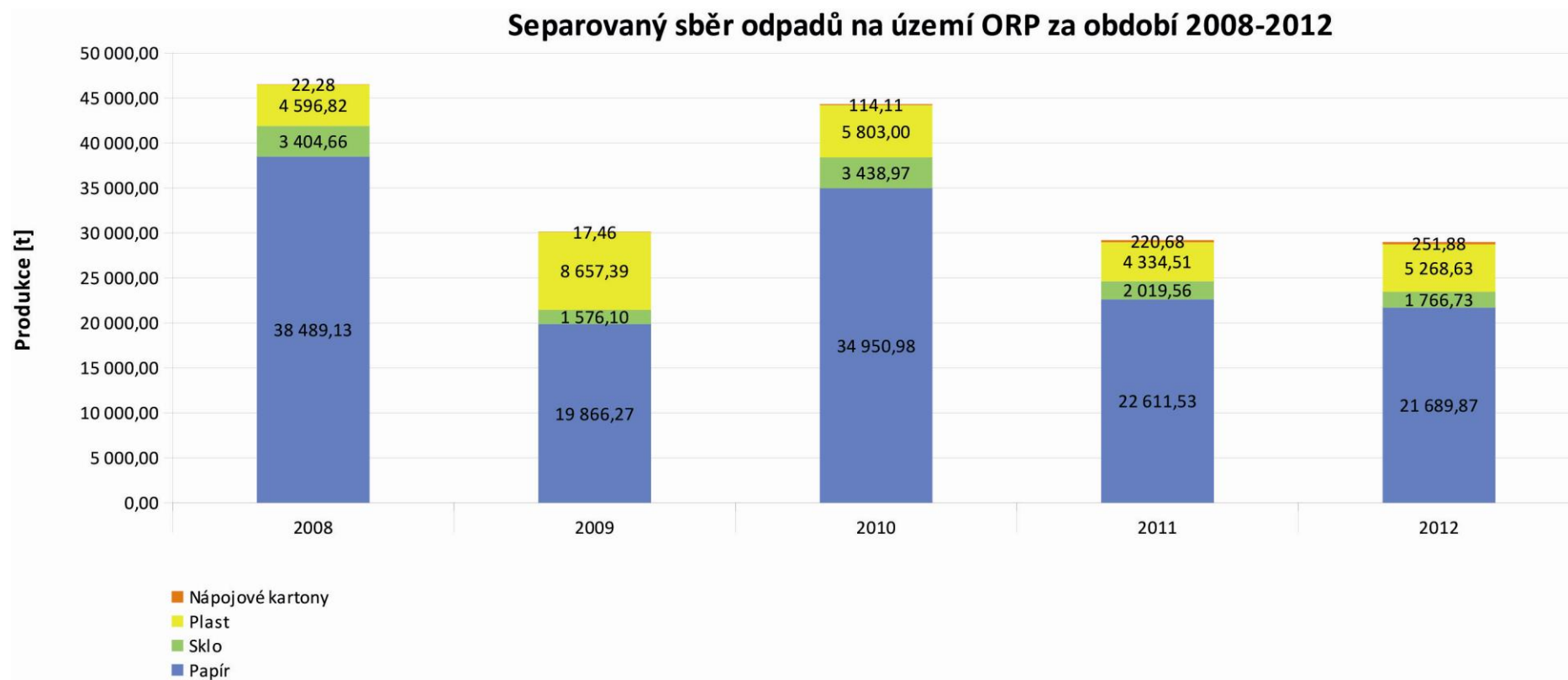
Graf č. 17 – Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

Tab. č. 107 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	38489,13	19866,27	34950,98	22611,53	21689,87	-48,38	75,93	-35,31	-4,08
Sklo	150107, 200102	3 404,66	1 576,10	3 438,97	2 019,56	1 766,93	-53,71	118,19	-41,27	-12,52
Plast	150102, 200139	4 596,82	8657,39	5 803,00	4334,51	5268,63	88,33	-32,97	-25,31	21,55
Nápojové kartony	150105	22,28	17,46	114,11	220,68	251,88	-21,62	553,53	93,40	14,14
Celkem separovaný sběr		46512,89	30117,22	44307,05	29186,29	28977,1	-35,25	47,12	-34,13	-0,72
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]		2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP		123 308		125 173		125 960		125 527		125 827
Měrná produkce tříděného papíru		312,14		158,71		277,48		180,13		172,38
Měrná produkce tříděného skla		27,61		12,59		27,30		16,09		14,04
Měrná produkce tříděného plastu		37,28		69,21		46,07		34,53		41,87
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,18		0,14		0,91		1,76		2,00
Měrná produkce tříděného odpadu		377,21		240,6		351,75		232,51		230,29

Graf č. 18 – Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Tab. č. 108 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně

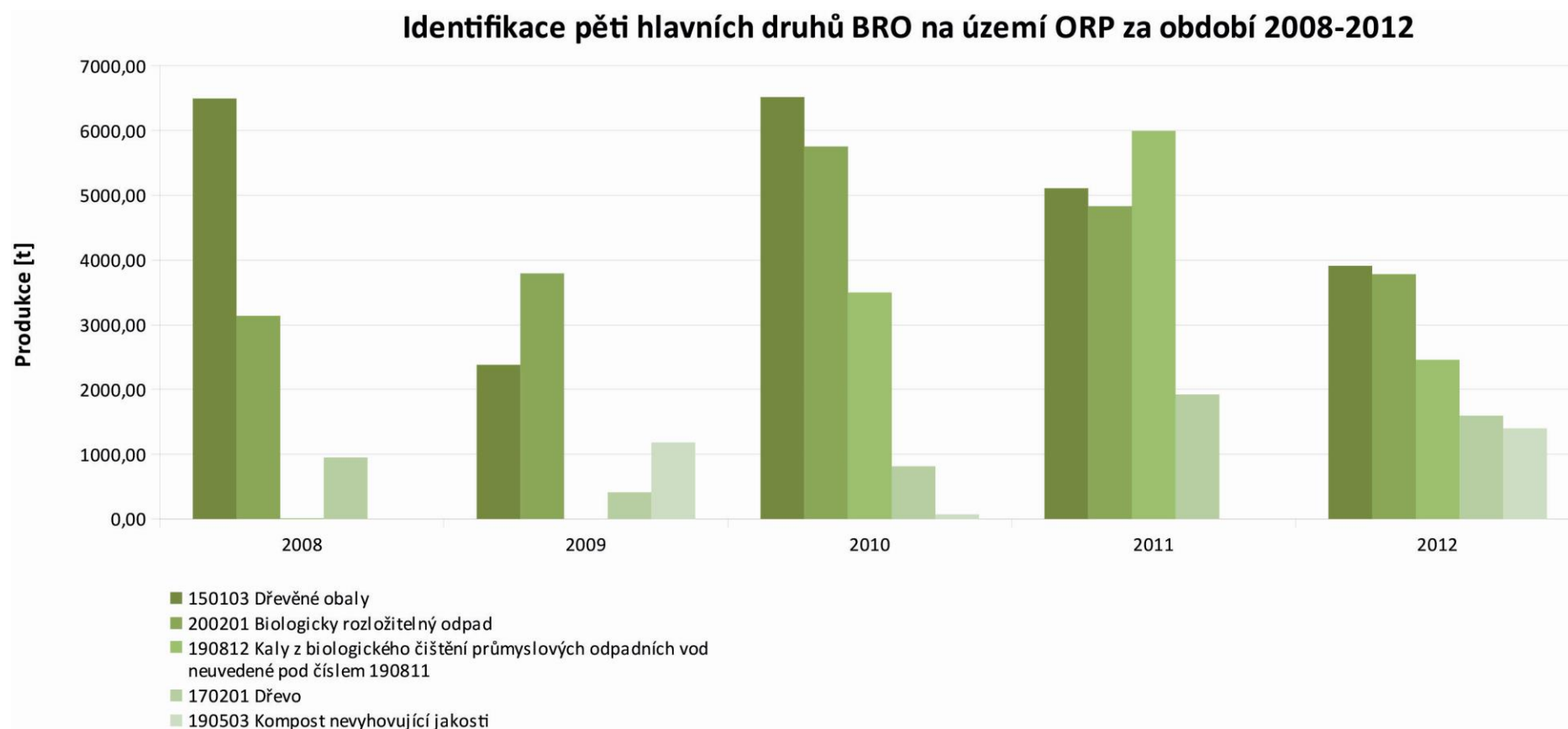
Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
			2008	2009	2010	2011	2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	6,15	2,44	17,48	115,54	318,45
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	2,21	3 363,66	1 774,72	3 159,96	16,65
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	220,29	0,00	0,00
020201	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	131,37	24,25	5,07	46,23	7,30
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	158,11	194,05	212,70	277,00	95,00
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	0,00	131,69	35,36	0,00	0,00
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	309,02	391,04	472,24	568,97	337,91
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	87,19	107,96	65,25	43,74	16,73

020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	7,19	163,79	15,34	17,00	12,51
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	8,00	8,00	8,00	4,00	8,00
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	41,12	568,89	110,27	117,00	98,14
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	5,00	0,00	0,00	0,00
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvlákňování odpadního papíru a lepenky	O	67,14	100,10	106,24	55,01	0,00
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	447,22	2 388,19	2 409,94	2 203,67	597,77
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	3,66	0,00	0,00	0,00
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	24,89	0,00
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	552,10	469,37	104,59	92,22	1,60
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	32638,83	15598,72	28792,5	16388,57	16127,35
150103	Dřevěné obaly	O	6 495,42	2 382,31	6 516,56	5 108,07	3 910,52
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	92,11	6,40	0,46	1,82	1,05
170201	Dřevo	O	951,01	410,96	813,71	1 922,34	1 595,42
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	0,00	1 181,73	72,00	0,00	1 400,00
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	257,47	800,28	252,22	93,83	113,00
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	100,84	245,65	268,47	361,82	263,82

190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	11,00	0,00	3 497,98	5 993,71	2 459,24
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	1,03	18,37	33,57	24,04	20,04
190902	Kaly z čiření vody	O	73,00	73,00	30,00	73,00	71,00
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	203,12	246,39	314,22	172,82
191201	Papír a lepenka	O	0,00	6,38	0,67	6,15	0,28
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	11,09	36,18	174,76	649,73	902,03
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	5850,3	4267,54	6158,48	6222,96	5562,52
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	192,96	171,85	214,57	205,69	186,53
200110	Oděvy	O	0,55	25,44	12,20	6,09	0,86
200111	Textilní materiály	O	10,53	19,75	42,78	40,75	13,24
200125	Jedlý olej a tuk	O	15,01	117,58	128,18	149,04	52,18
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	335,87	299,48	229,55	1 281,28	2,58
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	3 139,42	3 794,55	5 754,84	4 837,13	3 794,55
200301	Směsný komunální odpad	O	33872,86	40370,04	57966,62	40845,68	32344,99
200302	Odpad z tržišť	O	210,41	321,07	427,15	398,11	267,00
200304	Kal ze septiků a žump	O	213,59	0,00	0,00	0,00	0,00
200307	Objemný odpad	O	6543,39	7381,22	9166,86	7617,31	6061,99
Celková produkce BRO			92833,5	85563,69	126356,97	99262,65	76819,49

Graf č. 19 – Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

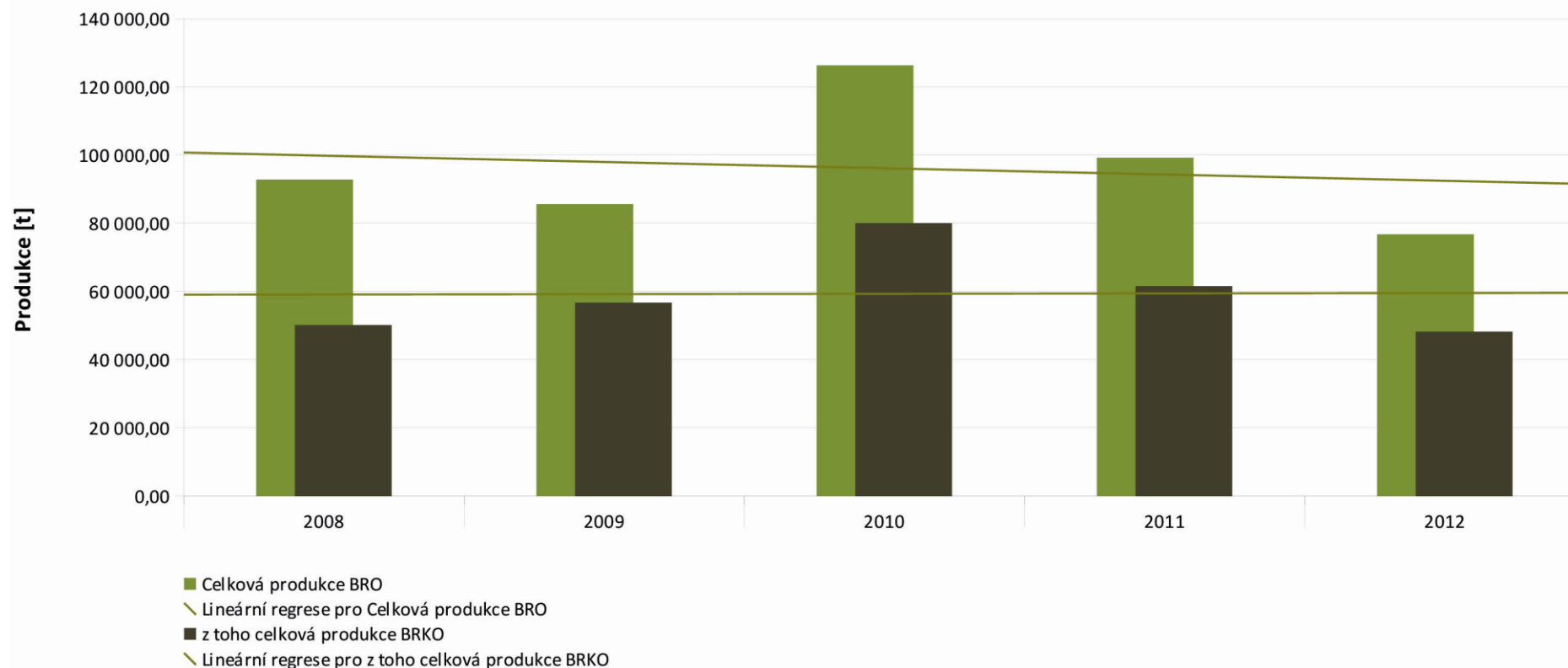
Graf. č. 19 byl sestaven na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tab. č. 109 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	92833,5	85653,69	126356,97	99262,65	76819,49	-7,73	47,52	-21,44	-22,61
z toho celková produkce BRKO	50 195,94	56 779,06	80 138,17	61 628,56	48 381,40	13,15	41,1	-23,10	-21,64
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010		2011		2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	54,04		66,28		63,39		62,06		62,84
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.-1]	2008		2009		2010		2011		2012
Počet obyvatel v území ORP	123 308		125 173		125 960		125 527		125 827
Měrná produkce BRO	752,86		684,28		1003,15		790,77		610,52
0,52Měrná produkce BRKO	406,88		453,52		635,92		490,73		383,64

Graf č. 20 – Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

Tab. č. 110 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - difference oproti roku 2000		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
								2008	2009	2010	2011	
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]												
Využití	Materiálové využití	143 023,23	193 780,37	289 952,82	166 653,14	222675,42	180 846,77	135,49	202,73	116,52	155,69	
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
		31,32	57,16	81,34	43,96	54,58	59,94					
	Energetické využití	7,69	68,55	10,10	0,00	0,00	0,00	891,85	131,40	0,00	0,00	
	Celkem vybrané způsoby využití	141 587,77	193 848,92	289 962,92	166 653,14	222675,42	180 846,77	136,91	204,79	117,70	157,27	
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓										
		31,00	57,18	81,34	43,96	54,58	59,94					
Celková produkce odpadů		456 719,75	339 000,55	356 489,12	379 109,65	408010,96	301 728,68					
Odstranění	Skládkování	7 902,54	1 229,70	1 571,00	1 271,04	5 619,80	6 859,49	15,56	19,88	16,08	71,11	
		Změna skládkování odpadů oproti DZ 2000 [%] →										
	Spalování	Meziroční změna [%] ↓										
			1 108,75	1 009,54	1 149,52	1 138,49	1 104,92	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
								-8,95	13,87	-0,96	-2,95	
Jiné uložení	73,00	73,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	---	---		
Celkem vybrané způsoby odstran.	2 411,45	2 653,54	2 420,56	6 758,29	7 964,41	10,04	-8,78	179,20	17,85			

Graf č. 21 – Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

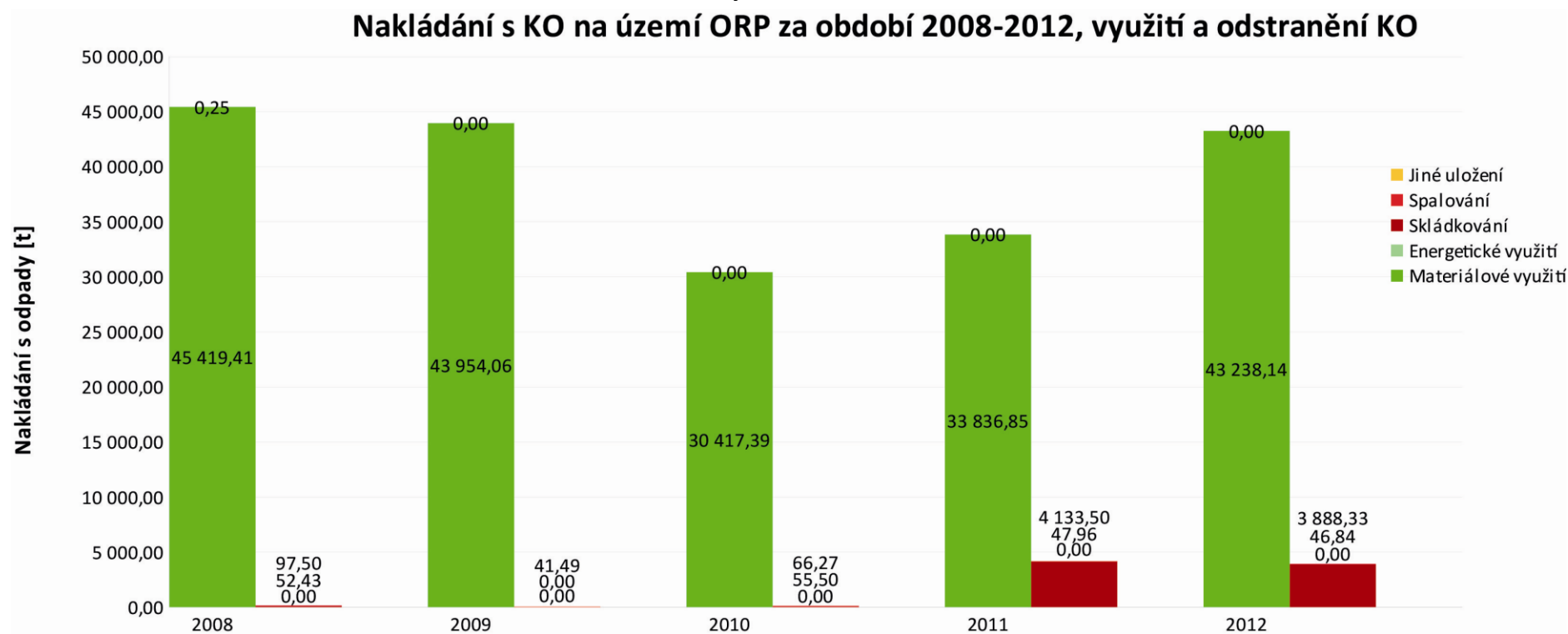

Tab. č. 111 - Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓			
									2008	2009	2010	2011
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011
KO	Využití	Materiálové využití	9 179,04	45 419,41	43 954,06	30 417,39	33 836,85	43 238,14	494,82	478,85	331,38	368,63
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓				Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓					
			12,33	43,78	47,32	20,38	29,80	53,28	394,82	378,85	231,38	268,63
		Energetické využití	0,01	0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	3 619,25	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby využití	8 436,22	45 419,66	43 954,06	30 417,39	33 836,85	43 238,14	538,39	521,02	360,56	401,09
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓				Meziroční změna [%] ↓						
		11,34	43,78	47,32	20,38	29,80	53,28					
	Celková produkce KO [t]		74 416,24	103748,26	92884,17	149280,97	113539,50	81156,37	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
	Odstranění	Skládkování		97,50	0,00	55,50	4 133,50	3 888,33	-100,00	---	7347,74	-5,93
		Spalování		52,43	41,49	66,27	47,96	46,84	-20,87	59,73	-27,63	-2,34
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---		
Celkem vybrané způsoby odstranění		149,93	41,49	121,77	4 181,46	3 935,17	-72,33	193,50	3333,92	-5,89		
SKO	Využití	Materiálové využití	348,48	256,08	361,73	700,16	4 474,91	-26,51	41,25	93,56	539,12	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---	
		Celkem vybrané způsoby	348,48	256,08	361,73	700,16	4 474,91	-26,51	41,25	93,56	539,12	

	využití										
Odstranění	Skládkování	0,00	0,00	0,00	3 424,97	2 531,33	---	---	---	-26,09	
	Spalování	0,00	0,00	22,64	3 424,97	2 531,33	---	---	15027,96	-26,09	
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---	
	Celkem vybrané způsoby odstranění	0,00	0,00	22,64	6 849,94	5 062,66	---	---	30155,92	-26,09	

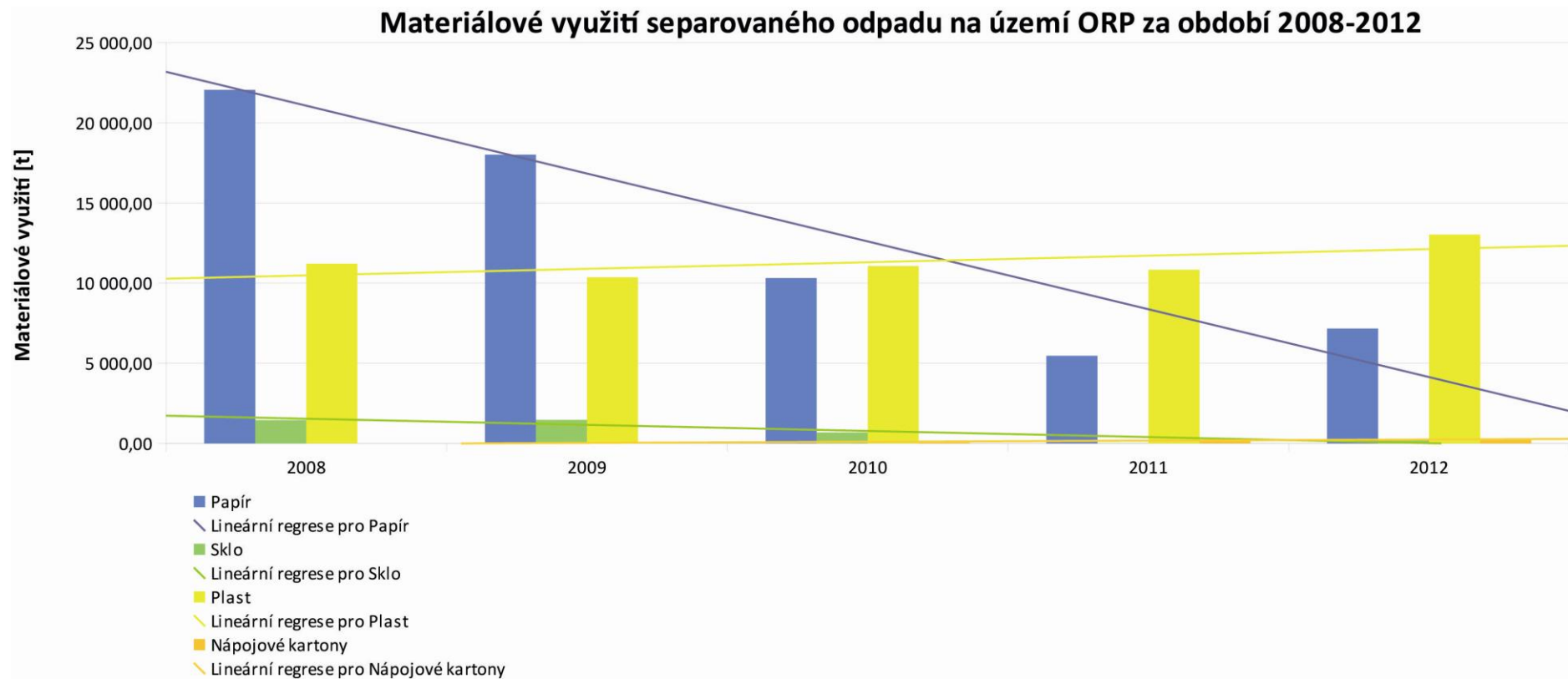
Graf č. 22 – Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

Tab. č. 112 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	22059,28	18019,33	10316,84	5464,71	7165,17	-18,31	-42,75	-47,03	31,12
		Energetické využití	22059,28	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	---	---	---
		Odstranění	33,63	23,15	45,71	173,09	75,94	-31,16	97,43	278,68	-56,12
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	1451,32	1465,33	686,12	11,55	274,90	0,97	-53,18	-98,32	2279,66
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---
		Odstranění	0,00	0,00	1,50	14,05	7,27	---	---	---	-48,26
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	11215,36	10369,51	11073,13	10839,12	13030,92	-7,54	6,79	-2,11	20,22
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---
		Odstranění	0,00	0,00	4,75	215,12	156,38	---	---	4428,84	-27,31
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	0,00	16,03	53,19	161,94	279,55	---	231,85	204,45	72,62
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---
		Odstranění	0,00	0,00	0,00	8,98	0,00	---	---	---	-100,00

Graf č. 23 – Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012

Tab. č. 113 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - difference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]													
BRO	Využití	Materiálové využití		36 826,33	34 054,34	21 955,98	21 271,74	29 141,86	-7,53	-35,53	-3,12	37,00	
		Energetické využití		68,55	10,10	0,00	0,00	0,00	-85,27	-100,00	---	---	
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		58,50	0,00	30,79	3 602,62	3 274,46	-100,00	---	11600,62	-9,11	
		Spalování		40,47	23,76	56,75	3 602,62	38,82	-41,29	138,88	6248,01	-98,92	
		Jiné uložení		73,00	73,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	---	---	
BRKO	Využití	Materiálové využití		9 462,04	6 338,40	5 301,13	7 612,96	14 332,86	-33,01	-16,36	43,61	88,27	
		Energetické využití		0,25	0,00	0,00	7 612,96	0,00	-100,00	---	---	-100,00	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	58,50	0,00	24,34	3 433,67	3 155,77	2009	2010	2011	2012	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah	666,46	46,98	0,00	19,55	2 757,24	2 534,08	0,00	2,93	413,71	380,23
			Podíl skládkování a měř. skládkování k DZ 1995 [%] ↓										

		biologicky rozložitelné složky v odpadu										
		Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv.-1] ↓									
			148,00	0,38	0,00	0,16	21,97	20,14	0,00	0,10	14,84	13,61
			Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →						-100,00	-99,90	-85,16	-86,39
								Meziroční změna [%] ↓				
	Spalování	28,23	18,87	42,88	27,03	26,73	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012		
							-33,16	127,24	-36,96	-1,10		
	Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	---	---	---	---		

Graf č. 24 – Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012

6. Téma 4.: Volitelné téma

6.1.1. Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu

Poloha destinace

Správní obvod ORP Pardubice leží v severozápadní části Pardubického kraje. Můžeme jej začlenit do Polabské nížiny, z čehož vychází i poměrně rovinný charakter krajiny. Jedinou významnější vyvýšenou území je bývalý sopečný pahorek Kunětická hora, na němž se nachází i stejnojmenný hrad, dominanta kraje.

Území bývalého okresu Pardubice je ve velmi výhodné strategické poloze z hlediska dopravního spojení, neboť se rozkládá na křižovatce hlavních železničních tratí ve směru Praha, Česká Třebová, Brno, Havlíčkův Brod, Liberec. Hlavním vodním zdrojem je Labe, které je splavné pro lodní dopravu do Chvaletic. Převažuje průmyslově zemědělský charakter území. Oblast leží v klimatickém pásu B3, který je charakterizován mírně teplým a vlhkým typem počasí s mírnou zimou. Půdní druh podloží je tvořen hlinito-písčitymi vrstvami. Lesy jsou dubové jednodruhové a smíšené dubové s borovicemi.

Vymezení destinace

Správní obvod ORP Pardubice tvoří 57 obcí. Hospodářským i kulturním centrem je město Pardubice. Dalšími významnými obcemi jsou Lázně Bohdaneč, Sezemice a Dašice. Území je obklopeno obcemi Královéhradeckého kraje, obcemi Holicka, Chrudimska, ale také obcemi správního obvodu ORP Přelouč. Území má velmi těsné hospodářské, ekonomické, dopravní a společenské vazby na tato ostatní území. Správní území je členěno na dvě spádové oblasti pověřených obecních úřadů, jejichž sídla jsou v Pardubicích a v Lázních Bohdaneč.

V území funguje v současnosti také několik DSO a MAS. V okolí Kunětické hory se rozprostírá Svazek obcí pod Kunětickou horou, v okolí Sezemice nalezneme Svazek obcí Loučná, v sousedství Ostřešan se rozprostírá Svazek obcí Za Letištěm a v okolí Lázní Bohdaneč působí Svazek obcí Bohdanečska.

Co se týká MAS, tak na území působí tři MAS. V okolí Kunětické hory a na Sezemicku působí MAS Region Kunětické hory, která však v současnosti není příliš aktivní a prochází certifikačním obdobím. Tato MAS sdružuje Svazek obcí pod Kunětickou horou a Svazek obcí Loučná. V okolí Lázní Bohdaneč působí MAS Bohdanečsko, která je momentálně ve své strategické fázi a též není příliš aktivní. Opačným případem je MAS Železnohorský region, do něhož spadá Svazek obcí Za Letištěm. Tato MAS je velmi aktivní a značně podporuje cestovní ruch v oblasti a zajišťuje úspěšně PR propagaci svých členů.

Základní charakteristika cestovního ruchu v turistické oblasti

Oblast ORP Pardubice je územím se značným potenciálem, který je však v současné době značně nevyužitý. Dalo by se hovořit téměř až o „turistické poušti“. Území jako takové má velmi dobrou infrastrukturu, doplácí však na monotónní charakter krajiny, kdy jedinou dominantou je kopec s hradem Kunětická hora, který je také častým turistickým cílem. Zbytek oblasti není dostatečně propagován a ani místní starousedlíci nemají často potuchy o tom, jaké možnosti nabízí sousední obec.

Hlavním centrem a lákadlem oblasti je město Pardubice. Výhodou i nevýhodou této lokality je perfektní dopravní dostupnost, kdy město leží na železničním koridoru Praha – Brno. Pro turisty je tedy město snadno dostupné, avšak nenabízí dostatečný prostor k vyžití, co se týká nočních zábav a veselí. Mnozí turisté proto i poté, co navštíví Pardubice, či nějakou místní kulturní akci, odjíždějí raději do jednoho ze zmiňovaných měst, aniž by se rozhodli k tomu v Pardubicích přespát. Přitom Pardubice sice nemohou nabídnout dostatečný sortiment služeb z hlediska nočního veselí, avšak po stránce gastronomické a kulturní mají rozhodně, co nabídnout. Problémem je opět nedostatečná propagace místních podniků a jimi nabízených produktů.

Další specialitou ORP Pardubice jsou technické památky, kterým dominuje Opatovický kanál, nicméně za zmínku rozhodně stojí i mosty v Kuněticích a Němčicích. Neznalého návštěvníka také jistě překvapí množství akvaduktů, které se nacházejí v oblasti Kolodějí a Opatovic nad Labem a jsou dodnes funkční. Díky tomu, že celá oblast ORP Pardubice leží prakticky na písčích, nalezne pozorný návštěvník v regionu i několik přírodních památek, kterými jsou písečné duny.

Charakter krajiny a vodstvo

Charakter území je velmi jednotný. Vzhledem k tomu, že se rozkládá v Polabské nížině, nachází se zde převážně rovinný terén s převažujícími zemědělskými plochami, místy lesními plochami s přirozenou vegetací. Výraznou dominantou regionu je Kunětická hora se stejnojmenným hradem. Vrchol této znělcové kupy vystupuje 82 m nad okolní rovinnou krajinou a dále zde můžeme obdivovat četné vodní toky: Loučná, Labe, Chrudimka, Novohradka, Lodrantka, Ředický, Brodecký potok. Na území ORP Pardubice se nachází také mnoho vodních ploch, které slouží ke sportu: Hrádek, Oplatil atd., nebo jsou to známé ornitologické lokality: Bohdanečské rybníky, Pohránovský rybník. Mezi tyto toky také nesmíme zapomenout započítat Opatovický kanál, známou technickou památku.

Flóra

Celou oblast regionu tvořily původně lesní porosty. Většinu ploch území zaujímaly na výživnějších půdách dubohabrové lesy a podél vodních toků listnaté lužní lesy a olšiny. Vytvoření bezlesých ploch (orné půdy, luk a pastvin) bylo výhradně důsledkem lidské činnosti. Květena dnes čítá téměř jeden a půl tisíce vyšších rostlin. Mimořádně významný soubor zdejší květeny představují vodní rostliny, vyskytující se na rybnících a slepých ramenech vodních toků, především Labe. Východní Polabí je na ně nejbohatším územím v celé České republice. Hojně se vyskytující např. okřehek hrbatý a trojbrázdny, stulík žlutý, orchideje – prstenec májový, kruštík širokolistý a další.

Fauna

Řeka Labe a její přítoky jsou domovem většího počtu ryb, běžné jsou okoun obecný, štika obecná, cejn velký a mnoho dalších. V rybnících je přirozeně chován kapr obecný, štika, lín a candát. Z významnějších obojživelníků zde žije mlok skvrnitý, blatnice skvrnitá. Z území mizí některé druhy dříve běžně se vyskytující např. – vodouš rudonohý, chřástal polní, sýček obecný, konipas luční, sova pálená. Oblast se řadí mezi přední regiony ČR především z hlediska bohatosti druhů ptáků. Z ornitologického nálezu celostátního významu je nutné zmínit výskyt potápnice letní či potápnice severní.

Kultura a sport

Kultura a sport je na území ORP Pardubice soustředěna především do města Pardubic, kde je největší poptávka a pro všechny obyvatele území ORP Pardubice jsou služby dobře dostupné na základě jednak centrální polohy města Pardubice v ORP a jednak na základě dobré dopravní obslužnosti území.

Oblast sportu se soustřeďuje na lední hokej, atletiku, basketbal a floorball. Na území ORP je velká pestrost nabídky vodních sportů a plavání od moderního plaveckého areálu v Pardubicích, bazénu v Lázních Bohdaneč, přes uměle vybudovaná koupaliště, až po velmi oblíbená přírodní koupání na vytěžených ložiscích štěrkopísku (Hrádek, Pohránov, aj.).

Doplňkovým segmentem vodních sportů je plavba po Opatovickém kanálu, sjezd areálem v Sezemicích, olympijského vítěze Martina Doktora, a plachtění či potápění v lokalitě Hrádek.

Pardubice dosahují také světového ohlasu díky dvěma tradičním závodům a těmi jsou Velká Pardubická a Zlatá přilba. Tyto akce přitahují každoročně velký zájem návštěvníků. Pardubice jsou také městem tradičního Vinařského půlmaratonu a závodu na kolečkových bruslích.

Kultura má ve městě Pardubice velký zvuk, především ve spojení s Východočeským divadlem, které je mezi oblastními divadly na vrcholu. Ve spojitosti s tímto kulturním svatostánkem je každoročně pořádán tradiční Grandfestival smíchu.

Ve městě dále působí množství kvalitních kulturních a v kultuře vzdělávacích subjektů, např. dvě ZUŠ se všemi obory hudby, estetiky a kultury. Dále jsou zde dva dětské domy nabízející max. škálu sportovních a kulturních aktivit. Město Pardubice také podporuje dva folklorní soubory: Perníček a Radost. Radost oslavila již 35 let činnosti. Tyto folklorní soubory, kam děti dochází z celého území ORP reprezentují město a region na festivalech prakticky po celém světě.

Top 5 v Pardubicích

1. Centrum města – Pernštýnské náměstí, zámek, Přihrádek.
2. Pardubické festivaly, slavnosti a a sportovní akce.
3. Projížďka výletní lodí Arnošt z Pardubic.
4. Vyhlášené pardubické restaurace – např. Bonté, U Kohoutků, La Cabaña.
5. Ostatní architektonické památky města (krematorium, Kamenná vila atd.).

TOP 10 v ORP Pardubice

1. Kunětická hora a její okolí (ranče, restaurace Pod Kunětickou horou, Perníková chaloupka).
2. Město Pardubice.
3. Lázně Bohdaneč (centrum města, kolonáda, nedaleké Bohdanečské rybníky).
4. Dašice (městská památková zóna, Dašické sklepy...).
5. Labská cyklostezka a areál plovárny v Pardubicích.
6. Obec Spojil a ranč Apolenka.
7. Opatovický kanál.
8. Obec Rokytno (ranč, PP Přesypy u Rokytna, arboretum, muzeum hraček).
9. Písníky, Marina Kemp Stéblová (jachting pro juniory).
10. Obec Dříteč (Vesnice roku Pardubického kraje 2014).

Předpoklady destinace pro cestovní ruch

Celá oblast ORP Pardubice je protkána poměrně hustou sítí cyklotras, které jsou poměrně moderní. Cyklotrasy spojují prakticky všechny obce ORP Pardubice, tedy je možné se díky nim dostat prakticky kamkoli.

Dalším odvětvím, které zažívá v posledních letech pomyslný velký „boom“ je oblast hipoturistiky, neboť v posledních letech vzniklo v oblasti množství rančů a jezdeckých stájí. K vyjížděním na koních taktéž vybízí nenáročný rovinatý terén ORP Pardubice a poměrně vysoké listnaté lesy se svými písčitými cestami. V poslední době vzniklo ve velkých městech několik naučných stezek. Za zářný příklad může sloužit naučná stezka Gočárův okruh v Lázních Bohdaneč, která je zaměřena na architekturu spojenou s přelomem 19. a 20. století a s bohdanečskými pamětihodnostmi. Dalším dobrým příkladem může být naučná stezka okolo bohdanečských rybníků, které jsou zároveň známou ornitologickou lokalitou. Další kvalitní stezky lze objevit v Pardubicích, a to Stezku Viléma z Pernštejna zaměřenou na renesanční architekturu a stezku Pardubicemi po stopách Silver A připomínající dobu protektorátu a atentát na Reinharda Heydricha, zastupujícího říšského protektora.

Další velkou možností rozvoje skýtá vodní turistika. V regionu je mnoho splavných řek: Labe, Chrudimka, Loučná ... a Opatovický kanál. Další možnosti aktivní relaxace v souvislosti s vodou nabízejí místní písničky u Opatovic nad Labem a Hrádku, kde je možné se nejen vykoupat, ale i provozovat mnohé vodní sporty.

Vynecháme-li sport, z hlediska kulturního a společenského vyžití je preferováno Pardubice zcela na místě. Ve městě se nachází velké množství kulturních, architektonických i technických památek. Pro milovníky zábavy jsou zde k dispozici dvě multikina, tři divadla a několik obchodních domů. Pro libenty dobrého jídla a pití otevírají své dveře mnohé restaurace a bary. I tak je nutné ovšem podotknout, že i v tomto případě by bylo na místě zaměřit se na větší propagaci, neboť snad kromě kulturních památek je návštěvník Pardubic odkázán k samostatnému vyhledávání těchto turistických cílů na internetu.

Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti

Potenciál ORP Pardubice je poměrně široký, nicméně dosti nevyužitý. Základem celého problému je nedostatečná propagace cestovního ruchu spojená s nedostatkem informačních center a s centralistickým zaměřením pouze na město Pardubice. Nutno podotknout, že je pravdou, že Pardubice jako renesanční architektonická perla skýtá jistě největší nabídku pamětihodností na nejmenší rozloze, ale i tak by alespoň část finančních prostředků a snah měla směřovat za hranice jejich katastru.

Toto ustrnutí v propagaci, která je zaměřená pouze na Pardubice, se odráží v téměř nulovém využití potenciálu venkovského okolí Pardubic, který je však nemalý. V následujících řádcích je nutné uvést pár příkladů.

Jak již bylo řečeno celá oblast ORP Pardubice je protkána poměrně hustou sítí cyklotras. Bohužel se však často jedná pouze o cedule napasované na síť silničních komunikací. Vybudování rozsáhlejší sítě cyklostezek vedoucích mimo pozemní komunikace by zajistilo větší turistické možnosti především pro rodiče s dětmi. Takto jsou rodiny prakticky omezeny pouze na oblast Pardubic, či trasy Pardubice – Lázně Bohdaneč – Živanice, eventuálně Pardubice – Staré Jesenčany, či Pardubice – Sezemice. Ostatní cyklotrasy znamenají pohyb po pozemních komunikacích, což není pro rodiny s dětmi vhodné. Dalším problémem je, že ač ORP Pardubice oplývá množstvím cyklotras a cyklostezek, většina jeho obyvatel

se vydá stejně většinou na Kunětickou horu, jelikož jiný cíl ani neznají. Toto je opět záležitost nedostatečné propagace, kdy lidé pomalu nevědí, jaké možnosti turistického vyžití nabízí sousední obec. Dalším významným odvětvím, jak již bylo zmíněno, je oblast hipoturistiky. Na území ORP Pardubice se nachází 18 rančů. Skrz celé území však prochází jedna jediná hipostezka a okolo samotných rančů fungují pouze krátké vyjížďkové trasy. Hipoturistika by mohla být do budoucna obrovským turistickým lákadlem této oblasti, bude-li však mít dostatečnou propagaci a bude zde fungovat síť hipostezek.

Další oblastí, ve které region pokulhává, jsou turistické trasy KČT, nelze též hovořit o příliš bohaté síti. Veškeré z těchto stezek směřují opět většinou výhradně ke Kunětické hoře, dominantě oblasti, či okresnímu městu, Pardubicím. Toto je dáno poměrně plochým reliéfem krajiny s malým převýšením, který nevybízí k náročným sportovním výkonům lidí v produktivním věku. Je nutné si však uvědomit, že tento reliéf by mohl naprosto vyhovovat jiné generační skupině obyvatelstva, a to seniorům. Nabízí se zde možnost zaměřit se v souvislosti s tímto tématem na ně a vytvořit podobnou síť stezek, jakou nabízejí např. nedaleké Hradecké lesy.

Možnou nadějí v této oblasti jsou naučné stezky, jak již bylo zmíněno. Škoda je pouze v tom, že se naučné stezky opět budují pouze ve městech a nikoli i na venkově. Přitom region přitom nabízí možnosti vybudování nových naučných stezek, které by spojovaly např. technické památky: akvadukty, mosty a další.

Bylo by též žádoucí využít potenciálu v předpokladech již zmíněných písniček. Písničky jsou pro obyvatelé ORP Pardubice dostupné prakticky pouze autem. Cyklotrasy, které k nim vedou, kopírují pozemní komunikace, tedy jsou pro rodiny s dětmi nebo seniory nevyužitelné. Zároveň množství aut, která potom parkují na těchto komunikacích, často komplikují průchodnost zmíněných komunikací. Zároveň je také nutno podotknout, že písničky nenabízejí prakticky žádné zázemí. Toaletami počínaje - občerstvením, či ubytováním na úrovni konče. Existuje sice pár světlých výjimek, ale tyto kempy nejsou většinou vhodné k jednodenní relaxaci. Okolí písniček tedy funguje spíše na bázi jistých pochybných kolonií.

ORP Pardubice nabízí též potenciál ke kaitingu. Jedná se o adrenalinový sport, při kterém má sportovec na nohou většinou připevněn speciální skateboard, waterboard nebo prostě nic a létá na velkém draku taženém větrem. Území Pardubicka je pro tento sport velmi vhodné, jelikož se zde nacházejí rovinné luční plochy, či rozsáhlé vodní plochy, které nejsou příliš obklopené lesy.

Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti

Problémem České republiky je fakt, že do nedávné doby, na rozdíl od Evropy, neexistovalo v jejím edukačním systému širší vzdělávání v oblasti turistického ruchu a ještě dodnes, jsou mnozí Češi k této problematice značně skeptičtí. Tento fakt se bohužel neodmyslitelně odrazil na kvalitě poskytovaných služeb a nemožnosti jejich stoprocentní standardizace. Dalším důsledkem je také nedostatečně kompatibilní infrastruktura cestovního ruchu v rámci republiky. Nejvýraznějším trendem je tedy v posledních letech snaha o to, zajistit stálou odpovídající kvalitu poskytovaných služeb jak pro zahraniční, tak tuzemské zákazníky.

V oblasti sportu je stálým evergreenem v ORP Pardubice cykloturistika, s níž souvisí rozšiřování sítě cyklostezek. Díky zvětšení akčního rádiu vyrážejí turisté často i ke vzdálenějším cílům a dále do přírody. Díky těmto stezkám přetrvává na území i trend in-line bruslení. Co se týká pěší turistiky, ta

má na území spíše sekundární význam. Nicméně trend, který přetrvává již dlouhá léta v této oblasti, jsou pěší výlety ke Kunětické hoře.

Obecným trendem jak v ČR, tak ve světě je návštěva měst a jejich památek. V případě ORP Pardubice jsou tímto městem jednoznačně Pardubice, známé svou architekturou (Zámek, Pernštýnské náměstí) a množstvím významným sakrálních památek (kostel sv. Bartoloměje). Druhým nejnavštěvovanějším městem ORP jsou Lázně Bohdaneč díky svému léčebnému zaměření.

Dalším typickým trendem je návštěva kulturních, sportovních, či společenských akcí. Zde v rámci ORP hrají opět první housle Pardubice, neboť ze sportovních akcí jsou zde pořádány dva podniky celosvětového formátu, a to Velká pardubická a Zlatá přilba a často navštěvovanými akcemi jsou i zápasy místního hokejového týmu. Mezi kulturními akcemi vyniká Grand festival smíchu a ze společenských akcí lze zmínit Pernštýnskou noc.

Nejvýznamější trendy ovlivňující turistickou oblast (zdravý životní styl, agroturistika, poznávání, sport, relaxace)

V současné době se očividně proměňuje smýšlení obyvatel České republiky, kdy stoupá zájem o zdravý životní styl, sport, relaxaci a pobyty v přírodě. Tento znatelný odklon od výhradně městské turistiky směrem k venkovu je poměrně pomalý, ale zcela zřetelný. Již nejsou propagována pouze města a jejich památky a festivaly, ale stoupá zájem i o venkovskou kulturu, folklór a současný život. V rámci ORP Pardubice se nachází hned několik objektů, které se zaměřují na agroturistiku. Fenomémem poslední doby je tzv. „prodej ze dvora“, kdy lidé navštěvují farmáře za účelem nákupu jejich výrobků a při té příležitosti mohou vidět celý proces „výroby“ kupovaného produktu. Velkou podporu tohoto fenoménu zajišťuje na území certifikovaná značka Kraj Pernštejnů, která propaguje místní domácí produkty. Tato značka je zajišťována Asociací regionálních značek a udělení značky Kraj Pernštejnů řadí producenta do celorepublikové sítě regionálních značek a producentů a zajišťuje mu nejen místní, ale dokonce celorepublikovou propagaci.

Asi nejvýraznější specialitou v oblasti agroturistiky je ranč Apolenka, který se zaměřuje na hipoterapii. Návštěvníci zde mají možnost pracovat se zvířaty, což má na ně kladné zdravotní účinky. Klienty Apolenky jsou především děti a lidé s mentálním postižením. Zároveň jsou na této farmě vyráběny domácí mléčné výrobky, které si zde mohou návštěvníci zakoupit, což je právě příklad prodeje výrobků tzv. „ze dvora“.

Dalším fenoménem poslední doby, který souvisí s pobyty v přírodě, je tzv. incentivní cestovní ruch, spíše známý např. jako teambuilding, či Outdoor. Tohoto druhu zábavy využívají hlavně firmy, aby uvedly své zaměstnance do potenciálně obtížných situací a naučily je vzájemné pomoci, či zjistily ryze jejich charakteru. S tímto trendem souvisí i nemalé finanční úspory, oproti tomu, když byly dříve podobné akce pořádány v luxusních hotelích.

Obdobným trendem jsou adrenalinové aktivity, kdy se jedná o sporty na hranici bezpečí. ORP Pardubice může bohužel v současnosti podobné aktivity nabídnout jen pomálu. Výjimkou snad může být jen sjezd řeky Chrudimky během jarního tání, či návštěva lanového centra na pardubickém koupališti. Nicméně potenciál pro jeden druh adrenalinové aktivity v ORP Pardubice je a tím je létání na velkém draku, čili kaiting (viz Potenciál cestovního ruchu v turistické oblasti).

Důležitým odvětvím, které nachází v posledních letech uplatnění je zaměření cestovního ruchu na seniory. Senioři se vzhledem ke stárnutí populace stávají důležitou skupinou, na níž by se měl turistický ruch zaměřit. V ORP Pardubice funguje několik turistických kanceláří, které se zaměřují na seni-

ory. Dále zde existuje několik klubů, které vyvíjejí činnost ve prospěch seniorů. Centrální zaměření na turistický ruch seniorů zde však neexistuje. Obdobný problém by se dal konstatovat i v otázce handicapovaných spoluobčanů.

Dalším trendem současnosti jsou tzv. Wellness and Spa pobyty. V samotných Pardubicích existuje několik hotelů, které provozují menší lázně, či pivní lázně a poté se v Pardubicích nachází Aquapark, v němž jsou též Wellness and Spa aktivity nabízeny. Největším lákadlem v této oblasti jsou však nedaleké Lázně Bohdaneč, které jsou lázeňským městem se vším všudy. Wellness and Spa pobyty též lze absolvovat ve Dřítči v Golf Resortu Kunětická hora.

Velkou oblibu v poslední době získávají také tematicky zaměřené turistické trasy, těch vzniklo v poslední době na území ORP Pardubice několik a jsou poměrně kvalitní. Jejich problém však spočívá v tom, že jsou situovány převážně do měst. Výrazný potenciál by mělo zavedení gastronomických stezek. V rámci Pardubic již sice jedna stezka existuje, ale jde pouze o návrh nevelké kvality, který objevíte po dlouhém hledání na internetu a který je vyznačený pouze na papíře.

Nicméně v samotných Pardubicích je podporován ještě jeden fenomén poslední doby a tím je shopping. Ve městě samotném vzniklo v posledních letech velké množství obchodních domů a nákupních center, a Pardubice se tak staly nákupní „Mekkou“ širokého okolí.

Finanční analýza

Cílem finanční analýzy je zjištění, jak vysoké finanční prostředky investují obce na území ORP Přelouč do tří předem stanovených oblastí: Vnitřního obchodu, Cestovního ruchu a Ostatní zájmové činnosti a rekreace. Analýza byla směřována k výdajům obcí ve zmíněných oddílech za rok 2013.

Tab. č. 114 – Výdaje obcí

	2141 (Vnitřní obchod)	2143 (Cestovní ruch)	3429 (Ostatní zájmová činnost a rekreace)
Barchov	0	0	0
Bezděkov	0	0	0
Borek	0	0	0
Bukovina nad Labem	0	0	27112
Bukovka	0	0	0
Časy	0	0	0
Čeperka	0	0	0
Čepí	0	0	0
Černá u Bohdanče	17000	0	0
Dašice	0	0	0
Dolany	0	0	10000
Dříteč	0	0	65000
Dubany	0	0	3000
Hrobice	0	0	0
Choteč	0	0	0
Chýšť	0	0	0

Jezbořice	0	0	0
Kasalice	0	0	0
Kostěnice	10699	0	5728
Křičeň	0	0	0
Kunětice	0	0	0
Lány u Dašic	62590	0	0
Lázně Bohdaneč	0	0	98000
Libišany	0	0	0
Malé Výkleky	0	0	70000
Mikulovice	0	0	31494
Moravany	0	0	210000
Němčice	0	0	13000
Neratov	0	0	0
Opatovice nad Labem	0	0	0
Ostřešany	0	0	0
Pardubice	595 978,30	10 517 057,94	47 521 496,74
Plch	0	0	0
Podůlšany	0	0	0
Pravy	0	0	0
Ráby	0	0	0
Rohovládova Bělá	0	0	0
Rohoznice	172 726	0	0
Rokytno	0	0	15000
Rybitví	0	0	15000
Sezemice	0	0	0
Slepotice	0	0	357671
Spojil	0	0	125000
Srch	0	0	0
Srnojedy	0	0	0
Staré Hradiště	0	0	147505
Staré Jesenčany	0	0	0
Staré Ždánice	0	0	8633
Starý Mateřov	0	0	0
Stéblová	53836	0	0
Třebosice	0	0	0
Úhřetická Lhota	0	0	0
Újezd u Sezemíc	0	0	0
Vlčí Habřina	0	0	18160
Voleč	0	0	0
Živanice	0	0	10000

zdroj: vlastní průzkum

Ze zjištěných údajů jasně vyplývá, že investice obcí do zmíněných oblastí nejsou nikterak závratné, výjimku tvoří město Pardubice, které je centrem regionu. V oblasti vnitřního obchodu měly v loňském roce výdaje Černá u Bohdaneč, Kostěnice, Lány u Dašic, Pardubice, Rohoznice a Stéblová.

V oblasti cestovního ruchu vykázaly výdaj pouze Pardubice. Vykázaná částka je poměrně vysoká, přes 10 mil., avšak Pardubice byly skutečně bohužel jedinou obcí na území ORP, která měla výdaj v této oblasti.

Největší investice směřovaly v loňském roce do ostatní zájmové činnosti a rekreace. Zde vykázalo výdaj 19 obcí. Největší částku vykazují pochopitelně opět Pardubice, nicméně značné finanční zapojení je i u menších obcí např. Malých Výkleků, Moravan, Slepotic, Spojilu a u Starého Hradiště.

Následující tabulka ukazuje, kolik obce v přepočtu ve zmíněných třech oblastech investují na jednoho svého občana. Celková částka v Kč/počet obyvatel obce = investice na hlavu za rok 2013.

Tab. č. 115 – Výdaje obcí přepočtené na obyvatele

	2141 (Vnitřní obchod)	2143 (Cestovní ruch)	3429 (Ostatní zájmová činnost a rekreace)
Barchov	0	0	0
Bezděkov	0	0	0
Borek	0	0	0
Bukovina nad Labem	0	0	119,96
Bukovka	0	0	0
Časy	0	0	0
Čeperka	0	0	0
Čepí	0	0	0
Černá u Bohdanče	44,5	0	0
Dašice	0	0	0
Dolany	0	0	25,25
Dříteč	0	0	157,76
Dubany	0	0	11,95
Hrobice	0	0	0
Choteč	0	0	0
Chýšť	0	0	0
Jezbořice	0	0	0
Kasalice	0	0	0
Kostěnice	20,3	0	10,87
Křičeň	0	0	0
Kunětice	0	0	0
Lány u Dašic	437,69	0	0
Lázně Bohdaneč	0	0	29,21
Libišany	0	0	0
Malé Výkleky	0	0	564,52
Mikulovice	0	0	27,82
Moravany	0	0	115,45
Němčice	0	0	24,03
Neratov	0	0	0
Opatovice nad Labem	0	0	0
Ostřešany	0	0	0

Pardubice	6,66	117,55	531,16
Plch	0	0	0
Podůlšany	0	0	0
Pravy	0	0	0
Ráby	0	0	0
Rohovládova Bělá	0	0	0
Rohoznice	691	0	0
Rokytno	0	0	17,54
Rybitví	0	0	10,69
Sezemice	0	0	0
Slepotice	0	0	784,37
Spojil	0	0	270,56
Srch	0	0	0
Srnojedy	0	0	0
Staré Hradiště	0	0	89,78
Staré Jesenčany	0	0	0
Staré Ždánice	0	0	11,21
Starý Mateřov	0	0	0
Stéblová	228,12	0	0
Třebosice	0	0	0
Úhřetická Lhota	0	0	0
Újezd u Sezemíc	0	0	0
VIčí Habřina	0	0	58,02
Voleč	0	0	0
Živanice	0	0	10,64

zdroj: vlastní průzkum

V oblasti Vnitřního obchodu dosáhly nejvyšších investic menší obce jako Lány u Dašic či Rohoznice. Ačkoli Pardubice vykázaly velkou částku, kvůli téměř 90 000 obyvatelům tohoto města se tato částka značně rozmělnila. Celkově byla za všechny obce do všech obyvatel ORP investována průměrná částka na jednu osobu 25,50 Kč.

V oblasti Cestovního ruchu vykázaly výdaj pouze Pardubice. Ty investovaly do každého ze svých občanů částku 117,55 Kč. Vztáhneme-li tuto částku na celou působnost ORP, dojdeme k výsledku, že na každého občana ORP Pardubice připadá částka 2,10 Kč.

Největší výdaje, jak již bylo řečeno, byly v oblasti Ostatní zájmové činnosti a rekreace. Velké výdaje v přepočtu na jednoho obyvatele vykázaly Pardubice, které investovali na každého svého občana 531,16 Kč. Pozoruhodně vysokých čísel však dosáhly i menší obce jako Slepotice (784,37 Kč) a Malé Výkleky (564,52 Kč). Celkově byl na každého obyvatele ORP Pardubice učiněn průměrný výdaj 51,26 Kč.

6.1.2. Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti

Kulturně historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci)

Hrady, zámky, tvrze

Na území ORP Pardubice se nachází 5 tvrzí (Kasalice, Libišany, Krchleby, Staré Čívce, Rohoznice), kde se však do dnešních dnů dochovaly pouze zbytky valů a náhodný návštěvník si bez předchozího upozornění asi těžko uvědomí, že prochází bývalým areálem tvrze.

Dále se v oblasti nachází významné archeologické naleziště, a to v okolí Mikulovic. Dnes se toto naleziště dostalo opět výrazně do povědomí lidí, neboť zde byly objeveny nové archeologické památky, které byly odkryty v souvislosti s výstavbou obchvatu města Chrudimi. Další archeologické lokality se poté nacházejí v okolí Moravan, avšak ty nejsou natolik významné jako naleziště Mikulovické.

V oblasti jsou dále dva lovecké zámky. Jeden se nachází v Rábech, nicméně není přístupný a druhý v blízkosti obce Rohoznice. Zámeček v Rohoznici je volně přístupný po lesních cestách a pěšinkách. Žádná velká cesta přímo k němu nevede. Nicméně tento zámeček je dosti zchátralý a návštěvník musí být při jeho prozkoumávání dosti ostražitý, aby nedošel úrazu.

Nejnámějšími a nejnavštěvovanějšími objekty v ORP jsou jednoznačně hrad Kunětická hora, pardubický Zámek a Zelená brána. Kompletní seznam viz tab. č. 124.

Hrad Kunětická hora

Nejvýznamnější dominantou oblasti je hrad Kunětická hora, který je také nejčastějším cílem výletů. Důvodem toho je i to, že v blízkosti této památky se nachází vyhlášená restaurace zařízená i na velký počet zákazníků a v podhradí jsou návštěvníkům k dispozici sportoviště a koňské ranče.

Mohutný pozdně gotický hrad na Kunětické hoře tvoří impozantní dominantu a symbol zdejšího kraje. Až do husitských válek byla Kunětická hora v majetku blízkého Opatovického kláštera. Hrad dal postavit v letech 1421 – 1423 hejtman Diviš Bořek z Miletínka a přenesl na něj správní středisko z Opatovic nad Labem. Na konci 15. a v první polovině 16. století jej Pernštejnové proměnili v důmyslně opevněný mohutný hrad. V r. 1645 hrad dobyla a vypálila švédská vojska. Hrad už nikdy nebyl obnoven. Objekt pak silně narušila těžba lomového kamene v 19. století. Do dnešní doby se zachovala část unikátního opevňovacího systému s pásy hradeb, zesílenými baštami a dělostřeleckými rondely.

Jádro hradu tvoří rekonstruovaný palác s uzavřeným vnitřním nádvořím, vysokou kruhovou věží a samostatně stojící kaple sv. Kateřiny. Hradní věž je nejvyšším místem v okolí a nabízí jedinečné průhledy od hladin polabských rybníků až do Krkonoš. Prostory hradního paláce slouží výstavním účelům, rozlehlé vnitřní nádvoří vytváří v turistické sezóně romantickou kulisu skupinám historického šermu či ukázkám výcviku dravých ptáků. Kunětická hora je také významnou lokalitou zoologickou a botanickou, bohatým a chráněným nalezištěm četných druhů živočichů a rostlin.

Otevírací doba hradu je následující - duben, říjen So, Ne 10-16; květen-srpen mimo Po 9,30-17,30; září So, Ne 10-17 (také ve státní svátky).

Pardubický zámek

Pardubický zámek je známou renesanční perlou stojící v centru Pardubic. Na místě zámku stál původně ve 13. století vodní hrad, který byl za dob husitských válek přestavěn a značně rozšířen o opevněné předhradí. Roku 1491 získal pardubické panství Vilém II. z Pernštejna, který začal s další rozsáhlou přestavbou, kdy sídlo dostalo renesanční kabát a bylo opět značně rozšířeno předhradí o mohutné

opevnění. Dále s touto přestavbou zámku je spojena i výstavba Přihrádku, který byl spojovací cestou mezi zámekem a městem. Během 16. století dostal poté zámek definitivní renesanční podobu, která mu vydržela prakticky až dodnes. V současné době je zámek vlastnictvím Pardubického kraje a sídlí v něm Východočeské muzeum Pardubice, Východočeská galerie a Národní památkový ústav.

Pardubický zámek vítá své návštěvníky po celý rok, otevírací doba je celoročně Út-Ne 10-18.

Zámek nabízí 12 stálých expozic, z nichž nejvýznamnější je expozice zbraní a numizmatická. Několikrát do roka se v zámku také pořádají dočasné výstavy a mnohé kulturní akce.

Zelená brána

Původ Zelené brány spadá do 14. století, kdy Arnošt z Pardubic založil a nechal opevnit nové město. Šlo tedy o městskou bránu. Později byla v 16. století brána přestavěna a renesančně vyzdobena, neboť byla poničena požárem. V následujících stoletích byla brána ještě mnohokrát přestavována z důvodů poškození požáry, válkami či kvůli zásahu blesku. V současnosti je Zelená brána přístupná veřejnosti a je z ní krásný výhled na Pardubice a okolí. V prostorách předbrání je instalována výstavka připomínající historii Zelené brány a některých dalších objektů Městské památkové rezervace. Kromě archiválií včetně map, plánů města a historických fotografií si zde lze prohlédnout i sádrové modely Zelené brány a kostela sv. Bartoloměje.

Otevírací doba brány je duben, říjen So, Ne 10:00-17:00 (samostatně nebo s průvodcem na objednávku), květen-září Út-Ne 10:00-17:00 (samostatně nebo s průvodcem na objednávku), listopad, prosinec So, Ne 10:00-16:00 (samostatně nebo s průvodcem na objednávku).

Muzea a galerie

Drtivá většina muzeí a galerií se nachází v Pardubicích. Toto je dáno velikostí i lidnatostí města a dá se říci, že Pardubice jsou skutečně i jakousi kulturní metropolí okresu. Mezi nejvýznamnější galerie Pardubic patří Galerie města Pardubic na Přihrádku, Východočeská galerie – Dům u Jonáše, Východočeská galerie v Pardubicích – Zámek a Výstavní prostor Mázhaus, které se specializují na výtvarné umění. Nejznámějším pardubickým muzeem je Východočeské muzeum v Pardubicích, které nabízí celoročně 12 stálých expozic a během roku se zde pořádají i občasně výstavy. Zajímavostí Pardubic je poté muzeum Pardubického spolku historie železniční dopravy, které sídlí v prostorách nádraží Rosice nad Labem a které pořádá několikrát do roka akce pro širokou veřejnost.

Zajímavé výstavní prostory však nenalezneme pouze v Pardubicích. V Rábech, v Perníkové chaloupce, vzniklo ve zprovozněném multifunkčním objektu původního lesního zámečku Muzeum perníku. Jedná se o stále se rozvíjející stálou expozici na téma perník. Je zde také IC Děda Vševeda. V budoucnu bude Muzeum zajišťovat delší tématické pobyty vč. ubytování, občerstvení, internetové kavárny, jednacích sálů, atd. V areálu je zprovozněna půjčovna jízdních kol. Nalézá se zde také sídlo Perníkového hejtmanství, které má totožné hranice s Pardubickým krajem.

Další zajímavou expozici nabízí obec Rokytno. Zde bylo v roce 2014 otevřeno muzeum hraček pod názvem Klukovský sen. Expozice v současnosti čítá na 5000 vystavovaných exponátů a v blízké době hodlá aspirovat na největší sbírku modelů autíček v celé Evropě. Kontakty a další informace viz tab. č. 125.

Městské památkové zóny

Na území ORP Pardubice návštěvník nalezne pět obcí, které se mohou pochlubit svými historickými jádry. Nejrozsáhlejším z nich jsou pochopitelně Pardubice se svým renesančním centrem. Nicméně pozadu za nimi nezaostávají ani Lázně Bohdaneč známé svojí lázeňskou kolonádou. Viz tab. č. 126.

Dašice

Kolem náměstí nalezne turista měšťanské domy převážně z přelomu 18. a 19. století. Původně měly všechny domy na náměstí podloubí. Do dnešních dnů se dům s podloubím zachoval pouze jediný. Před tímto domem stojí také tři barokní sochy světců. Jedná se o sv. Václava, sv. Barboru a sv. Norberta. Na náměstí stojí socha sv. Jana Nepomuckého s andělkem z roku 1739 a také pískovcový kříž z roku 1782. Kromě nich zdobí náměstí i secesní litinová kašna se sochou Grácie, která nese nádobu s vodou. Byla vyrobena firmou R. A. Smékal z Prahy. Budova nové radnice je poměrně mladá – pochází z roku 1925. Kostel Narození Panny Marie stál v Dašicích již před rokem 1349. Dnešní podoba kostela je z roku 1548. Zajímavou stavební památkou je i novorenesanční budova mlýna, který má mansardovou střechu a zbytky sgrafitové výzdoby na fasádách. Před mlýnem stojí další socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1746. V mlýně pracují již 70 let téměř bez přerušení dvě ležaté Kaplanovy turbíny.

Dolany

Dolany nejsou oficiální městskou památkovou zónou, nicméně domy stojící podél hlavní silnice rozhodně stojí za povšimnutí, neboť jsou neobvykle bohatě zdobené a mnohé z nich jsou stylizované do selského baroka.

Lázně Bohdaneč

V Lázních Bohdaneč se také nenalézá oficiální městská památková zóna, nicméně město je známo svou lázeňskou kolonádou a domy, které obepínají jednak kolonádu a jednak místní náměstí.

Pardubice

V historickém centru Pardubic se nachází velmi známá památková zóna. Jedná se o prostor Pernštýnské náměstí a jeho blízké okolí. Pernštýnské náměstí tvoří centrum pardubické Městské památkové rezervace od roku 1964. Náměstí dominuje zdobená novorenesanční budova radnice a dům U Jonáše, ostatní domy okrášluje také renesanční ostění. V centru náměstí stojí morový sloup korintského typu, na jehož vrcholu stojí P. Marie. U paty sloupu se nachází rokoková balustráda se čtyřmi světci od Jakuba Teplého. Z náměstí pak mohou turisté pokračovat ve své historické procházce ulicí Pernštýnskou a dále pak Zámeckou až na pardubický Zámek.

Sezemice

V Sezemících se nachází několik domů (domy č. p. 82, 92, 63, 98), které jsou oficiálním příkladem selského baroka. Domy se nacházejí v centru města a jeho blízkém okolí.

Technické, historické a architektonické stavební památky

Území ORP Pardubice oplývá značným množstvím technických, historických a architektonických stavebních památek. Tyto památky mají pro ORP Pardubice velký potenciál, neboť se mohou stát cílem či příjemným zpestřením v rámci jednodenních aktivit. Zhlédnutí či návštěva těchto památek většinou nezabere mnoho času a jejich obdivování není spojeno s povinností platit vstup. Je nutné však dostat přítomnost těchto turistických cílů dostat do povědomí lidí, tedy významně je propagovat, neboť většina z nich nebyla propagována ještě nikdy a obyvatelé ORP Pardubice nemají o jejich existenci ani tušení. V následujících řádcích jsou zmíněny turisticky nejatraktivnější památky tohoto typu. Kompletní přehled viz tab. č. 127.

Kunětice

Technickou památkou je vojenský most přes řeku Labe. Byl postaven v r. 1947 z prostředků UNRRA, čímž zanikl dosavadní převoz.

Lázně Bohdaneč

Lázně Bohdaneč jsou úzce spojeny se jménem architekta Josefa Gočára, vrcholného představitele kubismu a funkcionalismu. Výtvary tohoto génia a mnoho dalších zajímavostí města propojuje tzv. Gočárův okruh, který vede např. okolo Gočárova pavilonu či Gočárova vodojemu.

Němčice

Státem chráněnou památkou je betonový obloukový most v Němčicích z roku 1934. Tento most je unikátní tím, že byl původně staven doslova na poli a až po dobudování bylo pod něj uměle svedeno koryto Labe.

Opatovický kanál

Kanál začíná u Opatovic a končí u Semína, kde vrací labskou vodu zpět do Labe. Tento kanál, jehož část vznikla zřejmě již ve 12. století díky mnichům Opatovického kláštera, byl vybudován Pernštejnů v letech 1498 až 1514. Kromě napájení rybníků tehdy poháněl několik mlýnů, hamrů a valch v rámci pardubicko-bohdanečské rybníční soustavy. Kanál je dlouhý 32,7 km a jeho šířka je od 1,5 do 15 m. Jedná se o významné technické dílo rané renesance. Zachovalé mosty přes Opatovický kanál ze 16. století lze spatřit v Opatovicích nad Labem a Starých Ždánicích.

Ostřešany

V této obci v současnosti působí známá malířka Eva Filemonová, která si svůj dům vyzdobila vlastními grafity.

Pardubice

V Pardubicích se nachází mnoho známých technických a architektonických památek. Již bylo zmíněno historické centrum města a zámek. Dalšími významnými památkami jsou Automatické mlýny vystavěné ve stylu windsorské gotiky, dnes opuštěné a značně zchátralé.

Další zvláštností Pardubic je místní krematorium, což je příklad rondokubismu. Krematorium je také známé díky filmu Juraje Herze Spalovač mrtvol.

Další architektonické skvosty jsou spojeny s osobou architekta Karla Řepy, představitele funkcionalismu. Těmito budovami jsou Dům Karla Otty, pardubické Hlavní nádraží a Střední průmyslová škola potravinářská Pardubice.

Další pozoruhodností Pardubic je pro veřejnost přístupná Hvězdárna barona Arthura Krause v Gorkého ulici (vstup viz tab. č. 127). Mezi další volně přístupné architektonické perly města řadíme Machoňovu pasáž v centru města, rekonstrukce dokončena v roce 2013, Polyfunkční dům Magnum a Východočeské divadlo.

Rybitví

Obec Rybitví je neoddělitelně spojena s bratry Veverkovými a jejich vynálezem, ruchadlem. V průmyslové části obce, u silnice na Černou u Bohdanče se nachází rodný dům bratraců Veverkových. Nedaleko něj je památník, kde byla vyorána první brázda a nalezneme zde i maketu vynálezu.

Sezemice – Koloděje

Nedaleko obce Malé Koloděje se nacházejí dva aquadukty, které převádějí vodu přes jiné vodní toky. Tyto aquadukty nejsou příliš známé hlavně z toho důvodu, že jsou obtížně přístupné. Nevede k nim žádná cesta, přístup je možný pouze po poli. Nicméně tyto aquadukty jsou poměrně velkou kuriozitou kraje, jsou dodnes funkční a skýtají velký potenciál.

Srch

Renesanční památkou na území regionu je tzv. Vodárna, pocházející z r. 1515, kterou zde nechali postavit páni z Pernštejna. Vodárnu najdeme u stavení č. p. 11 v Srchu. Tento klenutý sklep byl vybudován nad pramenem, který ani v tuhých zimách nezamrzal. Ze studny byla voda odváděna dřevěným potrubím (i pod řekou Labe) do kašny na pardubickém náměstí a do Zámku.

Pomníky padlým

Pomníky padlým se nacházejí prakticky ve všech obcích na území ORP Pardubice. Většinou se jedná o vzpomínku na padlé spoluobčany v 1. světové válce. Tyto památníky uvádím do výčtu ze dvou důvodů. Jednak proto, že památka lidí, kteří se zasloužili o vznik Československého státu, by neměla být zapomenuta a jednak proto, že malé obce často nemají jinou památku, kterou by se mohly pochlubit. Často je také pozoruhodné, jak honosné pomníky se nacházejí i v těch nejmenších obcích. Je také pravidlem, že tato mementa mori nalezneme často na obecní návsi či u škol. Viz tab. č. 128.

Slavní rodáci

Analýzou bylo zjištěno, že z oblasti ORP Pardubice pochází 18 osobností, které bychom mohli zařadit mezi tzv. V. I. P. dle dnešních měřítek. Mezi ty, dodnes nejznámější, patří – Jakub Teplý, Eva Filemonová, Dominik Hašek, Tereza Maxová a bratřenci Veverkové. Ostatní viz tab. č. 129.

Jakub Teplý

Rodák z Platěnic byl známým sochařem a řezbářem 18. století. K jeho dílům patří např. rokoková balustráda u morového sloupu na Pernštýnském náměstí v Pardubicích, sochy na mostě u Příhrádku, či reliéfní výzdoba na Domu U Jonáše také v Pardubicích. V Platěnicích připomíná místo, kde stál Teplého rodný dům, pamětní deska.

Eva Filemonová

Současná malířka a sochařka pocházející z Ostřešan. Zde stojí i její rodný dům, který si umělkyně sama vyzdobila reliéfy k obrazu svému. Její tvorba se nejčastěji řadí k surrealismu.

Dominik Hašek

Známý hokejový brankář pocházející z Pardubic. Olympijský vítěz ze ZOH Nagano 1998.

Tereza Maxová

Rodačka z Pardubic. Současná topmodelka světového formátu.

Bratřenci Veverkové

Rodáci z Rybitví, vynálezci ruchadla. V jejich rodné obci se nalézají desky připomínající oba zmíněné, rodný dům, maketa ruchadla a je zde označeno místo, kde své ruchadlo poprvé vyzkoušeli.

Sakrální památky

Kostely a kaple patří k často vyhledávaným památkám, neboť často bývají nejstaršími stavbami v obci. Největší počet kostelů nalezneme v Pardubicích. Nejvýznamnějším z nich je kostel sv. Bartoloměje, který je spojován dokonce s Arnoštem z Pardubic. Nicméně neméně významné kostely nalezneme zájemce i v Mikulovicích, Lázních Bohdaneč, Dřítčici, Dolanech, nebo Starých Žďanicích. Kompletní seznam viz tab. č. 130.

Dašice

Kostel Narození Panny Marie, barokní stavba ze 17. století. Jedná se o trojlodní baziliku s dvěma hranolovými monumentálními věžemi.

Dolany

Novorománský kostel sv. Vojtěcha pochází z roku 1913. Jedná se o trojlodní baziliku s jednou hranolovou věží a půlkruhovou apsidou. Na věži se nacházejí kruhové hodiny od hodináře Karla Adamce. V interiéru se nacházejí sochy od Miloslava Baše.

Dříteč

Dřítečský kostel sv. Petra a Pavla pochází z roku 1336. Je kamenný a má jednu loď. Presbytář má půdorys nepravidelného pětiúhelníka a je zaklenutý klenbou s kamennými žebry. V místě, kde se sbíhají, je na kamenném svorníku vytesána tvář sv. Petra. Sakristie kostela je také gotická. Kostel byl upravován již v r. 1699. Při opravě v roce 1864 byly uvnitř kostela nalezeny nástěnné malby zobrazující přijímání pod obojí. Dokazovaly, že kostel byl svého času utrakvistický a ne katolický. Bohužel oprava byla vedena v takovém duchu, že tyto staré malby byly zničeny. Dnes jsou uvnitř malby z roku 1952 od malíře Vokolka.

Jezbořice

Doba založení kostela sv. Václava není přesně známa, ale někdy se datuje dokonce do 11. století. Kostel byl vystavěn v gotickém slohu, avšak kvůli požáru v 18. století došlo k částečnému zhroucení stropu a kostel byl přestaven do dnešní podoby. V interiéru kostela se nachází zachovalý barokní oltář a gotické sanktuárium. Vedle kostela se také nachází masivní dřevěná zvonice, která není přímo připojena k budově kostela.

Kunětice

Dominantou Kunětic je kostel sv. Bartoloměje. Vznikl jako románský kostelík v 11. stol. a byl přestavěn ve vrcholně gotickém slohu. Na Pardubicku zastupuje nejstarší dochovanou architekturu z konce 11. století. Uvnitř kostela je sálový prostor se sloupem uprostřed, do něž je sklenuta gotická síťová klenba. Po stranách oblouků kostelní lodi je část dochovaných fresek z dob Karla IV. Po požáru r. 1794 byl kostel novogoticky restaurován r. 1897 Fr. Schmoranzem, který též přistavěl věž. Uvnitř kostela jsou též renesanční náhrobky.

Moravany

Zprávu o kostele sv. Petra a Pavla máme již z roku 1350. Původní kostelík byl ovšem pouze dřevěný a bez věže. Zvony byly zavěšeny ve zvonici taktéž dřevěné, která stála opodál. Roku 1782 byl vystavěn kostel nový zděný – barokní a v této podobě ho vidíme i dnes.

Opatovice nad Labem

Dominantou Opatovic je kostel sv. Vavřince se základy patrně z 2. pol. 13. století, přestavený r. 1421. Kostel je jednodlní s pravoúhlým presbytářem a věží zakončenou gotickým kamenným jehlanem s cimbuřím.

Pardubice

Kostel sv. Bartoloměje se skládá ze tří hlavních částí. Je jím presbytář, síňové trojlodí a předsíň. Presbytář je uzavřen pěti stranami osmiúhelníka se sakristií na severní straně. Novodobá předsíň se nachází před západním průčelím s přilehlou půlkruhovou kaplí na severu. Významnou částí kostela je kamenicky zdobený renesanční portál na severní straně z roku 1519. K portálu vede most přes umělou vodní plochu. Druhý portál se nachází na straně jižní. Výrazným prvkem je horizontální členění štítů římsami. Strmá sedlová střecha je na svých okrajích členěna stínky. Uprostřed střechy se nachází vysoký sanktusník. Celá stavba je zajištěna opěrnými pilíři.

První zmínky o kostele se objevují roku 1295. V roce 1421 byl kostel vypálen husity. Po požáru roku 1507 zahajuje Vilém z Pernštejna stavbu nového chrámu, který slouží i jako hrobka tohoto rodu. Kostel byl budován v pozdně gotickém slohu. Další rozsáhlá oprava kostela probíhala v letech 1814 – 1816. Byl vyměněn sanktusník a změnami prošel i interiér. Byl vybudován nový barokní oltář a schodiště na tribunu. Na konci 19. století kostel značně nevyhovoval potřebám města Pardubic, a proto byla nutná rekonstrukce. Až roku 1912 došlo k rozšíření chrámu na západní straně o předsíň. Byla přestavěna sakristie, stavba zbavena omítek a kamenné zdivo vyspárováno a došlo i k nutné výměně dřevěných krovů, vše převážně pod vedením architekta Bóži Dvořáka.

Sezemice

Zachovanou sakrální památkou je kostel Nejsvětější Trojice. Jeho raně gotický původ dokládají některé části zdi z gotických polévaných cihel, což je v českém prostředí neobvyklá stavební zajímavost. Boční kaple sv. Anny s obkročnou klenbou vznikla patrně pod vlivem parléřské stavební huti. Kostel byl přestavován v baroku (ve druhé čtvrtině 18. století). Dřevěná osmiboká zvonice blízko kostela je z první poloviny 16. století. Její nejstarší zvon byl ulit v roce 1553. V Sezemících se také zachovalo několik krásných domovních štítů ve stylu selského baroka.

Slepotice

Kostel Povýšení Svatého Kříže je poprvé písemně připomínán roku 1350. Tehdy náležel k biskupství litomyšlskému. V roce 1540 byl původní dřevěný kostel přestavěn, ale zůstal dřevěný až do konce 18. století. Dřevěná zvonice se třemi zvony bývala od kostela oddělena. V r. 1818 byl vystavěn zděný kostel, o což se velmi přičinil slepotický učitel Tobiášek. Zvenku v kostelní zdi jsou zasazeny pískovcové náhrobky rytířů ze Slepotic ze 16. století, které byly původně uvnitř chrámu. V interiéru kostela je hodnotné sousoší Kalvárie (Kristus na kříži a pod ním Bolestná Panna Marie a sv. Jan) z 1. poloviny 18. století a rokoková kazatelna. Najdeme zde také dřevěnou kruchtu – hudební kúr o patro vyvýšený nad podlažím kostela – určený pro varhany, pěvecký sbor a hudebníky.

Staré Ždánice

Přesný rok postavení kostela sv. Václava ve Starých Ždánicích není znám, ale jeho raně gotická stavební fáze klade založení do 1. poloviny 14. století. Během času byl několikrát stavebně upravován a opravován - první větší přestavba je kladena do 1. poloviny 16. století, další raně barokní do 1. poloviny 17. století. Troje opravy a úpravy, které proběhly v 19. a počátkem 20. století pak daly kostelu

jeho dnešní tvář. Obdélnou jednoduše kostela uzavírá na východní straně čtvercové kněžiště, zaklenu-
té křížovou klenbou s jednoduše vyžlebenými žebry. K severní straně kněžiště je přistavěna masivní
hranolová věž s cimbuřím, zakončená kamenným jehlanem. Interiér kostela je novogotický a nahradil
při opravách v devatenáctém století původní vybavení kostela.

Sochy svatých

Ozdobou mnohých obcí jsou též sochy svatých a mučedníků. Největší soubor těchto památek nalezne
návštěvník v Dašicích, kde obléhají prakticky celé centrum. V případě Pardubic uvádím pouze sochy
památkově chráněné, neboť v případě Pardubic nejsou sochy z hlediska návštěvnosti prioritní záleži-
tostí a tudíž by nesmyslně prodlužovaly seznam těchto památek. Viz tab. č. 131.

Křížky

Stejně jako v případě pomníků padlým ve světových válkách, prakticky v každé obci je vztyčen křížek,
který měl ochraňovat pocestné. Většinou se jedná o velmi staré a umělecky hodnotné památky.
V případě Pardubic opět uvádím pouze nejvýznamnější z těchto monumentů, neboť v případě Pardu-
bic nejsou křížky z hlediska návštěvnosti prioritní záležitostí a tudíž by nesmyslně prodlužovaly přílo-
žený seznam. Viz tab. č. 132.

Zvonice a zvoničky

Mnoho obcí zdobí, většinou v centru umístěná, zvonice. Tyto památky mohou být příjemným zpes-
třením a vítaným cílem hlavně pro městské děti, které nemají něco podobného většinou v městech
šanci spatřit. Na území ORP Pardubice se nachází také několik historicky významných zvoníc. Jedná se
o monumentální dřevěné stavby, které sloužily jako samostatné zvonice u kostelů, které neměly věž.
Takovéto stavby nalezneme v Sezemicích, Jezbořicích a Pardubicích – Pardubičkách. Kompletní se-
znam zvoníc viz tab. č. 133.

Přírodní atraktivity

Region leží v úrodném Polabí, čímž je dán jeho jednotný charakter území – převážně rovinatý terén
s převažujícími zemědělskými plochami, místy lesními plochami. Výraznými dominantami regionu
jsou Kunětická hora se stejnojmenným hradem. Vrchol této znělcové hory vystupuje 82 m nad okolní
rovinatou krajinou. Dále se krajinou proplétají četné vodní toky: Loučná, Labe, Novohradka, Lodrant-
ka.

V oblasti není vyhlášeno žádné chráněné krajinné území pouze tři přírodní rezervace - Baroch ležící
jižně od obce Hrobice, Bohdanečský rybník a Přesypy u Rokytna. Dále se na území nachází několik
přírodních památek např. Hrozná, Nemošická stráň, Tůň u Hrobic, Labiště pod Opočínkem, Mělické
labiště (to leží na přesné hranici s ORP Přelouč), Přesypy u Malolánského, Rokytna a Vesecký a dále
Meandry Strúhy. Ke všem těmto zajímavostem je poměrně snadný přístup, a mohou tak aspirovat
na zajímavý cíl rodinného výletu do přírody. Další zajímavostí regionu je oblast Bohdanečských rybní-
ků, jelikož se jedná o známou ornitologickou lokalitu s jedinečným ekosystémem, kudy vede dokonce
i naučná stezka. Kromě jiného v příloze uvádím i památné stromy a další zajímavá místa, která se
v území nacházejí. Kompletní seznam viz tab. č. 134.

Častým turistickým cílem pro rodiny mohou být také obory, ve kterých mohou rodiče i jejich ratolesti
obdivovat lesní zvěř, kterou by jinak v lese těžko zahlédli. K většině z těchto obor vedou kvalitní cyk-
lotrasy, hodí se tedy k víkendovým cyklovýletům. Viz tab. č. 135.

Naučné stezky

Tab. č.116 - Naučné stezky

Naučné stezky	
Lázně Bohdaneč	Gočárův okruh
	Naučná stezka Pernštejskými rybníky
	Stezka okolo bohdanečských rybníků
Pardubice	Pardubicemi po stopách Silver A
	Stezka Viléma z Pernštejna
Pardubice - Spojil	Stezka pro handicapované

zdroj: vlastní průzkum

Nejnádhernější naučné stezky v oblasti nalezneme v okolí Lázní Bohdaneč, kde můžeme obdivovat přírodu okolo místních rybníků, které jsou i známou ornitologickou lokalitou. V Lázních Bohdaneč je návštěvníkům otevřen udržovaný lázeňský park s množstvím drobných i větších staveb, skrz nějž prochází okruh, který vede dále do města a připomíná, mimo jiné, osobnost architekta Gočára. Milovníky historie zase zajistí uchvátí naučné stezky Pardubicemi. Stezka Viléma z Pernštejna je spojována s renesanční architekturou a stezka Pardubicemi po stopách Silver A zase s dobou okupace a atentátem na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha.

Podmínky pro turistiku (pěší turistika, cykloturistika, vodní turistika, hipoturistika)

Turistické trasy

Tab. č. 117 - Turistické trasy

Turistické trasy	
Červená	Pardubice - Kunětická hora
Modrá	Stéblová ž. st. - Lázně Bohdaneč
Zelená	Pardubice - Opočíněk ž.st. - PP Meandry struhy
Zelená	Pardubice - Kunětická hora
Zelená	V Rozkoši rozc. - Lázně Bohdaneč
Zelená	Lázně Bohdaneč - Břehy
Žlutá	Stéblová ž.st. - Kunětická hora

zdroj: vlastní průzkum

Ve zkoumané oblasti se nachází velmi málo značených turistických tras. Tyto turistické trasy jsou velmi krátké a jejich cílem jsou většinou Pardubice, Lázně Bohdaneč nebo Kunětická hora. Plochý reliéf místní krajiny téměř s nulovým převýšením zdánlivě nepřeje náročné turistice. Místní kraj však má rozhodně co nabídnout, neboť by bylo možné vytvořit turistické stezky, které by směřovaly k přírodním památkám a zajímavostem, či technickým památkám, na které je kraj naopak velmi bohatý. Další možností by bylo vytvoření značených turistických stezek pro seniory, jimž by rovinný ráz krajiny pravděpodobně naopak vyhovoval.

Cyklistické stezky a trasy

Situace ohledně cyklotras je v oblasti rozhodně lepší než situace turistických tras. Poměrně stálý krajinný reliéf Polabské nížiny přímo vybízí k rodinným cyklovýletům, kdy i nejmenší nebudou mít příliš práce ujet i poměrně velké vzdálenosti. Nejvýznamnější z těchto tras je poté jistě 2. Labská stezka, která protíná prakticky celé území ORP Pardubice a přímo skrz centrální město vede po březích Labe, po samostatné cyklostezce s bohatou infrastrukturou a přivádí návštěvníky přímo ke Kunětické hoře. Kompletní seznam stezek, které protínají území ORP Pardubice viz tab. č. 136.

Mnoho cyklotras bylo v poslední době doplněno o odpočívadla, kde si znavení cyklisté mohou chvíli odpočinout, pokochat se výhledem do krajiny, či se skrýt před nepřízní počasí. Tato odpočívadla se nacházejí jak v obcích, tak i mimo ně. Často jsou umístěná jen tak v lese, či u silnice. Jejich seznam je uveden v tab. č. 137.

Hipoturistika

Poměrně bohatě se rozvíjející turistickou atrakcí na Pardubicku je záležitost hipoturistiky, na území se nachází 18 rančů (viz tab. č. 138) a zájem o tuto oblast stále stoupá. Nejvýznamnějším z těchto rančů je ranč Apolenka, který se zaměřuje na hipoterapii, ozdravnou práci s dětmi a s mentálně postiženými lidmi. Situace s hipostezkami je však poměrně slabší. V okolí rančů existují pouze neoficiální hipostezky a většinou se jedná pouze o lesní a polní cesty, které jsou k tomuto účelu využívány. Do budoucna by bylo vhodné tuto síť stezek rozšířit, neboť jezdecký je ideální způsob trávení volného času pro celé rodiny a v ORP Pardubice má velký potenciál.

In – line trasy

V území ORP Pardubice bylo v minulosti také vybudováno několik stezek, které lze využít nejen k cyklistice, ale i k in-line bruslení. Nejvýznamnější z nich je stezka Pardubice – Kunětická hora vedoucí po 2. Labské cyklotrase. Velmi slušný in-line okruh byl též vybudován v areálu Golf Resortu Kunětická hora ve Dřítči. Další stezkou využívanou k in-line bruslení je trasa okolo pardubického letiště, která začíná u fotbalového stadionu Na Důlku a vede do Starých Jesenčan. Jedná se o cyklostezku vedoucí mezi poli a jen jednou křížující železniční trať Rosice nad Labem – Chrudim. V blízké budoucnosti má být tato stezka prohloužena směrem na Chrudim, kde by u Medlešic měla navazovat na již existující a hojně využívanou in-line/cyklostezku z Chrudimi.

Další trasou, která bude využitelná k in-line bruslení je trasa Ostřešany – Nemošice, která bude velmi zajímavá i svým převýšením. Současně lze k in-line bruslení využít i velké množství stezek přímo ve městě Pardubicích. O tom, že in-line bruslení je v této oblasti oblíbeným koníčkem, svědčí i to, že se v Pardubicích koná každoroční akce Pardubice na bruslích.

Vodní sporty a turistika

Prakticky veškeré vodní toky na území ORP jsou za ideálních podmínek splavné. Nejzajímavějším tokem z hlediska vodáctví je řeka Chrudimka, zvláště v jarních měsících, kdy se tok změní vlivem tajícího sněhu v poměrně dravou řeku. Ostatní toky mají celoročně spíše klidný charakter a hodí se k vodáckým dobrodružstvím i s malými dětmi. Zajímavostí může být i splouvání Opatovického kanálu, renesanční technické památky. Při jeho splouvání však musí být každý vodák ve střehu, neboť obyvatelé obcí, skrz které kanál protéká, si přes něj postavili množství lávek a přemostění, které vedou většinou těsně nad hladinou. Specialitou Pardubic je poté projížďka na výletní lodi Arnošt z Pardubic, která kotví vedle ČEZ arény.

Vodáctví, obzvláště na Chrudimce se též těší velké oblibě, neboť místní vodácká sdružení pořádají každoročně tzv. „otevírání řek“. Další specifickou kapitolou ORP Pardubice je veslování. Pardubice nedisponují žádným umělým kanálem, nicméně přímo u 2. Labské stezky kousek od pardubického zdymadla funguje veslařský oddíl, který má již dlouhodobou tradici.

Na své si přijdou i milovníci jachtingů, neboť v nedávné době vznikl na katastru obce Stéblové Marina Kemp Stéblová, který provozuje na nedalekých písničích jachting pro nejmenší i dospělé. Marina Kemp Stéblová otevírá své brány i milovníkům potápění.

Ostatní atraktivita (rozhledny, rekreační oblasti, sportovní zařízení, aquaparky, zimní sporty)

Na území ORP Pardubice se prakticky nenacházejí žádné rozhledny, což je způsobeno rovinatým charakterem Polabské nížiny. Za nejvýznamnější vyhlídkový bod můžeme považovat Kunětickou horu. Také zimní sporty zde nestojí ve středu pozornosti, neboť místní klima a tvář krajiny jim příliš nepřejí. Co se však týká sportovišť, jsou především velká města poměrně kvalitně vybavena pro velké množství sportovních aktivit, viz tab. č. 139.

Téměř v každé obci se nachází alespoň jedno multifunkční hřiště. Mnohá z nich jsou v současnosti velmi pěkně zrekonstruovaná díky dotacím z Evropské unie. Nejvíce sportovišť se již tradičně nachází v Pardubicích. Zde se nacházejí multifunkční haly přející míčovým sportům. Nejvybavenější hala se nachází v blízkosti Pardubic a je jí H-Centrum ve Starém Hradišti. Dále lze v Pardubicích navštívit Aquacentrum, které se může pochlubit venkovním i vnitřním provozem. K evergreenům patří také lední stadion v Pardubicích a atletický stadion na Dukle. Specialitou Pardubic jsou pak dvě unikátní dráhy, a to dostihové závodiště, kde se běhá Velká pardubická, a plochodrážní stadion ve Svítkově, kde se jezdí závod Zlatá přilba. Oba dva závody mají nejen celorepublikový, ale doslova celosvětový význam.

V poslední době se také provozovatelé sportovišť začali zaměřovat i na méně dostupné a známé sporty. V Gekkon boulder baru lze nalézt horolezeckou stěnu. Dále si lze v Pardubicích na několika místech zahrát bowling, či zastřílet při laser game. Na území ORP Pardubice se též nachází největší hřiště na paintball v celé republice, a to v areálu firmy Bauset v Čepí.

Dětská hřiště

V tab. č. 140 jsou uvedena dětská hřiště, která se nacházejí prakticky v každé obci a mohou se stát příjemným zpestřením při rodinném výletu. Dětská hřiště nejsou uvedena v Pardubicích, neboť tato hřiště se pravděpodobně nestanou cílem výletů a v Pardubicích je jich takové množství, že není třeba je ani nijak složitě hledat. Z vyjmenovaných dětských hřišť je pravděpodobně nejoriginálnější Robinsonádní hřiště v Opatovicích nad Labem.

Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Tab. č. 118 - Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Lokalita	Objekt	Počet návštěvníků
Pardubice	Pernštýnské náměstí	neměřitelné
	Východočeská galerie	20583
	Východočeské muzeum	74591
	Zámek	116219
	Zelená brána	10023
Ráby	Kunětická hora	32613
	Perníková chaloupka	40 000

zdroj: vlastní průzkum

Nejnavštěvovanější lokalitou ORP Pardubice je dle očekávání centrální město Pardubice. Zde k nejnavštěvovanějším památkám patří Pernštýnské náměstí, Zámek a Zelená brána. V Zámku se nachází Východočeská galerie a Východočeské muzeum Pardubice, které jsou díky této symbióze taktéž nejnavštěvovanějšími svého druhu.

Další významnou památkou je hrad Kunětická hora. Vzhledem k tomu, že hrad je vyhledávaným turistickým cílem nejen přespolních, ale i místních turistů může se tento hrad pochlubit vysokým počtem návštěvníků. Nedaleko Kunětické hory se nachází Perníková chaloupka s informačním centrem. Díky zdařilé expozici je i toto muzeum hojně vyhledávaným turistickým cílem.

Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost

Ubytovací zařízení

Dle statistik je ORP Pardubice dlouhodobě jednou z nejméně navštěvovaných lokalit, což je dáno tím, že návštěvnost je měřena počtem turistů, kteří se rozhodají v oblasti přespat. V samotných Pardubicích se návštěvníci ubytovávají poměrně málo, což je dáno polohou města na železničním koridoru Brno – Praha. Mnozí návštěvníci Pardubice navštíví, ale na noc se vydávají spíše do Prahy, či Brna, kde jsou lepší možnosti nočního vyžití. Z tohoto vyplývá i fakt, že se v Pardubicích na rozdíl od jiných, obdobně velkých měst, nalézá i poměrně málo ubytovacích zařízení (Pardubický kraj je na posledním místě v počtu lůžek ze všech krajů), které většinou nejsou příliš vytížená s výjimkou pořádání velkých akcí, jakými jsou Velká pardubická a Zlatá přilba. Ale bohužel i při těchto příležitostech si mnohý z návštěvníků akce zvolí za své místo k přespaní jinou destinaci.

Výjimku v rámci tohoto neblahého trendu tvoří město Lázně Bohdaneč, kde lidé tráví své lázeňské pobyty a kde tudíž tráví delší dobu. Pardubická ubytovací zařízení se na danou situaci snaží již dlouho reagovat nabídkou slev a tvorbou vlastních pobytových balíčků, ale výsledky jsou poměrně nevalné, neboť si tato zařízení nejsou schopna sama zajistit jejich propagaci.

Dalším nedostatkem ORP Pardubice je to, že se zde prakticky nenacházejí žádné kempy pro milovníky stanování a caravaningu. V současnosti sice funguje kemp na pardubické plovárně, ale nikoli na potřebné úrovni. Písničky okolo Opatovic nad Labem a Stěblové příliš tyto aktivity také nepodporují. Z tohoto důvodu většinou směřují vyznavači tohoto druhu cestování do sousedních ORP, kde mají pro stanování i caravaning příhodnější podmínky. Kompletní přehled ubytovacích zařízení viz tab. č. 141.

6.1.3. Charakteristika potenciálu rozvoje MOS cestovního ruchu

Infrastruktura

Gastronomická zařízení

Za enklávu gastronomie oblasti můžeme směle považovat centrální město Pardubice. Zde se nachází množství restaurací, které se zaměřují na tuzemskou i zahraniční kuchyni. K nejvyhlášenějším podnikům patří např. mexická restaurace La Cabaña, Restaurace U Dvou kohoutků, či Bonté. Za zmínku však stojí i restaurace Pod Kunětickou horou, která je častým výletním cílem obyvatel Pardubic. Kompletní přehled restaurací uvádím v tab. č. 142.

Gastroturistika je v současné době velmi vyhledávaným fenoménem, kdy vznikají pro milovníky dobrého jídla a pití dokonce i gurmánské stezky. Pardubice mají po této stránce rozhodně co nabídnout. Kromě již zmíněných restaurací disponuje město i velkým množstvím vyhlášených kaváren např. Café Bajer či První republika. Na své si přijdou i milovníci vína a piva. Za připomenutí jistě stojí, že přímo v Pardubicích stojí pivovar Pernštejn, který může své návštěvníky provést i exkurzí, která se zabývá výrobou piva.

Okolí Pardubic zase naopak přímo vybízí k návštěvě některého restauračního zařízení ve spojení např. s cyklovýletem. Propojení gastroaktivit se sportovním vyžitím má v oblasti značný potenciál růstu, avšak ani toto není v současnosti podporováno.

Obchody

Tab. č. 143 představuje obchodní řetězce nacházející se v ORP Pardubice. V případě Pardubic uvádím opět pouze nejvýznamnější obchodní centra. Obchody na malých obcích mohou být využitelné při cyklovýletech. Bohužel většina z nich nemá otevírací dobu o víkendu, což snižuje návštěvní potenciál a možnosti malých obcí.

Prodej zmrzliny

Důležitým argumentem pro plánování rodinných výletů bývá návštěva místa, kde se lze občerstvit oblíbenou letní pochoutkou, zmrzlinou. V tab. č. 144 jsou uvedena místa, kde se s tímto pamlskem lze potkat s jistotou každý rok. Za vyhlášenou specialitu této cukrářské oblasti je často považována zmrzlina z Kunětic, neboť její výrobci si zakládají na tom, že je vyráběna z pravého ovoce a proces od utrnutí ovoce do jeho zpracování trvá někdy i jen pár hodin. Kuněticko zároveň disponují výhodnou polohou na cyklostezkách a dokonce i vodní trase.

Kluby a diskotéky

V analyzované oblasti nalezneme také několik zařízení určených k nočnímu vyžití, zvláště pro mladé (viz tab. 145). Vyhlášeným je klub Relax v Kasalících, který je propagován rádiovou stanicí Evropa 2. V samotných Pardubicích poté nalezneme množství takovýchto zábavních zařízení, která však nejsou v turistickém ani místním měřítku příliš atraktivní. Jejich častým problémem je malá kapacita, či nízká úroveň nabízených služeb. Výjimku představuje snad jen klub Žlutý pes, který je známý především pořádáním rockových koncertů a koncerty nezávislých umělců. Není proto divu, že většina mladých toužících po nočním vyžití směřuje spíše do Prahy, nebo nedaleké Chrudimi, kde jsou kluby na vyšší úrovni.

Divadla

Divadla nalezneme pouze v Pardubicích. Nejvýznamnější scénou je Východočeské divadlo, které hraje prakticky po celý rok, neboť i přes léto, v době divadelních prázdnin, pořádá svá představení na Kunětické hoře. Další scénu představuje Divadlo EXIL. Jedná se však o poměrně malé divadélko s omezeným repertoárem. V Pardubicích též působí jedna loutková scéna a tou je Loutková scéna Radost. Pardubice jsou též proslaveny každoročním Grand festivalem smíchu. Přehled divadel viz tab. 146.

Kina

Taktéž kina jsou záležitostí výhradně pardubickou. Dle současných měřítek se jedná o tzv. multikina. Největším z nich, s nejvíce sály, je Cinemacity v obchodním domě AFI Palace. Druhé multikino se poté nachází v obchodním domě Grand. Zajímavostí však může být i to, že v Pardubicích funguje během prázdnin i letní kino, které je pro návštěvníky zdarma a které je nejčastěji umístěno do areálu Tyršových sadů. Přehled kin viz tab. č. 147.

Lidské zdroje pro cestovní ruch (odbornost – střední a vysoké školy)

Tab. č. 119 – Lidské zdroje pro CR

Školy cestovního ruchu				
Název	Adresa	Kontakt	Mail	Web
Střední odborná škola cestovního ruchu, s.r.o.	U Josefa 118	466412832	src@pce.cz	www.skola-cestovnihoruchu.cz

V ORP Pardubice se nachází pouze jedna škola zaměřená na cestovní ruch, a to Střední odborná škola cestovního ruchu. Nejedná se o školu státní, ale soukromou.

Marketing cestovního ruchu

V rámci ORP Pardubice se koná během roku několik významných společenských akcí podporujících marketing v regionu, viz tabulka č. 120. Tyto akce mají celorepublikový dopad a významně přispívají k rozvoji oblasti. Mimo ně se konají v rámci ORP i akce menšího rozsahu, které mají vyloženě místní dopad (masopusty, farmářské trhy atd.). Významnou roli v posledních letech získávají též akce spojené s prezentací certifikované značky Kraj Pernštejnů (viz tab. č. 148).

Kromě zábavných akcí a akcí zaměřených na prezentaci regionálních produktů probíhají v ORP i významné sportovní akce, viz tabulka č. 121. K nejznámějším patří zajisté Velká pardubická a Zlatá přílba, či hokejová utkání HC ČSOB Pojišťovna Pardubice. Bohužel menší sportovní akce většinou příliš podporovány nejsou a chybí i jejich dostatečná propagace. Příkladem může být triatlon pořádaný v Marina Kempu Stéblová.

Dalším významným faktorem je pořádání mnoha uměleckých výstav, či výstav osvětlujících význam místních dějin. Nutno ovšem opět podotknout, že tyto akce jsou směřovány opět především do katastrálního území města Pardubic a výstavy mimo tuto metropoli trpí opět nedostatečnou propagací. Větší propagaci by si jistě zasloužila např. stálá expozice Klukovský sen, což je jedna z největších sbírek autíček v Evropě, která se nachází v Rokytně. V rámci budoucí propagace by bylo vhodné se zaměřit na internetovou prezentaci akcí, jež v současné době není finančně náročná a na kontaktní emailové kampaně.

Tab. č. 120 – Seznam nejvýznamnějších kulturních akcí

Seznam kulturních akcí	
Název akce	Zaměření akce
Apetit festival	Gastronomický festival
Festival smíchu	Divadelní festival
Folklórní festival Tradi- ce	Folklórní festival
Hrady CZ	Hudební festival
Pardubický festival vína	Gastronomický festival
Pardubický majáles	Hudební festival
Pernštýnská noc	Folklórní festival
Slavnosti perníku	Folklórní festival

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 121 – Seznam nejvýznamnějších sportovních akcí

Seznam sportovních akcí	
Název akce	Typ sportu
Pardubická junior- ka	Tenis
Perníková kopre- tina	Aerobik
Velká pardubická	Koňský dostih
Zlatá přilba	Plochodrážní zá- vody

zdroj: vlastní průzkum

Management cestovního ruchu

Management CR pro celou Českou republiku zajišťuje Ministerstvo pro místní rozvoj a CzechTourism. Problém těchto organizací však spočívá v tom, že se mohou vzhledem k velikosti zasahovaného území zaměřovat pouze na nejvýraznější turistické atrakce. Doslova lze říci, že se zaměřují pouze na incoming lákající především zahraniční turisty.

Na propagaci turistického ruchu na úrovni Pardubického kraje se specializuje Destinační společnost Východní Čechy, ale i ta se většinou zabývá pouze propagací nejnámějších kulturních atrakcí a akcí. Turistická oblast Pardubicko spadá pod Kulturní centrum Pardubice. Na regionální úrovni v rámci ORP zajišťují propagaci turistického ruchu místní informační centra. Na území ORP Pardubice je však těchto center zofale málo. Doslova pouze tři, a to v Pardubicích, Rábech a Lázních Bohdaneč (viz tabulka č. 122). Tato centra v současnosti trpí značným nedostatkem lidského potenciálu a jsou schopna zasahovat jen velmi malá území. Pro rozvoj regionálního cestovního ruchu na ORP Pardubice je tedy stěžejní záležitostí rozšíření sítě informačních center a informačních bodů. Možnými lokalitami pro zřízení těchto center jsou Dašice, Sezemice a např. Opatovice nad Labem. Možností v rozšíření informačních bodů je umístění propagačních tiskovin na obecních úřadech či v knihovnách, které se k dané problematice staví vesměs kladně.

Dalším problémem je nedostatečná koordinace těchto informačních center. Lépe řečeno žádná koordinace v současnosti neexistuje, neboť neexistuje prakticky žádný spojovací článek, ani žádný dostatečně silný leader, který by se o propojení zasazoval.

Další možnost podpory cestovního ruchu se nabízí ve spolupráci s univerzitami v rámci aglomerace Pardubice – Hradec Králové. Obě tato města disponují vlastními univerzitami, které by se mohly podílet na cestovním ruchu.

V případě ORP Pardubice a v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu by bylo též vhodné využít impulsů vycházejících spíše z místních potřeb. Tato tendence je většinou nazývána metodou LEADER. Jak je vidět celorepublikové organizace nemají zájem ani prostředky zajišťovat regionální cestovní ruch na dostatečné úrovni, z tohoto vychází předpoklad, že by bylo vhodné přesunout odpovědnost za koordinaci a propagaci regionálního cestovního ruchu na informační centra či jiné místní subjekty.

Tab. č. 122 – Informační centra

Informační centra				
Lokalita	Oficiální název	Adresa	Kontakt	Mail
Lázně Bohdaneč	Městsko-lázeňské informační centrum Lázně Bohdaneč	Pernštýnská 117	466924221, 774444234, 774444235	infocentrum@lazne.bohdanec.cz
Pardubice	IC ČD Pardubice	náměstí Jana Pernera 217	972322460	pce@pds.pce.cd.cz
Ráby	Infomační centrum Děda Vševěda	V Perníkové chaloupce č. p. 38	466612474, 602413134	info@pardub.cz

Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

Většinu území ORP Pardubice zahrnují dvě DSO, a to Svazek obcí pod Kunětickou horou a Svazek obcí Loučná. Tyto dva svazky jsou sdruženy do MAS Region Kunětické hory, díky čemuž sdružené obce velmi dobře spolupracují. Díky tomuto propojení se představitelé obcí setkávají při mnoha příležitostech, jsou tedy vytvořeny ideální podmínky pro neformální meziobecní spolupráci.

Do další části regionu zasahuje Svazek obcí Za Letištěm, tyto obce se také zapojují do meziobecní spolupráce a spolupracují s obcemi z Loučné a Svazku obcí pod Kunětickou horou. Důkazem tohoto je i to, že převzali patronát nad tímto projektem. Obce ze Svazku obcí Za Letištěm mohou zároveň nabídnout překryv na ORP Chrudim.

Zbylou část obcí zahrnuje oblast Bohdanečska, zde působí DSO Bohdanečsko, které je dnes poněkud v zákrytu MAS Bohdanečsko. Tyto svazky přesahují až do ORP Přelouč a vytváří zde potenciál pro možnou budoucí spolupráci. Neformální meziobecní spolupráce funguje i v rámci těchto obcí velmi dobře.

Jedinou poněkud komplikovanější výjimkou v MOS představuje město Pardubice. Toto město hraje jasný prim v oblasti a svou lidnatostí daleko předčí okolní obce. Díky vůdčímu postavení a materiálnímu i finančnímu zázemí se Pardubice nepotřebují opírat o meziobecní spolupráci. Tedy komunikace se samotnými Pardubicemi je poněkud náročnější.

6.1.4. SWOT analýza oblasti

Tab. č. 123 – SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - zajímavá krajina vhodná pro aktivní dovolenou - hrad Kunětická hora - historické centrum Pardubic - lázeňství v Lázních Bohdaneč - dostatek ubytovacích kapacit - množství atraktivních gastronomických zařízení - hustá síť cyklostezek (2. Labská) - procházející hipostezka - písničky - zájem lidí o volnočasové aktivity - přístupné areály se zvířaty - pořádání volnočasových akcí - snadná dostupnost v rámci celé republiky - akce celosvětového i celorepublikového významu s dlouhodobou tradicí - odborné hiporehabilitační centrum Apolenka - regionální značka potravin Kraj Pernštejnů 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatečná propagace turistického ruchu - nedostatek informačních center - nedostatek hipostezek a turistických tras - chybí návazné služby pro cyklisty, hipoturisty a matky s dětmi - přílišné zaměření se na město Pardubice, malá podpora venkova - neochota ubytovat se v Pardubicích z hlediska přítomnosti železničního koridoru Praha - Brno
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> - zvýšení povědomí o ostatních kulturních a technických památkách a zajímavostech mimo Kunětické hory - rozšiřování regionální značky Kraj Pernštejnů – podpora a propagace venkova - rozšíření služeb pro aktivní dovolenou <ul style="list-style-type: none"> - vybudování nových služeb - informační panely – systém - zastavení – odpočinkové zóny - budování navazujících služeb pro cykloturisty - agroturistika - kaiting - senioři - budování zážitkových aktivit a turistických atrakcí - naučné stezky nejen v Pardubicích a Lázních Bohdaneč - nová pracovní místa do cestovního ruchu - nevyužitý potenciál písniček 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatek finančních prostředků - špatná informovanost o možnostech turistického využití - byrokracie - lepší podpora cestovního ruchu v sousedních oblastech, převezmou otěže - nezájem města Pardubic o jeho venkovské okolí

<p>- výstavba a rozvoj stávajících a nových služeb – ubytování, občerstvení, sociální zařízení, kolbiště, prostor pro environmentální výchovu a jiné aktivity</p>	
---	--

zdroj: vlastní průzkum

Silné stránky

Jak již bylo mnohokrát nastíněno ORP Pardubice má velké předpoklady pro turistický ruch, bohužel potenciál ORP je značně nevyužitý. Výjimku z tohoto tvrzení tvoří nejnavštěvovanější lokality, a to Pardubice, Lázně Bohdaneč a Kunětická hora, které se však stávají příliš dominantními a suverénními a poněkud zastiňují ostatní možnosti rozvoje turistického ruchu regionu. Toto není vina samotných památek, jsou brány spíše jako léty prověřená kvalita, ale bylo by vhodné zaměřit se nejen na tyto památky.

Další silnou stránkou regionu je reliéf krajiny, který sice nevybízí k adrenalinovým sportům, ale nabízí možnosti aktivní dovolené. ORP dominuje rozsáhlá síť cyklostezek a v současnosti se slibně rozvíjí i hipoturistika. Místa ustájení koní bývají také často doplněna o malá zoo, která mohou figurovat jako turistický cíl pro rodiny s dětmi. Speciální místo v této oblasti poté zastává farma Apolenka, která se zaměřuje na hiporehabilitační aktivity. Volnočasové aktivity podporuje také existence místních písniček. Propagace venkovského okolí stoupá též díky regionální značce Kraj Pernštejnů.

ORP Pardubice je také známa díky několika celosvětově významným akcím. K jejich nadstandardní návštěvnosti přispívá i fakt snadné dostupnosti centrálního města Pardubic po železnici, či dálnici.

Slabé stránky

Za největší slabinu ORP Pardubice lze považovat nedostatek informačních center. Existují pouze tři ve velmi rozsáhlé oblasti a nemají dostatečné lidské ani finanční kapacity. Z tohoto vyplývá i poměrně malá propagace cestovního ruchu s výjimkou oblasti Pardubic, Lázně Bohdaneč a Kunětické hory. Skutečně propagace ostatních obcí a oblastí ORP Pardubice je díky tomuto dosti nízká.

Dalším problémem je nedostatečná síť hiposteze, což je v současnosti velmi ambiciózní odvětví v rámci ORP Pardubice, a omezené množství a délka turistických stezek.

Samotné město Pardubice trpí absencí možnosti nočního vyžití pro své návštěvníky. Ti z tohoto důvodu raději volí za cílovou destinaci některé z měst na průchozím železničním koridoru a netráví noc v centrálním městě.

Příležitosti

Největší příležitostí ORP Pardubice je zaměřit se na venkovské okolí ORP. Města a jejich památky jsou již propagována po mnoho let a snad kromě rozvíjející se gastroturistiky nemají co nového nabídnout. Příležitostí venkova je vytvoření nových tematicky zaměřených naučných stezek. Dále lze venkov propagovat za pomoci regionální značky Kraj Pernštejnů, která může též skrývat zárodek např. k vytvoření zmiňované gurmánské stezky.

Další příležitost spočívá v rozšíření návazných služeb pro cykloturisty (infopanely, odpočívadla), vybudování turistických cest pro seniory, zaměření se na agroturistiku a hipoturistiku, vybudování hiposteze. Další příležitostí je propagace adrenalinového kaitingu a vytýčení vhodných ploch k tomuto sportu. Ohromným lákadlem by mohlo být využití zanedbaného potenciálu místních písniček a kromě standardních aktivit jako koupání zde propagovat jachting, potápění a zmíněný kaiting.

Nutno též podotknout, že s rozvíjením těchto příležitostí cestovního ruchu by bylo vhodné rozšířit i infrastrukturu vážící se k cestovnímu ruchu a díky tomu se vytvoří i velké množství nových pracovních míst, což je významný aspekt sociální.

Ohrožení

Dle očekávání je hlavním nebezpečím pro budoucí rozvoj cestovního ruchu v regionu nedostatek financí. Bohužel v současnosti stát příliš podobným aktivitám nakloněn není a cestovní ruch bývá financován převážně z dotací, především evropských, které také nezaručují stálý každoroční přísun peněz. Dalším problémem je složitá byrokracie vedoucí buď k získání těchto peněz, nebo byrokratický proces, který musí absolvovat každý, kdo usiluje o jakoukoli změnu.

Dalším ohrožením je špatná informovanost o možném turistickém vyžití. V současné době tato informovanost, mimo největší města prakticky neexistuje. Bude-li tato tendence pokračovat i do budoucna, dojde k prohloubení informačního vaku, což přispěje k celkové turistické stagnaci regionu.

Je též nutné konstatovat, že samotné město Pardubice je v současné době zahleděno spíše samo do sebe a o své venkovské okolí příliš zájem nemá. Pardubický venkov se musí starat sám o sebe, což v současnosti dobře zajišťují místní DSO a MAS. Nicméně je zde v souvislosti s tímto do budoucna nebezpečí, že bude-li v okolních regionech větší podpora cestovního ruchu, přidruží se nakonec pardubické okolí logicky k těmto regionům.

6.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Závěrem je nutné konstatovat, že turistický ruch v ORP Pardubice má poměrně velký potenciál, jehož využití je prakticky nulové. Vše je dáno hegemonním postavením města Pardubic, kam směřuje větší pozornost v této oblasti. Toto není rozhodně vinou současného městského aparátu, ale spíše tím, že záležitostmi cestovního ruchu, s výjimkou Kunětické hory, se doposud nikdo příliš nezabýval, a proto zde přetrvává tato stereotypní upjatost na tyto notoricky známé destinace. Pardubicím ani Kunětické hoře však nelze upřít, že by neměly co nabídnout a nezasloužily si tuto pozornost, jen by bylo již na čase nabídnout návštěvníkům a pardubickým milovníkům přírody další nové možnosti.

Nabídka těchto možností jde však ruku v ruce s propagací, a to se týká další velké slabiny ORP Pardubice. Propagace turistického ruchu je primárně zajišťována informačními centry, která v ORP Pardubice žalostně chybí. Lze tedy dojít k jednoduchému závěru, který vyjadřuje jasnou souvislost: Nevzniknou-li nová informační centra, nebude propagace.

Pardubice a Kunětická hora v oblasti kultury a památkového dědictví ve své podstatě již propagaci nepotřebují. Jedinou výjimku z tohoto pravidla představuje nově se rozvíjející fenomén gastroturismu, který dosud v Pardubicích příliš podporován není.

Je však žádoucí shrnout výsledky analýzy celého ORP Pardubice. V území se nachází velké množství cyklotras, což je hlavní tažná síla regionu. Situace v oblasti turistických tras a naučných stezek je o mnoho horší a potenciál v této oblasti by bylo vhodné zaměřit na doposud opomíjené generační skupiny obyvatel např. důchodce. Dalším rozvíjejícím se trendem je hipoturistika, o čemž svědčí i velký počet rančů v ORP. Nicméně rozvoji této oblasti brání nedostatečná síť hipostezek. S tímto souvisí další fenomén současného turismu a tím je agroturistika, která také nemá v regionu příliš silnou pozici.

Vodická turistika má předpoklady poměrně malé, vodáctví by bylo účelné zaměřit spíše na rodiny s dětmi, neboť místní říční toky nebývají příliš divoké. V souvislosti s vodními sporty jsou však naprosto nevyužité místní písničky, kde prakticky chybí jakákoliv infrastruktura, a které slouží momentálně pouze ke koupání. Jejich potenciál spočívá v přidružení dalších sportů, a to jachtingu, potápění a kaitingu.

Posledním problémem Pardubic je, jak již bylo mnohokrát zmiňováno, to, že málo turistů se rozhodlá v Pardubicích k přespání z důvodu toho, že Pardubice nenabízejí dostatečné noční vyžití a zároveň, že turistická atraktivita Pardubic, což souvisí opět s nízkou nabídkou služeb a turistických cílů, vystačí návštěvníkovi na jeden den. Z tohoto vyplývají další závěry, a to, že by se cestovní ruch v ORP Pardubic měl zaměřit hlavně právě na jednodenní aktivity a hlavně na propojování nabídek jednotlivých okruhů cestovního ruchu, od sportu – přes relaxaci – až po kulturu. Vytvoření takovýchto balíčků aktivit pak může nabídnout program na více než jeden den.

Nástin možných variantních návrhů v oblasti cestovního ruchu

VARIANTA MEZIOBECNÍ SPOLUPRÁCE

Zvýšení atraktivity území ORP Pardubice v oblasti cestovního ruchu.

Popis stávající situace a návrh řešení

Oblast ORP Pardubice je regionem se značným potenciálem, který je však v současné době značně nevyužitý. Území jako takové má velmi dobrou infrastrukturu, doplácí však na monotónní charakter krajiny, kdy jedinou dominantou je kopec s hradem Kunětická hora. Je tedy nutné konstatovat, že tento krajinný reliéf zcela vylučuje provozování některých sportů (např. lyžování).

Hlavním problémem území je nedostatečná propagace cestovního ruchu v ORP jako celku. Preferovanými oblastmi jsou Pardubice a hrad Kunětická hora, částečně ještě Lázně Bohdaneč. Zbytek oblasti dostatečně propagován bohužel není.

1. Variantní řešení: Zvýšení počtu IC

V ORP Pardubice v současnosti fungují pouze tři informační centra, a to v Pardubicích, Rábech a Lázních Bohdaneč. Tato informační centra nemají šanci v tomto počtu zajistit kompletní propagaci území ORP Pardubice. Bylo by tedy žádoucí zřídit další informační centra např. v Sezemicích, Dašicích a Opatovicích nad Labem. Tímto krokem by se zajistila vyšší propagace území, větší informovanost obyvatelstva a zdvihla by se prestiž zmíněných obcí.

Plusy a mínusy dané varianty

PLUSY	MÍNUSY
Zvýšení informovanosti obyvatelstva.	Otázka zajištění prostor.
Větší propagace území.	Otázka zajištění platů zaměstnanců.
Podpora venkovského okolí ORP	Zajištění koordinace IC.

Finanční dopady

Finanční dopad by představovalo hlavně zajištění platů zaměstnanců, eventuelně jejich navýšení. V navrhovaných obcích jsou prostory vhodné ke zřízení informačních center v podstatě již zajištěny, neboť jako vhodné objekty k tomuto účelu se jeví místní knihovny či obecní úřady. Zároveň někteří

zaměstnanci těchto institucí jsou této myšlence příznivě nakloněni a vše je tedy jen otázkou ohodnocení jejich času, který stráví prací v IC.

2. Variantní řešení: Rozšíření sítě současných sportovních tras a naučných stezek

ORP Pardubice je oblastí s velmi rozsáhlou sítí cyklotras. Co se však týká pěších tras, hipostezek a naučných stezek je situace dosti tragická. Přitom potenciál pro rozšíření těchto tras se v území přímo nabízí. V případě pěších tras a hipostezek jde pouze o vhodnou volbu cílové skupiny a v případě naučných stezek pouze o vhodnou volbu tématu.

Plusy a mínusy dané varianty

PLUSY	MÍNUSY
Zvýšení prestiže a atraktivity území.	Finanční zajištění rozšíření tras.
Zvýšení nabídky turistického vyžití.	Zajistit propagaci nových možností turistického vyžití.
Oslovení nových cílových skupin	Byrokracie.

Finanční dopady

Finanční dopad by představovalo faktické zřízení stezek v terénu. Nicméně v případě, že by stezky byly vytvořeny pomyslně a byly propagovány „na papíře“, tak by finanční náročnost nebyla příliš vysoká. Jde pouze o to vytvořit potřebné materiály a ty vhodně propagovat, aby se dostaly do povědomí lidí, kteří by o danou problematiku měli zájem.

3. Variantní řešení: Zaměření se na nabídku jednodenních aktivit

ORP Pardubice nenabízí příliš možností pro dlouhodobější pobyty. Cílem tedy je propojit stávající nabídku možných aktivit (např. kulturu a sport) a vytvořit jakési turistické balíčky, které by poskytly svým uživatelům pestré vyžití na celý den a přilákaly je do regionu.

Plusy a mínusy dané varianty

PLUSY	MÍNUSY
Nalezení nových možností pro cestovní ruch.	Zajistit propagaci turistických balíčků.
Přísun nových turistů = přísun peněz do regionu.	Zajistit finanční kapitál na tištěné materiály.
Zvýšení prestiže a atraktivity území.	V případě tematických stezek oslovit zainteresované subjekty.

Finanční dopady

Finanční dopad v tomto případě by byl poměrně nízký, neboť by šlo hlavně o vymyšlení balíčku služeb, který by byly poté propagovány skrz infocentra, eventuálně by byla zajištěna jejich nabídka na internetu. Jde tedy opět pouze o to, zajistit vhodné tištěné materiály.

Příklad dobré praxe

1. Spolupráce DSO Podhůří Železných hor, Svazku obcí Za Letištěm a DSO Heřmanoměstecko při vzájemné propagaci akcí a společném pořádání akcí.

6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „cestovní ruch“, na jejímž základě byly připraveny Nástinů opatření. Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti cestovního ruchu.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskusi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Fokusní skupiny byly složeny ze zástupců odborníků a lidí znalých věcí, kteří jsou aktivní v rámci území ORP. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma cestovní ruch.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

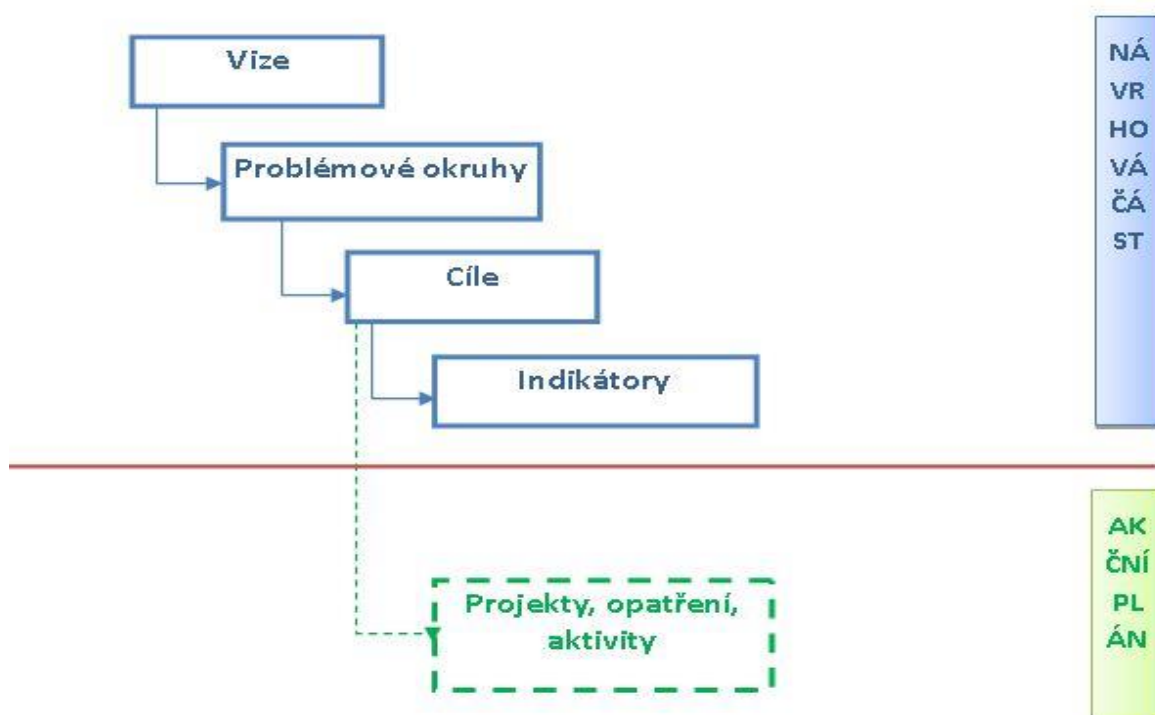
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma cestovní ruch. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu cestovní ruch je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce		
Cestovní ruch	Problémový okruh 1: Nedostatečná propagace turistického ruchu	Problémový okruh 2: Malá nabídka jednodenních aktivit
	Cíl 1.1: Marketingová kampaň pro zvýšení turistické atraktivity oblasti	Cíl 2.1: Vytvoření databáze monitorující možnosti cestovního ruchu v oblasti

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

6.2.2.1. Vize:

Pardubicko – oboustranně vyvážená funkční spolupráce města a venkova.

Cesta maximálního propojení zdrojů a informací vedoucí k maximálnímu zhodnocení místního potenciálu napříč všemi obory, sektory a občanskou společností.

6.2.2.2. Problémové okruhy:

- Úvod

Na základě provedených analýz a z Nástinů opatření jsme sestavili sadu problémových okruhů, které budou v souladu se zformulovanou vizí. Problémové okruhy byly navrženy realizačním týmem a ověřeny ve fokusní skupině. Následně byly zobrazeny ve stromu problémů, který ukázal vzájemné provazby problémů, příčiny a následky.

1. Nedostatečná propagace turistického ruchu

I. Věcné argumenty

V ORP Pardubice je v současnosti propagace cestovního ruchu na velmi nízké úrovni, jelikož základní institucí, která by se měla starat o propagaci cestovního ruchu, jsou informační centra, kterých je v ORP nedostatečné množství. S tím souvisí i následující problém, a to, že v ORP nenajdeme v současnosti dostatečně silného leadera, který by se zasadil o propagaci cestovního ruchu. Tímto leaderem by mohlo být město Pardubice, ale to se zajímá pouze o turistickou propagaci sama sebe, čímž na sebe poutá veškerou pozornost. Venkov není absolutně propagován, ani v podstatě neexistuje jednotná databáze toho, co venkovské oblasti ORP nabízejí. Důsledkem toho je tedy fakt, že obyvatelé ORP netuší možnou nabídku venkovského prostoru, tak se tam ani nevydávají.

II. Příčiny problému

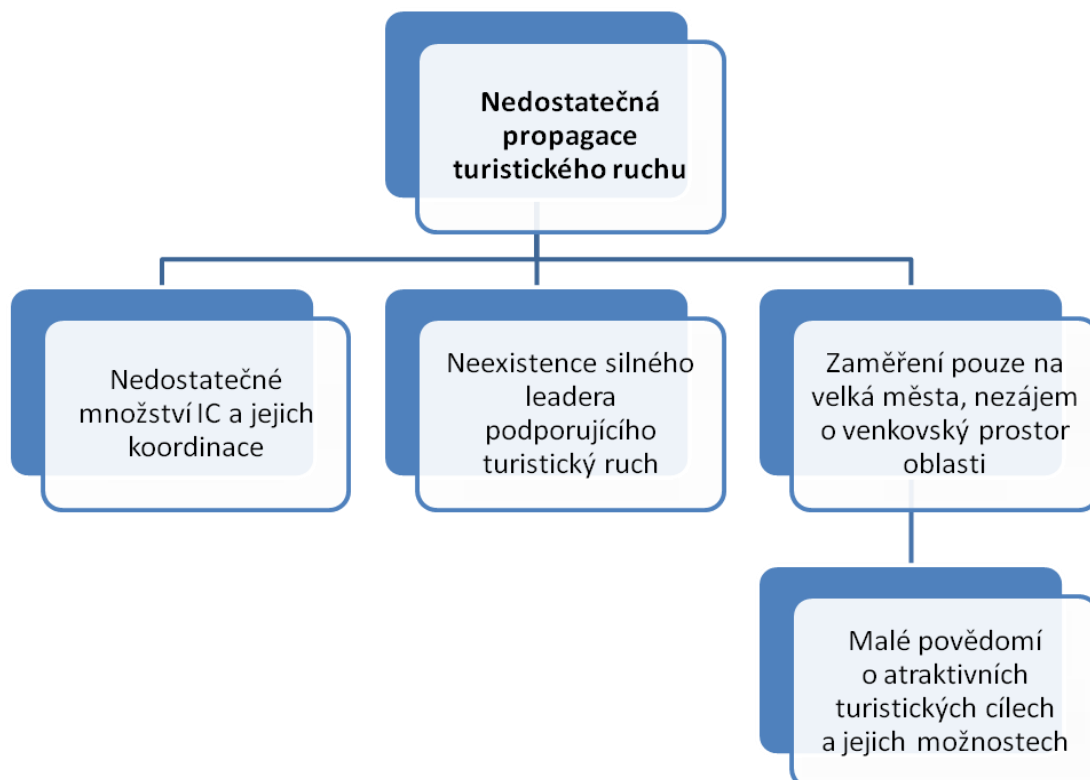
V ORP Pardubice fungují v současnosti pouze tři IC (Pardubice, Perníková chaloupka v Rábech a Lázně Bohdaneč). Zároveň mezi těmito IC funguje spolupráce pouze na velmi nízké formální úrovni. Do budoucna by bylo vhodné otevřít další IC např. v Dašicích, Sezemicích a Opatovicích nad Labem.

Současně by bylo vhodné, aby se na území ORP Pardubice našel dostatečně silný leader, který by se zaměřoval vyloženě na vnitřní cestovní ruch a zajišťoval přirozeně koordinaci všech IC. Také by se tento leader měl zaměřovat nejen na centrální města, ale na celé ORP Pardubice. Příkladem nedostatečné propagace oblasti může být činnost CzechTourism, který se zaměřuje pouze na nejvíce atraktivní „špeky“, nikoli však na oblast jako celek.

Do povědomí obyvatel ORP Pardubice je tedy třeba dostat málo známé a propagované lokality jako Rokytno (muzeum hraček, ranč, arboretum, nová hřiště, písečné přesypy), Dříteč (Vesnice roku Pardubického kraje 2014, Golf Resort) či Marina Kemp Stéblová (jachting pro nejmenší, koupání). S tímto souvisí též podpora celého pardubického venkovského okolí např. za pomoci udělování regionální značky Kraj Pernštejnů a propagace místních výrobků.

III. Důsledky neřešení problému

Neřešení problému prohloubí stávající stagnaci venkovského okolí Pardubic. Zároveň v případě této otázky nastává problém celorepublikový, neboť je v zájmu nás všech, aby se obyvatelé republiky udržovali v dobré fyzické kondici. Dnešní průměrný Čech je však člověk poměrně líný, který si sám od sebe nebude vymýšlet zábavný, eventuelně sportovní program. Nebude-li mu nějaká aktivita strčena tzv. „pod nos“, zůstane zavřený doma v izolaci od ostatních. Je proto tedy podpořit rozvoj turistického ruchu a dát obyvatelům ČR atraktivní nabídku.

2. Malá nabídka jednodenních aktivit

I. Věcné argumenty

Charakter území ORP Pardubice poskytuje díky svému rovinnému reliéfu pouze omezené množství sportovních aktivit, které nejsou ještě ke všemu dostatečně podporovány. Nejpodporovanějšími sportovními odvětvími jsou cyklistika a in-line bruslení, ostatní sporty jsou v útlumu. Jiné typy aktivit než sportovní, např. naučné pak nejsou podporovány prakticky vůbec a tvoří mezeru v nabídce území.

Dalším problémem je, že většina aktivit v ORP se zaměřuje převážně na sport, tedy lidi v produktivním věku, senioři, rodiče s dětmi a handicapovaní příliš zapojováni nejsou.

II. Příčiny problému

Charakter území ORP Pardubice poskytuje opravdu pouze omezené množství sportovních aktivit. Prostor ORP Pardubice znevýhodňuje také svým způsobem ideální poloha na železničním koridoru Praha – Brno, kdy návštěvníci nepociťují potřebu v centrálním městě Pardubicích zůstat přes noc.

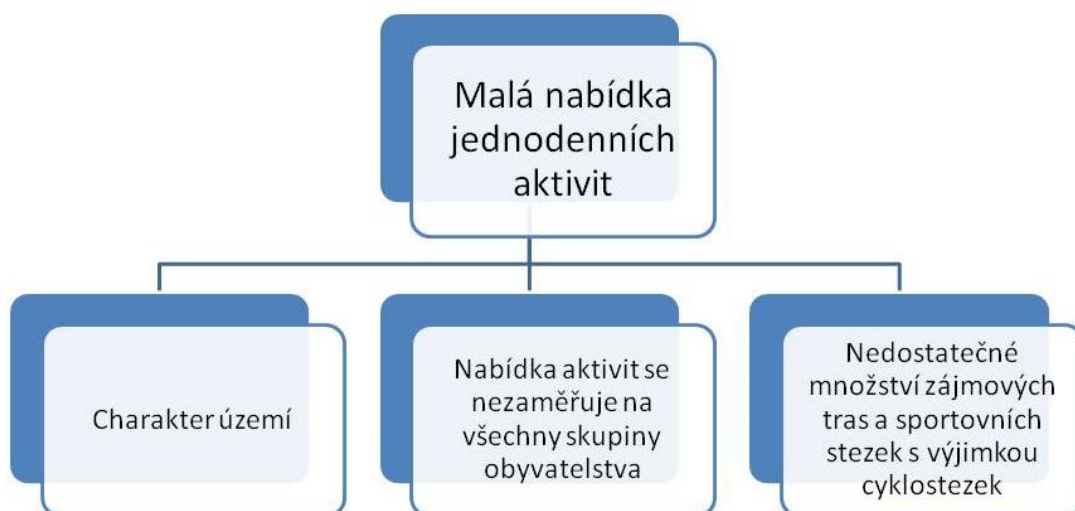
Je tedy jasné, že turistický ruch v ORP Pardubice by se měl zaměřit hlavně na nabídku jednodenních aktivit.

Jak již bylo řečeno ORP Pardubice je díky svému krajinnému reliéfu ideálním prostředím pro cykloturistiku a rozsáhlá síť cyklotras v Pardubicích a jejich blízkém okolí (2. Labská Pardubice – Kunětická hora) je vynikajícím zázemím pro in-line bruslení. Ostatní sportovní aktivity jsou podporovány velmi málo. Oblastí ORP prochází pouze jedna oficiální hipostezka, přitom se v území nachází 18 rančů. Další problém je s pěšími trasami, které všechny směřují k centrálnímu bodu oblasti, Kunětické hoře a jsou poměrně krátké. Další stezky, které jsou tematicky zaměřeny, nalezneme ve městech Pardubice a Lázně Bohdaneč, avšak ve venkovském prostoru žádné tematicky zaměřené naučné stezky nenajdeme, i když potenciál k vytvoření těchto stezek je zde velmi bohatý (např. stezka zaměřená na technické památky). Dále zcela chybí např. gurmánské stezky a není podporována agroturistika.

Dále je nutné konstatovat, že většina aktivit je zaměřena hlavně na lidi sportovně založené v produktivním věku. V současnosti stoupá i nabídka týkající se rodin s dětmi. Ta je podporována hlavně díky velkému množství rančů, které nabízejí vyžití pro děti i dospělé a dále se rodiny s dětmi často vydávají do okolí hradu Kunětická hora, kde se jim dostane též pestré nabídky (ranč, hrad, restaurace, Perníková chaloupka, dětská hřiště). Ale v rámci celého ORP to nabídka rozhodně dostatečná není, neboť potenciál ORP je rozhodně větší. Skupina obyvatelstva, která je prakticky opomíjena, jsou senioři.

III. Důsledky neřešení problému

Lidé odjíždějí za sportovními i zájmovými aktivitami do jiných ORP. Jejich finance podporují jiné regiony než ORP Pardubice. Zaměření pouze na cykloturistiku způsobuje dopad na malou nabídku ostatních aktivit. Budou-li preferována pouze velká města, podpora venkova bude slábnout. S tím souvisí i přísun peněz do oblasti. Tuto, i když drobnou finanční pomoc, potřebují spíše menší obce, než velká města, která mají dostatečné rozpočty.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	<i>Nedostatečná propagace cestovního ruchu</i>
Cíl 1.1	<i>Marketingová kampaň pro zvýšení turistické atraktivity oblasti</i>
Popis cíle	<p>V současné době fungují na území ORP Pardubice pouze tři informační centra – Pardubice, Ráby a Lázně Bohdaneč. Takto nízký počet informačních center nezaručuje dostatečnou a efektivní propagaci cestovního ruchu v území. Zároveň se v současnosti turistickou propagací regionu příliš žádný jiný subjekt nezabývá.</p> <p>Samotné nahlížení obyvatel regionu na kvalitu služeb v oblasti turistického ruchu je velmi nízké. U obyvatel regionu převažuje názor, že s výjimkou Pardubic se v ORP prakticky nic neděje. Tuto tezi podporuje i finanční analýza, ze které jasně vyplývá, že do oblasti cestovního ruchu plynou velmi malé finanční prostředky. Přitom region je pro návštěvníky velice atraktivní, jak po stránce finanční dostupnosti, tak po stránce nabídky turistického vyžití, jež však není příliš známa.</p> <p>Bylo by tedy vhodné navrhnout marketingovou kampaň, která by se zasadila o propagaci celého území a která by vedla ke zvýšení turistické atraktivity regionu.</p>
Hlavní opatření	<p><i>A. Organizační opatření</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozšíření sítě informačních center a bodů - Navázání kontaktu s organizacemi, které se zabývají cestovním ruchem - Propagace méně známých turistických cílů a atraktivit - Podpořit PR regionálních producentů a agroturismu - Zaměřit se na nové trendy v marketingu – sociální sítě, web <p><i>B. Ekonomická opatření</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zjistit možnosti financování podpory cestovního ruchu
Název indikátorů k hodnocení cíle	Přehled vhodných informačních center a informačních bodů
Správce cíle	Místopředseda MAS RKH

Problémový okruh 2	<i>Malá nabídka jednodenních aktivit</i>
Cíl 2.1	<i>Vytvoření databáze monitorující možnosti cestovního ruchu v oblasti</i>
Popis cíle	<p>V současné době neexistuje na území ORP Pardubice podrobná jednotná databáze, která by zahrnovala celé území ORP Pardubice. Velké webové servery jako www.vychodnicechy.info, www.kudyznudy.cz a další nenabízejí dostatečně podrobné informace. Zaměřují se většinou pouze na nejvýznamnější akce a nejznámější památky ORP.</p> <p>Poměrně podrobnými databázemi disponují Turistické informační centrum Pardubice a Informační centrum v Heřmanově Městci. Pardubická databáze bohužel zahrnuje pouze oblast Pardubic a jejich blízké okolí. Heřmanoměstecké informační centrum má ve správě bohužel také jen několik obcí ORP Pardubice. Zároveň tyto dvě databáze nejsou vzájemně propojeny.</p> <p>Možnosti turistického ruchu na zbylém území jsou zmapovány velmi zevrubně a lze je dohledat především na zmíněných velkých informačních portálech. Zároveň tyto databáze nepropojují jednotlivá odvětví (činnosti) turistického ruchu, a nevytvářejí tak nabídku komplexního turistického vyžití. Cílem tedy je vytvořit podrobnou databázi ORP Pardubice a na jejím základě se pokusit navrhnout nové možnosti, které by přispěly k zvýšení turistické atraktivity regionu pro místní obyvatele a následně přitáhly i více „přespolních“ návštěvníků.</p>
Hlavní opatření	<p>A. Opatření plynoucí z nově vytvořené databáze</p> <ul style="list-style-type: none"> - Navrhnout nové tematicky zaměřené stezky - Vytipovat možnosti nových sportovně zaměřených stezek a aktivit - Zaměřit se na nabídku aktivit pro všechny skupiny obyvatelstva - Propojit jednotlivá odvětví cestovního ruchu a vytvořit jednodenní balíčky turistických aktivit - Vytvořit kalendář akcí podporující kulturní dění v regionu <p>B. Ekonomická opatření</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zjistit možnosti propagace a zveřejnění nově vytvořených turistických atraktivit
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet vytvořených souborů dat
Správce cíle	Jednatel společnosti Marina Kemp Stéblová – člen MAS RKH

6.2.4. Indikátory

Problémový okruh	1. Nedostatečná propagace cestovního ruchu		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet propagačních kampaní na produkty v oblasti cestovního ruchu		
Měrná jednotka	Ks		
Správce měřítka	Místopředseda MAS RKH		
Roky	2013	2017	2020
Plán		16	20
Skutečnost	12		
Popis měřítka:	V současnosti existuje v území ORP Pardubice 8 velkých kulturních akcí a 4 sportovní akce, které podporují cestovní ruch v oblasti a zvyšují její návštěvnost (viz analýza). Úkolem tohoto indikátoru je vytipovat další možné akce, které by bylo možné využít při prezentaci cestovního ruchu v ORP Pardubice, může se jednat i o vyloženě malé lokální akce primárně jiného zaměření, než je turistický ruch, avšak s alespoň minimálním regionálním dopadem ve zmiňovaném tématu. Výsledkem by měla být databáze akcí, které mají jistou tradici i potenciál a je pravděpodobné, že přetrvávají i do dalších let, a navrhnout možnosti prezentace cestovního ruchu při konání těchto akcí.		
Metodika a výpočet:	Součet uskutečněných akcí z databáze		
Zdroj čerpání dat:	Kalendáře akcí informačních center		

Cíl	1.1 Marketingová kampaň pro zvýšení turistické atraktivity oblasti		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Přehled vhodných informačních center a informačních bodů		
Měrná jednotka	Ks		
Správce měřítka	Místopředseda MAS RKH		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	8
Skutečnost	3		
Popis měřítka:	Jak vyplývá z analýzy, největší slabinou ORP Pardubice je nedostatečný počet informačních center a informačních bodů, které by zajišťovaly a podporovaly turistickou atraktivitu oblasti. Je tedy třeba vytipovat vhodné lokality, v nich konkrétní objekty a zjistit, za jakých podmínek by bylo možné zde zřídit informační centra, či alespoň informační body.		
Metodika a výpočet:	Součet informačních center a bodů		
Zdroj čerpání dat:	Databáze MAS RKH		

Problémový okruh	2. Malá nabídka jednodenních aktivit		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Počet nově navržených aktivit		
Měrná jednotka	Ks		
Správce měřítka	Manažer MAS RKH		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	9
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	<p>Jak bylo zmiňováno v analýze, v současnosti neexistuje, hlavně ve venkovském prostoru ORP Pardubic, prakticky žádná nabídka v oblasti cestovního ruchu. Jediné, co poskytuje v území dostatečnou nabídku je počet cyklotras (označeno jako výchozí stav pro rok 2013 počtem 1), nikoli však cyklostezek. Jde tedy o navržení nabídky nových možností v oblasti cestovního ruchu, která bude vycházet z nově vytvořené databáze (Cíl 2.1).</p> <p>Součástí další fáze projektu bude návrh dalších aktivit, jejichž celkový počet je předběžně odhadován na 9. Nicméně region nabízí nepřeborné množství možností a záleží hlavně na tom, bude-li cestovní ruch v oblasti podporován. Pak bude počet nabízených aktivit neustále růst v závislosti na měnících se podmínkách. Reálný odhad uskutečnitelných se však pohybuje okolo čísla 9.</p>		
Metodika a výpočet:	Součet existujících a nově nabídnutých aktivit v každém roce		
Zdroj čerpání dat:	Databáze MAS RKH		

Problémový okruh/Cíl	2.1 Vytvoření databáze monitorující možnosti cestovního ruchu v oblasti		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	Počet vytvořených souborů dat		
Měrná jednotka	Soubor		
Správce měřítka	Vedoucí centrály MAS RKH		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1	1
Skutečnost	1		
Popis měřítka:	<p>V současnosti neexistuje v ORP Pardubice jednotná databáze, která by shrnovala možnosti související s cestovním ruchem i subjekty mající potenciál se do něj zapojit. V regionu se vyskytuje několik databází informačních center, které však nejsou většinou dostatečně podrobné, nenavazují na sebe, eventuálně si některé subjekty, které se zabývají turistickým ruchem, vystačí pouze s databázemi velkých internetových serverů. Je tedy potřeba vytvořit jednotnou databázi zahrnující celé území, která bude dostatečně podrobná a dle potřeb aktualizovaná.</p>		
Metodika a výpočet:	Jednotná databáze zahrnující celé území		
Zdroj čerpání dat:	Vytvořená databáze		

6.3. Pravidla pro řízení strategie

6.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny
zatím neurčeno

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přiblížování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Marketingová kampaň pro zvýšení turistické atraktivity oblasti	Místopředseda MAS RKH
2.1	Vytvoření databáze monitorující možnosti cestovního ruchu v oblasti	Vedoucí centrály MAS RKH

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Počet propagačních kampaní na produkty v oblasti cestovního ruchu	Místopředseda MAS RKH
2	Přehled vhodných informačních center a informačních bodů	Místopředseda MAS RKH
3	Počet nově navržených aktivit	Manažer RKH
4	Počet vytvořených souborů dat	Vedoucí centrály MAS RKH

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Příklad harmonogramu procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Vzor tabulky akčního plánu

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Do tabulky se uvádějí následující informace:

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů.

Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Přípravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orientační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

6.4. Závěr, postup zpracování a kontakty

6.4.1. Shrnutí

V závěrečném shrnutí je nutné konstatovat, že ORP Pardubice je skutečně územím se značným potenciálem, který je však nevyužitý. Jedinou lokalitou, kde je v současnosti zdárně propagován cestovní ruch, jsou samotné Pardubice. Ostatní venkovský prostor ORP nebyl doposavad ani zmapován z hlediska kompletních možností turistického vyžití. Kvůli neexistenci základní databáze (Cíl 2.1) neexistuje ani povědomí o možnostech a nabídkách turistických aktivit (Problémový okruh 2). Jedinou výjimku tvoří cykloturistika a in-line bruslení, které zcela očividně vyplývají z charakteru krajiny ORP Pardubice a jsou podporovány zcela samozřejmě. Ostatní aktivity však podporovány nejsou. Dalším problémem je, že turistické aktivity v oblasti se zaměřují primárně jen na některé věkové skupiny obyvatelstva.

Další záležitostí je nedostatečná propagace turistických aktivit v oblasti. Výjimku tvoří opět Pardubice, které propagovány jsou, i když dle mého názoru rozhodně nejsou ještě možnosti tohoto centrálního města oblasti vyčerpány. Nedostatečná propagace venkovského prostoru opět vyplývá z toho, že doposavad neexistuje kompletní, podrobná databáze turistických možností oblasti a neexistuje tudíž povědomí o tom, co je možné propagovat. Je tedy třeba vymyslet nové produkty a spojit je v alespoň jednodenní nabídku služeb (balíček), které pak bude možné propagovat za pomoci marketingových kampaní (Problémový okruh 1). Nedostatečná propagace turistického ruchu také vyplývá z malého počtu informačních center v oblasti a jejich nízkém propojení (Cíl 1.1). U všech zmíněných problémových okruhů a cílů byly stanoveny indikátory výsledku a výstupu, které povedou k měřitelnosti naplnění (odstraňování) zmíněných problémů. Též byli stanoveni gestoři těchto indikátorů, kteří souhlasili s tím, že budou dohlížet na jejich plnění a poskytovat metodickou pomoc.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část strategie byla zpracovávána v měsících srpen – prosinec 2014. Měsíce červenec a srpen byly měsíci přípravnými, kdy probíhaly hlavně terénní práce v oblasti a sběr dat. Zároveň docházelo k setkávání s motivujícími starosty a dalšími členy týmu, kteří zpracování 4. volitelného tématu doplňovali svou metodickou podporou. Taktéž byly zpracovány body návrhové části plně v souladu s metodikami pro tvorbu strategie zpracované a zveřejněné Svazem měst a obcí ČR.

4. volitelné téma bylo zpracováváno dle metodik SMO ČR tak, aby došlo ke sladění termínů zpracování všech oblastí rozvojové strategie (neboť dle harmonogramu projektu toto 4. analyzované téma začínalo s nástupem prací později než ostatní řešené oblasti).

V srpnu došlo též ke stanovení vize. V rámci realizačního týmu a za podpory motivujících starostů byl stanoven prvotní návrh, který byl také okomentován odborníky, kteří se zabývají problematikou cestovního ruchu (zaměstnanci IC, MAS a DSO).

V září byly sestaveny problémové okruhy, které vyplynuly z analyzovaných dat. Tyto okruhy byly stanoveny tematickým expertem a členy realizačního týmu. Tyto okruhy byly poté diskutovány v rámci fokusní skupiny, které byli přítomni i motivující starostové a odborníci v oblasti cestovního ruchu (zaměstnanci IC, MAS a DSO). Tato fokusní skupina potvrdila předběžné závěry vyplývající z analýzy a definovala 2 základní problémové okruhy.

V následujícím měsíci byly poté problémové okruhy stejnými skupinami osob doplněny o jednotlivé cíle. Ke každému problémovému okruhu byl stanoven jeden cíl. Bylo tak učiněno proto, že bylo konstatováno, že v ORP Pardubice je třeba začít v podstatě od prvopočátku, neboť propagace cestovního ruchu je zde prakticky na nulové úrovni. Je tedy třeba začít od základních kamenů, jako je vytvoření základní databáze. Tento závěr potvrzuje i pravidlo SMART. Taktéž byli stanoveni gestoři cílů.

V měsíci listopadu byly problémové okruhy i cíle doplněny o indikátory a o gestory, kteří budou dohlížet na jejich naplňování.

V prosinci došlo k doladování závěrečné podoby současného dokumentu a k jeho přípravě pro implementaci strategie.

6.5. Přílohy k tématu 4: Volitelné téma

Tab. č. 124 - Hrady, zámky, tvrže

Hrady, zámky, tvrže					
Lokalita	Název	Adresa	Otevírací doba	Kontakt	Poznámka
Kasalice - Kasaličky	Tvrz Kasalice				Dnes pouze pahorek se zbytky valů
Libišany	Tvrz				Dnes pouze zbytky valů uprostřed obce, na místě stojí zvonička
Mikulovice	Archeologické naleziště				Severně od obce, za ulicí V Loučkách
Pardubice	Zámek Pardubice - Východočeské muzeum	Zámek 2	Celoročně Út-Ne 10-18	466799240, 466799241	
	Zelená brána	Zelenobranská 68	Duben, říjen So, Ne 10:00-17:00 (samostatně nebo s průvodcem na objednávku), květen-září Út-Ne 10:00-17:00 (samostatně nebo s průvodcem na objednávku), listopad, prosinec So, Ne 10:00-16:00 (samostatně nebo s průvodcem na objednávku)	777073909	
Pardubice - Lány na Důlku	Tvrziště Krchleby	JV část obce			Zbytky valů
Pardubice - Staré Čívce	Tvrziště	Z část obce			Zbytky valů
Ráby	Lovecký zámek	Ráby 22	Nepřístupný		
Rohoznice	Lovecký zámek	V lese SZ směrem od Rohoznice	Volně přístupný		Značně zchátralý
	Tvrziště Na kotli	V lese SZ směrem od Rohoznice	Volně přístupný		Patrně zbytky valů, jinak nic
Staré Hradiště	Kunětická hora		Duben, říjen So, Ne 10-16; květen-srpen mimo Po 9,30-17,30; září So, Ne 10-17 (také ve státní svátky)	466415428	

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 125 - Muzea a galerie

Muzea a galerie			
Lokalita	Název	Adresa	Kontakt
Lázně Bohdaneč	Galerie Na kolonádě	Masarykovo náměstí 6	466860111
Pardubice	Atelier BMB - galerie	Pernštýnská 7	602412274
	Benefiční galerie Fons	Pernštýnské náměstí 51	467 003 111
	Fresch gallery	Bratranců Veverko- vých 816	777100366
	Galerie Felix	Jindřišská 698	466535553,8
	Galerie GM	Hronovická 437	777 078 129, 777 077 129
	Galerie Gong	Sladkovského 2016	466 612 526, 777 886 776
	Galerie chodba	Nová 282	466 415 701, 466 415 462
	Galerie Jadine	Svaté Anežky České 26	724709603
	Galerie K	Husova 1848	466614241
	Galerie města Pardubice	Příhrádek 5	777820267
	Galerie Pussa Passage	Třída Míru 60	
	Galerie Slunce	Staňkova 1396	723455426
	Galerie Univerzity Pardubice	Studentská 519	466 036 555
	Pardubický spolek historie železniční dopravy	Nádražní 53, Rosice nad Labem	776 253 532; 604 926 620
	Východočeská galerie v Pardubicích - Dům U Jonáše	Pernštýnské náměstí 50	466 510 003
	Východočeská galerie v Pardubicích - zámek	Zámek 3	466 501 897
	Výstavní prostor Mázhaus	Pernštýnské náměstí 3	603 823 642
	Zámek Pardubice - Východočeské muze- um	Zámek 2	466 799 240, 466 799 241
Ráby	Perníková chaloupka - muzeum perníku a pohádek	V Perníkové chaloup- ce č.p.38	466612474, 602413134
Rokytno	Klukovský sen	Rokytno 146	724 121 821

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 126 - Městské památkové zóny

Městské památkové zóny		
Lokalita	Co je zde k vidění?	Poznámka
Dašice	Měšťanské domy z 18. a 19. století a sochy	
Dolany	Domy v centru obce	neoficiální
Lázně Bohdaneč	Měšťanské domy a lázeňská kolonáda	neoficiální
Pardubice	Měšťanské domy na Pernštýnském náměstí, třídě Míru a Přihrádku	Pernštýnské náměstí a okolí
Sezemice	Domy č. p. 82, 92, 63, 98 ve stylu selského baroka	Centrum města a blízké okolí

zdroj:vlastní průzkum

Tab. č. 127 - Technické, historické a architektonické stavební památky

Technické, historické a architektonické stavební památky			
Lokalita	název	přístup	bližší popis
Barchov	Dům Karla Řepy	volně	Dnes budova obecního úřadu a kulturní centrum
Dašice	Fara	nepřístupná	Hrdličkova 55
	Kulturní dům	jen zvenčí	Hrdličkova ulice
	Rodný dům Josefa Hybeše	nepřístupný	Palackého 67
	Sýpka	nepřístupná	Zminný 11
	Vodní mlýn	nepřístupný, poue zvenčí	Na křižovatce Komenského a Štenclovy
	Vodojem	jen zvenčí	U mostku v ulici Hrdličkova
	Vosáhlova vila	nepřístupná	Jungmannova 31
Dašice - Zminný	Hasičská zbrojnice	jen zvenčí	U hlavní silnice
Dříteč	Pamětní deska Václava Veverky	volně	Na zdi kostela
Dubany	Hasičská zbrojnice	jen zvenčí	Z centra obce směr Dřenice
Kunětice	Fara	jen zvenčí	Kunětice 22
	Most UNNRA	volně	Most přes Labe směr Sezemice
Lány u Dašic	Hasičská zbrojnice	jen zvenčí	Lány u Dašic 32
Lázně Bohdaneč	Bohdanečský hřbitov	volně přístupný	Za městkou částí Na Lužci
	Gočárův pavilón	jen zvenčí	V lázeňském parku
	Penzion Škroup	přístupný	Masarykovo náměstí 87
	Sluneční hodiny	volně	V centru obce
	Tillerovo sedátko	volně přístupné	V lázeňském parku
	Vila č.p. 280	jen zvenčí	Dukelská ulice
	Vodojem	nepřístupný	Na Lužci
Moravany-Platěnice	Pomník F. Barvy	volně	U řeky
	Rodný dům J. Teplého	jen zvenčí	U kostela
	Trafo stanice	volně	U kostela

Němčice	Němčický most	volně přístupný	Na kraji obce směr Dříteč	
Opatovice nad Labem	Akvadukt	volně přístupný	Vedle silnice Pardubice-Hradec Králové	
	Modernistické sousoší	volně přístupné	Za obecním úřadem	
Ostřešany	Dům Evy Filemonové	jen zvenčí	Bláhova 11	
Pardubice	Anglobanka	volně	Náměstí Republiky 222	
	Automatické mlýny	nepřístupné	Mezi Mosty 436	
	Dům Josefa Otty	nepřístupný	Bratranců Veverkových 396	
	Dům Rolnického družstva	nepřístupný	Pernerova 79	
	Dům U tří luceren	nepřístupný	Masarykovo náměstí 911	
	Hvězdárna barona Arthura Krause	září Pá 20:00-22:00, únor, březen, říjen St-Pá 19:00-21:00, leden, listopad, prosinec St-Pá 18:00-20:00, únor, březen St-Pá 19:00-21:00, duben, květen St-Pá 20:00-22:00, červen Pá 18:00-20:00		Gorkého 2658
	Krausův dům	nepřístupný	Třída Míru 113	
	Krematorium	jen zvenčí s výjimkou smutečních obřadů		Pod břízkami 990
	Larischova vila	nepřístupná		U Zámečku
	Machoňova pasáž	volně		třída Míru
	Nákupní centrum Grand	volně		Náměstí Republiky 1400
	Palác na Kopečku	nepřístupný		Třída Míru 58
	Palác Passage	volně		Třída Míru 60
	Pardubice hlavní nádraží	volně		Náměstí Jana Pernera 217
	Pardubický pivovar a.s.	po dohodě		Palackého 250
	Polyfunkční dům Magnum	volně		Třída Míru 2800
	Pomník bratranců Veverkových	volně		Bratranců Veverkových
	Prokopův silniční most	volně		Jahnova ulice
	Střední průmyslová škola elektrotechnická a Vyšší odborná škola	volně		Karla IV. 13
	Střední průmyslová škola potravinářská Pardubice	volně		Náměstí Republiky 116
	Vila pro hradeckého biskupa Josefa Doubravu	po dohodě		U kamenné vily 144
	Vila Viktora Kříže	nepřístupná		Bulharská 655
	Vodojem na Vinici	volně		V areálu nemocnice

	Východočeské divadlo	volně	Náměstí Republiky 50
	Železniční most	volně	Bílé předměstí, most přes Chrudimku
	Židovský hřbitov	volně přístupné	Ulice S.K. Neumanna
Pardubice - Lány na Důlku	Sýpka	nepřístupná	Lány na Důlku 8
Pardubice - Rosice nad Labem	Vodárna	volně	Na železniční stanici
Rohoznice	Památník všem okradeným	volně	SZ okraj obce u lesa
Rybitví	Dům bratraců Veverkových	expozice pouze po domluvě	Stará obec 319
	Model ruchadla v místě první brázdy	volně	Od domku bratraců Veverkových směr Rybitví
	Památník Františka Veverky	volně	Čapkova ulice
Sezemice	Aquadukt	volně	Křížení Mlýnského potoka a Zadní Lodrantky
	Pamětní deska Alfréda Bartoše	volně	Masarykova 140
	Pomník Alfréda Bartoš	volně	U ulice Mezi Mosty před obecním úřadem
	Radnice empírová	volně	Husovo náměstí
Sezemice - Koloděje	Aquadukt	volně	V polích nedaleko Malých Kolodějů
Srch	Stará vodárna	volně	Ulice U Vodárny
Staré Hradiště	Budova pošty	volně	Staré Hradiště 185
	Sýpka	volně	Ve východní části obce
Stéblová	Pomník autonehody z roku 1966	volně	V lese za železniční stanicí
Živanice	Selská brána	volně	Naproti kostelu
Opatovice nad Labem - Lázně Bohdaneč	Opatovický kanál	volně	Splavná technická památka

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 128 - Pomníky padlým

Pomníky padlým		
Lokalita	Název	Bližší popis
Barchov	Památník padlým z 1. sv. v.	Na návsi
Bezděkov	Památník padlým z 1. sv. v.	Na návsi
Borek	Památník padlým z 1. sv. v.	Na návsi
Bukovina nad Labem	Památník padlým z 1. sv. v.	V centru obce u hlavní silnice
Bukovka	Památník osvobození	V centru obce u hlavní silnice
Časy	Památník padlým z 1. sv. v.	Na kraji obce směr Pardubice
Čeperka	Památník padlým z 1. sv. v.	V centru obce
Čepí	Památník padlým z 1. sv. v.	U silnice směr Pardubice
Černá u Bohdanče	Památník padlým z 1. sv. v.	Za budovou obecního úřadu
Dašice	Památník padlým v 1. a 2. sv.v.	V ulici Křičenského
Dolany	Památník padlým v 1. sv. v.	V centru obce u kostela
Dříteč	Památník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Choteč	Památník padlým v 1. sv. v.	Naproti obecnímu úřadu
Chýšť	Památník padlým v 1. sv. v.	Naproti zemědělskému družstvu
Jezbořice	Památník padlým v 1. sv. v.	Před kostelem u hlavní silnice
Kasalice	Památník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Kasalice - Kasaličky	Památník na zemřelé spoluobčany v Tere- zíně	V centru Kasaliček u křížku
Kostěnice	Pomník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Křičeň	Pomník padlým v 1. sv. v. a obětem oku- pace	V centru obce naproti obecnímu úřadu
Kunětice	Pomník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Lány u Dašic	Pamětní deska	Budova směr Zminný
Lázně Bohdaneč	Památník obětem světových válek	V sousedství hřbitova
	Pamětní deska Rudolfa Průchy	Masarykovo náměstí 86
Libišany	Pomník padlým v 1. sv. v.	U mostku
Mikulovice	Pomník padlým v 1. sv. v.	U základní školy
Moravany	Pomník padlým v 1. a 2. sv. v.	Na křižovatce Slepotice - Dvaka- čovice
Němčice	Pomník padlým v 1. sv. v.	U hlavní silnice
	Pomník popraveným během okupace	Před obecním úřadem
	Pomník věnovaný panu Miloslavu Hájkovi	U mostu
Opatovice nad Labem	Pomník padlým během 1. a 2. sv. v.	V parku u Opatovického kanálu
Ostřešany	Pomník padlým	V centru obce
Pardubice	Areál Zámeček - pietní území	ulice Odbojářů
	Pomník padlým v 1. a 2. sv. v.	Náměstí republiky
	Pomník Osvobození s hroby 27 rudoar- mějců	Městský hřbitov
	Pomník Osvobození s hroby 27 rudoar- mějců	Zborovské náměstí

Pardubice - Lány na Důlku	Pomník obětem 1. sv. v. a K. Šimona	Před školou
Pardubice - Lány na Důlku	Pomník 12 obětem tranportu smrti	Na hřbitově
Pardubice - Nemošice	Pomník obětem 2. sv. v.	Před školou
Pardubice - Rosice nad Labem	Pomník obětem 1. sv. v.	Náměstí 9. května
Pardubice - Staré Čivice	Pomník obětem 1. sv. v.	Na Návsi
Ráby	Pomník padlým v 1. sv. v.	Na křižovatce směr Kunětice
Rohovládova Bělá	Pomník padlým v 1. sv. v.	Před kostelem u hlavní silnice
Rohoznice	Pomník padlým za vlast	V centru obce
Rokytní	Pomník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Sezemice	Pomník legionáře Bezdíčka	Křižovatka Masarykovy a Bezdíčkovy ulice
	Pomník padlým v 1. a 2. sv. v.	U hřbitova, Riegrova ulice
Slepotice	Pomník padlým v 1. a 2. sv. v.	Před kostelem
Srnojedy	Pomník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Srch	Pomník padlým v 1. sv. v.	U základní školy
Srch - Hrádek	Pomník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Srch - Pohránov	Pomník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Staré Hradiště	Pomník padlým v 1. sv. v.	Park za sportovní halou
Staré Jesenčany	Pomník padlým v 1. a 2. sv. v.	V centru obce
UHřetická Lhota	Pomník padlým	U Obecního domu
Újezd u Sezemic	Pomník padlým	V centru obce
Vlčí Habřina	Pomník padlým v 1. sv. v.	V centru obce
Voleč	Deska na obecním úřadě, pomník padlým v 1. sv. v.	Na obecním úřadě
Živanice	Pomník padlým v 1. a 2. sv. v.	U kostela

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 129 - Slavní rodáci

Rodáci		
Lokalita	Jméno	Význam
Dašice	Hybeš Josef	Známý politik za Rakousko - Uherska a první republiky
Dašice - Prachovice	Hrdý Jan	Český učitel a spisovatel
Lázně Bohdaneč	Kosina Jan Evangelista	Ředitel prvního českého Gymnázia v Olomouci
	Langer Josef Jaroslav	Český básník a spisovatel
	Šípek Karel	Spisovatel, divadelní kritik, libretista
	Tomášek Theodor	Český dirigent a hudební skladatel
	Veselý Jan	Zakladatel lázní
Libišany	Skrejšovský František	Právník a podnikatel
	Skrejšovský Jan Stanislav	Politik a redaktor
Moravany - Platěnice	Teplý Jakub	Sochař a řezbář
Opatovice nad Labem	Nohejlova-Prátová Emanuela	Historička

Ostřešany	Filemonová Eva	Malířka
Pardubice	Bok John	Politický aktivista
	Hašek Dominik	Hokejový brankář
	Maxová Tereza	Modelka
	Voldánová Jolana	Rozhlasová a televizní moderátorka
Rybitví	Veverkové Václav a František	Vynálezci ruchadla
Spojil	Křivka Josef	Cyklista

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 130 - Kostely a kaple

Kostely a kaple		
Lokalita	Název	Poznámka
Borek	Kaple	Na hřbitově
Bukovka	Evangelický kostel	Bukovka 31
Čepí	Kaple Panny Marie Karmelské	Na návsi
Dašice	Kostel Narození Panny Marie	Křižovatka Havlíčkovy a Hrdličkovy
	Kostelík na hřbitově	Štenclova ulice
	Kostelík v centru obce	Dašice - Prachovice
Dolany	Kaple sv. Floriána	V centru obce
	Kostel sv. Vojtěcha	V centru obce
Dříteč	Kostel sv. Petra a Pavla	V centru obce
Jezbořice	Kostel sv. Václava, mučedníka	V centru obce
Kostěnice	Kaple Matky boží	V centru obce
Křičeň	Kostelík na hřbitově	Na hřbitově
Kunětice	Kostel sv. Bartoloměje	V centru obce
Lázně Bohdaneč	Hřbitovní kaple sv. Jiří	Na hřbitově
	Kaple sv. Jana Napomuckého, Koutníkova	V aleji ke hřbitovu
	Kuttnerova kaplička	V lázeňském parku
Libišany	Kaple	V centru obce
Mikulovice	Kostel sv. Václava, mučedníka	Na kopci nad obcí
Moravany	Kostel Páně a svatých apoštolů Petra a Pavla	V centru obce
Moravany - Čeradice	Kaplička	V centru Čeradic
Moravany - Platěnice	Kostel Páně a sv. Jiljí	V centru Platěnic, katastrofální stav
Moravany - Turov	Kaple	V centru obce
Němčice	Kaplička	U fotbalového hřiště
Opatovice nad Labem	Kostel sv. Vavřince	V centru obce
Ostřešany	Kaple sv. Václava	U silnice směr Tuněchody

Pardubice	Evangelický kostel	Hronovická 492
	Husův sbor	Jiráskova 1270
	Kaple	Černá za Bory
	Kaple Andělů strážných	Pardubice, Dražkovice
	Kaple Nejsvětější Trojice	U Trojice
	Kaple Panny Marie Bolestné	Opočíněk
	Kaple sv. Anny	Anenská
	Kaple sv. Václava	Mnětice
	Kostel Narození Panny Marie	Žižkova ulice
	Kostel Panny Marie Bolestné	Křížovatka ulic Štrossova a Dašická
	Kostel sv. Bartoloměje	Náměstí Republiky
	Kostel sv. Jana Křtitele	Bratranců Veverkových
	Kostel sv. Jana Nepomuckého	Lány na Důlku
	Kostel sv. Jiljí, opata	Kyjevská ulice
	Kostel Zvěstování Panny Marie	Komenského ulice
	Sbor Církve bratrské v Pardubicích - Archa	Lonkova 512
Pardubice - Lány na Důlku	Kostel sv. Jana Nepomuckého	V jižní části obce
Pardubice - Rosice nad Labem	Kostel sv. Václava	Školní náměstí
Podůlšany	Kaple	Na okraji obce směr Staré Žďánice
	Kaple	v centru obce
	Kostel sv. Mikuláše	Na okraji obce směr Staré Žďánice
Ráby	Kaplička sv. Jana Nepomuckého	V centru obce
Rohovládova Bělá	Kostel sv. Petra a Pavla	V centru obce
Sezemice	Kaple Panny Marie	Riegrova ulice
	Kostel Nejsvětější trojice	Havlíčkova ulice
	Pseudogotická kaple od F. Schmoranze	Pardubická ulice
Sezemice - Počáply	Kaple sv. Jana Nepomuckého	Vedle hospody
Slepotice	Kostel Povýšení sv. Kříže	V centru obce
Spojil	Kaple Nanebevzetí Panny Marie	V centru obce
Staré Jesenčany	Kaplička	V centru obce
Staré Žďánice	Kostel sv. Václava	V centru obce
Stéblová	Kaplička	V centru obce
Třebosice	Kostel Povýšení sv. Kříže	Na návsi
Živanice	Kostel Zvěstování blahoslavené Panny Marie	Východní okraj obce za základní školou

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 131 - Sochy svatých

Sochy svatých		
Lokalita	Název	Poznámka
Barchov	Socha sv. Jana Nepomuckého	Nedaleko návsi
Bukovina nad Labem	Socha Panny Marie	Na konci obce směr Dříteč
Dašice	Městská památková zóna	Mnoho soch na náměstí T. G. Masaryka a v jeho okolí
Dašice - Zminný	Socha Panny Marie	U hlavní silnice
Kunětice	Socha sv. Jana Nepomuckého	V centru obce
Lázně Bohdaneč	Socha sv. Jana Nepomuckého	U příjezdu od Pardubic
	Socha sv. Máří Magdaleny	Na náměstí
Malé Výkleky	Socha neznámého svatého	Na okraji obce
Moravany-Platěnice	Socha neznámého svatého	V parku u fary, nepřístupná
Opatovice nad Labem	Socha sv. Václava	U hlavní silnice
	Socha sv. Jana Nepomuckého	Na okraji obce
Pardubice	Morový sloup	Pernštýnské náměstí
	Socha sv. Jana Nepomuckého	Bělobranské náměstí
Podůlšany	Socha sv. Václava	Nedaleko kostela
Rohovládova Bělá	Socha Anděla Strážce	U silnice směr Kasalice
	Socha sv. Jana Nepomuckého	U hlavní silnice
	Pieta	V obci
Sezemice	Socha sv. Jana Nepomuckého	Husovo náměstí
	Socha M. Jana Husa	Husovo náměstí
Staré Žďánice	Socha sv. Jana Nepomuckého	
	Socha sv. Marka	U silnice směr Lázně Bohdaneč
Třebosice	Socha sv. Jana Nepomuckého	U kostela

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 132 - Křížky

Křížky		
Lokalita	popis	Bližší určení
Barchov	Kamenný kříž	Silnice směr Starý Mateřov
Bezděkov	Kamenný kříž	Od návsi silnice směr Opočíněk
Borek	Kamenný kříž	U silnice směr Bukovina
	Kamenný kříž	Na návsi
Bukovina nad Labem	Kamenný kříž	U hlavní silnice
Bukovka	Kamenný kříž	U hlavní silnice
Bukovka - Habřinka	Kamenný kříž	V části obce Habřinka
Časy	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Nedaleko požární nádrže
Čeperka	Kamenný kříž	V centru obce
Čepí	Kamenný kříž	Za obcí u silnice směr Jezbořice
Černá u Bohdanče	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Za budovou obecního úřadu
Dašice	Kamenný kříž	V ulici Žižkova
	Kamenný kříž	U kostela Narození P. Marie
	Kamenný podstavec s kovovým křížem	V ulici Křičenského
	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Dašice - Zminný
Dříteč	Kamenný kříž	V centru obce
	Kamenný kříž	Směr Bukovina nad Labem
	Kamenný kříž	Polní cesta směr Němčice
Dubany	Kamenný kříž	V centru obce u hasičské zbrojnice
Hrobice	Kamenný kříž	V centru obce u hřiště
Choteč	Kamenný kříž	U autobusové zastávky Choteč v centru obce
	Kamenný kříž	Nedaleko obecního úřadu
Chýšť	Kamenný kříž	V severní části obce
Jezbořice	Kamenný kříž	U silnice směr Jeníkovice
	Kamenný kříž	V centru obce
Kasalice	Kamenný kříž	V centru obce
Kasalice - Kasaličky	Kamenný kříž	V centru Kasaliček nad zatáčkou
Kostěnice	Kamenný kříž	Při vjezdu do obce od Hrochova Týnce
	Boží muka	V centru obce u kaple
Křičeň	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Naproti obecnímu úřadu
Kunětice	Boží muka	U obecního úřadu
Lány u Dašic	Kamenný kříž	U silnice směr Koloděje
Libišany	Kamenný kříž	U hlavní silnice
Malé Výkleky	Kamenný kříž	V centru obce
Moravany	Kamenný kříž	U kostela
Moravany - Čeradice	Kamenný kříž	V centru Čeradice
Moravany - Moravanský	Kamenný kříž	Silnice směr Kostěnice

Moravany - Platěnice	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Výjezd z obce směrem na Dašice
Němčice	Kamenný kříž	U hlavní silnice
Neratov	Kamenný kříž	V centru obce
Neratov - Novinsko	Kamenný kříž	V centru obce
Opatovice nad Labem	Kamenný kříž	U hlavní silnice
Ostřešany	Kamenný podstavec s kovovým křížem	V centru obce
Plch	Kamenný kříž	V centru obce
Pravy	Kamenný kříž	U obecního úřadu
Ráby	Kamenný podstavec s kovovým křížem	V centru obce
Rohovládova Bělá	Kamenný podstavec s kovovým křížem	V centru obce
Rohoznice	Kamenný kříž	V centru obce
Rokytno	Boží muka	Na konci obce u silnice na Býšť
	Kamenný kříž	U základní školy
Rokytno - Bohumileč	Kamenný kříž	V centru obce
Rokytno - Drahoš	Kamenný kříž	V centru obce
Rybitví - Lázně Bohdaneč	Kamenný kříž	V lese mezi obcemi
Sezemice	Kamenný kříž	V obci
Sezemice - Dražkov	Kamenný kříž	V centru obce
Sezemice - Lukovna	Kamenný kříž	V centru obce
Slepotice	Kamenný kříž	Odbočka směr Čeradice
Slepotice - Bělešovice	Kamenný kříž	U silnice
Slepotice - Lipec	Kamenný kříž	Na severním okraji obce
Slepotice - Nové Holešovice	Kamenný kříž	Na křižovatce silnic
Spojil	Kamenný kříž	V centru obce
Srnojedy	Kamenný kříž	V centru obce
Srch - Hrádek	Kamenný kříž	V centru obce
Srch - Pohránov	Kamenný kříž	V centru obce
Staré Hradiště	Kamenný kříž	U hlavní silnice naproti obecnímu úřadu
	Kamenný kříž	U sýpky
Staré Hradiště	Kamenný kříž	Na konci obce směr Ráby
Staré Hradiště - Hradiště na Písku	Kamenný kříž	V centru obce
Staré Jesenčany - Třebosice	Kamenný kříž	U silnice
Starý Mateřov	Kamenný kříž	V centru obce
Staré Ždánice	Kamenný podstavec s kovovým křížem	V centru obce
	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Na křižovatce směr Hrádek
Stéblová	Kamenný kříž	V centru obce
Uhřetická Lhota	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Na křižovatce hlavních silnic
Uhřetická Lhota - U háje	Kamenný kříž	U Háje

Újezd u Sezemic	Kamenný kříž	V centru obce
Újezd u Sezemic - Zástava	Kamenný kříž	V centru obce
Újezd u Sezemic - Zástava	Kamenný kříž	Na okraji obce směr Újezd
Vlčí Habřina	Kamenný podstavec s kovovým křížem	Na okraji obce směr Rohovládova Bělá
	Kamenný kříž	V centru obce
Voleč	Kamenný podstavec s kovovým křížem	U hlavní silnice
Živanice	Kamenný kříž	Blízko kostela
Živanice - Dědek	Kamenný kříž	V centru obce
Živanice - Nerad	Kamenný kříž	V centru obce

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 133 - Zvonice a zvoničky

Zvonice a zvoničky		
Lokalita	Popis	Bližší určení
Barchov	Dřevěná	Silnice směr Starý Mateřov
Bezděkov	Dřevěná	Silnice směr Opočíněk
Bukovina nad Labem	Dřevěná	V centru obce
Bukovka	Dřevěná	V centru obce
Bukovka - Habřinka	Dřevěná	V části obce Habřinka
Časy	Dřevěná	V centru obce
Hrobice	Dřevěná	V centru obce
Choteč	Dřevěná	Za autobusovou zastávkou Choteč
Chýšť	Dřevěná	V severní části obce
Jezbořice	Dřevěná	Na hřbitově vedle kostela
Kasalice	Kovová	V centru obce
Malé Výkleky	Na střeše obecního úřadu	V centru obce
Mikulovice - Blato	Dřevěná	V centru obce
Němčice	Dřevěná	U hlavní silnice
	Dřevěná	U kapličky
Neratov	Kovová	V centru obce
Opatovice nad Labem	Zděná	V centru obce
Pardubice	Dřevěná	Pardubičky
Plch	Dřevěná	V centru obce
Pravy	Kovová	U obecního úřadu
Rohoznice	Kovová	V centru obce
Sezemice	Dřevěná	Havlíčková ulice
Sezemice - Počaply	Dřevěná	V centru obce
Srch	Dřevěná	ulice U Zvoničky
Staré Hradiště	Dřevěná	Naproti obecnímu úřadu
Staré Hradiště - Hradiště na Písku	Dřevěná	V centru obce

Staré Jesenčany	Zděná	V centru obce
Starý Mateřov	Dřevěná	V centru obce
Staré Žďánice	Kovová	V centru obce
Třebosice	Dřevěná	U kostela
Újezd u Sezemic	Dřevěná	V centru obce
Voleč	Kovová	U výjezdu z obce směr Chlumeck nad Cidličnou

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 134 - Geolokality a přírodní zajímavosti

Geolokality a přírodní zajímavosti		
Lokace	Název	Popis toho, co lokalita nabízí
Barchov	Obecní sad Za Humny	Arboretum
Bezděkov	PP Meandry Strúhy	Původní lužní lesy
Dubany	Lípa svobody	Lípa
Hrobice	PP Tůň u Hrobic	Mrtvé labské rameno s přirozenou faunou a flórou
	PR Baroch	Zazemněný rybník, lesní a luční společenstva, ornitologická lokalita
Kunětice	Borovice pod hradem Kunětická hora	Borovice z dob původních porostů
Lány u Dašic	PP Přesyp u Malolánského	Písečný přesyp s ojedinělou květenou
Lázně Bohdaneč	Alej k Neratovu	Cesta podél Opatovického kanálu se vzrostlými stromy a oborami s lesní zvěří
	Alej ke hřbitovům	Kaple sv. Jana Nepomuckého, březová alej
	Lázeňský park	Umělý lesopark, Bohdanečské rybníky
	NPR Bohdanečský rybník	Rybníky z 16. století s jedinečným ekosystémem
Opatovice nad Labem	Lípa svobody	V centru obce
	PP Hrozná	Mrtvé labské rameno s přirozenou faunou a flórou
Ostřešany	Památné stromy	Buk a jinan v jižní části obce
Pardubice	Alej u zámku	Stromová alej jírovců maďalů
	PP Labiště pod Opočínkem	Slepé rameno Labe s ojedinělou faunou a flórou
	PP Mělické labiště	Slepé rameno Labe s ojedinělou faunou a flórou
	PP Nemošická stráž	Porosty dubohabřin při toku Chrudimky
	PS jerlíny japonské	Jerlíny na Wernerově nábřeží
	PS duby	Duby u budovy Telecomu
	PS duby	Duby na sídlišti Závodu Míru
	PS duby	Duby u ČEZ arény
	Rohoznice	Klechtávecký rybník
Rokytno	Arboretum	Arboretum pro ZŠ i s popisky stromů
	PR Přesypy u Rokytna	Nenarušené písečné přesypy s typickou faunou a flórou
Rokytno - Bohumileč	Stromová alej	Stromová alej jírovců maďalů
Sezemice - Veská	PP Vesecký přesyp	Písková duna s jedinečnou flórou
Srch - Hrádek	Hrušeň	Hrušeň

Srch - Hrádek	PS Katastrální dub	Nejstarší strom na Pardubicku
Srch - Hrádek	Dubová alej Hrádek	Dubová alej

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 135 - Obory

Obory	
Lokalita	Specializace
Borek	dančí a mufloní zvěř
Jezbořice	dančí zvěř
Lázně Bohdaneč	dančí zvěř
Ráby - pod Kunětickou horou	široký záběr
Staré Čivice	dančí zvěř

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 136 - Cyklistické stezky

Cyklostezky	
Číslo cyklotrasy	Trasa v ORP
2. Labská	Pardubice - Opočínec - Pardubice - Opatovice nad Labem
102	Valy - Bezděkov
4031	Lázně Bohdaneč - Břehy
4039	Lázně Bohdaneč - Čeperka
4040	Lázně Bohdaneč - Dolany - Opatovice nad Labem
4041	Bezděkov - Jezbořice
4111	Čeradice - Dvakačovice
4112	Tuněchody - Sezemice - Pardubice
4119	Pardubice - Moravany
4120	Uhřetická Lhota - Choteč
4122	Dašice - Dvakačovice
4123	Pardubice - Stéblová
4124	Pardubice - Kunětická hora
4125	Sezemice - Bukovina nad Labem
4126	Čeperka - Němčice
4127	Veselí - Bezděkov
4177	Čepí - Tuněchody
4178	Dřenice - Pardubice
4182	Jezbořice - Pardubice
4191	Pardubice - Choteč
4192	Čeradice - Sezemice
4193	Velké Koloděje - Pardubice - Lázně Bohdaneč
4200	Pardubice - Staré Žďánice
4236	Horní Ředice - Dašice
4236	Dašice - Lány u Dašic

4254	Lány u Dašic - Pardubice
4272	Chýšť - Břehey
4273	Břehey - Rohovládova Bělá
4274	Vyšehněvice - Lázně Bohdaneč
4275	Malé Výkleky - Rohoznice - Lázně Bohdaneč
4276	Rohoznice - Bukovka

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 137 - Odpočívadla

Odpočívadla		
Lokalita	Bližší určení	Typ
Barchov	Na návsi	Zastřešené
	Výjezd z obce směr Bezděkov	Zastřešené
Bukovina nad Labem	V centru obce u hlavní silnice	Nezastřešené
Časy	Nedaleko pomníku padlým	Zastřešené
Čeperka	V centru obce	Zastřešené
Dašice	Alej u vodního mlýna	Zastřešené
Hrobice	V lese na křižovatce cyklotras 4039 a 4126	Zastřešené
	V lese, nedaleko Stéblové ž. s., na cyklotrase 4039	Zastřešené
Choteč	Nedaleko obecního úřadu	Zastřešené
Jezbořice	U kostela	Nezastřešené
Kostěnice	V centru obce	Zastřešené
Lázně Bohdaneč	Alej k Neratovu	Nezastřešené
Mikulovice	U hřbitova	Nezastřešené
	U rybníka	Nezastřešené
	U základní školy	Nezastřešené
Moravany	Smetanova ulice	Zastřešené
Moravany - Turov	V centru obce	Zastřešené
Opatovice nad Labem	V centru obce pod Lípou svobody	Nezastřešené
	V parku u Opatovického kanálu	Nezastřešené
Ostřešany	V centru obce	Nezastřešené
Rohoznice	U lesa na SZ okraji obce	Nezastřešené
Rokytno - Bohumileč	V centru obce, ve stromové aleji	Nezastřešené
Rybitví	V centru obce, na dětském hřišti	Zastřešené
Sezemice	U mostu	Zastřešené
	U Rybníka směr Býšť	Zastřešené
Spojil	V centru obce	Zastřešené
	V lese na trase k obci Veská	

Srch	U rybníka	Nezastřešené
Stéblová	U rybníka	Nezastřešené
Uhřetická Lhota	U obchodu	Zastřešené
Vlčí Habřina	Na hrázi požární nádrže	Nezastřešené
	V centru obce u památníku padlých	Nezastřešené

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 138 - Ranče a jízdárny

Ranče a jízdárny			
Lokalita	Provozovna	Adresa	telefon
Hrobice	Penzion Parkur	Hrobice 75	466940040, 724065321
Kunětice	Andy West ranch	Kunětice	607685456
Lázně Bohdaneč - Novinsko	Western ranč	Novinsko	603 444 634
Pardubice	Equinní reprodukční centrum Mnětice	U Kapličky 14	466670861, 605287124
	Jezdecká společnost pod Kunětickou horou	Studánecká 1279	466651675, 724255762
	Stáj Nováková -Teuner	Doubravice 1	607933356
Pardubice - Staré Čivice	Blazing ranch	Ke Mlýnu	728 355 305
Ráby	Stáj Ráby	Ráby 8	773052623
Rohovládova Bělá	Stáj Marko	Rohovládova Bělá 152	724 957 733
Rokytno	Ranč Bonet	Rokytno 24	608 069 811
Rokytno-Bohumileč	WesternFarm Alvero	Bohumileč 4	608 894 936
Sezemice	Josef Žoha	Luční 684	607903365
Sezemice - Dražkov	Dětská jezdecká klubová stáj ARS	Dražkov 16	605448884
Sezemice - Koloděje	Sportovní a školní stáj Jiří Novotný	Velké Koloděje 41	605448884
Sezemice - Lukovna	Ranch Buena Vista	Lukovna 20	606846808
Spojil	Apolenka	Na Okrajích 156	777404618, 775114618
Staré Žďánice	Jezdecký klub	Staré Žďánice 32	723 135 525

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 139 - Sportoviště

Sportoviště			
Lokalita	Název	Popis	Bližší určení
Barchov		multifunkční	Za návsi u dětského hřiště
Bezděkov		multifunkční	U sinice směr Barchov
Borek		fotbalové	Severně za obcí
Bukovka		fotbalové	U silnice směr Lázně Bohdaneč
Čeperka		multifukční	U Opatovického kanálu směr Opat./Lab.
Čepí		paintballové	V areálu firmy Bauset
		tenisové	U restaurace Pod Terasou
Dašice		fotbalové	Sadová ulice
Dašice - Prachovice		multifukční	V centru obce
Dolany		fotbalové	Silnice směr Hrádek
Dříteč		golfové, tenisové, in-line stezka, malá kopaná	Dříteč 155
		multifunkční	V Dříteči, směr Dražkov
Dubany		multifunkční	V centru obce
Hrobice		multifunkční	V centru obce
Chýšť		multifunkční	V areálu koupaliště
Jezbořice		multifunkční	V areálu koupaliště
Kasalice		multifunkční	V centru obce
Kostěnice		multifunkční	Nedaleko vlakového nádraží
Lány u Dašic		multifunkční	U silnice směr Zminný
	Relaxační studio Monsignore	taneční a relaxační studio	Lány u Dašic 34
Lázně Bohdaneč	Areál Na Baště	multifunkční	Kosinova ulice
	Autokemp Lázně Bohdaneč	multifunkční	Na Sádkách
	Léčebné Lázně Bohdaneč	kryté bazénové centrum a fitness, petanque, boccia	Masarykovo náměstí 6
	Na Lužci	multifunkční	Pod Kasárny
	Sportovní hřiště pro základní školu Lázně Bohdaneč a veřejnost	multifunkční	U základní školy
	TJ Sokol	hala/tělocvična	Dr. Tyrše 262
	Za Pivovarem	multifunkční	Za pivovarem
	Zábavní centrum Zababa	bowling, kulečnick	Na Lužci 705
		golfové hřiště	Lázně Bohdaneč směr Podůlšany
Libišany		multifunkční	Za kapličkou
Malé výkleky		multifunkční	Západní část obce
Moravany		fotbalové	U silnice směr Slepotice
		hala/tělocvična	U fotbalového hřiště
Moravany - Platěnice		tenisové	Nedaleko kostela

Němčice		multifunkční	U kapličky
Neratov		multifunkční	Za obecním úřadem
Neratov - Novinsko		koupaliště	Silnice Neratov-Lázně Bohdaneč
Opatovice nad Labem		multifunkční	Ulice Ke Hřišti
Opatovice nad Labem - Pohřebačka	Hřiště TJ Sokol	multifunkční	Pohřebačka 180
Pardubice	Aerobic centrum	centrum pro jízdu na stacionárních kolech	Masarykovo nám. 1458
	Aquacentrum Pardubice	bazén krytý, infrasauna, koupaliště / bazén venkovní, fitness centrum / posilovna, umělá lezecká stěna vnitřní, masáže, sauna	Jiráskova 2664
	Areál Pod Vinicí	kulečnick, stolní tenis vnitřní, dětské hřiště, billiard	K Vinici 1901
	Autosklo-H.A.K. Aréna	sportovní hřiště	Ulice Jiřího Potůčka
	Birdie	solná jeskyně	Hlaváčova 392
	Bowling Bar Dubina	kulečnick, bowling	Lidmily Malé 656
	Bowling Zone	bowling	Palackého 2748
	Cihelna	squash, vířivka venkovní, koupaliště / bazén venkovní, sportovní hřiště venkovní, minigolf venkovní, půjčovna sportovních potřeb a vybavení	Cihelna
	ČEZ Arena	sportovní hala / tělocvična, zimní stadion krytý	Sukova třída 1735
	ČVK Pardubice	sportovní výuka a výcvik, sportovní hřiště venkovní	Cihelna 73
	Dětské dopravní hřiště Dukla	dopravní hřiště	Pražská 796
	Duhové zvonky	sportovní hala / tělocvična	Klášteří 54
	Dům dětí a mládeže Alfa	kulečnick	Družby 334
	Fine Fitness	fitness centrum / posilovna, solárium	Jindřišská 276
	Fit & Sport	masáže, solárium, sportovní hala / tělocvična, fitness centrum / posilovna	Odborářů 346
	Fit studio HD	jumping centrum, sportovní hala / tělocvična	Dašická ulice 1826
	Fitcentrum I-R Club	centrum pro jízdu na stacionárních kolech, fitness centrum / posilovna, solárium	Masarykovo náměstí 1484
Fitness body club	fitness centrum / posilovna	K Vinici 1901	

FK Slovan Pardubice	sportovní hřiště	Luční 296
Fotbalové hřiště	sportovní hřiště	Motoristů
Gekon boulder bar	umělá lezecká stěna vnitřní	Sladkovského 505
Hattrick Restaurant	billiard	Sukova třída 1735
Hotel Trim	bowling	Semtínská 56
In-line školička	sportovní výuka a výcvik	Jiřího Potůčka
Integrační fitness club	fitness centrum / posilovna	V Ráji 311
Ixi club	squash, stolní tenis vnitřní, bowling	Kunětická 133
Jumping-Pardubice	jumping centrum	Odborářů 346
Krtkova aréna	sportovní hřiště	Josefa Resslera
Kryocentrum Pardubice	masáže, kryokabina, sportovní hala / tělocvična, indoor walking	Chrudimská 2830
Kuželna TJ Tesla Pardubice	kuželna	Hronovická 406
Lanové centrum Pardubice	lanový park, půjčovna sportovních potřeb a vybavení, dětské hřiště	Kunětická 225
Laser game Pardubice	laserová střelnice	Jiřího z Poděbrad 2593
Letní stadion	sportovní hřiště	U Stadionu 1652
LTC Pardubice	sportovní hala / tělocvična, sportovní hřiště	Labská 15
Malaya - centrum jógy	sportovní hala / tělocvična	Třída Míru 110
Maple Pool Club	kulečník	Ohrazenická 281
Městská hala BK Pardubice	sportovní hala / tělocvična	V Ráji 311
Městský atletický stadion	atletický stadion	Čs. armády 2515
OK Gym Dubina	solárium, masáže, sportovní hala / tělocvična, fitness centrum / posilovna	Hůrka 1832
OK Gym Dukla	centrum pro jízdu na stacionárních kolech, masáže, sauna, solárium, fitness centrum / posilovna	Nám. Dukelských hrdinů 2551
Pamako	sportovní hřiště	Na Drážce
Plochodrážní stadion	plochodrážní stadion	Pardubice - Svítkov
Restaurace U Vojtěchů	bowling	Pod Lipami 24
Restaurant Velvet	bowling	Třída Míru 110

Salesiánské středisko mládeže	stolní tenis vnitřní, sportovní hřiště venkovní, sportovní hala / tělocvična	Zborovské nám. 2018
Siesta Rodinný Resort	petanque / boccia hřiště	Za Oborou 120
Skatepark Pardubice	skatepark / bikepark venkovní, půjčovna sportovních potřeb a vybavení	Kpt. Bartoše 2788
Skautské centrum Vinice	petanque / boccia hřiště	K Vinici 2666
Sport bar Zelená Žába	kulečnick	Hronovická 929
Sportoviště Ohrazenice	sportovní hala / tělocvična, sportovní hřiště venkovní	Ohrazenice čp. 215
Sportovní areál Na Olšinkách	dětské hřiště, stolní tenis venkovní, venkovní posilovna, půjčovna sportovních potřeb a vybavení, sauna, sportovní hala / tělocvična, vířivka vnitřní, petanque / boccia hřiště, sportovní hřiště venkovní, atletický stadion, sportovní hřiště s nafukovací halou, umělá lezecká stěna venkovní	Jiráskova 29
Sportovní centrum Svítkov	sportovní výuka a výcvik, fitness centrum / posilovna, stolní tenis vnitřní, sauna, půjčovna sportovních potřeb a vybavení, masáže, sportovní hala / tělocvična, centrum pro jízdu na stacionárních kolech, squash	Přerovská 503
Sportovní hala Dašická	sportovní hala / tělocvična	Dašická 1888
Sportovní hala Dukla	sportovní hřiště s nafukovací halou	Demokratické mládeže
Tančírna Bailadero	kulečnick	Husova 106
Taneční Centrum Lípa	sportovní výuka a výcvik	Dašická 169
TCV Pardubice	sportovní hřiště s nafukovací halou, sportovní hřiště venkovní	Brožíkova 550
Tenasity Club	squash, vířivka vnitřní	Hlaváčova 179
Tenisový klub Pernštýn	sportovní hřiště s nafukovací halou, sportovní hřiště venkovní	U Stadionu 1652
TJ Pardubičky	sportovní hala / tělocvična	Bokova 364

	TJ Tesla Pardubice	sportovní hřiště s nafukovací halou, sportovní hřiště	K Vinici 1901
	U Bylanky	sportovní hřiště	Josefa Poppera 18
	Ubytovna HC SKP	sportovní hala / tělocvična, fitness centrum / posilovna	V Ráji 2766
	Ubytovna SPŠ stavební	fitness centrum / posilovna pouze pro ubytované, mini-golf venkovní, sportovní hala / tělocvična, sportovní hřiště venkovní, stolní tenis venkovní	Sokolovská 148
	ZKO Pardubice - Nemošice	kynologické cvičiště	Nemošice 363
Pravy		multifunkční	V centru obce, silnice směr Michnovka
Ráby	Pod Kunětickou horou	koupaliště, petanque, boccia hřiště	Ráby 34
		multifunkční	Ráby 35
Rohovládova Bělá		fotbalové	Severní část obce
		plavecký areál	Východní část obce
Rohoznice		fotbalové	U silnice směr Kříčeň
Rokytno		multifunkční	v centru obce
Rokytno - Bohumileč		multifunkční	V centru obce
Sezemice		multifunkční	V jižní části obce
Sezemice - Dražkov		multifunkční	V centru obce
Slepotice		koupaliště	Západní část obce
		multifunkční	Silnice směr Čeradice
Spojil		multifunkční sportovní areál	Ulice Okružní
	K-9 Unit	kynologické cvičiště	Ulice Bělobranská dubina
Srnojedy		fotbalové	Na okraji obce směr Opočíněk
Srch		jednoduchý kurt	U vodárny
	FC Titanik Srch	multifunkční	Na kraji obce směr Kunětická hora
	TJ Sokol Srch	hala/tělocvična	Pohránovská 190
Staré Hradiště	H - centrum	multifunkční hala	Staré Hradiště 197
Staré Jesenčany		multifunkční	V centru obce
Starý Mateřov		multifunkční	U silnice směr Barchov
Třebosice		multifunkční	Za obecním úřadem
Újezd u Sezemic		jednoduchý kurt	V centru obce
Újezd u Sezemic - Zástava		jen plac	V centru obce
VIčí Habřina		fotbalové	V centru obce
Živanice		multifunkční	V areálu Sokola
	Sokol	hala/tělocvična	Živanice 119

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 140 - Dětská hřiště

Dětská hřiště		
Lokalita	Bližší určení	Stav
Barchov	Na návsi	velmi zastaralé
Bezděkov	U silnice směr Barchov	moderní
Borek	Z návsi severním směr za požární nádrží	starší, ale s mnoha herními prvky
Bukovina nad Labem	Blízko hlavní silnice	moderní
Bukovka	Část obce Habřinka	starší, ale udržované
	U fotbalového hřiště	moderní
Čeperka	V centru obce	moderní, bohaté na herní prvky
	Vedle hřbitova	celodřevěné, pěkné
Čepí	Za firmou Boco	moderní
Černá u Bohdanče	V centru obce	moderní
Dolany	Silnice směr Hrádek	moderní
Dříteč	U fotbalového hřiště směr Dražkov	velké a moderní
	U restaurace Obecní dům	malé
Dubany	U hasičké zbrojnice	moderní
	U hostince Dubanka	malé, dřevěné
Hrobice	V centru obce	moderní
Choteč	Na Pardubické ulici	malé
Jezbořice	V areálu koupaliště	malé
	V centru obce u restaurace	moderní
Kasalice	V centru obce	zastaralé
Křičeň	V centru obce u obecního úřadu	moderní
Lázně Bohdaneč	Na Lužci	moderní
Mikulovice	U základní školy	provozní doba 7-21 hodin
Moravany - Platěnice	U kostela	starší, ale pěkné
Němčice	U kapličky	moderní
	U výjezdu z obce směr Kunětická hora	moderní
Neratov	Za obecním úřadem	moderní, dřevěné
Opatovice nad Labem	V centru obce u kostela	robinsonádní hřiště
Píchl	Na okraji obce směr Dolany	malé
Podůlšany	U hostince	velmi dobře vybavené
Pravy	V centru obce, silnice směr Michnovka	moderní
Ráby	V obci	moderní
Rohovládova Bělá	Za obchodem s potravinami	moderní
Rohoznice	U hlavní silnice	dobrý stav
Rokytno	U základní školy	moderní
	V arboretu	dřevěné, staré

Rokytno - Bohumileč	U hlavní silnice	moderní
Rybitví	Blízko areálu LDN	moderní
Sezemice - Dražkov	V centru obce	moderní
Sezemice - Koloděje	V centru obce	starší, ale bohaté na herní prvky
Slepotice	Boční ulice směr Moravany	malé
	Na koupališti	zastaralé
Srnojedy	V centru obce	moderní
Srch	U vodárny	malé
Srch - Hrádek	V centru obce	moderní
Srch - Pohránov	Na okraji obce směr Hrádek	udržované
Staré Jesenčany	Na návsi, u hospody	moderní
Staré Žďánice	V centru obce	moderní
Třebosice	Za obecním úřadem	malé
Újezd u Sezemíc	V centru obce	dřevěné s mnoha herními prvky
Vlčí Habřina	V centru obce	moderní
Živanice	U hlavní silnice	moderní

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 141 - Ubytovací zařízení

Ubytování			
Lokalita	Provozovna	Adresa	Telefon
Čeperka	Letní restaurace Macháč	Čeperka 212	731 151 544
Dašice	Roubenka u mlýna	Pod Vodárnou 544	603962693, 737287546
Dříteč	Hotel Kunětická hora	Dříteč 155	464 622 211;602 519 039
Hrobice	Penzion Parkur	Hrobice 75	466940040, 724065321
Lázně Bohdaneč	Areál Pily Lázně Bohdaneč	Lázně Bohdaneč	777 788 156
	Autokemp Lázně Bohdaneč	Na Sádkách	777 246 515, 777 246 516
	Hostel LB	Na Lužci 661	777 238 308; 775 238 269
	Hotel Lázně Bohdaneč	Masarykovo náměstí 6	466 860 111, 466 860 860, 466 860 134, 466 860 144
	Kemp U Čochtana	Na Sádkách	777 246 575
	Penzion & hospůdka Bílá Vrána	Pernštýnská 140	466921257, 777237726
	Penzion Art	Dr. Tyrše 191	777 659 999
	Penzion Slunečnice	Šípkova 214	607739741
	Penzion Škroup	Masarykovo náměstí 87	603322770, 775181048
	Penzion Tillerova vila	Langrova 38	466414299, 724088032
Penzion Tony	Vilémova 771	777535112, 602 843 710	

	Penzion Zahrádka	Langrova 40	776719788, 777 859 900
	Privat Milada Rejmontová	Dr. Tyrše 105	466924540
	Ubytování Bureš Miloslav	Šípkova 195	466924235, 728360236
	Ubytovna Irena Kavánková	Na Lužci 661	776 768 249, 775 238 269, 608 238 200
Libiřany	Pension Family Club	Libiřany 124	737 889 074
Mikulovice	Zájezdni hostinec Na Netřebě	Valčíkova/Mikulovice 7	466 304 676; 608 819 834
Mikulovice - Blato	pension Blatenský dvůr	Blato 76	722230723
Neratov	Ubytovna Štros Antonín	Neratov 15	605 804 800
Opatovice nad La- bem	Penzion Ankara	Hradecká 90	603 432 198
Pardubice	Apartmán Sokol	Spojilská 1028	603525610
	Arnošt Hotel	Arnošta z Pardubic 676	466054211, 724917656
	Autokemp Cihelna	Cihelna	466415833
	Birdie - restaurant a penzion	Hlaváčova 392	466053255, 777931170
	Cartellone	U Stadionu 2030	466 512 650
	Days menu	Hostovice 22	466951541, 466951571
	Hospůdka U Zeleného stromu	Chrudimská 778	466303758,6
	Hotel 100	Kostelní 100	466511179, 603140187
	Hotel Euro	Jiráskova 2781	466414255
	Hotel Harmony Club	Bělehradská 458	466435020
	Hotel Hůrka	Na Hůrkách 1039	466263549, 606626408
	Hotel Kristl	Štrosova 239	466612511, 739287636, 777112301
	Hotel Mrázek	Na Třísele 145	731411611
	Hotel Pardubice	Štrosova 272	602100207
	Hotel Signál	J.Zajíce 708	466262011, 775660131
	Hotel Sirius	náměstí Jana Pernera 217	466511558
	Hotel Sport	Sukova třída 1735	773944949, 777824211
	Hotel Staré Časy	Havlíčkova 1080	466536063, 466512221
	Hotel Trim	Semtínská 56	466415518, 605157572
	Hotel U Zlatého Anděla	Zámecká 25	466511028, 777210770
	Hotel Zlatá Štika	Štrosova 127	466052100, 603201700

Interhotel Labe	Masarykovo nám. 2633	466717111
OK Penzion	Dukelských hrdinů 2551	466335555,6
Pension Austria	Smilova 312	721500150, 466649041
Penzion 102	Kostelní 102	725058560
Penzion 2727	Sladkovského 2727	466615400, 777137337
Penzion Atrium	Smilova 343	466615146, 777799007
Penzion Café City	Hronovická 708	466687241, 777022032
Penzion Fajn	Žižkova 770	466303438, 774833719, 776337199
Penzion Hůrka	Hůrka 164	466536303, 774884834
Penzion Na Krétě	Tolarova 243	777602540, 725739566
Penzion Pod Vinicí	K Vinici 1901	608422463, 608407041
Penzion Podkova	Smilova 335	466611206, 603589050
Penzion Steak Station	Jana Zajíce 834	466265799
Penzion Šenk	Chrudimská 1315	466303313, 602493160
Penzion U Kohoutka	Husova 157	606 708 864
Penzion U Svobodů	Jana Palacha 748	602449377
Penzion Zelená žába	Hronovická 929	777086017
Rezidence Mandragora	Smilova 319	777044102
Siesta Rodinný Resort	Za Oborou 120	463034492, 604208197
Siesta Rodinný Resort - Depandance	Za Oborou 120	463034492, 604208197
Studentské koleje Univerzity Pardubice	Studentská 202	466 036 624
TCV Pardubice	Brožíkova 550	736651156
Ubytování Hřabaň	Nová 210	602950443
Ubytovna HC SKP	V Ráji 2766	724113065
Ubytovna Plynostav Svítkov	Motoristů 24	602165147, 467001211
Ubytovna SH	Fáblůvka 560	461100484, 774238236
Ubytovna Správy vojenského bytového fondu	Teplého 2796	973245958, 602549553
Ubytovna SPŠ stavební	Sokolovská 148	466680339,7
Ubytovna Taxis	K Dubině 690	607430430, 728203723

	Ubytovna T-String	Jiřího Potůčka 117	466415596, 466714135, 466714136, 725379369
	Ubytovna U Trojice	U Trojice 561	466510120, 737957343
	Veselka	Hlaváčova 230	775242570, 702090331
Ráby	Penzion Pod Kunětickou horou	Ráby 34	466416274
	Školící středisko s ubytováním u Perníkové chaloupky	Ráby 151	602413134, 466612474
Sezemice	Bavorský dvůr	Masarykova 796	466930257, 602492700
	Penzion Ve Staré škole	Havlíčkova 170	604 232 288, 737 527 386
	Ubytování v soukromí Zuzana Vavřinová	Havlíčkova 170	604232288
Sezemice - Lukovna	PROSPORT	Lukovna 6	602 363 311, 602 363 312
	Ranch Buena Vista	Lukovna 20	606846808
Srch	Penzion Pluto	Pardubická 200	466 412 313, 602 492 664
	Restaurace Na Výsluní	Na Výsluní 236	466 414 458, 777 184 275
Srch - Hrádek	Kemp U Komára		
Staré Hradiště - Hradiště na Písku	U Nouzů	Hradiště na Písku 22	602 943 074 , 602 149 675

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 142 - Gastronomická zařízení

Gastronomická zařízení			
Lokalita	Provozovna	Adresa	telefon
Bezděkov	Obecní hostinec	Bezděkov 12	777 306 709
Bukovka	U Václava	Bukovka 41	466 942 379
Čeperka	Macháč	Čeperka 212	731 151 544
	U Lorenců	Boženy Němcové 57	775 361 826
	U Syrůčků	Boženy Němcové 1	466941565
Čepí	Obecní hostinec	Čepí 19	
	Restaurace Pod Terasou	Čepí 100	720 688 930; 602 463 882
Černá u Bohdanče	Obecní hostinec	Černá u Bohdanče 176	776 052 426
Dašice	Dašické sklepy	Komenského 27	466261863, 725441993
	Na Ostrově	Štenclova 173	603 512 780, 603 452 938
	Restaurace Radnice	Náměstí T. G. Masary- ka 17	777 748 872
	Roubenka u mlýna	Pod Vodárnou 544	603962693, 737287546
Dolany	Hostinec U Vachů	Dolany 27	466981221, 724221026
Dříteč	Restaurace Kunětická hora	Dříteč 155	464 622 233; 464 622 230
	Restaurace Obecní dům	Dříteč 116	774 126 093
Dubany	Hostinec Dubanka	Dubany 23	466 643 852

Hrobice	Penzion Parkur	Hrobice 75	466940040, 724065321
Choteč	Obecní hostinec	Pardubická 52	466930394
Jezbořice	Hospoda na koupališti		
	Pohostinství Jiří Pitr	Jezbořice 92	
Kasalice	Obecní hostinec	Kasalice 46	722 918 706
Kostěnice	Obecní hospoda a kulturní dům	Kostěnice 143	
Kunětice	Hostinec Na Přívoze	Kunětice 96	466931031, 777216388
Lázně Bohdaneč	Areál Pily Lázně Bohdaneč		777 788 156
	Cukrárna Nella	Masarykovo náměstí 112	466921513, 603552572
	Fit Bar	Za Sokolovnou 702	775 340 446
	Hospoda U Jiřího	Pernštýnská	733510083
	Hospůdka & penzion Bílá Vrána	Pernštýnská 140	466921257
	Hospůdka U Čochtana	Na Sádkách	777 246 515, 777 246 516
	Kavárna a taneční vinárna Slatina	Masarykovo náměstí 42	608 646 040, 466 924 229
	La Paris	Šípkova 47	775 489 913
	Lázeňská restaurace	Masarykovo náměstí 87	466860138
	Léčebné Lázně Bohdaneč	Masarykovo náměstí 6	466860111
	Restaurace Na Sádkách	Šípkova 161	606 708 864 , 775 131 938
	Restaurace Radnice	Masarykovo náměstí 1	466924178
	Sport bar Ještěr	Masarykovo náměstí	
	Zábavní centrum Zababa	Na Lužci 705	466921245
Libišany	Libišanka	Libišany 27	722 565 008
Mikulovice	Zájezdni hostinec Na Netřebě	Valčíkova/Mikulovice 7	466 304 676; 608 819 834
Mikulovice - Blato	Pension Blatenský dvůr	Blato 33	722230723
Moravany	Paličkova lidová restaurace	Moravany 116	466 950 588
	Ve Dvoře	Komenského 149	
Moravany - Čeradice	Hospůdka U Kapličky	Čeradice 13	
Moravany - Platěnice	Hospoda U Shreka	Platěnice 82	603 77 98 13
Němčice	Němčická hospůdka	Němčice 10	725839400
Opatovice nad Labem	Hostinec V Zatačce	Pardubická 41	605 070 370
	Mistr Pizza	Pardubická 41	605 070 370
	Restaurace Opat	Školní 247	777903040
Ostřešany	Kavárna Jokafe	Ostřešany 13	602 446 904
	Restaurace Dvořák	Ostřešany 128	466 330 549
Pardubice	Alibi café	Pernštýnská 40	
	Art Café	Jindřišská 2028	773668283
	Baby café	Devotyho 2450	774 480 177
	Bakla café	Pod Sklípky 112	776651430
	Balóón Café	Jiřího z Poděbrad 2593	469313362
	Bar Family - herna Dana Krhutová	Trnovská 42	466416424
	Bar Rio	Husova 106	608 676767, 608 676761

Bar U Berňáku	Hronovická 641	604 794 478
Bartolomějská cukrárna	Bartolomějská 85	728198875
Beer bar	Hronovická 438	602691240
Beseda	Smetanovo náměstí 47	
Birdie - restaurant a penzion	Hlaváčova 392	466053250, 777931170
Blatské Sklepy - Bydžovský Milan	Gagarinova 378	774 869 091
Bohemia	Pernštýnské náměstí 4	466 535 713, 774 556 105
Bonté restaurant	Masarykovo náměstí 1458	467 007 400, 731582989
Bowling Bar Dubina	Lidmily Malé 656	466 260 130, 720 166 663
Bowling Zone	Palackého 2748	466 924 111
Budvarka	Jana Zajíce 982	777600606
Bum Bum Cafe	Kunětická 120	774572379
Bushman Bar	Pernštýnské nám. 62	608927097
Café Apatyka	Pernštýnské náměstí 49	734267527, 725549975
Café Atrium	Smilova 343	466615146, 777799007
Café Bajer	tř. Míru 763	466511265
Café Casablanca	17. listopadu 238	774706949
Café Coffee Day	AFI Palace Pardubice	777477507
Café Maboo	Bělehradská 479	774 100 117, 776 713 300
Café Premiéra	Smetanovo náměstí 48	777 799 005
Cafe restaurant Hogo Fogo	Havlíčková 445	466262818
Café restaurant Kra Kra	náměstí Republiky 63	466611122, 724065650
Café Robinson	Mladých 325	734253876
CaféBar	Odborářů 346	777235605
Cartellone	U Stadionu 2030	466 512 650
Casino Alfredo	tř. Míru 68	466614827
Cateringové centrum Cestovka	Štrossova 239	469813566, 775709027, 773971196
Cihelna	Cihelna	466415833
Costa Coffee	AFI Palace Pardubice	739542445
Cubana Bar Hany	Štrossova 123	731845764
Cubar	Smilova 500	723706301
Cukrárna Corso	třída Míru 450	466615521
Cukrárna Libuše	náměstí Dukelských hrdinů 2235	731475415
Cukrárna Split	Jana Palacha 1457	466304797
Cukrárna-kavárna Senecio	17. listopadu 229	608661660
Čajovna Chelsea	Polská 822	721823323
Čajový klub Paleta	Štolbova 2665	775247301
Česká hospoda	Jana Palacha 511	466303063
Česká Hospoda	Pardubická 4	466303063
Český archiv vín - Pardubice	Zelenobranská 70	466535632, 776110966
Čínská restaurace Bílý koníček	Pernštýnské nám. 60	466513243, 774988886

Čokoláda a delikatesy Bajer	Zelenobranská 2	775936333
Diskoklec - Dance music bar	Ohrazenická 310	723923237
Dobrá čajovna	Pernštýnská 16	466513182
Don Pealo	Masarykovo náměstí 2792	607 088 577
Dýdy baba	K Cihelně 583	773118800
Excelent pub	Sladkovského 507	605 578 283
Fairus	AFI Palace Pardubice	
Formanka	Štrossova 127	466052100, 734314545
Forty's Pizza Pardubice	ulice Kosmonautů	777025025
Gekon boulder bar	Sladkovského 505	777351787
Gemini-Café	Smilova 430	466611958
Gimlet Music Bar	Jiráskova 1963	777550068
Grand CRU	třída Míru 90	606273666
Green	Jiřího Tomana 516	466415403
Grill restaurant Kelt	Legionářská 632	466646907, 606115395
Hattrick Restaurant	Sukova třída 1735	466741656
Hospoda Garáž	Na Hrázi 190	732663999
Hospoda Na Hrádku	Na Hrádku 724	605060185
Hospoda Na Rozcestí	Hostovice 11	466950416
Hospůdka U bukanýra	Nemošická ul. 1163	731324224
Hospůdka u dvou zmijí	Třída Míru 110	608 305 150
Hospůdka U Klofana	Hronovická 633	724941294
Hospůdka U Zeleného stromu	Chrudimská 778	466303758,6
Hostinec Na Důlku	Lány na Důlku 123	446971576
Hostinec Na Rychtě	Ke koupališti 55	466647696
Hostinec Na Špici	Přerovská 557	466303348
Hostinec U Capoušků	Národních hrdinů 257	777004439, 778001119
Hostinec U Farmáře	Dražkovice 4	466303843
Hostinec u Jindřicha	Valčíkova 326	466536730, 777585785
Hostinec U Kosteleckých	Hostovická 2	604 713 585
Hostinec U Kučerů	Hůrka 161	466261324
Hostinec U Lípy	Mnětice -	466611459
Hostinec U Marků	Kostěnice 143	466950279
Hostinec U Sůrů	K Dolíčku 12	466304860
Hostinec Zavidilka	Pražská 733	466335524
Hotel 100	Kostelní 100	466511179, 603140187
Hotel Euro	Jiráskova 2781	466414255
Hotel Harmony Club	Bělehradská 458	466435020
Hotel Harmony Club	Bělehradská 458	466435020
Hotel Kristl	Štrossova 239	466612511, 739287636, 777112301
Hotel Labe	Masarykovo nám. 2633	466717111
Hotel Labe	Masarykovo nám. 2633	466717111
Hotel Sirius	náměstí Jana Pernera 217	466511558

Hotel Sport	Sukova třída 1735	773944949, 777824211
Hotel Trim	Semtínská 56	466649030, 736607846
Hotel Trim	Semtínská 56	466645972, 466649030
Hotel U Zlatého Anděla	Zámecká 25	466511028, 777210770
Hotel Zlatá Štika	Štrossova 127	466052100
Hramat	Dašická 1796	466652910
Chés Cafe Bar	Pernštýnské nám. 63	605423660
Chillis Café	tř. Míru 65	466030262
Indická restaurace Everest	17. listopadu 342	774 955 161
Indická restaurace Ganga	Pernštýnská 15	775287231
Irská hospoda Svatojanská	Bratranců Veverkových 816	466615375
Ixi club	Kunětická 133	466411991
Jídelna Karloviný	Jiřího z Poděbrad 2593	466613118
Jídelna Pohanka	třída Míru 2670	730891324
Kavárna Dětský klubík	17. listopadu 512	725277002
Kavárna Evropa	Pernštýnské náměstí č. 54	466535300
Kavárna U Čtyř Prstů	Pernštýnské náměstí 58	776694560
Kavárna U tiskaře Brixie	Sladkovského 2824	466052052
Kavárna-ovocný bar Otava	Bělobranské nám. 9	723575809
Kebab house	Třída Míru	
KFC	AFI Palace Pardubice	724063242, 466536650
Kozlovka	Dělnická 455	776728698
La rocket	Palackého tř., u nádraží ČD	602626694
Maják	Dašická 521	603156575
Mangaloo	AFI Palace Pardubice	774778884
Martini's Bar	tř. Míru 90	774063447
McDonald's	Palackého třída 2831	725878984
McDonald's	Třída Míru 420	724372891
Mexická restaurace La Cabana	Smilova 312	466655403
Mix Grill	AFI Palace Pardubice	774781777
Mlsná palačinka	Jana Zajíce 714	731721087
Mlsoun	Smilova 337	775240635, 777598580
Moravský sklep Tajemství	Sladkovského 415	777074500
Mundo	Zámecká 17	737235060
Myslivecká restaurace	Jindřišská 276	466 616 093,60
Na Křížovatce	Žižkova 23	466303644
Na Pergole	Bělehradská 479	774 100 117, 776 713 300
Nano Cafe	Za Pasáží 1429	777279858
Nimmertondl	Zelená 297	466651967, 604967920
Nová Finlandia	Nerudova 879	466530527, 775324585
Pardubice	Pražská 179	466310155, 466310150
Penzion Café City	Hronovická 708	466687241

Penzion Fajn	Žižkova 770	466303438,774833719,77 6337199
Penzion Hůrka	Hůrka 164	466536303, 774884834
Penzion Pod Vinicí	K Vinici 1901	608422463, 608407041
Penzion Šenk	Chrudimská 1315	466304312
Penzion U Svobodů	Jana Palacha	607776287, 602449377
Pinsa Romana	17. listopadu 182	737848488
Pizza - Grill Bar Garáž	Na Hrázi 190	732663999, 739038000
Pizzeria Comoda	AFI Palace Pardubice	724222622
Pizzeria Ristorante Lanza	Raisova 213	466303085
Pizzerie - Ristorante Galera	Pernštýnské nám. 80	776331394, 776688888
Pizzerie - Vinárna U Dušičků	Pernštýnské nám. 64	466535466, 607637484
Pizzerie Piccolo	Zelené Předměstí, Ma- lá 211	466530153
Pohostinství Jezbořice	Jezbořice	466971262
Ponorka - hudební klub	Jiráskova 29	603525610
Potraviný V+L s vinotékou	Na Labišti 534	602306353
Potrefená husa - Beerpoint	Náměstí Republiky 1400	775791088
První republika café - bar	třída Míru 60	604739539
Quentin's bar	Za Pasáží 1341	606634590, 739317678
Restaurace a Pizzerie U Kozlí- ků	Dašická 169	733609616, 466652163
Restaurace Azura club	Raabova 729	466651410
Restaurace Barka	U Josefa 114	466413655
Restaurace Bašta	Polská 904	
Restaurace Blériot	Náměstí Dukelských hrdinů 2551	739311734
Restaurace Bosanova	Smilova 430	775044390
Restaurace Dašická	Dašická 486	775260984
Restaurace Derby	Josefa Ressler 2279	602159991
Restaurace Galanta	Na Drážce 1584	466650686
Restaurace Hůrka	Na Hůrkách 1039	466263549, 606626408
Restaurace Imperial	náměstí Čsl. legií 500	777698639
Restaurace Karel Walter	náměstí Jana Pernera 217	466511548
Restaurace Labyrint	Za Pasáží 1430	466657466
Restaurace Marina	Bubeníkovy sady 231	466611033
Restaurace Na Haldě	Husova 379	608 475 991,775 950 342
Restaurace Na chalupě""	Přeloučská 55	604463632
Restaurace Na Babišti	Gagarinova 543	607878238
Restaurace Na Rozkoši u Kula- tý Báby	Chrudimská 682	774 575 033
Restaurace Na Samotě	Bělobranská Dubina 193	466531214, 605952018
Restaurace Na Staré Rybárně	Bulharská 1784	466 614 056

Restaurace Neptun	Žižkova 867	466633695
Restaurace Philadelphia	nám. Republiky 2686	466612153
Restaurace Pivovarka	Palackého 250	466511321
Restaurace Plzeňka	Smilova 386	774721423
Restaurace Pod Divadlem	U Divadla 50	773565184
Restaurace Pod košem	Gorkého 2573	736700111
Restaurace Pod Věží	Doubravice 8	466400148
Restaurace Podkova	Smilova 335	466611206, 603589050
Restaurace Polabí	Semtínská 277	466401878
Restaurace Rotunda	nábřeží Závodu míru 2693	466530535
Restaurace Severka	Palackého 1949	466536603
Restaurace Signál	Jana Zajíce 708	466 262 011,775 660 131
Restaurace Slovan	Spojilská 1711	466654406
Restaurace Steak station	Jana Zajíce	466265799
Restaurace Špalda	tř. Míru 64	463351435
Restaurace U Čápa	Zámecká 24	466511028
Restaurace U Čížků	17. listopadu 254	606712565
Restaurace U Jezera	K Vinici 1256	606036002
Restaurace U Kalvodů	Bohdánečská 6	466416286
Restaurace U Kapitána	Staňkova 1380	722512200
Restaurace U Krupičků	Mozartova 468	466 644 217, 777 132 662
Restaurace U Lva	Bratřanců Veverkových 2707	466611117
Restaurace U Maminky	Za Oborou 120	604208197
Restaurace U Šedivce	Lonkova 556	466 647 677, 777 756 665
Restaurace U Šimla	Pražská 22	466335528
Restaurace U Vojtěchů	Pod Lipami 24	466654434
Restaurace U Zelených	nám. Republiky 55	466615325
Restaurant Bohemia	Ostřešanská 43	466633498
Restaurant Dašický Dvůr	Dašická 1712	775260984,7
Restaurant Na Macandě	Macanova 1937	466511425
Restaurant Steak Station	Jana Zajíce	466265799
Restaurant Velvet	Třída Míru 110	466535773
Ristorante Luna Rossa	Bulharská 967	722569034
Ristorante pizzeria Toscana	třída Míru 66	777166065
Road Cafe	Hronovická 2768	466616070
Rosignano-Sport bar	Ohrazenická 310	777 130 938
Rychtář Club	Za Pasáží 1341	466657289
Santa Maria Pardubice	Pernštýnské nám. 117	466260202
Scuderia Bar Pardubice	náměstí Republiky 1400	721732735
Sport - Coctail Bar Garáž	Na Hrázi 190	732663999
Sport Bar Švihadlo	Chrudimská 2648	466310775

Sport bar Zelená Žába	Hronovická 929	466616016
Sportovka	nábř. Závodu míru 1898	466510300, 602 605 025
St. Patrick - Original Irish Pub	Anenská 2641	466614200
Staré Časy	Havlíčkova 1080	466536063, 466512221
Steak bar restaurant	17. listopadu 342	466530481
Taxis	Štefánikova 672	466530027,8
TCV Pardubice	Brožíkova 550	736651156
Tennis Club	Labská 15	775622076
Texas Restaurant	Štrossova 291	730 145 381
Topaz Bohemia Pardubice	AFI Palace Pardubice	724 222 622
Tutti Pazzi	Zámecká 19	601381630
Tvoje dílna	Sladkovského 466/2	608838702
U Bobra	J. Ressler 2645	466303034
U Cepína	Bulharská 967	466611921
U Dvou Kohoutků	Smilova 364	466615227
U Josefa	K Cihelně 4	466435197
U Kohoutka	Husova 157	606 708 864
U Mandysů	Nemošice	
U pavouka	Pernštýnská 42	723635983
U Riegrů	J. Palacha 304	466924742
U Starýho slona	Bělehradská 480	606124036, 466401920
U Vatikána	Štrossova 1338	777901023, 466616441
U Vojáčků	Kyjevská 1	466650494
U Zastávky	Štrossova 496	466612507
Ubytovna HC SKP	V Ráji 2766	724113065
Veselka	Hlaváčova 230	775 242 570, 702 090 331
Vesper Cocktail Bar	Pernštýnská 6	739142172
Victoria Kalvia	Sladkovského 415	466611648
Vinný bar Nálada	Za Pasáží 1343	466658033, 466657085, 604258884
Vínofol	třída Míru 96	602583520
Vinotéka Cihelna	U Josefa 153	603147475
Vinotéka Pánů z Pernštejna	Sladkovského 1826	466615734
Vinotéka Sklep	Štefánikova 1053	603911965
Vinotéka Vinařství U Kapličky	Palackého 2748	725267035
Vinotéka Vinný šenk	Bulharská 114	602739292
Vinotéka Víno Hruška	Jana Palacha 888	724155221
VK vinotéka	náměstí Republiky 1400	724049607
Výletní loď Arnošt	Labská 2746	602484620, 606636846
Wellness bar	Jiráskova 2664	461101200
Wok food	AFI Palace Pardubice	
Zámecká kavárna	Zámek 2	777 757 687
Zlatá přilba		466303131, 608480788
Žlutý pes - hudební klub	Ke Koupališti 62	

	Žralok restaurant & pizzeria & music bar	Pasáž Sv. Jána 2685	775622075
Podůlšany	Restaurace Rodax	Masarykovo nám. 150	466755248
Pravy	Obecní hostinec	Pravy 47	602311593
Ráby	DA-DA-LIE club	Ráby 30	
	Restaurace pod Kunětickou horou - obora	Ráby 34	466416274, 776359145
	U všech čertů	V Perníkové chaloupce č.p.38	466612474
Rohovládova Bělá	Cukrárna - Jana Vondroušová	Rohovládova Bělá 66	466 942 018
	Hostinec U Kaštanu	Rohovládova Bělá 30	604 589 771
Rokytno	Hospoda U Pitrů	Rokytno 4	
Rokytno-Bohumileč	Hospůdka U Potoka	Bohumileč 59	
Rybitví	Hoširo group, s.r.o.	Okružní 19	774 491 051
	Restaurace Pod Břízkami	U Stadionu 200	603 165 810
Sezemice	Bavorský dvůr	Masarykova 796	466930257, 602492700
	Hospoda U Labutě	Husovo náměstí 274	466931117
	Pivnice U Blažků	Husovo nám. 98	775 221 340
	Pohostinství U Pařízků	Sezemice 14	466931049
	Restaurace Anežka	Husovo náměstí 94	466931925
	Restaurace Ivana Blažková	Husovo náměstí 438	466 930 122
	Restaurant Ve Staré škole	Havlíčkova 170	604 232 288, 737 527 386
	Sezemický dům	Husovo náměstí 790	466930009
	U Hájků	Sezemice 116	466931659
	Vinárna U Krista	Tyršovo náměstí 28	
Sezemice - Koloděje	Hospoda U Pařízků	Velké Koloděje 14	
Sezemice - Lukovna	Ranch Buena Vista	Lukovna 20	606846808
Sezemice - Počaply	U kapličky	Počaply 11	
Slepotice	Hospoda u Pštrosáka/Kulturní dům	Slepotice 101	737 516 183
Spojil	Apolenka	Na Okrajích 156	777404618, 775114618
	Hospůdka U Pařezu	Spojil 66	
	Sportovní areál Spojil		777 944 992
Srch	Česká hospoda	Pardubická 4	
	Hospůdka Na Hřišti	Ke Hřišti	603 305 510
	Penzion Pluto	Pardubická 200	602 492 664, 466 412 313
	Restaurace Na Výsluní	Na výsluní 236	466 414 458, 777 184 275
Srnojedy	Hospoda Srnojedy	Srnojedy 69	
Srch - Hrádek	Restaurace Hrádek	Hrádek 35	
Srch - Hrádek	Občerstvení U Komára	Kemp u silnice směr Dolany	
Staré Hradiště	Hospůdka Na Hřišti	Ke Hřišti	603305510
	Krčma U Koloděje	Hrad Kunětická hora	
	Restaurace Hradišťanka	Staré Hradiště 98	
Staré Hradiště - Brozany	Hostinec Brozany	Brozany 4	466642059
	Stánek na Labské stezce	Brozany	

Staré Hradiště - Hradiště na Písku	U Nouzů	Hradiště na Písku 22	466 645 005
Staré Jesenčany	U Nás	Staré Jesenčany 8	
Staré Žďánice	Obecní hostinec	Staré Žďánice 34	606 957 889
Starý Mateřov	Hostinec U Lípy	Starý Mateřov 34	446 971 432
Stéblová	Hospůdka	Stéblová 12	
	U Rohatého kola	Stéblová 68	728 260 019
Třebosice	Obecní hospoda	Třebosice 12	
Uhřetická Lhota	Hospoda U Mazlika	Uhřetická Lhota 9	
Vlčí Habřina	Obecní hostinec	Vlčí habřina 28	604 701 882
Voleč	Restaurace U Soudku	Voleč 72	466 942 388
Živanice	Restaurace U Sokola	Živanice 137	608 910 089, 774 666 846

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 143 - Obchody

Obchody		
Lokalita	Adresa	Provozovatel
Borek	Borek 51	Potraviný Moskal
Čeperka	Boženy Němcové 1	Můj obchod
Čepí	Čepí 11	Linhartová Vlasta
Dašice	Náměstí T. G. Masaryka 98	Smíšené zboží
	nám. T.G. Masaryka 21	ZD Rosice
	Husovo náměstí 32	Coop Tuty
Dolany	Dolany 130	Coop Tuty
Dříteč	Dříteč 98	Potraviný Moskal
Dubany	Dubany 52	Luboš Rejfek
Chýšť	Chýšť 28	Partner
Jezbořice	Jezbořice 92	Potraviný
Kostěnice	Kostěnice 153	Coop Tuty
Lány u Dašic	Lány u Dašic 51	Potraviný
Lázně Bohdaneč	Pernštýnská	Coop Tuty
	Pernštýnská	Potraviný
	Na Lužci 703	Potraviný Na Lužci
	Šípkova 84	Prodejna Pivovarka Pernštejn
Libišany	Libišany 27	Leona Macháčová
Moravany	Komenského 130	Potraviný
	Komenského 150	Obchodní dům Centrum
	Komenského 313	Coop Tuty
Opatovice nad Labem	Pardubická 29	Potraviný
	Vavřínecká 279	Coop Tuty
	Hradecká 83	Potraviný

Ostřešany	Ostřešany 242	Coop Tuty
Pardubice	Náměstí Republiky 1400	Nákupní centrum Grand
	Poděbradská 293	Globus
	Bělehradská 628	Kaufland
	S. K. Neumanna 2819	Kaufland
	Poděbradská 297	Albert Hypermarket
	Palackého třída 2748	Albert Hypermarket
	AFI Palace	Tesco
Rohovládova Bělá	Rohovládova Bělá 51	Coop Tuty
Rohoznice	Rohoznice 89	Hruška
Rokytno	Rokytno 234	Coop Tuty
Rybitví	Čapkova 181	Coop Tuty
Sezemice	Havlíčkova 3	Prodejna JIP
	Masarykova 233	Potraviny
	Pardubická 558	Kubík
	Masarykova 134	Můj obchod
Slepotice	Slepotice 106	Smíšené zboží Jitka Palatová
Srnojedy	Pardubická 27	Potraviny
Srch	K Blahobytu 147	Coop Tuty
Staré Hradiště	Hradištská 407	JIP
	Staré Hradiště 28	ZD Rosice
Staré Hradiště - Brozany	Brozany 41	Helena Vodvářková
Staré Jesenčany	Staré Jesenčany 8	Charouzová Helena
Staré Žďánice	Žďánice 170	Coop Tuty
Uhřetická Lhota	Uhřetická Lhota 13	Smíšenska
Újezd u Sezemic	Újezd u Sezemic 37	Miroslava Albrechtová
Vlčí Habřina	Vlčí Habřina 53	Hruška
Voleč	Voleč 104	Partner
Živanice	Živanice 189	Coop Tuty
	Živanice 53	Můj obchod

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 144 - Prodej zmrzliny

Prodej zmrzliny		
Lokalita	Bližší určení	Poznámka
Dašice	Tylova ulice	Dva prodejci zmrzliny těsně vedle sebe
Hrobice	U hlavní silnice	Před domem č.p.26
Kunětice	U hlavní silnice v centru obce	Zmrzlina vyráběná z pravého ovoce
Lázně Bohdaneč	Na Masarykově náměstí	
Mikulovice	U fotbalového hřiště při hlavní silnice	

Moravany	V hospodě naproti kostelu	Ve dvoře
Ráby	U silnice směr Kunětická hora	
Rohovládova Bělá	U silnice směr Bukovka	
Sezemice	Husovo náměstí 98	Cukrárna u Blažků
	U krámu	
Spojil	Ranč Apolenka	
Srch	U penzionu Pluto	
Srch - Hrádek	U silnice v hospodě	
Staré Hradiště - Hradiště na Písku	U hlavní silnice	
Živanice	U hlavní silnice	

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 145 - Kluby a diskotéky

Kluby a diskotéky			
Lokalita	Název	Adresa	Kontakt
Čeperka	KC Čeperka	Boženy Němcové 57	info@kc-ceperka.cz
Kasalice	Music Club Relax	Kasalice 46	kasalice@gmail.com
Pardubice	ABC Klub	Štolbova 2665	abc@alfredo-catering.cz
	Cubana Bar Hany	Štrossova 123	hany@cubanabar.cz
	Diskoklec - dance music bar	Ohrazenická 310	www.diskoklec.cz
	Doli Klub	Ohrazenická 281	doli.klub@centrum.cz
	Dýdy baba	K Cihelně 583	dydybaba@email.cz
	Gimlet	Jiráskova 2264	bar@gimlet-bar.cz
	Hobe music hall	Palackého třída 248	info@hobe.cz
	Jazz Tangens club	Jindřišská 698	info@jazztangens.cz
	Klub Ptačí klec	Ohrazenická 310	www.ptaciklec.cz
	Music bar Patapuf	Pernštýnské náměstí	info@barcatering.cz
	New Atomixx	Dašická 1793	www.newatomixx.cz
	OK centrum	nám. Dukelských hrdinů 2551	
	Ponorka - hudební klub	Jiráskova 29	falcon.prod@seznam.cz
	Ponorka - hudební klub	Jiráskova 29	falcon.prod@seznam.cz
	Quentins	Za Pasáží 1341	quentinsbar@email.cz
Scuderia Bar Pardubice	náměstí Republiky 1400	info@scuderiabar.cz	
Žlutý pes	Ke Koupališti 62	info@79promotion.cz	
Živanice	Letní amfiteátr	Živanice 137	608 910 089, 774 666 846

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 146 - Divadla

Divadla				
Lokalita	název	Bližší určení/adresa	Kontakt	Web
Pardubice	Divadlo 29		777884474	vstupenky@divadlo29.cz
	Divadlo EXIL		605251596	posta@divadloexil.cz
	Loutková scéna Radost	Gorkého 2573	605922794	www.dkdukla.cz
	Východočeské divadlo Pardubice		466616411, 725306737	moravcova@vcd.cz

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 147 - Kina

Kina				
Lokalita	název	Bližší určení/adresa	kontakt	web
Pardubice	AFI Palace Pardubice	Masarykovo náměstí 2799	469800111	afi-palac.cz/
	CineStar s.r.o.	Nám. Republiky 1400	466799999	
	Letní kino Pernštejn	Tyršovy sady	602 459 579	www.letni-kino.cz

zdroj: vlastní průzkum

Tab. č. 148 – Regionální producenti

Regionální producenti		
Lokalita	Zaměření/produkt	Producent
Staré Žďánice	Vinuté perle a bižuterie	Magdaléna Šotolová
Lázně Bohdaneč	Dekoratивní vazby ze sušených květin	Vlasta Sekyrková
Staré Žďánice	Jehňata	Jan Zetek
Němčice	Kunětickohorský med	Pavel Valenta
Lázně Bohdaneč	Pernštejský kapr	Rybniční hospodářství s. r. o.

zdroj:www.regionalni-znacky.cz

7. Závěr, kontakty

Závěr

Navenek dle statistických dat a výsledků analýz se jeví území ORP Pardubice jako plně funkční s vyrovnanou infrastrukturou a službami ve všech oblastech jednotlivých zpracovávaných témat. Při hlubším zkoumání, a především na základě mnohostranné přímé komunikace s jednotlivými aktéry, kteří mají nezpochybnitelné dlouholeté praktické zkušenosti z oblasti udržitelného rozvoje – v tomto případě představiteli obcí – formou meziobecní spolupráce, nutno konstatovat, že prostor pro efektivnější fungování území je velký – v duchu celkové vize, tj.

Pardubicko – oboustranně vyvážená funkční spolupráce města a venkova.

Cesta maximálního propojení zdrojů a informací vedoucí k maximálnímu zhodnocení místního potenciálu napříč všemi obory, sektory a občanskou společností.

Nejdůležitějším prvkem, který se prolíná výstupy z analýz, cíli a návrhovými opatřeními je nastavení funkčního systému efektivnější spolupráce a komunikace přirozeně dominantního města Pardubice a okolních malých obcí. Nastavení komunikačních obousměrných kanálů, porozumění a vzájemné ohleduplnosti, protože každý má co nabídnout a toto vědomí posiluje území jako nedílný celek.

Vytvořením „Sítě otevřených škol“ bude dosaženo maximálního zhodnocení aktuální nabídky a poptávky školských zařízení s přímým začleněním veřejnosti. Cílem je otevření škol - jejich zázemí a kapacit - veřejnosti v rámci celoživotního a mimoškolního vzdělávání při minimalizování provozních nákladů na další zařízení.

Ucelenou nabídkou sociálních služeb ve formě přehledné aktuální databáze bude dosaženo maximálního zhodnocení volných či na druhou stranu převyšujících kapacit jednotlivých zařízení. Daná zařízení budou moci v rámci systému sdílet služby a nabídku volnočasových aktivit, kterých se v zařízení klientům nedostává. Efektivní spoluprací zapojených zařízení dojde k jejich vyváženému ekonomickému provozu a ke zvýšení přehledu občanů o nabídce služeb v této oblasti.

Zásadním tématem je likvidace odpadů. S vědomím nekonceptnosti vládní politiky v dané oblasti vychází jako jediná možnost – důsledná lokální separace odpadů, tím snížení objemu komunálního odpadu a důsledku toho snížení finančních prostředků na jejich likvidaci pro obce. Tato cesta je smysluplná, ale musí být podpořena okamžitou masivní osvětou v rámci environmentálního vzdělávání, protože do r. 2024, kdy bude ukončeno skládkování komunálního odpadu, systém musí fungovat. Lidé ho musí vzít za vlastní. Opatření jsou nastavena na osvětou v rámci separace odpadu, následně efektivní vybavení obcí pro důslednou separaci a nastavení společné formy jednání a plánování s firmami zabývajícími se likvidací odpadů.

Oblast cestovního ruchu je nedocenenou oblastí hospodářství s obrovským rozvojovým potenciálem. Z analýz jasně vyplývá opět skutečnost, že lokální nabídka existuje a je velmi zajímavá, není však propojena do konkurenceschopných celků-produktové nabídky, která by byla podpořena marketingovými nástroji. Opatření jasně směřují na propojení aktivit formou společné nabídky, zajištění propagačních prvků v rámci široké osvěty u veřejnosti a především vytvoření komunikačních poitů v podobě informačních míst a informačních center, což může být v kompetenci obcí, svazků obcí či MAS. Dalším

krokem jsou nastavena opatření na zvyšování kvality služeb jako takových v podobě celoživotního vzdělávání v daném oboru.

Opatření výše uvedených témat jsou nastavena tak, aby se mohla efektivně propojovat i mezi sebou. Senioři se mohou zapojovat do komunitních škol a organizátoři volnočasových a mimoškolních aktivit mohou své služby nabídnout provozovatelům sociálních služeb či služeb v cestovním ruchu. Komunitní školy mohou nabídnout environmentální výchovu a prostory pro oborové vzdělávání pro poskytovatele služeb.

Systém opatření všech témat je koncepčně vytvořen jako funkční celek s důrazem na eliminaci realizačních nákladů a maximální využití jeho přínosů.

Vhodné nastavení funkčních systémů propojení informací a služeb v návrhové části se jeví jako maximálně efektivní, které na jedné straně pro území bude znamenat širší, kvalitnější a tím především konkurenceschopnější nabídku orientovanou na využití kombinace místních specifických zajímavostí a na druhé straně v důsledku efektivního propojení informací a služeb snížení finančních nákladů. Ušetřené prostředky budou moci být směřovány do nadstandardních služeb, které budou dále zvyšovat generování finančních zdrojů v rámci posílení místní ekonomiky a finanční stabilizace místních služeb.

Vytvoření samotných efektivních systémů dle návrhové části bude finančně nenáročné, bude však velice náročné na nefinanční kvantifikaci: čas, kvalitu komunikace a ochotu subjektů v území ke spolupráci. Toto je jediná proměnná celého systému, se kterou nelze matematicky počítat. Nesmí být založena na pouhé dobrovolnosti ke spolupráci – nejednalo by se o udržitelný stav, musí být nastavena na oboustranné výhodnosti, vč. ekonomické stránky. Jedině tak má šanci se dále rozvíjet.

Návrhová část stanovila dlouhodobé, reálné kroky a cíle pro platformu funkční meziobecní spolupráce nejnvhodnější a zároveň nejtěžší. Komunikace s lidmi a práce pro lidi je nedoceněnou činností v rámci aktivizace území. Její hlavní prostor spočívá ve vhodné stimulaci budoucích generací. Jen tak bude celkový udržitelný rozvoj oblasti docílen.

Kontakty:

kontakt na tým: projektorppce@seznam.cz

kontakty na jednotlivé členy týmu:

Ing. Ivana Horáková	ivanahorakova68@seznam.cz
Bc. Kateřina Šormová	sormova@lorys.cz
Pavel Vítek	pa.vitek@seznam.cz
Mgr. Jiří Kuban	JiriKuban@seznam.cz
Edita Havránková	EditaHavrankova@email.cz
Kateřina Korejtková	vn.konzult@tiscalic.cz
Bc. Martin Písař, DiS	Pisar@seznam.cz
Ing. Kristýna Holečková	holeckova.masrkh@email.cz

kontakt na motivující starosty:

Mgr. Josef Vodrážka	starosta@ostresany.cz
Eva Klosová	klosovae@seznam.cz

8. Přílohy

Seznam tabulek

Úvod

Tab. č. 1 - Základní informace o strategii	6
Tab. č. 2 - Obce správního obvodu dle abecedního pořadí.....	8
Tab. č. 3 - Relevantní významné strategické dokumenty.....	13

Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

Tab. č. 4 - Charakteristika území ORP.....	16
Tab. č. 5 - Demografický vývoj obyvatel v území ORP.....	17
Tab. č. 6 - Stručná charakteristika školství v území ORP	18
Tab. č. 7 - Stručná charakteristika oblasti "kultura a sport" v území ORP.....	19
Tab. č. 8 - Stručná charakteristika "zdravotnictví" veřejného i soukromého charakteru v území ORP	21
Tab. č. 9 - Ekonomická aktivita obyvatel území ORP.....	22
Tab. č. 10 - Charakteristika dojíždění do škol a zaměstnání.....	23
Tab. č. 11 - Charakteristika domácností	23
Tab. č. 12 - Charakteristika nezaměstnanosti v území ORP	24
Tab. č. 13 - Charakteristika trhu práce v území ORP	25
Tab. č. 14 - Územní a strategické plánování.....	29
Tab. č. 15 - Popis klíčových aktérů	30
Tab. č. 16 - SWOT analýza	31

Téma 1. Školství

Tab. č. 17 - Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání ...	36
Tab. č. 18 - Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP	38
Tab. č. 19 - Počty soukromých škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP.....	40
Tab. č. 20 - Počty církevních škol / školských zařízení v jednotlivých obcích ORP	40
Tab. č. 21 - Pracovníci ve školství ORP	41
Tab. č. 22 - Počet ZŠ za ORP.....	44
Tab. č. 23 - Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP	46
Tab. č. 24a - ZŠ ZŘIZOVANÉ OBCEMI	46
Tab. č. 24b - ZŠ OSTATNÍ.....	47
Tab. č. 25 - Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP	48
Tab. č. 26 - Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP.....	48

Tab. č. 27 - Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP	49
Mapa č. 2 - Rozmístění ZŠ na území ORP Pardubice	50
Tab. č. 28 - Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP	50
Tab. č. 29 - Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP	50
Tab. č. 30 - Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP	51
Tab. č. 31 - Počet absolventů ZŠ v ORP	51
Tab. č. 32 - Přehled škol pro žáky se speciálním vzdělávacími potřebami v ORP	52
Tab. č. 33 - Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP	53
Tab. č. 34 - Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013	54
Tab. č. 35 - Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP	56
Tab. č. 36 - Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP	57
Tab. č. 37 - MŠ ZŘIZOVANÉ OBCÍ	59
Tab. č. 38 - SOUKROMÉ MŠ (např. firemní školky atd.)	60
Tab. č. 39 - CÍRKEVNÍ MŠ	60
Tab. č. 40 – MŠ ZŘIZOVANÉ OBCEMI	61
Tab. č. 41 - SOUKROMÉ MŠ (např. firemní školky, atd.)	61
Tab. č. 42 - CÍRKEVNÍ MŠ	61
Tab. č. 43 - Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013	62
Tab. č. 44 - Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP	65
Tab. č. 45 - Zařízení pro péči o děti do 3 let	66
Tab. č. 46 - Školní družiny a školní kluby v ORP	66
Tab. č. 47 - Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP	68
Tab. č. 48 - Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP	68
Tab. č. 49 - Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP	69
Tab. č. 50 - Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP	69
Tab. č. 51 - SVČ zřizované obcemi v ORP	69
Tab. č. 52 - Údaje o pracovnících SVČ v ORP	70
Tab. č. 53 - Školní jídelny zřizované obcemi v ORP	70
Tab. č. 54 - Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP	71
Tab. č. 55 - Celkové provozní výdaje ve správním obvodu na ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaných obcemi	71
Tab. č. 56 - Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízeními zřízenými obcemi v ORP v Kč	72
Tab. č. 57 - Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP	72

Tab. č. 58 - Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013	73
Tab. č. 59 - Nezbytné investiční potřeby obcí v ORP týkající se ZŠ do roku 2023	74
Tab. č. 60 - Analýza cílových (dotčených) skupin	76
Tab. č. 61 - Analýza rizik – registr rizik v oblasti	81
Tab. č. 62 - SWOT analýza školství	84

Téma 2. Sociální služby

Tab. č. 63 - Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	110
Tab. č. 64a - Počet jednotlivých typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	111
Tab. č. 64b - Zařízení sociálních služeb se sídlem mimo ORP působících v rámci ORP	112
Tab. č. 65 - Počet jednotlivých typů sociálních služeb	112
Tab. č. 66 - Počet jednotlivých typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytující služby pro obyvatele ORP)	113
Tab. č. 67 - Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele.....	114
Tab. č. 68 - Počet sociálních služeb dle zřizovatele	115
Tab. č. 69 - Kapacita zařízení sociálních služeb	116
Tab. č. 70 - Počet organizací vykonávajících dobrovolnickou péči a počet jejich projektů v letech 2010, 2011 a 2012	117
Tab. č. 71 - Zaměření dobrovolnických projektů v letech 2010, 2011 a 2012	118
Tab. č. 72 - Analýza cílových (dotčených) skupin	119
Tab. č. 73 - Analýza rizik – registr rizik v oblasti	120
Tab. č. 74 - SWOT analýza oblasti.....	122

Téma 3. Odpadové hospodářství

Tab. č. 75 - Sběrné dvory na území ORP, současný stav	150
Tab. č. 76 – Druhy přijímaných odpadů na sběrných dvorech.....	151
Tab. č. 77 - Výkupny odpadů na území ORP, současný stav.....	152
Tab. č. 78 - Třídící linky na území ORP, současný stav.....	154
Tab. č. 79 - Třídící linky v blízkosti území ORP, současný stav.....	154
Tab. č. 80 - Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi území ORP), současný stav.....	155
Tab. č. 81 - Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav	156
Tab. č. 82 - Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	156
Tab. č. 83 - Koncová zařízení (zařízení pro nakládání s BRO z obcí řešeného území ORP), současný stav.....	156
Tab. č. 84 - Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav	157

Tab. č. 85 Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav	157
Tab. č. 86 - Sklárky odpadů provozované na území ORP, současný stav.....	158
Tab. č. 87 - Nejbližší sklárky odpadů v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	158
Tab. č. 88 - Koncová zařízení (sklárky a zařízení pro energetické využití odpadů z obcí řešeného ORP), současný stav.....	159
Tab. č. 89 - Další zařízení pro nakládání s odpady v území ORP a v blízkosti územní ORP, současný stav.....	159
Tab. č. 90a - Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012.....	161
Tab. č. 90b - Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	161
Tab. č. 91 - Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění na území ORP za období 2008-2012	162
Tab. č. 92a - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (dále jen SKO)) za období 2008-2012	165
Tab. č. 92b - Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem je obec, rok 2012	165
Tab. č. 93a - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	167
Tab. č. 93b - Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytříděných odpadů), rok 2012	167
Tab. č. 93c - Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	168
Tab. č. 93d - Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013	169
Tab. č. 94 - Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012	170
Tab. č. 95a - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012	171
Tab. č. 95b - Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	172
Tab. č. 96 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	173
Tab. č. 97 - Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012.....	175
Tab. č. 98 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012.....	176
Tab. č. 99 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem na území ORP za období 2008-2012	177

Tab. č. 100 - Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP	178
Tab. č. 101 - Analýza cílových (dotčených) skupin	179
Tab. č. 102 - Analýza rizik – registr rizik v oblasti	180
Tab. č. 103 - SWOT analýza oblasti.....	182
Tab. č. 104 - Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008-2012	212
Tab. č. 105 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně.....	214
Tab. č. 106 - Celková produkce odpadů na území ORP (produkce KO a produkce směsného komunálního odpadu (SKO)) za období 2008-2012	217
Tab. č. 107 - Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	219
Tab. č. 108 - Celková produkce BRO na území ORP za období 2008-2012 podrobně.....	221
Tab. č. 109 - Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	226
Tab. č. 110 - Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	228
Tab. č. 111 - Nakládání s komunálními odpady (KO) a se směsným komunálním odpadem (SKO) na území ORP za období 2008-2012.....	230
Tab. č. 112 - Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012.....	233
Tab. č. 113 - Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (BRKO) na území ORP za období 2008-2012.....	235

Téma 4. Volitelné téma

Tab. č. 114 – Výdaje obcí.....	244
Tab. č. 115 – Výdaje obcí přepočtené na obyvatele	246
Tab. č. 116 - Naučné stezky	256
Tab. č. 117 - Turistické trasy.....	256
Tab. č. 118 - Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů	259
Tab. č. 119 – Lidské zdroje pro ČR.....	261
Tab. č. 120 – Seznam nejvýznamnějších kulturních akcí.....	262
Tab. č. 121 – Seznam nejvýznamnějších sportovních akcí	262
Tab. č. 122 – Informační centra.....	263
Tab. č. 123 – SWOT analýza.....	264
Tab. č. 124 - Hrady, zámky, tvrze	286
Tab. č. 125 - Muzea a galerie.....	287
Tab. č. 126 - Městské památkové zóny	288
Tab. č. 127 - Technické, historické a architektonické stavební památky	288
Tab. č. 128 - Pomníky padlým	291
Tab. č. 129 - Slavní rodáci.....	292

Tab. č. 130 - Kostely a kaple	293
Tab. č. 131 - Sochy svatých.....	295
Tab. č. 132 - Křížky.....	296
Tab. č. 133 - Zvonice a zvoničky	298
Tab. č. 134 - Geolokality a přírodní zajímavosti	299
Tab. č. 135 - Obory	300
Tab. č. 136 - Cyklistické stezky.....	300
Tab. č. 137 - Odpočívadla	301
Tab. č. 138 - Ranče a jízdárny	302
Tab. č. 139 - Sportoviště	303
Tab. č. 140 - Dětská hřiště	308
Tab. č. 141 - Ubytovací zařízení.....	309
Tab. č. 142 - Gastronomická zařízení.....	312
Tab. č. 143 - Obchody.....	321
Tab. č. 144 - Prodej zmrzliny	322
Tab. č. 145 - Kluby a diskotéky	323
Tab. č. 146 - Divadla	324
Tab. č. 147 - Kina	324
Tab. č. 148 – Regionální producenti.....	324

Seznam grafů

Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

Graf č. 1 - Celkový počet obyvatel správního obvod v letech 2005 až 2012.....	18
---	----

Téma 1. Školství

Graf č. 2 - Pracovníci v MŠ a ZŠ.....	44
Graf č. 3 – Počty dětí v MŠ podle zřizovatele:.....	59
Graf č. 4 - Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání – celkem 56 obcí.....	85
Graf č. 5 - Počty dětí v MŠ podle zřizovatele	85
Graf č. 6 - Vývoj počtu žáků MŠ a ZŠ dle demografické křivky	86
Graf č. 7 - Školní družiny a školní kluby v ORP.....	86
Graf č. 8 - Počet zařízení dle zřizovatelů pro péči o děti do 3 let (zařízení jeslového typu a další formy).....	87

Téma 2. Sociální služby

Graf č. 9 - Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP	145
---	-----

Graf č. 10 - Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	145
Graf č. 11 - Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP	145
Graf č. 12 - Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP).....	146
Graf č. 13 - Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele	146
Graf č. 14 - Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele.....	146
Graf č. 15 - Typy dobrovolnických projektů v ORP	147

Téma 3. Odpadové hospodářství

Graf č. 16 – Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012.....	213
Tab. č. 105 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně.....	214
Graf č. 17 – Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012	218
Graf č. 18 – Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012	220
Graf č. 19 – Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012	225
Graf č. 20 – Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012..	227
Graf č. 21 – Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění	229
Graf č. 22 – Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO	232
Graf č. 23 – Materiálové využití separovaného odpadu na území ORP za období 2008-2012	234
Graf č. 24 – Podíl množství BRKO na množství BRO a skládkování BRKO na území ORP za období 2008-2012	237

Seznam map

Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	15
Mapa č. 1 - Administrativní členění správního obvodu.....	15
Téma 1. Školství	
Mapa č. 2 - Rozmístění ZŠ na území ORP Pardubice	50
Mapa č. 3 - Rozmístění MŠ na území ORP Pardubice.....	65
Téma 3. Odpadové hospodářství	
Mapa č. 4 - Rozmístění zařízení nakládajících s odpady	160